

- rozhodnutí České národní banky č.j. 2023/125799/570 ze dne 27. září 2023, sp.zn. Sp/2020/436/573

Sekce licenčních a sankčních řízení

V Praze dne 27. září 2023
Č.j.: 2023 / 125799 / 570
Ke sp.zn. Sp/2020/436/573
Počet stran: 57

ROZHODNUTÍ

Česká národní banka (dále jen „správní orgán“) jako orgán dohledu nad finančním trhem podle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů a orgán dohledu nad oblastí poskytování spotřebitelského úvěru podle zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSÚ“ nebo „zákon o spotřebitelském úvěru“) rozhodla podle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o přestupcích“ nebo také jen „PřZ“) a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „SŘ“) v řízení vedeném se společností EC Financial Services, a.s., IČO 242 43 744, sídlem Pražská 636, 252 41 Dolní Břežany (dále jen „účastník řízení“), t a k t o :

I. Nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru EC Financial Services, a.s., IČO 242 43 744, sídlem Pražská 636, 252 41 Dolní Břežany se uznává vinným tím, že v období ode dne 26.10.2019 do dne 24.11.2021 v celkem 26 401 případech, ve kterých bylo požádáno o předčasné splacení spotřebitelského úvěru poskytnutého v hotovosti, poměrně nesnížil celkové náklady spotřebitelského úvěru o výši poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru, které by byl spotřebitel povinen uhradit v případě, kdy by nedošlo k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru,

t e d y

neumožňoval spotřebitelům předčasné splacení spotřebitelských úvěrů v souladu s § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru,

č í m ž s e d o p u s t í l

přestupku upraveného v § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru,

a z a t o s e m u u k l á d á

v souladu § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru pokuta ve výši 2 500 000 Kč (slovy: dva miliony pět set tisíc korun českých). Pokuta je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Celního úřadu pro hlavní město Prahu vedený u České národní banky, č. 3754-67724011/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol je identifikační číslo plátce.

II. Společnosti EC Financial Services, a.s., IČO 242 43 744, sídlem Pražská 636, 252 41 Dolní Břežany, se podle ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu ve vazbě na ustanovení § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů ukládá povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč (slovy jeden tisíc korun českých). Náhrada nákladů řízení je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet České národní banky, č. 115- 69193891/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol je identifikační číslo plátce.

ODŮVODNĚNÍ

1. Identifikace účastníka řízení, průběh správního řízení Sp/2020/436/573

(1) Účastník řízení je českou obchodní společností, zapsanou v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, sp.zn. B 18353. Účastník řízení je nebankovním poskytovatelem spotřebitelského úvěru podle § 9 ZSÚ (v registru vedeném správním orgánem je účastník řízení zapsán jako nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru od 30.11.2017), a dále samostatným zprostředkovatelem spotřebitelského úvěru podle § 17 ZSÚ (v registru vedeném správním orgánem je účastník řízení zapsán jako samostatný zprostředkovatel spotřebitelského úvěru od 7.4.2017). Účastník řízení provozuje internetové stránky www.expresscash.cz, na kterých publikuje jak nabídku jím poskytovaných úvěrů, tak i smluvní dokumentaci a všeobecné obchodní podmínky¹.

(2) Vydání tohoto rozhodnutí předcházely následující úkony:

21.5.2020	správnímu orgánu byl doručen podnět [REDAKCE] týkající se způsobu, jakým jí účastník řízení naúčtoval náklady související s předčasným splacením jejího spotřebitelského úvěru (dále jen „Podnět“) ²
28.5.2020	správní orgán vyzval účastníka řízení k předložení informací a podkladů týkajících se případu [REDAKCE] (dále jen „výzva ze dne 28.5.2020“) ³
8.6.2020	účastník řízení reagoval na výzvu ze dne 28.5.2020 a předložil požadované podklady a informace (dále jen „vyjádření ze dne 8.6.2020“) ⁴
4.8.2020	správní orgán upozornil účastníka řízení výzvou ze dne 4.8.2020 na nedostatky týkající se výpočtu částky, kterou hradí spotřebitel při předčasném splacení spotřebitelského úvěru a vyzval jej k odstranění tohoto nedostatku (dále jen „výzva ze dne 4.8.2020“) ⁵
19.8.2020	účastník řízení vyjádřením ze dne 19.8.2020 odmítl názor správního orgánu, že by chybně účtoval náklady při předčasném splacení spotřebitelského úvěru (dále jen „vyjádření ze dne 19.8.2020“) ⁶

¹ CD spis č.l. 18

² Podnět [REDAKCE] č.j. 2020/062967/CNB ze dne 18.5.2020 CD spis č.l. 3, soubor: 2020_062967_CNB_650_podnět_[REDAKCE].PDF

³ Výzva č.j. 2020/065587/CNB/650 ze dne 28.5.2020 CD spis č.l. 3, soubor: 2020_065587_CNB_650_vyzva k zaslání stanoviska.pdf

⁴ Vyjádření účastníka řízení č.j. 2020_069353_CNB_650 ze dne 8.6.2020 CD spis č.l. 3, soubor: 2020_069353_CNB_650_odpověď na výzvu.zfo

⁵ Výzva č.j. 2020/099025/CNB/650 ze dne 4.8.2020 CD spis č.l. 3, soubor: 2020_099025_CNB_650_upozornění na zjištěné nedostatky.pdf

⁶ Vyjádření č.j. 2020/104256/CNB/650 ze dne 19.8.2020 CD spis č.l. 3, soubor: 2020_104256_CNB_650_odpověď na zjištěné nedostatky.zfo

- 23.9.2020 správní orgán vyzval účastníka řízení k předložení podkladů a informací týkajících se způsobu předčasného splacení spotřebitelského úvěru (dále jen „výzva ze dne 23.9.2020“)⁷
- 8.10.2020 správnímu orgánu bylo doručeno vyjádření účastníka řízení z téhož dne, včetně požadovaných podkladů (dále jen „vyjádření ze dne 8.10.2020“)⁸
- 11.1.2021 správní orgán vyzval účastníka řízení k předložení dalších podkladů a informací, včetně zpřesnění předchozího vyjádření (dále jen „výzva ze dne 11.1.2021“)⁹
- 28.1.2021 účastník řízení reagoval na výzvu ze dne 11.1.2021 (dále jen „vyjádření ze dne 28.1.2021“)¹⁰
- 24.11.2021 správní orgán vyzval účastník řízení k předložení dalších informací a podkladů (dále jen „výzva ze dne 24.11.2021“)¹¹
- 29.11.2021 správnímu orgánu byla doručena žádost právního zástupce účastníka řízení k prodloužení lhůty k předložení podkladů vyžádaných výzvou ze dne 24.11.2021¹²
- 30.11.2021 správní orgán v reakci na předchozí žádost účastníka řízení tomuto prodloužil lhůtu k předložení podkladů a informací vyžádaných výzvou ze dne 24.11.2021¹³
- 23.12.2021 správnímu orgánu byly doručeny podklady vyžádané výzvou ze dne 24.11.2021 (dále jen „vyjádření ze dne 23.12.2021“)¹⁴
- 9.2.2022 správnímu orgánu bylo doručeno doplnění vyjádření ze dne 23.12.2022 (dále jen „doplnění vyjádření ze dne 9.2.2022“)¹⁵

Na základě provedeného šetření dospěl správní orgán k závěru, že v případě účastníka řízení shromáždil v kontextu zásady materiální pravdy, upravené v § 3 SŘ ve spojení s § 52 SŘ dostatek důkazního materiálu, aby mohl v dané věci rozhodnout příkazem podle § 150 odst. 1 SŘ, a dne **18.11.2022 vydal příkaz** (který byl účastníku řízení doručen téhož dne; dále jen „příkaz“)¹⁶, kterým účastníku řízení za porušení § 117 odst. 1 ZSÚ, resp. spáchání přestupku upraveného § 154 odst. 1 písm. v) ZSÚ pokutu ve výši 2 500 000 Kč. Protiprávního jednání se měl účastník řízení dopustit tím, že v období od 26.10.2019 do 24.11.2021 v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru požadoval ve 26 401 případech po spotřebitelích úhradu poplatků za sjednání spotřebitelského úvěru a poplatku za vyhodnocení poskytování spotřebitelského úvěru ve výši, která nerespektovala dobu, o kterou byl spotřebitelský úvěr předčasně splácen. Po vydání příkazu byl pak průběh správního řízení Sp/2020/436/573 následující:

- 22.11.2022 správnímu orgánu byl doručen Odpor datovaný téhož dne (dále jen „**Odpor**“) proti příkazu, podaný právním zástupcem účastníka řízení, který zároveň požádal

⁷ Výzva č.j. 2020/118800/CNB/650 ze dne 23.9.2020 CD spis č.l. 3, soubor: 2020_118800_CNB_650_výzva k předložení podkladů.pdf

⁸ Vyjádření č.j. 2021/125645/570 ze dne 8.10.2020 CD spis č.l. 3, soubor: 2020_125645_CNB_650_předložení podkladů.zfo

⁹ Výzva č.j. 2021/4357/570 ze dne 11.1.2021 spis č.l. 4 a násl.

¹⁰ Vyjádření č.j. 2021/11599/570 ze dne 28.1.2021 spis č.l. 8 a násl.

¹¹ Výzva č.j. 2021/119528/570 ze dne 24.11.2021 spis č.l. 19 a násl.

¹² Žádost právního zástupce účastníka řízení č.j. 2021/121133/570 ze dne 29.11.2021 spis č.l. 22

¹³ Přípis o prodloužení lhůty k předložení informací a podkladů č.j. 2021/121334/570 ze dne 30.11.2021 spis č.l. 25 a násl.

¹⁴ Vyjádření č.j. 2021/130090/570 ze dne 23.12.2021 spis č.l. 28 a násl.

¹⁵ Doplnění vyjádření č.j. 2022/14841/570 ze dne 9.2.2022 spis č.l. 40 a násl.

¹⁶ Příkaz č.j. 2022/122564/570 ze dne 18.11.2022 spis č.l. 43 a násl.

o poskytnutí lhůty k doplnění Odporu¹⁷

- 4.1.2023 správnímu orgánu bylo doručeno doplnění Odporu, datované téhož dne (dále jen „**Doplnění odporu**“)¹⁸
- 13.1.2023 správní orgán vyzval v kontextu informací obsažených v Odporu účastníka řízení o informace a podklady týkající se jak jednotlivých případů předčasného splacení spotřebitelského úvěru, tak i provedených opatření k nápravě ze strany účastníka řízení (dále jen „**výzva ze dne 13.1.2023**“)¹⁹
- 10.2.2023 správnímu orgánu bylo doručeno prostřednictvím 8 datových správ vyjádření účastníka řízení k výzvě ze dne 13.1.2023, včetně vyžádaných podkladů (dále jen „**vyjádření ze dne 10.2.2023**“)²⁰
- 23.3.2023 správní orgán vyzval v kontextu podkladů předložených účastníkem řízení účastníka řízení o doplnění dalších podkladů (dále jen „**výzva ze dne 23.3.2023**“)²¹
- 6.4.2023 správnímu orgánu byly doručeny podklady vyžádané výzvou ze dne 23.3.2023 (dále jen „**vyjádření ze dne 6.4.2023**“)²²
- 19.5.2023 správní orgán vyzval účastníka řízení k předložení dalších podkladů (dále jen „**výzva ze dne 19.5.2023**“)²³
- 30.5.2023 správnímu orgánu bylo doručeno vyjádření účastníka řízení datované 29.5.2023 k výzvě ze dne 19.5.2023 (dále jen „**vyjádření ze dne 29.5.2023**“)²⁴
- 30.5.2023 správní orgán vyzval účastníka řízení k seznámení s podklady rozhodnutí²⁵
- 8.6.2023 účastník řízení nahlédl do spisu²⁶
- 13.6.2023 správnímu orgánu bylo doručeno vyjádření účastníka řízení datované 12.6.2023 (dále jen „**vyjádření k podkladům rozhodnutí**“).²⁷

2. Skutková zjištění učiněná správním orgánem

(3) Skutková zjištění učiněná správním orgánem a popsaná v této části rozhodnutí zachycují toliko stav v období ode dne 26.10.2019 do dne 24.11.2021 (dále jen „posuzované období“) a dále opatření k nápravě provedené účastníkem řízení v reakci na komunikaci se správním orgánem. Skutková zjištění rozhodl správní orgán rozdělit do pěti na sebe navazujících částí: (i) smluvní dokumentace a vnitřní předpisy účastníka řízení týkající se poskytování spotřebitelských úvěrů v hotovosti a problematika jejich předčasného splacení,

¹⁷ Odpor č.j. 2022/124357/570 ze dne 22.11.2022 spis č.l. 66 a násl.

¹⁸ Doplnění odporu č.j. 2023/2463/570 ze dne 4.1.2023 spis č.l. 69 a násl.

¹⁹ Výzva č.j. 2023/6413/570 ze dne 13.1.2023 spis č.l. 80 a násl.

²⁰ Vyjádření účastníka řízení č.j. 2023/18070/570 ze dne 10.2.2023 CD spis č.l. 96, soubory: 2023_18070_570_poskytnutí podkladů a informací_1_8.zfo, 2023_18072_570_poskytnutí podkladů a informací_2_8.zfo, 2023_18075_570_poskytnutí podkladů a informací_3_8.zfo, 2023_18076_570_poskytnutí podkladů a informací_4_8.zfo, 2023_18077_570_poskytnutí podkladů a informací_5_8.zfo, 2023_18078_570_poskytnutí podkladů a informací_6_8.zfo, 2023_18079_570_poskytnutí podkladů a informací_7_8.zfo a 2023_18080_570_poskytnutí podkladů a informací_8_8.zfo

²¹ Výzva č.j. 2023/34614/570 ze dne 23.3.2023 spis č.l. 97

²² Vyjádření účastníka řízení č.j. 2023_41529_570 ze dne 6.4.2023 spis č.l. 100 a násl., CD spis č.l. 105

²³ Výzva č.j. 2023/62759/570 ze dne 19.5.2023 spis č.l. 107 a násl.

²⁴ Vyjádření účastníka řízení č.j. 2023/67133/570 ze dne 29.5.2023 spis č.l. 110 a násl.

²⁵ Výzva č.j. 2023/67303/570 ze dne 30.5.2023 spis č.l. 120 a násl.

²⁶ Protokol z nahlížení do spisu č.j. 2023/71026/570 ze dne 8.6.2023 spis č.l. 124 a násl.

²⁷ Vyjádření k podkladům rozhodnutí č.j. 2023/73682/570 ze dne 12.6.2023 spis č.l. 129 a násl.

(ii) problematika výpočtu poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru, (iii) případ [REDAKCE], (iv) konkrétní případy, ve kterých došlo k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru a (v) opatření k nápravě provedená účastníkem řízení po 1.3.2022, resp. 4.4.2022. Dále, skutková zjištění popsána v tomto rozhodnutí a jejich právní kvalifikace se týkají pouze a jen spotřebitelských úvěrů poskytovaných účastníkem řízení v hotovosti; nejedná se přitom o spotřebitelské úvěry na bydlení v dikci § 2 odst. 2 ZSÚ.

(4) Dále, skutková zjištění – vzhledem k předmětu správního řízení Sp/2020/436/573 – správní orgán zaměřil na problematiku úhrady nákladů na poskytnutí / sjednání spotřebitelského úvěru (dále také jen „**poplatek za sjednání úvěru**“) a nákladů na vyhodnocení poskytovaného spotřebitelského úvěru (dále také jen „**poplatek za vyhodnocení úvěru**“). V případě poplatku za sjednání úvěru pak správní orgán uvádí, že pro tento poplatek používá účastník řízení ve svých vyjádřeních / dokumentech i termín „úhrada nákladů za poskytnutí spotřebitelského úvěru“²⁸. V tomto rozhodnutí platí, že pokud se hovoří o „poplatku za poskytnutí spotřebitelského úvěru“ nebo „poplatku za sjednání spotřebitelského úvěru“, je tím míněn totožný poplatek; správní orgán preferuje druhý výše uvedený pojem.

2.1. Smluvní dokumentace a vnitřní předpisy upravující problematiku poskytování spotřebitelského úvěru v hotovosti a jeho předčasného splacení

(5) V případě smluvní dokumentace účastníka řízení považuje správní orgán ve vztahu k předmětu správního řízení Sp/2020/436/573 zdůraznit obsah dvou listin / dokumentů, kterými jsou: Smlouva o úvěru (dále jen „Smlouva“) a Formulář pro standardní informace o spotřebitelském úvěru (dále jen „Formulář“).

(6) V posuzovaném období probíhalo předčasné splacení spotřebitelských úvěrů sjednaných především prostřednictvím 3 verzí **Smlouvy**, a to:

- verze SMLD_SUFO_1_2018_5 (verze používaná od 1.5.2018 do 30.9.2018)²⁹;
- verze SMLD_SDO_2_2018_10 (verze používána od října roku 2018 do března roku 2019)³⁰;
- verze SMLD_SUFO_3_2019_4 (verze používána od dubna roku 2019 do září roku 2021)³¹.

Dále, v posuzovaném období uzavíral účastník řízení Smlouvu ve verzi SMLD_SUFO_4_2021_10 (verze používána od října roku 2021)³²; dle podkladů, které má správní orgán k dispozici, však v posuzovaném období nebyl předčasně splacen žádný spotřebitelský úvěr poskytnutý podle této smlouvy.

(7) Ve vztahu k problematice předčasného splacení spotřebitelského úvěru poskytnutého v hotovosti všechny čtyři verze Smlouvy stanovily v části „Povinnosti dlužníka“ následující: „*Pro vyloučení pochybností se stanoví, že (i) pohledávka na zaplacení Úhrady za poskytnutí úvěru a pohledávka na zaplacení Nákladu za vyhodnocení úvěru vznikají v den uzavření této Smlouvy a jsou splatné postupně tak, jak je uvedeno v příloze č. 1, (ii) pohledávky na zaplacení Inkasního poplatku vznikají a jsou splatné postupně tak, jak je uvedeno v příloze č. 1.*“

²⁸ Viz vyjádření účastníka řízení z 28.1.2021: „ECFS potvrzuje, že pojmy „úhrada za poskytnutí úvěru“ a „úhrada za sjednání úvěru“ označují jeden a týž poplatek a jsou tedy zaměnitelné. Položka „úhrada za poskytnutí úvěru“ uvedená v Přehledu tak odpovídá položce „úhrada za sjednání úvěru“, na kterou ECFS odkazuje ve Vyjádření. ECFS v této souvislosti pouze upozorňuje, že v textu tohoto podání je předmětný poplatek dále označován jako „úhrada za sjednání úvěru“.“

²⁹ Spis č.l. 117 a vyjádření účastníka řízení ze dne 29.5.2023 spis č.l. 113

³⁰ CD spis č.l. 38, soubor: P3_SU - hotovost - 2_2018_10.pdf

³¹ CD spis č.l. 38, soubor: P4_SU - hotovost - 3_2019_4.pdf

³² CD spis č.l. 38, soubor: P5_SU - hotovost - 4_2021_10.pdf

(8) Na výše uvedenou část pak navazovala ve všech čtyřech verzích Smlouvy část nazvaná „Právo dlužníka předčasně splatit úvěr“, ve které bylo uvedeno: „Pro případ předčasného splacení spotřebitelského úvěru má Věřitel právo na náhradu účelně vynaložených nákladů, které mu vznikly v přímé souvislosti s předčasným splacením, spočívajících v individuálním zpracování ukončení úvěrového případu a zanesení dat do informačního systému Věřitele. Výše náhrady nákladu nesmí přesáhnout 1 % z předčasně splacené části celkové výše spotřebitelského úvěru, přesahuje-li doba mezi předčasným splacením a sjednaným koncem spotřebitelského úvěru jeden rok. Není-li tato doba delší než jeden rok, nesmí výše náhrady nákladu přesáhnout 0,5 % z předčasně splacené části celkové výše spotřebitelského úvěru. Výše popsané procentuální limity se nevztahují na Úhradu za poskytnutí úvěru a také Náklady za vyhodnocení úvěru, které nejsou náklady podle první věty tohoto odstavce a které je Dlužník povinen splatit v plné výši. (podtrženo správním orgánem)“

(9) Dále, výše uvedené verze Smlouvy obsahovaly v části „Splatnost úvěru a výše úroků“ následující text: „Splatnost úvěru, zápůjční úroková sazba a roční procentní sazba nákladů týkající se úvěru z této Smlouvy je uvedena v řádku označeném křížkem níže...“ K danému textu pak byly uvedeny 2 tabulky; v případě verze SMLD_SUFO_1_2018_5, Smlouvy SMLD_SDO_2_2018_10 a SMLD_SUFO_3_2019_4 se jednalo o následující tabulku:

Splatnost úvěru	Zápůjční úroková sazba (p.a.)	RPSN
14 měsíců	15 %	272,44 %
17 měsíců	15 %	270,48 %
20 měsíců	25 %	246,22 %

(10) V případě verze SMLD_SUFO_4_2021_10 pak totožná část Smlouvy obsahovala tuto tabulku:

Splatnost úvěru	Zápůjční úroková sazba (p.a.)	RPSN
14 měsíců	8 %	272,44 %
17 měsíců	8 %	270,48 %
20 měsíců	8 %	246,22 %

(11) Dále, všechny čtyři verze Smlouvy obsahovaly přílohu – „PŘÍLOHA Č. 1 – PŘEDPIS SPLÁTEK“ (dále jen „Příloha č. 1“), ve které byla provedena kalkulace splátek spotřebitelských úvěrů s různými parametry (tj. výše jistiny a počet splátek). Všechny čtyři verze Smlouvy obsahovaly kalkulaci splátek pro spotřebitelský úvěr poskytnutý ve výši 10 000 Kč se splatností 14 měsíců, 10 000 Kč se splatností 17 měsíců, 10 000 Kč se splatností 20 měsíců, 55 000 Kč se splatností 17 měsíců, 60 000 Kč se splatností 17 měsíců, 65 000 Kč se splatností 17 měsíců, 70 000 Kč se splatností 17 měsíců, 55 000 Kč se splatností 20 měsíců, 60 000 Kč se splatností 20 měsíců, 65 000 Kč se splatností 20 měsíců, 70 000 Kč se splatností 20 měsíců.

(12) Výše uvedené kalkulace pak měly pro jednotlivé spotřebitelské úvěry v Příloze č. 1 následující podobu – správní orgán pro ukázkou zvolil kalkulaci splátek spotřebitelského úvěru poskytnutého ve výši 10 000 Kč s dobou splatnosti 14 měsíců. V případě Smlouvy verze SMLD_SUFO_1_2018_5, SMLD_SDO_2_2018_10 a SMLD_SUFO_3_2019_4 byla tato kalkulace následující:

číslo splátky	jistina	úrok	poplatek za poskyt. úvěru	poplatek za vyhodnocení úvěru	inkasní poplatek	celková splátka
1	49,55%	9,41%	26,36%	5,00%	9,68%	100%
2	50,17%	8,79%	26,36%	5,00%	9,68%	100%
3	50,80%	8,16%	26,36%	5,00%	9,68%	100%
4	51,43%	7,53%	26,36%	5,00%	9,68%	100%
5	52,08%	6,88%	26,36%	5,00%	9,68%	100%
6	52,73%	6,23%	26,36%	5,00%	9,68%	100%
7	53,39%	5,57%	26,36%	5,00%	9,68%	100%
8	54,05%	4,91%	26,36%	5,00%	9,68%	100%
9	54,73%	4,23%	26,36%	5,00%	9,68%	100%
10	55,41%	3,55%	26,36%	5,00%	9,68%	100%
11	56,11%	2,85%	26,36%	5,00%	9,68%	100%
12	56,81%	2,15%	26,36%	5,00%	9,68%	100%
13	57,52%	1,44%	26,36%	5,00%	9,68%	100%
14	58,24%	0,72%	26,36%	5,00%	9,68%	100%

Výše výše uvedená kalkulace pak byla v Příloze č. 1 Smlouvy verze SMLD_SUFO_4_2021_10 u spotřebitelského úvěru s totožnými parametry následující:

číslo splátky	jistina	úrok	poplatek za poskyt. úvěru	poplatek za vyhodnocení úvěru	inkasní poplatek	celková splátka
1	51,49%	5,02%	26,36%	7,45%	9,68%	100%
2	51,84%	4,68%	26,36%	7,45%	9,68%	100%
3	52,18%	4,33%	26,36%	7,45%	9,68%	100%
4	52,53%	3,98%	26,36%	7,45%	9,68%	100%
5	52,88%	3,63%	26,36%	7,45%	9,68%	100%
6	53,23%	3,28%	26,36%	7,45%	9,68%	100%
7	53,59%	2,93%	26,36%	7,45%	9,68%	100%
8	53,95%	2,57%	26,36%	7,45%	9,68%	100%
9	54,31%	2,21%	26,36%	7,45%	9,68%	100%
10	54,67%	1,85%	26,36%	7,45%	9,68%	100%
11	55,03%	1,48%	26,36%	7,45%	9,68%	100%
12	55,40%	1,12%	26,36%	7,45%	9,68%	100%
13	55,77%	0,75%	26,36%	7,45%	9,68%	100%
14	56,14%	0,37%	26,36%	7,45%	9,68%	100%

(13) Dále, při sjednávání Smlouvy obdržel spotřebitel dokument Formulář³³, prostřednictvím kterého účastník řízení plní informační povinnost vůči spotřebitelům před poskytnutím spotřebitelského úvěru podle § 95 ZSÚ. Formulář obsahoval informace o základních parametrech spotřebitelského úvěru (např. výše jistiny, celková dlužná částka splatná spotřebitelem, výše úroku, roční procentní sazba nákladů podle § 3 odst. 2 písm. b) ZSÚ (dále jen „RPSN“), počet splátek a doba, na kterou byl spotřebitelský úvěr poskytnut).

(14) V rozhodném období používal účastník řízení především následující Formuláře, a to:

- SMLD_ISU_1_2018_5 (verze používána od května 2018 do března 2019)³⁴,

³³ Viz Formulář [REDAKCE] CD spis č.l. 13, datová zpráva 2020_069353_CNB_650_odpověď na výzvu.zfo, příloha: 3. Standardní informace o spotřebitelském úvěru.pdf

³⁴ Spis č.l. 115 a vyjádření účastníka řízení ze dne 29.5.2023 spis č.l. 114

(17) Vnitřní předpis C-014-2.00 a Vnitřní předpis C-014-3.00 obsahovaly totožné znění čl. VI Splacení úvěru, který ve svém prvním odstavci upravoval problematiku předčasného splacení spotřebitelského úvěru poskytnutého v hotovosti následovně: „*Předčasné splacení - klient má právo na předčasné splacení hotovostního úvěru. (...) Celková dlužná částka se skládá z neumořené části jistiny, úroků od poslední splátky do data předčasného splacení, neuhrazené části poplatků, které vznikly při uzavření smlouvy, ale jsou rozpočítány do splátek a případně z dlužných splátek (doposud neuhrazených splátek), sankčních poplatků a sankčních úroků.*“ Následující odstavec pak stanovil, že: „*Úhradu za poskytnutí úvěru a také náklady za vyhodnocení úvěru je Dlužník povinen splatit v plné výši i v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru.* (podtrženo správním orgánem)“.

2.2. Obsah poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru

(18) Varianty Smlouvy SMLD_SUFO_1_2018_5, SMLD_SDO_2_2018_10, SMLD_SUFO_3_2019_4, SMLD_SUFO_4_2021_10, Vnitřní předpis C-014-2.00 a Vnitřní předpis C-014-3.00 a Formulář neobsahovaly definici termínů „*úhrada za poskytnutí úvěru*“ a „*zaplacení nákladu za vyhodnocení úvěru*“, se kterými ve svém textu operovaly. K této problematice se vyjádřil účastník řízení ve vyjádření ze dne 8.10.2020 tak, že **poplatek za sjednání úvěru**: „*(...) kompenzuje náklady spojené s poskytnutím úvěru a jeho správou (náklady na dotazy registru exekucí, náklady na veškeré tiskopisy, mzdové náklady zaměstnanců a obchodních zástupců, provozní náklady včetně školení a IT). Jedná se o náklady, které se v případě předčasného splacení úvěru nijak nesníží a ECFS nemá možnost je jakkoli kompenzovat.*“ **Poplatek za vyhodnocení úvěru** pak byl definován v totožném vyjádření účastníka řízení tak, že tato položka: „*(...) kryje náklady spojené s posouzením úvěruschopnosti žadatele o úvěr, tedy náklady vynaložené na dotazování úvěrového registru, mzdové náklady zaměstnanců oddělení risku a ověřování. Rovněž tyto náklady se v případě předčasného doplacení úvěru nijak nesníží.*“

(19) Účastník řízení ve vyjádření ze dne 28.1.2021 dále uvedl, že poplatek za sjednání úvěru a poplatek za vyhodnocení úvěru jsou v případě spotřebitelského úvěru poskytovaného v hotovosti určeny tak, že zohledňují dobu, na kterou je spotřebitelský úvěr poskytován a výši jistiny spotřebitelského úvěru. Dále účastník řízení v totožném vyjádření uvedl, že při výpočtu těchto položek vycházel z průměrných nákladů na poskytování spotřebitelského úvěru v roce 2018, když zohledňoval: (i) provizi obchodních zástupců při sjednání spotřebitelského úvěru, (ii) mzdové náklady pracovníků účastníka řízení podílejících se na posouzení žádosti o sjednání spotřebitelského úvěru, (iii) krytí ztrát z nesplacení spotřebitelského úvěru, (iv) provozní náklady účastníka řízení³⁹. Dále k výpočtu výše uvedených částek účastník řízení ve vyjádření ze dne 28.1.2021 uvedl, že pro rok 2019 předpokládal⁴⁰:

- výši nákladů na sjednání spotřebitelského úvěru cca 260 000 000 Kč (s 8 % rezervou pro krytí nákladů pak 280 000 000 Kč),
- uzavření celkem cca 22 400 smluv o spotřebitelském úvěru,
- výši průměrných nákladů 12 500 Kč na jeden poskytnutý spotřebitelský úvěr s tím, že 85 % těchto nákladů bude uhrazeno prostřednictvím poplatku za sjednání úvěru, a 15 % prostřednictvím úhrady nákladů na vyhodnocení úvěru a

³⁹ Výslovně uvedeno: poplatky za ověřování klientů v registru exekucí, dlužnických registrech, náklady na právní a ekonomické poradenství, tiskopisy, spotřeba ostatního materiálu, IT služby a telekomunikace, pronájmy a energie, marketing a propagace, pořízení, údržba a odpisy majetku.

⁴⁰ Níže uvedené hodnoty správní orgán zaokrouhlil na celé částky.

- drtivou většinu jím poskytovaných spotřebitelských úvěrů budou tvořit spotřebitelské úvěry poskytované v hotovosti s délkou splatnosti 14 měsíců (94 % jím poskytovaných spotřebitelských úvěrů).

(20) Výše uvedené náklady pak účastník řízení v dokumentu Popis kalkulace⁴¹ rozpočítal následovně:

Popis kalkulace Kalkulace je vytvořena na základě plánovaných ročních nákladů společnosti na rok 2019, které jsou vztažené k plánovanému počtu poskytnutých úvěrů v tomto roce. Výše jednotlivých nákladů je plánována / odvozena ze skutečných nákladů společnosti v předchozích letech. Rozalokování nákladů na jednotlivé poplatky je popsáno v níže uvedené tabulce, vychází z empirických zkušeností finančního oddělení.				
Náklady vstupující do kalkulace poplatků	Celkové plánované náklady společnosti na rok 2019 související s poskytováním úvěrů	% podíl na poplatku za sjednání úvěru	% podíl na poplatku za vyhodnocení úvěru	Poznámka: popis nákladů a alokaci nákladů na poplatky
Provize OZ za poskytnutí úvěru	9 755 704 Kč	100 %	0 %	Náklady na provize za poskytnutí úvěru – 100% alokováno na poplatek za sjednání úvěru
Mzdové náklady	93 679 042 Kč	84 %	16 %	Celkové mzdové náklady – na poplatek nákladů na vyhodnocení úvěru alokována poměrná část dle mzdových nákladů zaměstnanců oddělení podílející se na procesu posuzování žádostí o úvěr (především oddělení Credit risku, ověřování, část finančního a administrativního oddělení)
Příspěvek na krytí ztrát / defaultu	80 874 795 Kč	95 %	5 %	Náklady způsobené defaultem klientů (prodlení, insolvence, úmrtí, odpis)
Provozní režie společnosti				
<i>Z toho pronájmy a energie</i>	24 634 152 Kč	89 %	11 %	Pronájmy budov a zařízení, náklady na energie, spotřebu pohonných hmot. Alokace na poplatky dle počtu zaměstnanců, nebytových prostor
<i>IT služby a telekomunikace</i>	5 133 729 Kč	60 %	40 %	Náklady na informační systém a jeho správu, správa a vývoj informačních aplikací, správa IT serverů, náklady na telekomunikační poplatky. Na náklady na vyhodnocení úvěru alokováno 40% zvoleno dle poměru výkonů IT oddělení
<i>Tiskopisy, spotřeba ostatního materiálu</i>	3 956 638 Kč	70 %	30 %	Náklady na tiskopisy smluvní dokumentace, tisk ostatních materiálů, kancelářské potřeby, náklady skladování a

⁴¹ Spis č.I. 15

				archivace, ostatní spotřeba
<i>Poplatky za ověřování EXE, úvěrový registr, ostatní služby</i>	3 470 005 Kč	5 %	95 %	Náklady vynaložené na dotazování registru exekucí, úvěrového registru, právní a ekonomické poradenství
<i>Marketing a propagace</i>	5 400 000 Kč	100 %	0 %	Náklady na marketing a podporu prodejů
<i>Poplatky a služby</i>	8 680 000 Kč	67 %	33 %	Ostatní poplatky a služby související s provozem společnosti. Alokováno dle interního rozhodnutí Finančního ředitele.
<i>Pořízení, údržba a odpisy majetku</i>	2 008 415 Kč	67 %	33 %	Náklady na pořízení a údržbu majetku společnosti (Hardware, software, nábytek, telekomunikační zařízení atd.). Alokováno dle interního rozhodnutí Finančního ředitele
<i>Ostatní provozní režie</i>	22 122 202 Kč	75 %	25 %	Všechny ostatní provozní náklady společnosti neuvedené v předchozích položkách (cestovné, školení, pojištění, bankovní poplatky, ostatní provozní náklady)
Celkové náklady	259 714 680 Kč			
Rezerva pro krytí nákladů	20 777 174 Kč	86 %	14 %	K výše uvedeným nákladům společnost účtuje 8% rezervu
Celkové náklady včetně ziskové marže	280 491 855 Kč			
Plánovaný počet poskytnutých smluv	22 400 Kč			
Plánované prodeje	483 000 000 Kč			
Průměrná výše výpůjčky	21 563 Kč			
Průměrná výše poplatků na poskytnutou smlouvu	12 522 Kč			
Poměr výše poplatků k jistině	60 %			

K výše uvedené tabulce pak považuje správní orgán za vhodné poukázat na skutečnost, že nejvyšší položky v daném rozpisu nákladů tvoří:

- mzdové náklady (93 679 042 Kč – 84 %, tj. 79 041 692 Kč, hrazeno z poplatku za sjednání spotřebitelského úvěru),
- příspěvek na krytí ztrát / defaultu (80 874 795 Kč – 95 %, tj. 76 773 429 Kč, hrazeno z poplatku za sjednání spotřebitelského úvěru);
- pronájmy a energie (24 634 152 Kč – 89 %, tj. 21 822 517 Kč, hrazeno z poplatku za sjednání spotřebitelského úvěru) a
- rezerva pro krytí nákladů (20 777 174 Kč – 86 %, tj. 17 796 516 Kč, hrazeno z poplatku za sjednání spotřebitelského úvěru).

(21) Výše uvedené čtyři položky dosahovaly dohromady celkové výše 219 965 163 Kč (z celkových nákladů včetně ziskové marže ve výši 280 491 855 Kč); drtivá většina z nich (195 434 154 Kč) měla být uhrazena prostřednictvím poplatku za sjednání úvěru, který tak pokrýval nejen samotný akt poskytnutí spotřebitelského úvěru, ale i jeho následnou správu. Účastník řízení tedy neoddelil fázi sjednání spotřebitelského úvěru (tj. ověření úvěruschopnosti spotřebitele a poskytnutí spotřebitelského úvěru) od fáze následné správy spotřebitelského

úvěru (tj. náklady spojené s poskytnutým spotřebitelským úvěrem až do okamžiku jeho splacení), kdy naopak posledně jmenované náklady začlenil do poplatku za sjednání spotřebitelského úvěru.

(22) Závěrem pak k výše uvedenému rozpočtu jednotlivých položek, předloženým samotným účastníkem řízení, považuje správní orgán za nutné poukázat na řádek „Celkové náklady včetně ziskové marže“ – 280 491 855 Kč. Z označení této položky (jejímž vydělením počtem předpokládaných poskytnutých spotřebitelských úvěrů – 22 400 – byla vypočítána průměrná výše poplatků na poskytnutou smlouvu) – vyplývá, že účastníkem řízení prezentované poplatky neměly krýt toliko pouze a jen náklady na poskytnuté spotřebitelské úvěry, ale byla v nich rovnou započítána i část zisku – zisková marže, a to nad rámec zisku, který měl účastník řízení získat prostřednictvím poplatků.

(23) K výše uvedeným průměrným nákladům 12 500 Kč na jeden poskytnutý spotřebitelský úvěr pak účastník řízení uvedl, že tyto představují průměrné náklady na sjednání referenčního spotřebitelského úvěru v hotovosti ve výši 21 000 Kč. Za pomoci těchto dvou proměnných (tj. 12 500 Kč a 21 000 Kč) pak účastník řízení vypočítal hodnotu: (i) poplatku za sjednání úvěru, a (ii) poplatku za vyhodnocení poskytovaného úvěru u jednotlivých úvěrů poskytovaných v hotovosti v závislosti na dvou proměnných - jistiny daného spotřebitelského úvěru a délce jeho splatnosti. K problematice rostoucí částky u poplatku za sjednání úvěru pak považuje správní orgán za nutné upozornit na skutečnost, že dle vyjádření účastníka řízení ze dne 28.1.2021 tento roste v závislosti na délce splatnosti spotřebitelského úvěru z toho důvodu, že riziko nesplacení poskytnutého spotřebitelského úvěru roste s délkou doby, na kterou je tento spotřebitelský úvěr poskytnut⁴².

Výše úvěru (v Kč)	Poplatek za sjednání úvěru (v Kč)			Poplatek za vyhodnocení úvěru (v Kč)		
	14 měsíců	17 měsíců	20 měsíců	14 měsíců	17 měsíců	20 měsíců
5 000	2 450,00	N/A	N/A	464,64	N/A	N/A
6 000	2 940,00	N/A	N/A	546,37	N/A	N/A
7 000	3 430,00	N/A	N/A	642,10	N/A	N/A
8 000	3 920,00	N/A	N/A	737,82	N/A	N/A
9 000	4 410,00	N/A	N/A	833,55	N/A	N/A
10 000	4 900,00	6 700,00	7 100,00	929,28	1 050,07	1 047,76
11 000	5 390,00	7 370,00	7 810,00	1 011,01	1 137,08	1 152,54
12 000	5 880,00	8 040,00	8 520,00	1 106,74	1 244,09	1 257,31
13 000	6 370,00	8 710,00	9 230,00	1 202,46	1 351,09	1 362,09
14 000	6 860,00	9 380,00	9 940,00	1 298,19	1 458,10	1 466,86
15 000	7 350,00	10 050,00	10 650,00	1 393,92	1 565,11	1 571,64
16 000	7 840,00	10 720,00	11 360,00	1 475,65	1 672,12	1 676,42
17 000	8 330,00	11 390,00	12 070,00	1 571,38	1 779,12	1 781,19
18 000	8 820,00	12 060,00	12 780,00	1 667,10	1 886,13	1 885,97
19 000	9 310,00	12 730,00	13 490,00	1 762,83	1 993,14	1 990,74
20 000	9 800,00	13 400,00	14 200,00	1 858,56	2 100,15	2 095,52
21 000	10 290,00	14 070,00	14 910,00	1 940,29	2 187,15	2 200,30
22 000	10 780,00	14 740,00	15 620,00	2 036,01	2 294,16	2 305,07
23 000	11 270,00	15 410,00	16 330,00	2 131,74	2 401,17	2 409,85
24 000	11 760,00	16 080,00	17 040,00	2 227,47	2 508,17	2 514,62
25 000	12 250,00	16 750,00	17 750,00	2 323,20	2 615,18	2 619,40
26 000	12 740,00	17 420,00	18 460,00	2 404,93	2 722,19	2 724,18

⁴² Cit. z vyjádření účastníka řízení ze dne 28.1.2021: „Stanovení výše jednotlivých poplatků se však liší podle rizikovosti úvěru, která je vyšší u úvěrů, které jsou poskytovány na delší dobu.“

27 000	13 230,00	18 090,00	19 170,00	2 500,65	2 829,20	2 828,95
28 000	13 720,00	18 760,00	19 880,00	2 596,38	2 936,20	2 933,73
29 000	14 210,00	19 430,00	20 590,00	2 692,11	3 043,21	3 038,50
30 000	14 700,00	20 100,00	21 300,00	2 787,84	3 150,22	3 143,28
31 000	15 190,00	20 770,00	22 010,00	2 869,57	3 237,23	3 248,06
32 000	15 680,00	21 440,00	22 720,00	2 965,29	3 344,23	3 352,83
33 000	16 170,00	22 110,00	23 430,00	3 061,02	3 451,24	3 457,61
34 000	16 660,00	22 780,00	24 140,00	3 156,75	3 558,25	3 562,38
35 000	17 150,00	23 450,00	24 850,00	3 252,48	3 665,25	3 667,16
36 000	17 640,00	24 120,00	25 560,00	3 334,21	3 772,26	3 771,94
37 000	18 130,00	24 790,00	26 270,00	3 429,93	3 879,27	3 876,71
38 000	18 620,00	25 460,00	26 980,00	3 525,66	3 986,28	3 981,49
39 000	19 110,00	26 130,00	27 690,00	3 621,39	4 093,28	4 086,26
40 000	19 600,00	26 800,00	28 400,00	3 717,12	4 200,29	4 191,04
41 000	20 090,00	27 470,00	29 110,00	3 798,85	4 287,30	4 295,82
42 000	20 580,00	28 140,00	29 820,00	3 894,57	4 394,31	4 400,59
43 000	21 070,00	28 810,00	30 530,00	3 990,30	4 501,31	4 505,37
44 000	21 560,00	29 480,00	31 240,00	4 086,03	4 608,32	4 610,14
45 000	22 050,00	30 150,00	31 950,00	4 181,76	4 715,33	4 714,92
46 000	22 540,00	30 820,00	32 660,00	4 263,49	4 822,33	4 819,70
47 000	23 030,00	31 490,00	33 370,00	4 359,21	4 929,34	4 924,47
48 000	23 520,00	32 160,00	34 080,00	4 454,94	5 036,35	5 029,25
49 000	24 010,00	32 830,00	34 790,00	4 550,67	5 143,36	5 134,03
50 000	24 500,00	33 500,00	35 500,00	4 646,40	5 250,36	5 238,80

(24) Z výše uvedeného přehledu pak vyplývá, že účastník řízení nevyžadoval po spotřebitelích úhradu poplatku za sjednání úvěru a poplatek za vyhodnocení úvěru poskytovaného v hotovosti ve výši 5 000 až 9 000 Kč s dobou splatnosti 17 až 20 měsíců; u zbývajících spotřebitelských úvěrů poskytnutých v hotovosti úhradu této částky požadoval.

(25) Závěrem k této části správní orgán považuje za nutné opětovně upozornit na skutečnost, že účastník řízení dle údajů obsažených v odst. (20) tohoto rozhodnutí do poplatku za sjednání úvěru, který pokrývá nejen náklady spojené se samotným aktem sjednání úvěru, ale i s jeho následnou správou, započítal náklady, které v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru zanikají, resp. ani nemohou vzniknout. V této souvislosti je nutné zejména zmínit druhou nejvyšší položku, a to Příspěvek na krytí ztrát / defaultu, která je definována jako: „*prodlení, insolvence, úmrtí, odpis*“. Pokud je spotřebitelský úvěr předčasně splacen, riziko defaultu automaticky zaniká; tato položka je přitom druhou nejvyšší položkou celkových nákladů (dosahuje částky 80 874 795 Kč z částky celkových nákladů ve výši 259 714 680 Kč), a 95 % této položky připadá právě na poplatek za sjednání úvěru (zbývajících 5 % této položky je pokryto poplatkem za vyhodnocení úvěru). Obdobná je i situace u mzdových nákladů (i ty v případě předčasného splacení již poskytnutého spotřebitelského úvěru nevzniknou v celé šíři). Krom toho, účastník řízení do výpočtu průměrných nákladů na poskytnutí spotřebitelského úvěru započítal i ziskovou marži.

2.3. Skutková zjištění týkající se případu [REDACTED]

(26) Jakým způsobem byla výše uvedená vnitřní předpisová základna účastníka řízení a jeho smluvní dokumentace aplikována v praxi, lze ilustrovat na případě [REDACTED]. Ta ve svém podnětu ze dne 18.5.2020 uvedla, že s účastníkem řízení uzavřela Smlouvu s následujícími parametry: jistina – 20 000 Kč, náklady úvěru – 17 184 Kč; doba splatnosti - 14 měsíců, kdy tento úvěr měl být splacen prostřednictvím 14ti splátek. Dále, náklady úvěru ve výši 17 184 Kč se skládaly z: a) úroků (1 925,44 Kč), b) inkasních poplatků (3 600 Kč),

c) poplatku za sjednání úvěru (9 800 Kč) a d) poplatku za vyhodnocení úvěru (1 858,56 Kč). Dle tvrzení [REDACTED] po ní účastník řízení vyžadoval v souvislosti s předčasným splacením jejího spotřebitelského úvěru poplatek uvedený v předchozím seznamu pod písm. c) a d) v plné výši. Součástí podnětu [REDACTED] pak byl rozpis jednotlivých plateb, které měla v rámci předčasného splacení jí poskytnutého spotřebitelského úvěru provést. Z tohoto přehledu vyplývalo, že účastník řízení v souvislosti s předčasným splacením spotřebitelského úvěru [REDACTED] poměrně nesnížil následující poplatky:

- poplatek za sjednání spotřebitelského úvěru (v rámci každé splátky měla [REDACTED] uhradit 700 Kč, a
- poplatek za vyhodnocení úvěru (v rámci každé splátky měla [REDACTED] uhradit 132,75 Kč).

(27) Platby, krom jistiny, která musela být uhrazena vždy, které požadoval účastník řízení v plné výši, jsou v níže uvedené tabulce v červené barvě, a platby, které [REDACTED] účastník řízení odpustil, jsou uvedeny v zelené barvě (daná tabulka je převzata z korespondence mezi [REDACTED] a účastníkem řízení). K této tabulce považuje správní orgán za vhodné upozornit na skutečnost, že [REDACTED] dle vyjádření účastníka řízení z 8.6.2020 prováděla splacení jí poskytnutého spotřebitelského úvěru tak, že uhradila v plné výši první a druhou splátku (tj. splátky v srpnu a září), splátky za říjen a listopad neprovedla (tj. byla v prodlení) a následně požádala před pátou splátkou (ke které mělo dojít 30.12.2019) o předčasné splacení spotřebitelského úvěru. Právě po čtvrté splátce pak účastník řízení poskytl [REDACTED] slevu z úroku a inkasního poplatku.

Číslo splátky	Datum splatnosti	Předpis splátky	Úhrada jistiny	Úhrada úroků	Úhrada za sjednání úvěru	Náklady na vyhodnocení úvěru	Inkasní poplatek
1	30.8.2019	2 656,00 Kč	1 316,10 Kč	250,00 Kč	700,00 Kč	132,75 Kč	257,14 Kč
2	30.9.2019	2 656,00 Kč	1 332,56 Kč	233,55 Kč	700,00 Kč	132,75 Kč	257,14 Kč
3	30.10.2019	2 656,00 Kč	1 349,21 Kč	216,89 Kč	700,00 Kč	132,75 Kč	257,14 Kč
4	30.11.2019	2 656,00 Kč	1 366,08 Kč	200,03 Kč	700,00 Kč	132,75 Kč	257,14 Kč
5	30.12.2019	2 656,00 Kč	1 383,15 Kč	182,95 Kč	700,00 Kč	132,75 Kč	257,14 Kč
6	30.1.2020	2 656,00 Kč	1 400,44 Kč	165,66 Kč	700,00 Kč	132,75 Kč	257,14 Kč
7	29.2.2020	2 656,00 Kč	1 417,95 Kč	148,15 Kč	700,00 Kč	132,75 Kč	257,14 Kč
8	30.3.2020	2 656,00 Kč	1 435,67 Kč	130,43 Kč	700,00 Kč	132,75 Kč	257,14 Kč
9	30.4.2020	2 656,00 Kč	1 453,62 Kč	112,48 Kč	700,00 Kč	132,75 Kč	257,14 Kč
10	30.5.2020	2 656,00 Kč	1 471,79 Kč	94,31 Kč	700,00 Kč	132,75 Kč	257,14 Kč
11	30.6.2020	2 656,00 Kč	1 490,19 Kč	75,92 Kč	700,00 Kč	132,75 Kč	257,14 Kč
12	30.7.2020	2 656,00 Kč	1 508,81 Kč	57,29 Kč	700,00 Kč	132,75 Kč	257,14 Kč
13	30.8.2020	2 656,00 Kč	1 527,67 Kč	38,43 Kč	700,00 Kč	132,75 Kč	257,14 Kč
14	30.9.2020	2 656,00 Kč	1 546,77 Kč	19,33 Kč	700,00 Kč	132,75 Kč	257,14 Kč

sleva	3 596,40 Kč
Uhrazeno	33 587,60 Kč

(28) Dále byla součástí podnětu [REDACTED] i její stížnost zaslaná účastníku řízení dne 5.3.2020, ve které rozporovala účastníkem řízení vyúčtované náklady v souvislosti s předčasným splacením spotřebitelského úvěru. Na stížnost [REDACTED] reagoval účastník řízení přípisem ze dne 2.4.2020, ve kterém výslovně uvedl: „Ve smlouvě je dále uvedeno, že (i) Úhrada za poskytnutí úvěru a (ii) Náklady za vyhodnocení úvěru jsou pohledávky EC Financial Services, a.s. vzniklé za dlužníkem v den uzavření Smlouvy,

za zaplacení (iii) Inkasního poplatku a úroků vzniká postupně. Z uvedeného důvodu se sleva za předčasné splacení úvěru vztahuje k předčasně zaplaceným úrokům a inkasnímu poplatku. V případě žádosti klienta o předčasné splacení úvěru, je výpočet poslední splátky ponížěn o adekvátní podíl úroků a inkasního poplatku, který by byl klient povinen platit, kdyby k předčasnému splacení nedošlo. Jakékoliv náklady související s předčasným doplacením úvěru Vám tak naše společnost neúčtovala, byť by nám zákon takovou možnost dával – tedy i reference na příslušná ustanovení zákona o spotřebitelském úvěru nejsou relevantní. Výše poslední splátky tak byla vyčíslena na částku 28 276 Kč. Úhradou této částky došlo ke splacení úvěru poskytnutého na základě Smlouvy. Celková dlužná částka byla ponížena o 3.596 Kč (Adekvátní podíl úroků a Inkasního poplatku).“ Dále totožný dopis obsahoval i rozúčtování jednotlivých položek nákladů úvěrů, a to: úroky – 1 925,44 Kč, úhrada za sjednání úvěru ve výši 9 800,00 Kč, náklady na vyhodnocení úvěru ve výši 1 858,56 Kč a inkasní poplatek ve výši 3 600 Kč.

(29) Na výzvu správního orgánu ze dne 28.5.2020 pak účastník řízení zaslal kompletní dokumentaci k případu [REDAKCE], kdy z těchto dokumentů považuje správní orgán za vhodné vyzdvihnout následující podklady.

- Smlouvu o úvěru č. [REDAKCE] ze dne 30.7.2019 (verze SMLD_SUFO_3_2019_4), prostřednictvím které se účastník řízení zavázal [REDAKCE] poskytnout půjčku – spotřebitelský úvěr ve výši 20 000 Kč, a [REDAKCE] se zavazovala uhradit úroky v celkové výši 1 925 Kč, poplatek za sjednání úvěru ve výši 9 800 Kč, poplatek za vyhodnocení úvěrového případu ve výši 1 859 Kč a inkaso plateb v hotovosti ve výši 3 600 Kč, kdy celková dlužná částka činila 37 184 Kč – doba trvání spotřebitelského úvěru pak činila 14 měsíců;
- dokument „Formulář pro standardní informace o spotřebitelském úvěru“ ze dne 30.7.2019, ze kterého mimo jiné vyplynulo, že RPSN činila v daném případě 272,44 %;
- dokument „List výběrů“ [REDAKCE], obsahující informace o výběrech splátek jednotlivých klientů, ve kterém ve vztahu k [REDAKCE] bylo uvedeno: datum – 9.12.2019, číslo – 296 518, jméno – [REDAKCE], splátka – 28 276 Kč.

(30) Závěrem k případu [REDAKCE] považuje správní orgán za vhodné uvést, že účastník řízení ve vyjádření ze dne 19.8.2020 uvedl, že je připraven této poskytnout částku 8 327,50 Kč a bude jí s touto nabídkou kontaktovat⁴³. V přehledu stížností, které účastník řízení obdržel od svých klientů, a který předložil součástí vyjádření ze dne 23.12.2021, pak k problematice [REDAKCE] bylo uvedeno: „Klientka nesouhlasila s výší částky předčasného splacení. Stížnost byla zamítnuta a Klientce bylo zasláno podrobné vyúčtování částky předčasného splacení.“

2.4. Další případy výpočtu nákladů na vyhodnocení úvěru poskytovaného v hotovosti a poplatku za sjednání úvěru poskytovaného v hotovosti

(31) Z účastníkem řízení předložené statistiky⁴⁴ vyplynulo, že v posuzovaném období bylo

⁴³ Cit.: „Společnost ECFS je tedy připravena Spotřebitelce poskytnout částku ve výši 8.327,50 Kč představující splátky úhrady za poskytnutí úvěru a nákladů na vyhodnocení úvěru, a to i přesto, že společnost ECFS vůči Spotřebitelce neuplatnila nárok na náhradu účelně vynaložených nákladů vzniklých v souvislosti s předčasným splacením, a to přesto, že podle § 117 odst. 2 ZSÚ měla na tuto náhradu právo. Společnost ECFS bude v tomto smyslu kontaktovat Spotřebitelku s návrhem narovnání bez zbytečného odkladu po odeslání tohoto podání.“

⁴⁴ Statistická data předložil účastník řízení součástí vyjádření ze dne 19.8.2020 a 23.12.2021.

realizováno celkem 26 401 případů⁴⁵ předčasného splacení spotřebitelských úvěrů, které účastník řízení poskytl v hotovosti. V této souvislosti lze poukázat na následující vybrané případy spotřebitelských úvěrů poskytnutých účastníkem řízení v hotovosti, kdy:

- pro výpočet jednotlivých položek uvedených v následujících tabulkách vycházel správní orgán z modelového případu [REDAKCE] a kalkulací obsažených ve Smlouvě verze SMLD_SDO_2_2018_10 a SMLD_SUFO_3_2019_4 – tj. že poplatky za sjednání úvěru a za vyhodnocení úvěru byly vždy rozpočítány do měsíčních splátek ve stejné výši (rozdílné byly splátky jistiny a úroků) a
- definice jednotlivých pojmů použitých v tabulkách je následující:

Poplatek za sjednání úvěru - předpis	<i>Celková částka poplatku za sjednání úvěru, kterou měl spotřebitel uhradit účastníku řízení.</i>
Poplatek za vyhodnocení úvěru - předpis	<i>Celková částka poplatku za vyhodnocení úvěru, kterou měl spotřebitel uhradit účastníku řízení.</i>
Poplatek za sjednání úvěru - uhrazeno	<i>Částka poplatku za sjednání úvěru, kterou spotřebitel skutečně uhradil v souvislosti s předčasným splacením svého spotřebitelského úvěru</i>
Poplatek za vyhodnocení úvěru – uhrazeno	<i>Částka poplatku za vyhodnocení úvěru, kterou spotřebitel skutečně uhradil v souvislosti s předčasným splacením svého spotřebitelského úvěru</i>
Uhrazeno v %	<i>Procento z částky poplatku za sjednání úvěru – předpis, které spotřebitel uhradil, resp. procento z poplatku za vyhodnocení úvěru – předpis, které spotřebitel uhradil</i>
Sleva	<i>Sleva poskytnutá účastníkem řízení spotřebiteli z poplatku za sjednání úvěru / poplatku za vyhodnocení úvěru vypočtená jako rozdíl mezi předpisem daného poplatku a skutečně uhrazenou výší daného poplatku spotřebitelem</i>

(32) Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDAKCE] (verze Smlouvy SMLD_SUFO_3_2019_4)⁴⁶ byla sjednána dne 2.4.2020, předčasně splacena dne 18.8.2020; částka jistiny spotřebitelského úvěru činila 7 000 Kč, a tento spotřebitelský úvěr měl být splacen ve čtrnácti měsíčních splátkách – každá ve výši 929 Kč. Celková částka splatná spotřebitelem v tomto případě činila 13 006 Kč, kdy tato se skládala z: jistiny (7 000 Kč), poplatku za sjednání úvěru (3 430 Kč), poplatku za vyhodnocení úvěru (642 Kč), úroků (674 Kč) a poplatku z inkasa plateb v hotovosti (1 260 Kč). Přestože spotřebitel v tomto případě splatil spotřebitelský úvěr již po čtyřech a půl měsících od jeho sjednání, uhradil při předčasném splacení spotřebitelského úvěru přes 90 % poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru, ačkoliv měl uhradit cca 32 % hodnoty těchto poplatků; viz tabulka:

	předpis	uhrazeno	sleva	uhrazeno
Poplatek za sjednání úvěru	3 427,78 Kč	3 096,23 Kč	331,55 Kč	90,32 %

⁴⁵ Z tohoto počtu správní orgán vyřadil spotřebitelské úvěry poskytnuté v hotovosti ve výši 5 až 9 tisíc Kč s dobou splatnosti 17 až 20 měsíců, u kterých spotřebitelé nehradili úhradu za sjednání úvěru a náklady na vyhodnocení úvěru.

⁴⁶ Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDAKCE] CD spis č.l. 96, datová zpráva 2023_18072_570_poskytnutí podkladů a informací_2_8.zfo, příloha: 10a) Kopie smlouvy o úvěru č. [REDAKCE].pdf

Poplatek za vyhodnocení úvěru	650,08 Kč	587,20 Kč	62,88 Kč	90,33 %
--------------------------------------	-----------	-----------	----------	---------

Dále, z Formuláře (verze SMLD_ISU_2_2019_4) vyplynulo, že v daném případě činila zápůjční úroková sazba 15 % a RPSN 272,44 %.

(33) **Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED]** (verze Smlouvy SMLD_SUFO_3_2019_4)⁴⁷ byla sjednána dne 8.4.2020, předčasně splacena dne 6.9.2020; částka jistiny spotřebitelského úvěru činila 10 000 Kč, a tento spotřebitelský úvěr měl být splacen ve čtrnácti měsíčních splátkách - každá ve výši 1 328 Kč. Celková částka splatná spotřebitelem v tomto případě činila 18 592 Kč, kdy tato se skládala z: jistiny (10 000 Kč), poplatku za sjednání úvěru (4 900 Kč), poplatku za vyhodnocení úvěru (929 Kč), úroků (963 Kč) a poplatku z inkasa plateb v hotovosti (1 800 Kč). Přestože spotřebitel v tomto případě splatil spotřebitelský úvěr již po pěti měsících od jeho sjednání, uhradil při předčasném splacení spotřebitelského úvěru 90,33 % poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru, ačkoliv měl uhradit cca 35 % z hodnoty těchto poplatků; viz tabulka:

	předpis	uhrazeno	sleva	uhrazeno
Poplatek za sjednání úvěru	4 900,00 Kč	4 426,13 Kč	473,87 Kč	90,33 %
Poplatek za vyhodnocení úvěru	929,28 Kč	839,41 Kč	89,87 Kč	90,33 %

Dále, z Formuláře (verze SMLD_ISU_2_2019_4) vyplynulo, že v daném případě činila zápůjční úroková sazba 15 % a RPSN 272,44 %.

(34) **Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED]** (verze Smlouvy SMLD_SUFO_3_2019_4)⁴⁸ byla sjednána dne 5.3.2020, předčasně splacena dne 3.10.2020; částka jistiny spotřebitelského úvěru činila 20 000 Kč, a tento spotřebitelský úvěr měl být splacen ve čtrnácti měsíčních splátkách – každá ve výši 2 656 Kč. Celková dlužná částka splatná spotřebitelem v tomto případě činila 37 184 Kč, kdy tato se skládala z: jistiny (20 000 Kč), poplatku za sjednání úvěru (9 800 Kč), poplatku za vyhodnocení úvěru (1 859 Kč), úroků (1 925 Kč) a poplatku z inkasa plateb v hotovosti (3 600 Kč). Přestože spotřebitel v tomto případě splatil spotřebitelský úvěr již po sedmi měsících od jeho sjednání, uhradil při předčasném splacení spotřebitelského úvěru 92,65 % poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru, ačkoliv měl uhradit cca 50 % z hodnoty těchto poplatků; viz tabulka:

	předpis	uhrazeno	sleva	uhrazeno
Poplatek za sjednání úvěru	9 799,99 Kč	9 079,70 Kč	720,29 Kč	92,65 %
Poplatek za vyhodnocení úvěru	1 858,57 Kč	1 721,96 Kč	136,60 Kč	92,65 %

Dále, z Formuláře (verze SMLD_ISU_2_2019_4) vyplynulo, že v daném případě činila zápůjční úroková sazba 15 % a RPSN 272,44 %.

(35) **Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED]** (verze Smlouvy SMLD_SUFO_3_2019_4)⁴⁹ byla sjednána dne 18.9.2020, předčasně splacena dne 5.11.2020, částka jistiny spotřebitelského úvěru činila 10 000 Kč, a tento spotřebitelský úvěr měl být splacen ve čtrnácti měsíčních splátkách – každá ve výši 1 328 Kč. Celková částka splatná

⁴⁷ Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED] CD spis č.l. 96, datová zpráva 2023_18072_570_poskytnutí podkladů a informací_2_8.zfo, příloha: 10b) Kopie smlouvy o úvěru č. [REDACTED].pdf

⁴⁸ Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED] spis č.l. 96, datová zpráva 2023_18075_570_poskytnutí podkladů a informací_3_8.zfo, příloha: 10c) Kopie smlouvy o úvěru č. [REDACTED].pdf

⁴⁹ Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED] CD spis č.l. 96, datová zpráva 2023_18078_570_poskytnutí podkladů a informací_6_8.zfo, příloha: 10e) Kopie smlouvy o úvěru č. [REDACTED].pdf

spotřebitelem v tomto případě činila 18 592 Kč, kdy tato se skládala z: jistiny (10 000 Kč), poplatku za sjednání úvěru (4 900 Kč), poplatku za vyhodnocení úvěru (929 Kč), úroků (963 Kč) a poplatku z inkasa plateb v hotovosti (1 800 Kč). Přestože spotřebitel v tomto případě splatil spotřebitelský úvěr již ani ne po dvou měsících od jeho sjednání, uhradil při předčasném splacení spotřebitelského úvěru přes 85 % poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru, ačkoliv měl uhradit cca 12 % z hodnoty těchto poplatků; viz tabulka:

	předpis	uhrazeno	sleva	uhrazeno
Poplatek za sjednání úvěru	4 900,00 Kč	4 238,74 Kč	661,26 Kč	86,50 %
Poplatek za vyhodnocení úvěru	929,28 Kč	803,88 Kč	125,41 Kč	85,51 %

Dále, z Formuláře (verze SMLD_ISU_2_2019_4) vyplynulo, že v daném případě činila zápůjční úroková sazba 15 % a RPSN 272,44 %.

(36) **Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDAKCE]** (verze Smlouvy SMLD_SUFO_3_2019_4)⁵⁰ byla sjednána dne 21.8.2020, předčasně splacena dne 1.12.2020, částka jistiny spotřebitelského úvěru činila 45 000 Kč, a tento spotřebitelský úvěr měl být splacen v sedmnácti měsíčních splátkách – každá ve výši 5 535 Kč. Celková dlužná částka splatná spotřebitelem v tomto případě činila 94 095 Kč, kdy tato se skládala z: jistiny (45 000 Kč), poplatku za sjednání úvěru (30 150 Kč), poplatku za vyhodnocení úvěru (4 715 Kč) a úroků (5 230 Kč) a poplatku z inkasa plateb v hotovosti (9 000 Kč). Přestože spotřebitel v tomto případě splatil spotřebitelský úvěr již ani ne po čtyřech měsících od jeho sjednání, uhradil při předčasném splacení spotřebitelského úvěru 88,26 % poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru, ačkoliv měl uhradit cca 21 % z hodnoty těchto poplatků; viz tabulka:

	předpis	uhrazeno	sleva	uhrazeno
Poplatek za sjednání úvěru	30 150,01 Kč	26 611,28 Kč	3 538,73 Kč	88,26 %
Poplatek za vyhodnocení úvěru	4 714,91 Kč	4 161,52 Kč	553,39 Kč	88,26 %

Dále, z Formuláře (verze SMLD_ISU_2_2019_4) vyplynulo, že v daném případě činila zápůjční úroková sazba 15 % a RPSN 270,22 %.

(37) **Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDAKCE]** (verze Smlouvy SMLD_SUFO_3_2019_4)⁵¹ byla sjednána dne 14.9.2020, předčasně splacena dne 5.2.2021, částka jistiny spotřebitelského úvěru činila 30 000 Kč, a tento spotřebitelský úvěr měl být splacen ve čtrnácti měsíčních splátkách – každá ve výši 3 964 Kč. Celková dlužná částka splatná spotřebitelem v tomto případě činila 55 776 Kč, kdy tato se skládala z: jistiny (30 000 Kč), poplatku za sjednání úvěru (14 700 Kč), poplatku za vyhodnocení úvěru (2 788 Kč), úroků (2 888 Kč) a poplatku z inkasa plateb v hotovosti (5 400 Kč). Přestože spotřebitel v tomto případě splatil spotřebitelský úvěr již ani ne po pěti měsících od jeho sjednání, uhradil při předčasném splacení spotřebitelského úvěru 90,33 % poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru, ačkoliv měl uhradit cca 34 % z hodnoty těchto poplatků; viz tabulka:

	předpis	uhrazeno	sleva	uhrazeno
Poplatek za sjednání úvěru	14 699,99 Kč	13 278,11 Kč	1 421,87 Kč	90,33 %
Poplatek za vyhodnocení úvěru	2 787,85 Kč	2 518,19 Kč	269,66 Kč	90,33 %

⁵⁰ Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDAKCE] CD spis č.l. 96, datová zpráva 2023_18076_570_poskytnutí podkladů a informací_4_8.zfo, příloha: 10g) Kopie smlouvy o úvěru č. [REDAKCE].pdf

⁵¹ Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDAKCE] CD spis č.l. 96, datová zpráva 2023_18075_570_poskytnutí podkladů a informací_3_8.zfo, příloha: 10f) Kopie smlouvy o úvěru č. [REDAKCE].pdf

Dále, z Formuláře (verze SMLD_ISU_2_2019_4) vyplynulo, že v daném případě činila zápůjční úroková sazba 15 % a RPSN 272,44 %.

(38) **Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED]** (verze Smlouvy SMLD_SUFO_3_2019_4)⁵² byla sjednána dne 7.6.2020, předčasně splacena dne 4.3.2021, částka jistiny spotřebitelského úvěru činila 30 000 Kč, a tento spotřebitelský úvěr měl být splacen ve čtrnácti měsíčních splátkách – každá ve výši 3 984 Kč. Celková dlužná částka splatná spotřebitelem v tomto případě činila 55 776 Kč, kdy tato se skládala z: jistiny (30 000 Kč), poplatku za sjednání úvěru (14 700 Kč), poplatku za vyhodnocení úvěru (2 788 Kč), úroků (2 888 Kč) a poplatku z inkasa plateb v hotovosti (5 400 Kč). Přestože spotřebitel v tomto případě splatil spotřebitelský úvěr po devíti měsících od jeho sjednání, uhradil spotřebitel při předčasném splacení spotřebitelského úvěru 94,78 % poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru, ačkoliv měl uhradit cca 64 % z hodnoty těchto poplatků; viz tabulka:

	předpis	uhrazeno	sleva	uhrazeno
Poplatek za sjednání úvěru	14 699,99 Kč	13 932,78 Kč	767,21 Kč	94,78 %
Poplatek za vyhodnocení úvěru	2 787,85 Kč	2 642,35 Kč	145,50 Kč	94,78 %

Dále, z Formuláře (verze SMLD_ISU_2_2019_4) vyplynulo, že v daném případě činila zápůjční úroková sazba 15 % a RPSN 272,44 %.

(39) **Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED]** (verze Smlouvy SMLD_SUFO_3_2019_4)⁵³ byla sjednána dne 4.12.2020, předčasně splacena dne 13.4.2021, částka jistiny spotřebitelského úvěru činila 31 000 Kč, a tento spotřebitelský úvěr měl být splacen ve čtrnácti měsíčních splátkách – každá ve výši 4 116 Kč. Celková dlužná částka splatná spotřebitelem v tomto případě činila 57 624 Kč, kdy tato se skládala z: jistiny (31 000 Kč), poplatku za sjednání úvěru (15 190 Kč), poplatku za vyhodnocení úvěru (2 870 Kč), úroků (2 984 Kč) a poplatku z inkasa plateb v hotovosti (5 580 Kč). Přestože spotřebitel v tomto případě splatil spotřebitelský úvěr již po čtyřech měsících od jeho sjednání, uhradil při předčasném splacení spotřebitelského úvěru 90 % poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru, ačkoliv měl uhradit cca 27 % z hodnoty těchto poplatků; viz tabulka:

	předpis	uhrazeno	sleva	uhrazeno
Poplatek za sjednání úvěru	15 187,40 Kč	13 718,25 Kč	1 468,79 Kč	90,33 %
Poplatek za vyhodnocení úvěru	2 880,22 Kč	2 601,66 Kč	278,56 Kč	90,33 %

Dále, z Formuláře (verze SMLD_ISU_2_2019_4) vyplynulo, že v daném případě činila zápůjční úroková sazba 15 % a RPSN 272,44 %.

(40) **Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED]** (verze Smlouvy SMLD_SUFO_3_2019_4)⁵⁴ byla sjednána dne 12.3.2021, předčasně splacena dne 6.5.2021, částka jistiny spotřebitelského úvěru činila 27 000 Kč, a tento spotřebitelský úvěr měl být splacen ve čtrnácti měsíčních splátkách – každá ve výši 3 585 Kč. Celková dlužná částka

⁵² Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED] CD spis č.l. 96, datová zpráva 2023_18079_570_poskytnutí podkladů a informací_7_8.zfo, příloha: 10d) Kopie smlouvy o úvěru č. [REDACTED].pdf

⁵³ Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED] CD spis č.l. 96, datová zpráva 2023_18070_570_poskytnutí podkladů a informací_1_8.zfo, příloha: 10ch) Kopie smlouvy o úvěru č. [REDACTED].pdf

⁵⁴ Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED] CD spis č.l. 96, datová zpráva 2023_18078_570_poskytnutí podkladů a informací_6_8.zfo, příloha: 10h) Kopie smlouvy o úvěru č. [REDACTED].pdf

splatná spotřebitelem v tomto případě činila 50 190 Kč, kdy tato se skládala z: jistiny (27 000 Kč), poplatku za sjednání úvěru (13 230 Kč), poplatku za vyhodnocení úvěru (2 501 Kč), úroků (2 599 Kč) a poplatku z inkasa plateb v hotovosti (4 860 Kč). Přestože spotřebitel v tomto případě splatil spotřebitelský úvěr již ani ne po dvou měsících od jeho sjednání, uhradil při předčasném splacení spotřebitelského úvěru 86,50 % poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru, ačkoliv měl uhradit cca 14 % z hodnoty těchto poplatků; viz tabulka:

	předpis	uhrazeno	sleva	uhrazeno
Poplatek za sjednání úvěru	13 227,78 Kč	11 442,46 Kč	1 785,31 Kč	86,50 %
Poplatek za vyhodnocení úvěru	2 508,65 Kč	2 170,06 Kč	338,58 Kč	86,50 %

Dále, z Formuláře (verze SMLD_ISU_2_2019_4) vyplynulo, že v daném případě činila zápůjční úroková sazba 15 % a RPSN 272,44 %.

(41) **Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDAKCE]** (verze Smlouvy SMLD_SUFO_3_2019_4)⁵⁵ byla sjednána dne 25.5.2021, předčasně splacena dne 4.6.2021, částka jistiny spotřebitelského úvěru činila 6 000 Kč, a tento spotřebitelský úvěr měl být splacen ve čtrnácti měsíčních splátkách – každá ve výši 796 Kč. Celková dlužná částka splatná spotřebitelem v tomto případě činila 11 144 Kč, kdy tato se skládala z: jistiny (6 000 Kč), poplatku za sjednání úvěru (2 940 Kč), poplatku za vyhodnocení úvěru (546 Kč), úroků (578 Kč) a poplatku z inkasa plateb v hotovosti (1 080 Kč). Přestože spotřebitel v tomto případě splatil spotřebitelský úvěr již po deseti dnech od jeho sjednání, uhradil při předčasném splacení spotřebitelského úvěru 85,14 % poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru, ačkoliv měl uhradit cca 3 % z hodnoty těchto poplatků; viz tabulka:

	předpis	uhrazeno	sleva	uhrazeno
Poplatek za sjednání úvěru	2 937,05 Kč	2 500,60 Kč	436,45 Kč	85,14 %
Poplatek za vyhodnocení úvěru	557,01 Kč	474,24 Kč	82,77 Kč	85,14 %

Dále, z Formuláře (verze SMLD_ISU_2_2019_4) vyplynulo, že v daném případě činila zápůjční úroková sazba 15 % a RPSN 272,44 %.

(42) **Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDAKCE]** (verze Smlouvy SMLD_SUFO_3_2019_4)⁵⁶ byla sjednána dne 20.4.2021, předčasně splacena dne 13.7.2021, částka jistiny spotřebitelského úvěru činila 25 000 Kč, a tento spotřebitelský úvěr měl být splacen ve čtrnácti měsíčních splátkách – každá ve výši 3 320 Kč. Celková dlužná částka splatná spotřebitelem v tomto případě činila 46 480 Kč, kdy tato se skládala z: jistiny (25 000 Kč), poplatku za sjednání úvěru (12 250 Kč), poplatku za vyhodnocení úvěru (2 323 Kč), úroků (2 407 Kč) a poplatku z inkasa plateb v hotovosti (4 500 Kč). Přestože spotřebitel v tomto případě splatil spotřebitelský úvěr již po třech měsících od jeho sjednání, uhradil při předčasném splacení spotřebitelského úvěru 87,82 % poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru, ačkoliv měl uhradit cca 20 % z hodnoty těchto poplatků; viz tabulka:

	předpis	uhrazeno	sleva	uhrazeno
Poplatek za sjednání úvěru	12 249,99 Kč	10 758,27 Kč	1 491,72 Kč	87,82 %
Poplatek za vyhodnocení úvěru	2 323,21 Kč	2 040,31 Kč	282,90 Kč	87,82 %

⁵⁵ Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDAKCE] CD spis č.l. 96, datová zpráva 2023_18079_570_poskytnutí podkladů a informací_7_8.zfo, příloha: 10m) Kopie smlouvy o úvěru č. [REDAKCE].pdf

⁵⁶ Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDAKCE] CD spis č.l. 96, datová zpráva 2023_18076_570_poskytnutí podkladů a informací_4_8.zfo, příloha: 10j) Kopie smlouvy o úvěru č. [REDAKCE].pdf

Dále, z Formuláře (verze SMLD_ISU_2_2019_4) vyplynulo, že v daném případě činila zápůjční úroková sazba 15 % a RPSN 272,44 %.

(43) **Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDAKCE]** (verze Smlouvy SMLD_SUFO_3_2019_4)⁵⁷ byla sjednána dne 11.7.2021, předčasně splacena dne 5.8.2021, částka jistiny spotřebitelského úvěru činila 30 000 Kč, a tento spotřebitelský úvěr měl být splacen ve čtrnácti měsíčních splátkách – každá ve výši 3 984 Kč. Celková dlužná částka splatná spotřebitelem v tomto případě činila 55 776 Kč, kdy tato se skládala z: jistiny (30 000 Kč), poplatku za sjednání úvěru (14 700 Kč), poplatku za vyhodnocení úvěru (2 788 Kč), úroků (2 888 Kč) a poplatku z inkasa plateb v hotovosti (5 400 Kč). Přestože spotřebitel v tomto případě splatil spotřebitelský úvěr již jeden měsíc od jeho sjednání, uhradil při předčasném splacení spotřebitelského úvěru 85,71 % poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru, ačkoliv měl uhradit cca 6 % z hodnoty těchto poplatků; viz tabulka:

	předpis	uhrazeno	sleva	uhrazeno
Poplatek za sjednání úvěru	14 699,99 Kč	12 599,99 Kč	2 100,00 Kč	85,71 %
Poplatek za vyhodnocení úvěru	2 787,85 Kč	2 389,59 Kč	398,26 Kč	85,71 %

Dále, z Formuláře (verze SMLD_ISU_2_2019_4) vyplynulo, že v daném případě činila zápůjční úroková sazba 15 % a RPSN 272,44 %.

(44) **Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDAKCE]** (verze Smlouvy SMLD_SUFO_3_2019_4)⁵⁸ byla sjednána dne 24.8.2021, předčasně splacena dne 19.9.2021, částka jistiny spotřebitelského úvěru činila 25 000 Kč, a tento spotřebitelský úvěr měl být splacen ve čtrnácti měsíčních splátkách – každá ve výši 3 320 Kč. Celková dlužná částka splatná spotřebitelem v tomto případě činila 46 480 Kč, kdy tato se skládala z: jistiny (25 000 Kč), poplatku za sjednání úvěru (12 250 Kč), poplatku za vyhodnocení úvěru (2 323 Kč), úroků (2 407 Kč) a poplatku z inkasa plateb v hotovosti (4 500 Kč). Přestože spotřebitel v tomto případě splatil spotřebitelský úvěr již po jednom měsíci od jeho sjednání, uhradil při předčasném splacení spotřebitelského úvěru 85,71 % poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru, ačkoliv měl uhradit cca 6 % z hodnoty těchto poplatků; viz tabulka:

	předpis	uhrazeno	sleva	uhrazeno
Poplatek za sjednání úvěru	12 249,99 Kč	10 499,99 Kč	1 750,00 Kč	85,71 %
Poplatek za vyhodnocení úvěru	2 323,21 Kč	1 991,32 Kč	331,89 Kč	85,71 %

Dále, z Formuláře (verze SMLD_ISU_2_2019_4) vyplynulo, že v daném případě činila zápůjční úroková sazba 15 % a RPSN 272,44 %.

(45) **Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDAKCE]** (verze Smlouvy SMLD_SUFO_3_2019_4)⁵⁹ byla sjednána dne 26.5.2021 předčasně splacena dne 10.10.2021, částka jistiny spotřebitelského úvěru činila 10 000 Kč, a tento spotřebitelský úvěr měl být splacen ve čtrnácti měsíčních splátkách – každá ve výši 1 328 Kč. Celková dlužná částka splatná spotřebitelem v tomto případě činila 18 592 Kč, kdy tato se skládala z: jistiny

⁵⁷ Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDAKCE] CD spis č.l. 96, datová zpráva 2023_18077_570_poskytnutí podkladů a informací_5_8.zfo, příloha: 10l) Kopie smlouvy o úvěru č. [REDAKCE].pdf

⁵⁸ Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDAKCE] CD spis č.l. 96, datová zpráva 2023_18080_570_poskytnutí podkladů a informací_8_8.zfo, příloha: 10k) Kopie smlouvy o úvěru č. [REDAKCE].pdf

⁵⁹ Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDAKCE] CD spis č.l. 96, datová zpráva 2023_18077_570_poskytnutí podkladů a informací_5_8.zfo, příloha: 10i) Kopie smlouvy o úvěru č. [REDAKCE].pdf

(10 000 Kč), poplatek za sjednání úvěru (4 900 Kč), poplatek za vyhodnocení úvěru (929 Kč), úroků (963 Kč) a poplatek z inkasa plateb v hotovosti (1 800 Kč). Přestože spotřebitel v tomto případě splatil spotřebitelský úvěr již po čtyřech a půl měsíci od jeho sjednání, uhradil při předčasném splacení spotřebitelského úvěru 90,33 % poplatek za sjednání úvěru a poplatek za vyhodnocení úvěru, ačkoliv měl uhradit cca 32 % z hodnoty těchto poplatků; viz tabulka:

	předpis	uhrazeno	sleva	uhrazeno
Poplatek za sjednání úvěru	4 900,00 Kč	4 426,13 Kč	473,87 Kč	90,33 %
Poplatek za vyhodnocení úvěru	929,28 Kč	839,41 Kč	89,87 Kč	90,33 %

Dále, z Formuláře (verze SMLD_ISU_2_2019_4) vyplynulo, že v daném případě činila zápůjční úroková sazba 15 % a RPSN 272,44 %.

(46) **Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED]** (verze Smlouvy SMLD_SUFO_3_2019_4)⁶⁰ byla sjednána dne 13.9.2021, předčasně splacena dne 9.11.2021, částka jistiny spotřebitelského úvěru činila 25 000 Kč, a tento spotřebitelský úvěr měl být splacen ve čtrnácti měsíčních splátkách – každá ve výši 3 320 Kč. Celková dlužná částka splatná spotřebitelem v tomto případě činila 46 480 Kč, kdy tato se skládala z: jistiny (25 000 Kč), poplatek za sjednání úvěru (12 250 Kč), poplatek za vyhodnocení úvěru (2 323 Kč), úroků (2 407 Kč) a poplatek z inkasa plateb v hotovosti (4 500 Kč). Přestože spotřebitel v tomto případě splatil spotřebitelský úvěr již po dvou měsících od jeho sjednání, uhradil při předčasném splacení spotřebitelského úvěru 88,71 %, resp. 85,71 % poplatek za sjednání úvěru a poplatek za vyhodnocení úvěru, ačkoliv měl uhradit cca 14 % z hodnoty těchto poplatků; viz tabulka:

	předpis	uhrazeno	sleva	uhrazeno
Poplatek za sjednání úvěru	12 249,99 Kč	10 866,99 Kč	1 383,00 Kč	88,71 %
Poplatek za vyhodnocení úvěru	2 323,21 Kč	1 991,32 Kč	331,89 Kč	85,71 %

Dále, z Formuláře (verze SMLD_ISU_2_2019_4) vyplynulo, že v daném případě činila zápůjční úroková sazba 15 % a RPSN 272,44 %.

(47) **Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED]** (verze Smlouvy SMLD_SDO_2_2018_10)⁶¹ byla sjednána dne 1.3.2019, předčasně splacena dne 26.11.2019; částka jistiny spotřebitelského úvěru činila 13 000 Kč, a tento spotřebitelský úvěr měl být splacen ve čtrnácti měsíčních splátkách – každá ve výši 1 726 Kč. Celková částka splatná spotřebitelem v tomto případě činila 24 164 Kč, kdy tato se skládala z: jistiny (13 000 Kč), poplatek za sjednání úvěru (6 370 Kč), poplatek za vyhodnocení úvěru (1 202 Kč), úroků (1252 Kč) a poplatek z inkasa plateb v hotovosti (2 340 Kč). Přestože spotřebitel v tomto případě splatil spotřebitelský úvěr ani ne po devíti měsících od jeho sjednání, uhradil při předčasném splacení spotřebitelského úvěru přes 94 % poplatek za sjednání úvěru a poplatek za vyhodnocení úvěru, ačkoliv měl uhradit cca 63 % z hodnoty těchto poplatků; viz tabulka:

	předpis	uhrazeno	sleva	uhrazeno
Poplatek za sjednání úvěru	6 370 Kč	6 036,18 Kč	333,82 Kč	94,76 %
Poplatek za vyhodnocení úvěru	1 202 Kč	1 144,75 Kč	57,25 Kč	95,24 %

⁶⁰ Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED], CD spis č.1. 96, datová zpráva 2023_18080_570_poskytnutí podkladů a informací_8_8.zfo, příloha: 10n) Kopie smlouvy o úvěru č. [REDACTED].pdf

⁶¹ Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED], CD spis č.1. 105, datová zpráva 2023_41529_570_poskytnutí podkladů a informací.zfo, příloha: Příloha č. 4_Smlouvy o úvěru.pdf, str. 1 až 8

Dále, z Formuláře (verze SMLD_ISU_1_2018_5) vyplynulo, že v daném případě činila záůjčnı́ úroková sazba 15 % a RPSN 272,44 %.

(48) **Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED]** (verze Smlouvy SMLD_SDO_2_2018_10)⁶² byla sjednána dne 2.3.2019, předčasně splacena dne 23.11.2019; částka jistiny spotřebitelského úvěru činila 15 000 Kč, a tento spotřebitelský úvěr měl být splacen ve čtrnácti měsíčních splátkách – každá ve výši 1 442 Kč. Celková částka splatná spotřebitelem v tomto případě činila 27 888 Kč, kdy tato se skládala z: jistiny (15 000 Kč), poplatku za sjednání úvěru (7 350 Kč), poplatku za vyhodnocení úvěru (1 394 Kč), úroků (1 444 Kč) a poplatku z inkasa plateb v hotovosti (2 700 Kč). Přestože spotřebitel v tomto případě splatil spotřebitelský úvěr ani ne po devíti měsících od jeho sjednání, uhradil při předčasném splacení spotřebitelského úvěru přes 94 % poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru, ačkoliv měl uhradit cca 63 % z hodnoty těchto poplatků; viz tabulka:

	předpis	uhrazeno	sleva	uhrazeno
Poplatek za sjednání úvěru	7 350 Kč	6 966,52 Kč	383,48 Kč	94,78 %
Poplatek za vyhodnocení úvěru	1 394 Kč	1 321,20 Kč	72,80 Kč	94,78 %

Dále, z Formuláře (verze SMLD_ISU_1_2018_5) vyplynulo, že v daném případě činila záůjčnı́ úroková sazba 15 % a RPSN 272,44 %.

(49) **Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED]** (verze Smlouvy SMLD_SDO_2_2018_10)⁶³ byla sjednána dne 7.3.2019, předčasně splacena dne 21.11.2019; částka jistiny spotřebitelského úvěru činila 12 000 Kč, a tento spotřebitelský úvěr měl být splacen ve čtrnácti měsíčních splátkách – každá ve výši 1 593 Kč. Celková částka splatná spotřebitelem v tomto případě činila 22 302 Kč, kdy tato se skládala z: jistiny (12 000 Kč), poplatku za sjednání úvěru (5 880 Kč), poplatku za vyhodnocení úvěru (1 107 Kč), úroků (1 455 Kč) a poplatku z inkasa plateb v hotovosti (2 160 Kč). Přestože spotřebitel v tomto případě splatil spotřebitelský úvěr již po osmi a půl měsících od jeho sjednání, uhradil při předčasném splacení spotřebitelského úvěru přes 94 % poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru, ačkoliv měl uhradit cca 35 % z hodnoty těchto poplatků; viz tabulka:

	předpis	uhrazeno	sleva	uhrazeno
Poplatek za sjednání úvěru	5 880 Kč	5 571,00 Kč	309,00 Kč	94,75 %
Poplatek za vyhodnocení úvěru	1 107 Kč	1 056,54 Kč	50,46 Kč	95,44 %

Dále, z Formuláře (verze SMLD_ISU_1_2018_5) vyplynulo, že v daném případě činila záůjčnı́ úroková sazba 15 % a RPSN 272,44 %.

(50) **Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED]** (verze Smlouvy SMLD_SDO_2_2018_10)⁶⁴ byla sjednána dne 9.3.2019, předčasně splacena dne 1.11.2019; částka jistiny spotřebitelského úvěru činila 21 000 Kč, a tento spotřebitelský úvěr měl být splacen ve čtrnácti měsíčních splátkách – každá ve výši 2 788 Kč. Celková částka splatná spotřebitelem v tomto případě činila 39 032 Kč, kdy tato se skládala z: jistiny (21 000 Kč), poplatku za sjednání úvěru (10 290 Kč), poplatku za vyhodnocení úvěru (1 940 Kč), úroků

⁶² Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED] CD spis č.l. 105, datová zpráva 2023_41529_570_poskytnutí podkladů a informací.zfo, příloha: Příloha č. 4_Smlouvy o úvěru.pdf, str. 9 až 14

⁶³ Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED] CD spis č.l. 105, datová zpráva 2023_41529_570_poskytnutí podkladů a informací.zfo, příloha: Příloha č. 4_Smlouvy o úvěru.pdf, str. 15 až 20

⁶⁴ Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDACTED] CD spis č.l. 105, datová zpráva 2023_41529_570_poskytnutí podkladů a informací.zfo, příloha: Příloha č. 4_Smlouvy o úvěru.pdf, str. 21 až 28

(2 022 Kč) a poplatku z inkasa plateb v hotovosti (3 780 Kč). Přestože spotřebitel v tomto případě splatil spotřebitelský úvěr ani ne po osmi měsících od jeho sjednání, uhradil při předčasném splacení spotřebitelského úvěru přes 93 % poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru, ačkoliv měl uhradit cca 55 % z hodnoty těchto poplatků; viz tabulka:

	předpis	uhrazeno	sleva	uhrazeno
Poplatek za sjednání úvěru	10 290 Kč	9 642,91 Kč	647,09 Kč	93,71 %
Poplatek za vyhodnocení úvěru	1 940 Kč	1 828,78 Kč	111,22 Kč	94,27 %

Dále, z Formuláře (verze SMLD_ISU_1_2018_5) vyplynulo, že v daném případě činila zápůjční úroková sazba 15 % a RPSN 272,44 %.

(51) **Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDAKCE]** (verze Smlouvy SMLD_SDO_2_2018_10)⁶⁵ byla sjednána dne 19.3.2019, předčasně splacena dne 23.12.2019; částka jistiny spotřebitelského úvěru činila 30 000 Kč, a tento spotřebitelský úvěr měl být splacen ve čtrnácti měsíčních splátkách – každá ve výši 3 984 Kč. Celková částka splatná spotřebitelem v tomto případě činila 55 776 Kč, kdy tato se skládala z: jistiny (30 000 Kč), poplatku za sjednání úvěru (14 700 Kč), poplatku za vyhodnocení úvěru (2 788 Kč), úroků (2 888 Kč) a poplatku z inkasa plateb v hotovosti (5 400 Kč). Přestože spotřebitel v tomto případě splatil spotřebitelský úvěr již po devíti a čtvrt měsíci od jeho sjednání, uhradil při předčasném splacení spotřebitelského úvěru přes 95 % poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru, ačkoliv měl uhradit cca 66 % z hodnoty těchto poplatků; viz tabulka:

	předpis	uhrazeno	sleva	uhrazeno
Poplatek za sjednání úvěru	14 700 Kč	14 079,05 Kč	620,95 Kč	95,78 %
Poplatek za vyhodnocení úvěru	2 788 Kč	2 670,09 Kč	117,91 Kč	95,78 %

Dále, z Formuláře (verze SMLD_ISU_1_2018_5) vyplynulo, že v daném případě činila zápůjční úroková sazba 15 % a RPSN 272,44 %.

(52) Z výše uvedeného přehledu vyplývá, že:

- spotřebitelé, kterým účastník řízení poskytl spotřebitelský úvěr v hotovosti, při předčasném splacení tohoto spotřebitelského úvěru hradili i poplatek za sjednání úvěru a poplatek za vyhodnocení úvěru ve výši minimálně 85 % jejich hodnoty, a to bez ohledu na skutečnost, zda daný spotřebitelský úvěr spláceli předčasně měsíc po jeho sjednání [viz odst. (43) tohoto rozhodnutí] nebo v polovině doby před jeho řádným splacením [viz odst. (34) tohoto rozhodnutí];
- účastník řízení poskytoval v případě poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru spotřebitelům slevu, ta ale dosahovala maximálně výše 15 % z celkové hodnoty úhrady za sjednání úvěru a nákladů na vyhodnocení úvěru, a nerespektovala skutečnost, že spotřebitelský úvěr byl splacen předčasně a dobu tohoto předčasného splacení.

(53) Závěrem správní orgán uvádí, že účastník řízení zaslal dne 19.8.2020 seznam případů – spotřebitelských úvěrů poskytnutých v hotovosti, u kterých spotřebitelé provedli jejich předčasné splacení. Z tohoto seznamu vyplynulo, že v období od 26.10.2019 do 4.8.2020 došlo v celkem 9 433 případech k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru poskytnutého v hotovosti, kdy byla po spotřebitelích v souvislosti s předčasným splacením požadována

⁶⁵ Smlouva o spotřebitelském úvěru č. [REDAKCE] CD spis č.1. 105, datová zpráva 2023_41529_570_poskytnutí podkladů a informací.zfo, příloha: Příloha č. 4_Smlouvy o úvěru.pdf, str. 29 až 36

úhrada nákladů na sjednání spotřebitelského úvěru a nákladů na vyhodnocení spotřebitelského úvěru. Dále účastník řízení zaslal dne 23.12.2021 seznam zahrnující případy předčasného splacení spotřebitelského úvěru, a to pro období od 5.8.2020 do 24.11.2021 včetně. Druhý zasláný seznam zahrnoval celkem 16 970 případů předčasného splacení spotřebitelského úvěru v hotovosti, kdy byla po spotřebitelích v souvislosti s předčasným splacením požadována úhrada nákladů na sjednání spotřebitelského úvěru a nákladů na vyhodnocení spotřebitelského úvěru. Dohromady tak oba seznamy obsahují celkem 26 403 případů předčasného splacení spotřebitelských úvěrů v hotovosti, kdy byla po spotřebitelích vyžadována v souvislosti s předčasným splacením úhrada nákladů na sjednání spotřebitelského úvěru a nákladů na vyhodnocení spotřebitelského úvěru. Z výše uvedené hodnoty je pak nutné odečíst 2 případy, a to případ [REDAKCE] a [REDAKCE], u kterých účastník řízení ve vyjádření ze dne 23.12.2021 uvedl, že jim předmětné poplatky odpustil⁶⁶.

(54) Prvním případem ve výše uvedené statistice byl spotřebitelský úvěr č. 0283924, který byl sjednán dne 4.4.2019 ve výši 6 000 Kč, a který měl být splacen prostřednictvím čtrnácti měsíčních splátek. Poplatek za sjednání spotřebitelského úvěru činil v tomto případě částku 2 937,05 Kč, a poplatek za vyhodnocení spotřebitelského úvěru částku 557,01 Kč. Tento spotřebitelský úvěr byl předčasně **splacen dne 26.10.2019**, tj. s více jak sedmiměsíčním předstihem. V této souvislosti uhradil spotřebitel účastníku řízení z poplatku za sjednání spotřebitelského úvěru částku 2 721,19 Kč (tj. 92,65 % z předepsané hodnoty tohoto poplatku) a z poplatku za vyhodnocení spotřebitelského úvěru částku 516,07 Kč (tj. 92,65 % z předepsané hodnoty tohoto poplatku).

(55) Posledním případem ve výše uvedené statistice pak byl spotřebitelský úvěr č. 0326527, který byl sjednán dne 24.7.2020 ve výši 55 000 Kč, a který měl být splacen prostřednictvím 20 měsíčních splátek. Poplatek za sjednání spotřebitelského úvěru činil v tomto případě částku 36 850 Kč, a poplatek za vyhodnocení spotřebitelského úvěru částku 5 685,42 Kč. Tento spotřebitelský úvěr byl předčasně **splacen dne 24.11.2021**, tj. 16 měsíců od sjednání a s čtyřměsíčním předstihem. V této souvislosti uhradil spotřebitel účastníku řízení z poplatku za sjednání spotřebitelského úvěru částku 35 671,65 Kč (tj. 96,80 % z předepsané hodnoty tohoto poplatku) a z poplatku za vyhodnocení spotřebitelského úvěru částku 5 503,61 Kč (tj. 96,80 % z předepsané hodnoty tohoto poplatku).

2.5. Opatření k nápravě provedená účastníkem řízení

(56) Ve vyjádření ze dne 10.2.2023 uvedl účastník řízení k provedeným opatřením k nápravě, že původně plánoval změnu smluvní dokumentace a upuštění od vyžadování poplatků za sjednání a vyhodnocení spotřebitelského úvěru při předčasném splacení spotřebitelského úvěru od 1.3.2022, nicméně se mu tento krok podařilo realizovat až s účinností od 4.4.2022, kdy došlo ke změně používané smluvní dokumentace i příslušných vnitřních předpisů. V této souvislosti účastník řízení předložil 3 verze smlouvy o spotřebitelském úvěru poskytovaného v hotovosti:

- Smlouvu o spotřebitelském úvěru verze SMLD_SUFO_4_2021_10;
- Smlouvu o spotřebitelském úvěru verze SMLD_SUFO_5_2022_3 a

⁶⁶ Cit. z vyjádření účastníka řízení ze dne 23.12.2021: „[REDAKCE] (...) Klientka žádala o přepočtení výše částky předčasného splacení, neboť tuto částku považovala za nepřiměřeně vysokou. Klientce bylo zasláno podrobné vyúčtování částky předčasného splacení a s ohledem na skutečnost, že se jednalo o dlouhodobou klientku, jí bylo nabídnuto mimořádné vrácení částky představující náklady za vyhodnocení úvěru (tedy částky ve výši 3.323,21 Kč). (...) [REDAKCE] (...) Klient v reakci na sdělení částky předčasného splacení zaslal ECFS stížnost, ve které vyjádřil svůj nesouhlas s částkou předčasného splacení. Klientovi bylo zasláno podrobné vyúčtování částky předčasného splacení a za účelem smírného řešení sporu a s ohledem na krátkou délku trvání úvěru bylo ze strany ECFS umožněno doplatit pouze zbývající část jistiny spolu se zákonným úrokem splatným ke dni předpokládaného předčasného splacení. Klientce by tedy nebyla účtována úhrada za poskytnutí úvěru ani náklady za vyhodnocení úvěru. Úvěr byl klientkou doplacen dne 31.3.2021.“

- Smlouvu o spotřebitelském úvěru verze SMLD_SUFO_6_2022_12,

kdy výše uvedené smlouvy již obsahovaly změny klíčových ustanovení ve vztahu k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru.

3. Námitky účastníka řízení a jejich vypořádání správním orgánem

(57) V Doplnění odporu zaujal účastník řízení k proti němu vzneseným obviněním odmítavé stanovisko, kdy argumentaci doplnil ve vyjádření k podkladům rozhodnutí, ve kterém zároveň odkázal na vyjádření ze dne 19.8.2020.

3.1. K údajnému porušení § 117 odst. 1 ZSÚ

(58) Prvním argumentem⁶⁷, který vznesl účastník řízení v Doplnění odporu a následně i ve vyjádření k podkladům rozhodnutí⁶⁸, bylo, že umožňuje spotřebitelům v souladu s § 117 odst. 1 ZSÚ předčasně splatit jim poskytnutý spotřebitelský úvěr, ale zároveň – opět v souladu se ZSÚ – požaduje účastník řízení po spotřebitelích úhradu poplatku za sjednání a vyhodnocení spotřebitelského úvěru, kdy oba poplatky pokrývají následující náklady spojené s poskytnutím spotřebitelského úvěru:

- provize za sjednání spotřebitelského úvěru vyplácená obchodním zástupcům⁶⁹,
- mzdové náklady pracovníků účastníka řízení podílejících se na procesu posuzování žádosti o úvěr,
- krytí platební neschopnosti spotřebitele,
- provozní náklady účastníka řízení⁷⁰.

K obsahu jednotlivých poplatků pak účastník řízení uvedl, že poplatek za sjednání spotřebitelského úvěru pokrývá náklady spojené s jeho poskytnutím a správou (dotazy na registr exekucí, náklady na tiskopisy, náklady na zaměstnance a jejich školení, provozní náklady a IT náklady), poplatek za vyhodnocení úvěru pak pokrývá náklady s posouzením úvěruschopnosti spotřebitele (posouzení úvěruschopnosti spotřebitele – včetně nákladů na přístup do jednotlivých registrů, mzdové a další náklady na zaměstnance na úseku řízení rizik). V této souvislosti účastník řízení dále uvedl, že výše uvedené náklady na sjednání úvěru a na vyhodnocení úvěru jsou fixní a v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru se žádným způsobem nesnižují; z tohoto důvodu dle názoru účastníka řízení neexistuje žádný důvod pro jejich krácení či vrácení v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru.

(59) Dále v této části námitek⁷¹ účastník řízení upozornil na skutečnost, že sám správní orgán v odst. 14 a 15 napadeného rozhodnutí odkázal na smluvní dokumentaci účastníka řízení, která spotřebitele informuje o skutečnosti, že náklady na sjednání úvěru a na vyhodnocení úvěru, resp. nárok na jejich úhradu, vzniká k okamžiku sjednání Smlouvy, a spotřebitel je povinen je uhradit i v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru. V této souvislosti účastník řízení vytkl správnímu orgánu, že nezohlednil skutečnost, že účastník řízení o povinnosti uhradit výše uvedené poplatky informuje spotřebitele naprosto transparentně a s předstihem

⁶⁷ Str. 2 až 5 Doplnění odporu.

⁶⁸ Str. 3 a 4 Vyjádření k podkladům rozhodnutí

⁶⁹ Kterí musí spotřebitele osobně navštívit, projednat s ním sjednávání úvěr etc. – tyto náklady účastníku řízení tak dle jeho vyjádření vznikají bez ohledu na skutečnost, zda je následně spotřebitelský úvěr splacen předčasně či nikoliv.

⁷⁰ Tyto zahrnují: (i) poplatky za prověřování klientů v registru exekucí, insolvenčním rejstříku a příslušných dlužnických registrech, (ii) náklady na právní a ekonomické poradenství, (iii) tiskopisy, spotřeba ostatního materiálu a související administrativní náklady, (iv) IT služby a telekomunikace, (v) pronájmy a energie, (vi) marketing a propagace a (vii) pořízení, údržba a odpisy majetku.

⁷¹ Str. 3 a 4 Doplnění odporu a str. 4 a 5 Vyjádření k podkladům rozhodnutí

před uzavřením Smlouvy. Dále účastník řízení zdůraznil, že spotřebitel v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru nemůže nárokovat slevu / snížení úhrady nákladů na vyhodnocení a sjednání úvěru, neboť takový krok vylučuje Smlouva. V této souvislosti také účastník řízení poukázal na odst. 41 příkazu, ze kterého vyplývá, že naopak v některých případech spotřebitelům úhradu předmětných poplatků v plné výši odpustil.

(60) V další části tohoto okruhu námitek⁷² pak účastník řízení opět věnuje pozornost právní kvalifikaci jím účtovaných poplatků. V této souvislosti účastník řízení uvádí, že poplatek za vyhodnocení a sjednání spotřebitelského úvěru je spotřebitel povinen uhradit bez ohledu na skutečnost, zda dochází k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru či nikoliv; v této souvislosti pak účastník řízení uvádí, že z tohoto důvodu nelze poplatek za vyhodnocení a poskytnutí spotřebitelského úvěru podřadit pod § 117 odst. 1 ZSÚ.

(61) Správní orgán se neztotožňuje s výše uvedenou argumentací účastníka řízení. Argumentace účastníka řízení se dá shrnout následovně:

1. poplatky za sjednání úvěru a za vyhodnocení úvěru jsou fixní náklady na poskytnutí spotřebitelského úvěru a v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru se nesnižují;
2. účastník řízení má na plné uhrazení poplatků za vyhodnocení úvěru a sjednání úvěru nárok, neboť jejich úhrada v plné výši byla v předmětném období smluvně upravena, a
3. účastník řízení některým spotřebitelům úhradu daných poplatků výrazně snížil / odpustil.

(62) K **první námitce** správní orgán uvádí, že argumentace účastníka řízení je v tomto bodě nejasná. Dle vyjádření účastníka řízení ze dne 28.1.2021 je předmětem poplatku za vyhodnocení úvěru pokrytí nákladů souvisejících s: „(...) *posouzením úvěruschopnosti žadatele o úvěr, tedy náklady vynaložené na dotazování úvěrového registru, mzdové náklady zaměstnanců oddělení risku a ověřování.*“ Předmětem poplatku za sjednání úvěru je pak dle vyjádření účastníka řízení pokrytí nákladů souvisejících s: „(...) *poskytnutím úvěru a jeho správou (zejména náklady na dotazy do registru exekucí, náklady na veškeré tiskopisy, mzdové náklady zaměstnanců a obchodních zástupců, provozní náklady včetně školení a IT).*“ Dále v této souvislosti považuje správní orgán za nutné odkázat na rozpis uvedený v tabulce v odst. (20) tohoto rozhodnutí. V kontextu tohoto rozpisu považuje správní orgán za nutné poukázat na skutečnost, že poplatek za sjednání úvěru nekryje toliko prostý akt poskytnutí úvěru, ale i činnosti účastníka řízení spojené s takto poskytnutým úvěrem, kdy např. položka na krytí ztrát / defaultu je u každého poskytnutého spotřebitelského úvěru z 95 % hrazena právě z poplatku za sjednání úvěru – pokud je však spotřebitelský úvěr předčasně splacen, náklady, které tato položka kryje (prodlení, insolvence, úmrtí a odpis) nemohou již nadále vzniknout. Totožné závěry pak platí i pro položku mzdové náklady, která je z 84 % hrazena prostřednictvím poplatku za sjednání spotřebitelského úvěru – i v tomto případě platí, že pokud je spotřebitelský úvěr předčasně splacen, účastníku řízení již v souvislosti s tímto úvěrem žádné mzdové náklady nevznikají.

(63) Dále, v souvislosti s poplatkem za vyhodnocení úvěru je nutné upozornit na skutečnost, že i ten obsahuje položky, jako je např. krytí ztrát / defaultu. Náklady na krytí ztrát / defaultu jsou z 5 % pokryty právě z poplatku za vyhodnocení úvěru, ačkoliv default spotřebitelského úvěru nemůže předejít jeho poskytnutí – tato položka tak vůbec nemůže ve vztahu k tomuto poplatku vzniknout. Dále správní orgán poukazuje na skutečnost, že poplatek za vyhodnocení

⁷² Str. 4 Doplnění odporu a str. 5 Vyjádření k podkladům rozhodnutí

úvěru obsahuje i položku pokrývající provozní režie – tyto náklady, připadající na každý poskytnutý spotřebitelský úvěr, pokrývá tento poplatek z 25 % (zbývajících 75 % je alokováno do poplatku za sjednání spotřebitelského úvěru); přitom tento poplatek obsahuje i cestovné, školení, bankovní poplatky, pojištění, ostatní provozní náklady – viz odst. (20) tohoto rozhodnutí.

(64) Výše uvedené argumenty je pak nutné doplnit o ještě jeden důležitý fakt – dle vyjádření účastníka řízení, obsaženého v rozpisu nákladů – viz odst. (20) tohoto rozhodnutí, celkové náklady, ze kterých účastník řízení vypočítal výši poplatku za sjednání spotřebitelského úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru, obsahují i ziskovou marži – tj. účastník řízení se uhrazením těchto poplatků v takřka plné výši domáhal i uhrazení ziskové marže, kdy zisku měl ovšem dosahovat prostřednictvím úroků.

(65) K této tezi tak správní orgán uzavírá, že účastníkem řízení účtované poplatky za sjednání a vyhodnocení úvěru jsou celkovými náklady spotřebitelského úvěru (konkrétně poplatky, které spotřebitel musí zaplatit v souvislosti se spotřebitelským úvěrem). V této souvislosti správní orgán uvádí, že tyto poplatky pokrývají i náklady, které by účastník řízení vynaložil i bez poskytnutí konkrétních spotřebitelských úvěrů (náklady na IT služby a telekomunikace, náklady na pronájmy a energie), a část těchto nákladů v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru nemůže ani vzniknout (např. krytí ztrát, defaultu, mzdové náklady). Krom toho je nutné zdůraznit, že dle kalkulace nákladů, předložených účastníkem řízení, jsou tyto poplatky vypočítány tak, aby v sobě zahrnovaly i ziskovou marži účastníka řízení; nepokrývají tak toliko pouze a jen náklady spjaté s vyhodnocením úvěruschopnosti spotřebitele a samotným aktem poskytnutí spotřebitelského úvěru. Dále se této problematice věnuje správní orgán v odst. (20) tohoto rozhodnutí.

(66) K **druhé námitce** správní orgán uvádí, že argument, že si účastník řízení zajistil povinnost spotřebitele uhradit poplatky za sjednání a vyhodnocení úvěru v plné výši bez ohledu na případné předčasné splacení spotřebitelského úvěru prostřednictvím Smlouvy, je irelevantní. V této souvislosti musí správní orgán poukázat na znění § 580 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „NOZ“): „*Neplatné je právní jednání, které se přiči dobrým mravům, jakož i právní jednání, které odporuje zákonu, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje.*“ V kontextu nálezu Ústavního soudu (dále jen „ÚS“) sp.zn. II. ÚS 87/04 ze dne 6.4.2005⁷³ pak správní orgán uvádí, že si je vědom skutečnosti, že § 580 odst. 1 NOZ je nutné interpretovat nikoliv ve světle gramatického, ale teleologického výkladu – tj. je nutné zjistit, v čí neprospěch je shledáváno jednání odporující zákonu. V této souvislosti správní orgán uvádí, že základním smyslem ZSÚ je ochrana spotřebitele jako slabší smluvní strany – v této souvislosti lze odkázat např. na § 75⁷⁴ a § 76 odst. 1⁷⁵ ZSÚ, který výslovně hovoří o povinnosti poskytovatele a zprostředkovatele spotřebitelského úvěru vykonávat svoji činnost s odbornou péčí a chránit zájmy spotřebitele, nebo § 112 odst. 1 ZSÚ⁷⁶, který vylučuje jako nástroj zajištění splacení spotřebitelského úvěru směnku. Důvodová zpráva k ZSÚ dokonce upozorňuje na skutečnost, že ochrana spotřebitele je natolik legitimní hodnotou, že ospravedlňuje zásah do jiných – Ústavou a Listinou základních práv a svobod - chráněných

⁷³ Cit.: „Závěr, že určitý právní úkon je neplatný pro rozpor se zákonem nebo proto, že zákon obchází, se musí opírat o rozumný výklad dotčeného zákonného ustanovení. Nelze vystačit pouze s gramatickým výkladem. Významnou roli zde hraje především výklad teleologický. (...) Ústavní soud kromě toho zdůrazňuje, že v soukromoprávní sféře ne každý rozpor se zákonem má automaticky za následek absolutní neplatnost právního úkonu. Smyslem ochrany legality v soukromoprávní sféře není jen ochrana zájmů státu, ale především ochrana soukromoprávních vztahů, tedy především ochrana smluvních vztahů podle zásady „pacta sunt servanda“ (smlouvy se musí dodržovat).“

⁷⁴ Cit.: „Poskytovatel a zprostředkovatel je povinen provozovat svou činnost s odbornou péčí.“

⁷⁵ Cit.: „Poskytovatel a zprostředkovatel jedná čestně, transparentně a zohledňuje práva a zájmy spotřebitele.“

⁷⁶ Cit.: „Ke splacení nebo zajištění spotřebitelského úvěru nelze použít směnku nebo šek.“

hodnot – např. vlastnictví majetku⁷⁷. O problematice ochrany spotřebitele jako jednom z základních cílů Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (dále jen „Směrnice 2008/48/ES“) také hovoří čl. 8⁷⁸ a čl. 9⁷⁹ recitálu této směrnice.

(67) V posuzovaném případě se tak účastník řízení smluvním ujednáním snažil negovat právo spotřebitele upravené v § 117 odst. 1 ZSÚ, tj. předmětné smluvní ujednání útočí na základní princip ZSÚ, kterým je ochrana spotřebitele jako slabší smluvní strany. Krom toho správní orgán považuje za vhodné poukázat na skutečnost, že Smlouva je uzavírána adhezním způsobem podle § 1798 NOZ – tj. jedná se o formulářovou smlouvu nepřipouštějící změnu smluvních podmínek prostřednictvím vyjednávání mezi spotřebitelem a účastníkem řízení, a jejíž uzavření je realizováno prostřednictvím principu „take it or leave it“. V kontextu výše uvedeného tak správní orgán uzavírá, že smluvní závazek spotřebitele v případě předčasného splacení Smlouvy uhradit v plné výši poplatků za sjednání a vyhodnocení úvěru, je ve vztahu k § 117 odst. 1 ZSÚ bezpředmětný.

(68) V případě třetí námitky správní orgán uvádí, že sice v odst. 41 Příkazu uvedl dva případy, kdy účastník řízení odpustil spotřebitelům úhradu poplatků za sjednání a vyhodnocení úvěru, nicméně jednalo se o případy, kdy se sami spotřebitelé proti platbě těchto poplatků ohradili – viz odst. 41 Příkazu. Účastník řízení jim tak tyto poplatky (resp. jejich úhradu) odpustil až poté, co proti jejich úhradě daní spotřebitelé protestovali. Krom toho je nutné poukázat na skutečnost, že se jednalo o naprosto izolované případy, které se vyskytly v naprosto zanedbatelném množství – jednalo se o toliko 2 případy z 26 403 případů předčasného splacení spotřebitelského úvěru.

3.2. K Rozsudku Lexitor a geneze výkladu čl. 16 odst. 1 Směrnice 2008/48/ES

(69) Dalším argumentem⁸⁰ účastníka řízení je pak tvrzení, že poplatky za vyhodnocení a sjednání spotřebitelského úvěru nelze podřadit pod definici celkových nákladů spotřebitelských úvěrů uvedenou v § 3 odst. 2 písm. d) ZSÚ, a z tohoto důvodu na tyto poplatky nedopadá ani znění § 117 odst. 1 ZSÚ. V této souvislosti účastník řízení uvádí, že § 117 odst. 1 ZSÚ se vztahuje toliko na dva dvě položky: (i) úroky a (ii) náklady, které by byl spotřebitel povinen platit i v případě, že by k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru nedošlo; poplatky za vyhodnocení a sjednání spotřebitelského úvěru mezi tyto nepatří. Účastník řízení také odmítá aplikaci rozsudku Soudního dvora ve věci C-383/18 ze dne 11.9.2019 (dále jen „Rozsudek Lexitor“ a „SDEU“), když poukazuje na skutečnost, že tento rozsudek nevylučuje existenci odůvodněných jednorázových plateb při sjednání spotřebitelských úvěrů, kdy na tyto platby se ZSÚ i Směrnice 2008/48/ES nevztahuje. V této souvislosti pak účastník řízení upozorňuje na skutečnost, že právě takové případy tvoří poplatky za vyhodnocení a poskytnutí spotřebitelského úvěru.

(70) Dále ve vyjádření k podkladům rozhodnutí⁸¹ účastník řízení výše uvedenou argumentaci

⁷⁷ Cit. z důvodové zprávy k ZSÚ: „Pokud jde o práva zaručená Evropskou úmluvou o lidských právech, dotýká se návrh zákona zejména ochrany vlastnictví (čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě) a práva na soukromý život (čl. 8 Úmluvy). Zásahy do těchto práv jsou nezbytné k naplnění legitimního cíle, jímž je zájem na ochraně spotřebitele a na eliminaci některých nežádoucích sociálních jevů, které mohou být spojeny s nedostatečnou regulací oblasti úvěrů pro spotřebitele. Tím je podle názoru předkladatele naplněn právní základ, který Úmluva stanoví pro zásahy do těchto práv, konkrétně v případě ochrany vlastnictví je to obecný zájem (čl. 1 odst. 2 Protokolu č. 1 k Úmluvě) a v případě práva na soukromý život hospodářský blahobyt země a ochrana práv a svobod jiných (čl. 8 odst. 2 Úmluvy).“

⁷⁸ Cit.: „Je důležité, aby trh nabízel dostatečný stupeň ochrany spotřebitele, a zajistil tak důvěru spotřebitelů.“

⁷⁹ Cit.: „Úplná harmonizace je nezbytná pro zajištění vysoké a rovnocenné úrovně ochrany zájmů všech spotřebitelů ve Společenství a pro vytvoření skutečného vnitřního trhu.“

⁸⁰ Str. 4 a 5 Doplnění odporu a str. 5 a 6 Vyjádření k podkladům rozhodnutí

⁸¹ Str. 6 až 11 Vyjádření k podkladům rozhodnutí.

rozvedl o problematiku interpretace Rozsudku Lexitor a Směrnice 2008/48/ES, a to v kontextu zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 30.11.2016 (dále jen „starý ZSÚ“). Primárně účastník řízení k poplatku za vyhodnocení a sjednání spotřebitelského úvěru uvedl, že se jedná o fixní náklady, které mu vznikají v souvislosti s poskytnutím daného spotřebitelského úvěru, a dále o odměnu související s poskytnutím daného spotřebitelského úvěru s tím, že tyto náklady vznikají již k datu poskytnutí daného spotřebitelského úvěru. Nejedná se tedy v intencích Rozsudku Lexitor o umělé, vyšší neopakující se platby uložené v okamžiku uzavření úvěrové smlouvy.

(71) Dále účastník řízení v dané námitce poukázal na skutečnost, že česká literatura⁸² i rozhodovací praxe vycházela ze závěru, že čl. 16 odst. 1 Směrnice 2008/48/ES se vztahuje pouze na snížení nákladů závislých na době trvání smlouvy o spotřebitelském úvěru; a contrario – náklady nezávislé na době trvání smlouvy předčasným splacením smlouvy o spotřebitelském úvěru dotčeny nebyly. Dále účastník řízení poukázal na zahraniční literaturu s tím, že Rozsudek Lexitor je hojně kritizován, a to z toho důvodu, že k jeho přijetí vedly spíše politické, než právní důvody. V této souvislosti dále účastník řízení poukázal na skutečnost, že německá a rakouská právní úprava na Rozsudek Lexitor reagovala změnou; česká nikoliv. V této souvislosti účastník řízení nastoluje otázku, zda lze § 117 odst. 1 ZSÚ interpretovat eurokonformně.

(72) V případě eurokonformního výkladu účastník řízení poukázal na rozsudek SDEU sp.zn. C-254/16 ze dne 6.7.2017, dle kterého musí být vnitrostátní právo vykládáno v co možná nejširším rozsahu ve světle dané směrnice a zároveň tak, aby bylo dosaženo cílů dané směrnice. V této souvislosti účastník řízení odkázal na doktrínu s tím, že v českých podmínkách se výkladem rozumí nejen odstraňování nejasností právní normy, ale i dotváření práva za použití analogie, a nebo teleologické redukce. V této souvislosti účastník poukazuje na skutečnost, že v souladu s § 117 odst. 1 ZSÚ má spotřebitel při předčasném splacení právo na snížení úroku a dalších nákladů, které by býval byl povinen uhradit, kdyby k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru nedošlo – závěr, že má nárok i na snížení nákladů nezávislých na době trvání smlouvy jsou dle názoru účastníka řízení za hranicí jazykového výkladu. Dále účastník řízení poukazuje na skutečnost, že pokud by mělo být dosaženo cíle stanoveného Rozsudkem Lexitor, bylo by nutné znění § 117 odst. 1 ZSÚ přeformulovat tak, aby obsahoval náklady nezávislé na době trvání smlouvy. V této souvislosti účastník řízení také poukázal na to, že při zjišťování a zacelování mezer v právních předpisech transponujících evropské právo musí být v souladu s rozsudkem SDEU sp.zn. C-397/01 až C-403/01 ze dne 5.10.2004 vycházeno z domněnky, že zákonodárce měl v úmyslu v plném rozsahu splnit povinnosti, které pro něj vyplývají z příslušné směrnice. Jinými slovy – v rámci historického výkladu je nutné vycházet z předpokladu, že cílem zákonodárce je přijmout úpravu souladnou se směrniceovou předlohou. V této souvislosti účastník řízení poukazuje na skutečnost, že při transpozici Směrnice 2008/48/ES bylo ponechat nedotčenými náklady spotřebitelského úvěru, které nejsou závislé na době trvání smlouvy o spotřebitelském úvěru.

(73) V souvislosti s problematikou vůle zákonodárce pak účastník řízení přistupuje k historickému výkladu § 117 odst. 1 ZSÚ. V této souvislosti účastník řízení poukazuje na skutečnost, že čl. 16 odst. 1 Směrnice 2008/48/ES byl původně transponován do § 15 odst. 1 starého ZSÚ, kdy toto ustanovení bylo následně změněnou novelou provedenou zákonem č. 43/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů (dále jen „zákon č. 43/2013 Sb.“), a to tak, že bylo totožné se zněním § 117 odst. 1 ZSÚ. V této souvislosti pak účastník řízení odkazuje na komentář Lukáše Vacka, který byl v době novelizace starého ZSÚ jednou z osob pověřených na Ministerstvu financí

⁸² VACEK, Lukáš. *Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář*. Praha : Wolters Kluwer, a.s., 2015, 427 s. ISBN 978-80-7478-776-8.

České republiky za přípravu zákona č. 43/2013 Sb., ve kterém ten zaujal názor, že § 15 odst. 1 ZSÚ mířil toliko do budoucnosti, tj. na náklady spotřebitelského úvěru, které vzniknou v souvislosti s jeho trváním, nikoliv poskytnutím. V souvislosti s historickým výkladem pak účastník řízení poukázal na skutečnost, že v kontextu geneze výkladu § 15 odst. 1 starého ZSÚ a z něj vycházejícího § 117 odst. 1 ZSÚ je zřejmé, že zákonodárce upravil problematiku předčasného splacení spotřebitelského úvěru tak, aby se nevztahovaly na náklady nezávislé na době trvání smlouvy. Takový výklad je dle názoru účastníka řízení přesvědčivější než jak učinil SDEU v Rozsudku Lexitor.

(74) Dále účastník řízení argumentuje čl. 16 odst. 4 písm. b) Směrnice 2008/78/ES, který umožňuje uplatňovat vyšší odškodnění poskytovatelem spotřebitelského úvěru, pokud se prokáže, že jeho ztráta z předčasného splacení přesahuje částku určenou podle čl. 16 odst. 2 písm. b) Směrnice 2008/48/ES. Toto ustanovení dle názoru účastníka řízení značně relativizuje čl. 16 odst. 1 Směrnice 2008/48/ES. V této souvislosti pak účastník řízení uzavírá, že pokud poskytovatelům spotřebitelského úvěru při předčasném splacení nenáleží náklady spotřebitelského úvěru nezávislé na době trvání smlouvy o spotřebitelském úvěru podle čl. 16 odst. 1 Směrnice 2008/48/ES, mohl jim zákonodárce přiznat tyto náklady prostřednictvím čl. 16 odst. 4 písm. b) Směrnice 2008/48/ES. Z tohoto pak účastník řízení usuzuje, že při výkladu § 117 odst. 1 ZSÚ nelze podpořit eurokonformní výklad hypotetickou vůlí zákonodárce. Z toho důvodu pak účastník řízení dospívá k závěru, že § 117 odst. 1 ZSÚ: „(...) nepřipouští výklad konformní se závěrem Soudního dvora v Rozsudku Lexitor a (...) dle dnes platné právní úpravy se v případě předčasného splacení nesnižují náklady spotřebitelského úvěru nezávisle na trvání smlouvy, a to bez ohledu na to, zda se takovým nákladem hradí náklad věřitele vynaložený v souvislosti s uzavřením smlouvy (např. náklad za činnost související s uzavřením smlouvy) nebo náklad třetí osoby (např. náklad za nahlédnutí do databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele.“ Tento argument pak účastník řízení zakončil dvěma tezemi: (i) i přesto, že účastník řízení nesouhlasí s názorem správního orgánu, upravil způsob předčasného splacení spotřebitelského úvěru tak, aby byl konformní s názorem správního orgánu a (ii) umožňoval ve vytýkaném období předčasné splacení spotřebitelského úvěru se snížením celkových nákladů spotřebitelského úvěru o výši úroku a další náklady, které by býval spotřebitel povinen platit, pokud by k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru nedošlo.

(75) Argumentaci účastníka řízení obsaženou v této námitce lze rozdělit do následujících tezí:

- § 117 odst. 1 ZSÚ se vztahují toliko pouze a jen na náklady, které mají vzniknout po sjednání smlouvy o spotřebitelském úvěru, nikoliv na náklady vzniklé poskytovateli spotřebitelského úvěru při sjednávání spotřebitelského úvěru;
- poplatek za sjednání spotřebitelského úvěru a vyhodnocení spotřebitelského úvěru jsou fixní poplatky vznikající již v souvislosti se sjednáním spotřebitelského úvěru, a nespadají tak pod § 117 odst. 1 ZSÚ;
- Rozsudek Lexitor má spíše politické než právní odůvodnění, a rozšiřuje interpretaci Směrnice 2008/48/ES způsobem jdoucím za její jazykový výklad;
- cílem zákonodárce bylo transponovat Směrnici 2008/48/ES způsobem, který bude korespondovat s textem Směrnice 2008/48/ES a nedopadne na náklady vznikající v průběhu sjednávání smlouvy o spotřebitelském úvěru – v této souvislosti lze odkázat na historický výklad k § 15 starého ZSÚ.

(76) Správní orgán s výše uvedenou argumentací účastníka řízení nesouhlasí, nicméně vzhledem k jejímu (místy vnitřně rozpornému) charakteru považuje za nutné na tomto místě upozornit na skutečnost, že při vypořádání výše uvedené argumentace účastníka řízení bude

postupovat v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“), dle které správní orgány při vypořádávání námitek účastníka řízení nemusí detailně reagovat na každý dílčí argument, ale tyto dílčí argumenty mohou vyvrátit en block vlastní argumentací, která – byť implicitně – reaguje na námitky účastníka řízení. V této souvislosti správní orgán odkazuje zejména na rozsudky NSS č.j. 6 Afs 20/2022 – 87 ze dne 12.8.2022⁸³ a na něj navazující rozsudek NSS č.j. 1 Ads 149/2021 – 59 ze dne 4.11.2021⁸⁴. Správní orgán v této souvislosti také odkazuje na rozsudek NSS č.j. 5 Afs 72/2016 – 27 ze dne 12.9.2018⁸⁵, dle kterého nejsou soudy (a potažmo správní orgány) povinny vypořádávat argumentaci účastníka řízení ve struktuře, ve které ji vznesl.

(77) V souladu s § 117 odst. 1 ZSÚ platí, že: „*Spotřebitel je oprávněn spotřebitelský úvěr zcela nebo zčásti splatit kdykoliv po dobu trvání spotřebitelského úvěru. V takovém případě má spotřebitel právo na snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru o výši úroku a dalších nákladů, které by byl spotřebitel povinen platit v případě, kdy by nedošlo k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru.*“ Celkové náklady spotřebitelského úvěru jsou pak definovány v § 3 odst. 2 písm. d) ZSÚ následovně: „*(...) veškeré náklady včetně úroků, provizí, daní, poplatků nebo jiných obdobných peněžitých plnění a veškerých dalších plateb, které spotřebitel musí zaplatit v souvislosti se spotřebitelským úvěrem a které jsou poskytovateli známy, s výjimkou nákladů na notáře.*“ Tato definice je pak převzata z čl. 3 písm. g) Směrnice 2008/48/ES, která obsahuje následující definici: „*celkovými náklady úvěru pro spotřebitele*“ *veškeré náklady, včetně úroku, provizí, daní a veškerých dalších poplatků, které spotřebitel musí zaplatit v souvislosti s úvěrovou smlouvou a které jsou věřiteli známy, s výjimkou nákladů na notáře; náklady související s doplňkovými službami týkajícími se dané úvěrové smlouvy, zejména pojistné, jsou rovněž zahrnuty, pokud je navíc uzavření smlouvy o poskytnutí služby povinné pro získání úvěru nebo pro jeho získání za nabízených podmínek...*“ Dále, v souladu s čl. 16 odst. 1 Směrnice 2008/48/ES platí, že: „*Spotřebitel má právo kdykoli zcela nebo zčásti splnit své závazky plynoucí z úvěrové smlouvy. V těchto případech má nárok na snížení celkových nákladů úvěru, jež sestávají z úroku a nákladů za zbývající dobu platnosti smlouvy.*“

(78) K výkladu čl. 3 písm. g) Směrnice 2008/48/ES ve spojení s čl. 16 se pak vyjádřil Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „SDEU“) v Rozsudku Lexitor, ve kterém uvedl, že: „*Článek 16 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS musí být vykládán v tom smyslu, že právo spotřebitele na snížení celkových nákladů úvěru v případě předčasného splacení úvěru zahrnuje všechny náklady, které nese spotřebitel.*“ V této souvislosti SDEU zmínil i své úvahy, které jej k tomu závěru vedly; konkrétně:

- pokud by Směrnice 2008/48/ES byla v případě práva na předčasné splacení spotřebitelského úvěru interpretována tak, že by snížení nákladů bylo omezeno pouze na náklady prezentované věřitelem jako závislé na době splatnosti, došlo by k oslabení práva spotřebitele na snížení celkových nákladů⁸⁶;

⁸³ Cit.: „Nejvyšší správní soud uznává, že městský soud nemá povinnost odpovědět na každou dílčí námitku uplatněnou v žalobě. Přípustné je i implicitní vypořádání části žalobní argumentace postavené na uceleném argumentačním systému (nález Ústavního soudu ze dne 12. února 2009 sp. zn. III. ÚS 989/08, N 26/25 SbNU 247).“

⁸⁴ Cit.: „Jestliže nelze po správních soudech požadovat detailní vypořádání každé dílčí námity (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 6. 2017, č. j. 7 Ads 74/2017 – 31), tím spíše nelze takový postup vyžadovat po správních orgánech. Ani tyto námitky nejsou důvodné.“

⁸⁵ Cit.: „Žádný předpis nepředepisuje žalovanému, aby vypořádával námitky ve stejné struktuře, v jaké podal žalobce odvolání. Je pouze na žalovaném, aby námitky vypořádal, logicky odůvodnil a relevantně argumentoval s uvedením skutkových a právních důvodů, což se v projednávaném případě stalo.“

⁸⁶ Cit. z Rozsudku Lexitor, odst. 31: „Účinnost práva spotřebitele na snížení celkových nákladů úvěru by však byla oslabena, kdyby se snížení úvěru mohlo omezit jen na náklady prezentované věřitelem jako závislé na době platnosti smlouvy, protože, jak uvedl generální advokát v bodě 54 svého stanoviska, náklady a rozdělení nákladů si banka určuje jednostranně a fakturace nákladů může zahrnovat určitou ziskovou marži.“

- omezení možnosti snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru toliko na ty, které souvisí s délkou splatnosti smlouvy o spotřebitelském úvěru, by otevřelo dveře praktice, kdy by poskytovatelé spotřebitelského úvěru k okamžiku uzavření úvěrové smlouvy stanovili vysoké neopakující se platby s cílem minimalizace nákladů souvisejících s dobou splatnosti smlouvy⁸⁷;
- v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru získá poskytovatel spotřebitelského úvěru částku, kterou může znovu použít ke své podnikatelské činnosti – sjednání nového spotřebitelského úvěru⁸⁸.

(79) V kontextu výše uvedeného pak správní orgán považuje za vhodné věnovat pozornost druhému argumentu týkajícímu se problematiky jednorázových poplatků hrazených k okamžiku uzavření smlouvy. SDEU v tomto argumentu upozornil na jeden z možných scénářů, kterým by poskytovatelé spotřebitelského úvěru mohli minimalizovat dopady čl. 16 Směrnice 2008/48/ES (v českých podmínkách tedy právo spotřebitele upravené v § 117 odst. 1 ZSÚ), a to způsobem, kterým by došlo fakticky „vyprázdnění“ benefitu spotřebitele spočívajícího v předčasném splacení spotřebitelského úvěru. Tento scénář představuje postup poskytovatele spotřebitelského úvěru, který náklady na svoji podnikatelskou činnost a riziko nesplacení spotřebitelského úvěru nepromítne do úroku z jistiny poskytovaného spotřebitelského úvěru, ale do jednotlivých poplatků spojených s poskytnutím spotřebitelského úvěru s tím, že v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru přijde pouze o část úroků, nicméně předčasné splacení spotřebitelského úvěru nebude mít dopad na povinnost uhradit právě poplatky prezentované jako jednorázové poplatky související s poskytnutím spotřebitelského úvěru. Přesně tento scénář, nastíněný SDEU, však účastník řízení v posuzovaném období realizoval, neboť jak vyplývá z jeho vyjádření, část nákladů, které dané poplatky pokrývají náklady, které měly vzniknout teprve v průběhu trvání spotřebitelského úvěru, resp. v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru nemohly vzniknout vůbec – např. náklady týkající se krytí ztrát / defaultu nebo ziskovou marží. Dále správní orgán opakovaně poukazuje na skutečnost, že účastník řízení dle vlastního rozpisu do nákladů spotřebitelského úvěru zahrnul i ziskovou marži – tj. zisk, kterého ale měl dosáhnout právě prostřednictvím úroků.

(80) Dále, účastník řízení rozprostřel náklady na svoji podnikatelskou činnost a riziko nesplacení spotřebitelského úvěru do dvou poplatků (poplatek za sjednání spotřebitelského úvěru a poplatek za vyhodnocení spotřebitelského úvěru), jejichž uhrazení požadoval v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru takřka v plné výši. Hodnota těchto dvou poplatků přitom několikanásobně překračovala částku, kterou měl v průběhu trvání poskytnutého spotřebitelského úvěru účastník řízení obdržet na úrocích – snahou účastníka řízení tak bylo zjevně eliminovat riziko finanční ztráty v případě realizace předčasného splacení spotřebitelského úvěru spotřebitelem. V této souvislosti odkazuje správní orgán na odst. (31) až (55) tohoto rozhodnutí, resp. následující přehled, který zachycuje, jaké konkrétní částky měl účastník řízení obdržet v konkrétních případech jím poskytnutých spotřebitelských úvěrů z poplatku za vyhodnocení úvěru, poplatku za sjednání úvěru a z úroků:

Smlouva č.	Výše jistiny	Poplatek za sjednání úvěru	Poplatek za vyhodnocení úvěru	úroky
---------------	--------------	----------------------------------	-------------------------------------	-------

⁸⁷ Cit. z Rozsudku Lexitor, odst. 32: „Dále, jak zdůrazňuje předkládající soud, omezit možnost snížení celkových nákladů úvěru pouze na náklady výslovně související s dobou platnosti smlouvy by vedlo k riziku, že spotřebiteli by se v okamžiku uzavření úvěrové smlouvy uložily vyšší neopakující se platby, jelikož by se věřitel mohl pokusit snížit na minimum náklady, které závisí na době platnosti smlouvy.“

⁸⁸ Cit. z Rozsudku Lexitor, odst. 35: „Konečně je třeba uvést, že v případě předčasného splacení úvěru věřitel předčasně získá zpět půjčenou částku, a tato částka bude tedy dostupná pro případné uzavření nové úvěrové smlouvy.“

	7 000 Kč	3 430 Kč	642 Kč	674 Kč
	10 000 Kč	4 900 Kč	929 Kč	963 Kč
	20 000 Kč	9 800 Kč	1 859 Kč	1 925 Kč
	10 000 Kč	4 900 Kč	929 Kč	963 Kč
	45 000 Kč	30 150 Kč	4 715 Kč	5 230 Kč
	30 000 Kč	14 700 Kč	2 788 Kč	2 888 Kč
	30 000 Kč	14 700 Kč	2 788 Kč	2 888 Kč
	31 000 Kč	15 190 Kč	2 870 Kč	2 984 Kč
	27 000 Kč	13 230 Kč	2 501 Kč	2 599 Kč
	6 000 Kč	2 940 Kč	546 Kč	578 Kč
	25 000 Kč	12 250 Kč	2 323 Kč	2 407 Kč
	30 000 Kč	14 700 Kč	2 788 Kč	2 888 Kč
	25 000 Kč	12 250 Kč	2 323 Kč	2 407 Kč
	10 000 Kč	4 900 Kč	929 Kč	963 Kč
	25 000 Kč	12 250 Kč	2 323 Kč	2 407 Kč
	13 000 Kč	6 370 Kč	1 202 Kč	1 252 Kč
	15 000 Kč	7 350 Kč	1 394 Kč	1 444 Kč
	12 000 Kč	5 880 Kč	1 107 Kč	1 455 Kč
	21 000 Kč	10 290 Kč	1 940 Kč	2 022 Kč
	30 000 Kč	14 700 Kč	2 788 Kč	2 888 Kč

(81) K výše uvedené statistice pak správní orgán uvádí, že riziko předčasného splacení spotřebitelského úvěru nebylo v případě účastníka řízení ojedinělé; v této souvislosti správní orgán uvádí, že v posuzovaném období došlo během více jak dvou let k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru v celkem v cca 26 tis. případech. Tento argument pak považuje správní orgán za vhodné doplnit ještě o jeden postřeh týkající se rozdílu mezi RPSN na straně jedné a zápůjční úrokovou sazbou podle § 3 odst. 2 písm. f) ZSÚ na straně druhé. V této souvislosti správní orgán odkazuje na následující přehled:

Splatnost úvěru	Smlouva verze SMLD_SDO_2_2018_10		Smlouva verze SMLD_SUFO_3_2019_4		Smlouva verze SMLD_SUFO_4_2021_10	
	Zápůjční úroková sazba p.a.	RPSN	Zápůjční úroková sazba p.a.	RPSN	Zápůjční úroková sazba p.a.	RPSN
14 měsíců	15 %	272,44 %	15 %	272,44 %	8 %	272,44 %
17 měsíců	15 %	270,48 %	15 %	270,48 %	8 %	270,48 %
20 měsíců	25 %	246,22 %	25 %	246,22 %	8 %	246,22 %

Z výše uvedeného přehledu tak vyplývá, že zatímco RPSN se v případě účastníka řízení neměnila, měnil se podíl zápůjční úrokové sazby a RPSN, neboť zápůjční úroková sazba zavedením Smlouvy verze SMLD_SUFO_4_2021_10 klesla na polovinu – účastník řízení tak zvýšil podíl (a také výši) finančních prostředků, které měl u nově sjednaných smluv o spotřebitelském úvěru získat prostřednictvím poplatku za vyhodnocení úvěru – viz odst. (12) tohoto rozhodnutí. Přitom Smlouva Verze SMLD_SUFO_4_2021_10 byla zavedena v říjnu roku 2021 – tj. v době, kdy účastník řízení na základě vlastní statistiky mohl pozorovat od roku 2018 výrazný nárůst předčasně splacených spotřebitelských úvěrů; viz statistika předložená účastníkem řízení součástí jeho vyjádření ze dne 23.12.2021:

rok	Počet poskytnutých spotřebitelských úvěrů	Objem poskytnutých spotřebitelských úvěrů	Počet předčasně splacených spotřebitelských úvěrů (z toho refinancováno)	Objem předčasně splacených spotřebitelských úvěrů (z toho refinancováno)
2018	16 839	322 183 000 Kč	1 814 (883)	29 509 000 (13 766 000) Kč

2019	21 444	451 491 000 Kč	9 382 (4 902)	172 319 000 (91 107 000) Kč
2020	20 163	427 622 000 Kč	12 429 (6 821)	243 744 000 (139 579 000) Kč
2021	18 964	413 057 000 Kč	11 999 (5 889)	247 666 000 (125 692 000) Kč

(82) Dále na tomto místě musí správní orgán upozornit na skutečnost, že účastníkem řízení předestřená argumentace obsahující tvrzení, že poplatek za sjednání spotřebitelského úvěru a poplatek za vyhodnocení spotřebitelského úvěru měly pokrýt náklady účastníka řízení spjaté toliko s poskytnutím spotřebitelského úvěru, je zavádějící. A priori správní orgán odkazuje na odst. (18) tohoto rozhodnutí, ze kterého vyplývá, že poplatek za sjednání úvěru má pokrývat i náklady: „(...) *spojené s poskytnutím úvěru a jeho správou*“ (podtrženo správním orgánem). Skutečnost, že poplatky za sjednání a vyhodnocení úvěru obsahují i náklady spjaté nikoliv toliko s prostým aktem poskytnutí úvěru, ale i jeho správou (tj. závislé na době trvání poskytnutého spotřebitelského úvěru) a dále ziskovou marží účastníka řízení, pak dokresluje i rozpis uvedený v odst. (20) tohoto rozhodnutí. Poplatek za sjednání úvěru přitom tvoří 85 % součtu hodnoty poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru. V této souvislosti však správní orgán uvádí, že v případě, že pokud dojde k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru, měl by účastník řízení spotřebiteli odpustit poměrnou část poplatku za sjednání (a fakticky i na vyhodnocení) úvěru, neboť ten pokrývá i náklady na jeho správu – pokud dojde k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru, jeho další správa se stává bezpředmětná.

(83) Správní orgán tak k této námitce uzavírá, že účastník řízení spojil poskytnutí spotřebitelského úvěru se dvěma poplatky – poplatkem za sjednání spotřebitelského úvěru a poplatkem za vyhodnocení spotřebitelského úvěru – jejichž uhrazení vyžadoval od spotřebitelů v takřka plné výši bez ohledu na znění § 117 odst. 1 ZSÚ. Tento krok měl pro účastníka řízení dvě výhody: (i) účastník řízení výše uvedené poplatky mohl spotřebitelům prezentovat jako poplatky, které nezávisí na délce trvání závazku smlouvy o spotřebitelském úvěru a které jsou povinni uhradit bez ohledu na předčasné splacení spotřebitelského úvěru a (ii) umožňovaly účastníku řízení nabízet dané spotřebitelské úvěry s opticky nízkou zápůjční úrokovou sazbou, kdy skutečné náklady spotřebitele byly patrné až z RPSN. Dále, když v letech 2019 a 2020 začal stoupat výrazným způsobem počet předčasně splacených spotřebitelských úvěrů, účastník řízení tento rozdíl ještě navýšil – snížil zápůjční úrokovou sazbu na takřka polovinu (až třetinu), ale RPSN zůstala na původní hodnotě, když účastník řízení zvýšil poplatek za vyhodnocení úvěru. Tuto skutečnost dokládá např. přehled struktury splátky spotřebitelského úvěru tak, jak je proveden v odst. (12) tohoto rozhodnutí, ze kterého vyplývá, že v případě Smlouvy verze SMLD_SDO_2_2018_10 a SMLD_SUFO_3_2019_4 tvořil poplatek za vyhodnocení úvěru 5 % z hodnoty měsíční splátky spotřebitelského úvěru, v případě Smlouvy verze SMLD_SUFO_4_2021_10 to bylo již takřka jeden a půl krát tolik – 7,45 % z hodnoty měsíční splátky spotřebitelského úvěru. Přitom oba zbývající poplatky – inkasní poplatek a poplatek za sjednání spotřebitelského úvěru ve všech třech verzích Smlouvy zůstaly stejné; poplatek za sjednání spotřebitelského úvěru tvořil 26,36 % z hodnoty splátky úvěru, a inkasní poplatek tvořil 9,68 % z hodnoty splátky úvěru.

(84) K této tezi účastníka řízení tak správní orgán uzavírá, že účastník řízení konstruoval proces splacení spotřebitelského úvěru poskytovaného v hotovosti tak, že riziko předčasného splacení spotřebitelského úvěru eliminoval tím, že v daném případě stanovil dva poplatky spjaté s poskytnutím spotřebitelského úvěru – poplatek za sjednání a poplatek za vyhodnocení spotřebitelského úvěru, které v součtu několikanásobně převyšovaly úroky, které měl spotřebitel uhradit, kdy v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru účastník řízení spotřebiteli odpouštěl úhradu části sjednaných úroků, ale naopak trval na (takřka) plné úhradě obou jmenovaných poplatků, které – mimo nákladů, které teprve měly vzniknout v průběhu

trvání poskytnutého spotřebitelského úvěru – měly zahrnovat i ziskovou marži. Skutečnost, že účastník řízení postupoval přesně v této dikci, pak dokládá i postup účastníka řízení z října roku 2021, kdy na straně jedné účastník řízení snížil sjednanou zápůjční úrokovou sazbu, ale naopak navýšil poplatek za vyhodnocení úvěru. V daném případě se tak přesně jednalo o postup, kterému se Rozsudek Lexitor snaží zabránit.

(85) Závěrem k tomuto okruhu námitek tak správní orgán uzavírá, že poplatek za sjednání spotřebitelského úvěru a poplatek za vyhodnocení spotřebitelského úvěru jsou součástí celkových nákladů spotřebitelského úvěru podle § 3 odst. 2 písm. d) ZSÚ, kdy účastník řízení prostřednictvím existence těchto dvou poplatků a určením jejich výše v poměru k zápůjční úrokové sazbě eliminoval v rozhodném období riziko ztráty vyplývající z možnosti předčasného splacení spotřebitelského úvěru, a kdy v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru měly být tyto poplatky v souladu s § 117 odst. 1 ZSÚ přiměřeně sníženy.

(86) Výše uvedenou argumentaci považuje správní orgán en block za vypořádané námítky účastníka řízení týkající se transpozice Směrnice 2008/48/ES do českého práva, včetně na ni navazující judikatury SDEU. K jednotlivým argumentům účastníka řízení pak považuje správní orgán za vhodné nad rámec uvedené uvést v krátkosti následující.

(87) K argumentu, že § 117 odst. 1 ZSÚ se vztahuje toliko na náklady, které mají vzniknout až po sjednání smlouvy o spotřebitelském úvěru, správní orgán odkazuje na Rozsudek Lexitor – tj. manévrování ve formulaci smlouvy ve vztahu ke struktuře odměny poskytovatele tak, aby se na tuto nevztahoval § 117 odst. 1 ZSÚ.

(88) K argumentu účastníka řízení, že poplatky za sjednání spotřebitelského úvěru a vyhodnocení spotřebitelského úvěru jsou fixní poplatky, které nespádají pod § 117 odst. 1 ZSÚ, správní orgán uvádí, že se jedná o účelovou argumentaci, na kterou se aplikují závěry SDEU v rozsudku Lexitor. K tomu pak správní orgán odkazuje na odst. (20) tohoto rozhodnutí, ze kterého vyplývá, že část poplatku za sjednání spotřebitelského úvěru (a fakticky i za vyhodnocení spotřebitelského úvěru) je vázána na existenci tohoto spotřebitelského úvěru, nikoliv toliko na akt jeho poskytnutí, a má být tedy v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru přiměřeně ponížena, resp. pokrývá část nákladů, které mají teprve vzniknout – a k datu předčasného splacení spotřebitelského úvěru tedy nevznikly. Krom toho při výpočtu těchto nákladů do nich byla dle samotného prohlášení účastníka řízení zakomponována i zisková marže.

(89) Dále správní orgán odmítá názor účastníka řízení, že rozsudek Lexitor má ve své argumentaci obsažené politické zadání, které je hojně kritizováno zahraniční doktrínou. A priori správní orgán poukazuje na skutečnost, že rozsudek Lexitor je dle jeho názoru založen na vnitřně koherentní a neutrální argumentaci, byť tato jde proti zájmům poskytovatelů spotřebitelského úvěru. In concreto správní orgán uvádí, že pokud SDEU v rozsudku Lexitor zašel nad rámec jazykového výkladu Směrnice 2008/48/ES, učinil tak na základě výkladu respektujícího základní cíl této směrnice, kterou je ochrana spotřebitele [viz odst. (66) tohoto rozhodnutí], a dále s cílem zabránit tomu, aby skrze ryze formální výklad čl. 16 odst. 1 Směrnice 2008/48/ES negoval benefit spotřebitelů z předčasného splacení spotřebitelského úvěru. V podmínkách českého práva takový postup odpovídá teologickému výkladu, který je NSS preferovanou metodou výkladu právních norem před výkladem jazykovým – v této souvislosti lze odkázat na rozsudek č.j. 10 As 168/2016 – 38 ze dne 25.1.2018⁸⁹, ve kterém

⁸⁹ Cit.: „Právní řád je nutno vykládat tak, aby odpovídal rozumnému uspořádání věcí. Pokud gramatický výklad právní normy je v rozporu s teleologickým výkladem normy (tj. výkladem sledujícím účel právní úpravy), je nutno dát přednost výkladu dle účelu, který je právní normou sledován. K otázce napětí mezi doslovným a teleologickým výkladem se Ústavní soud vyslovil v řadě nálezů, příp. stanovisek (viz stanovisko

NSS vycházel z celé řady rozhodnutí Ústavního soudu. Dále správní orgán musí odmítnout argument účastníka řízení spočívající v kritice rozsudku Lexitor zahraniční doktrínou. V této souvislosti poukazuje správní orgán na skutečnost, že při své rozhodovací praxi není vázán ani rozhodnutími jiného národního orgánu dohledu učiněných ve vztahu k interpretaci Směrnice 2008/48/ES – analogicky lze odkázat na rozsudek NSS č.j. 1 As 163/2018 – 35 ze dne 27.8.2019⁹⁰ - sotva tak správní orgán může nadřadit zahraniční literaturu nad závěry rozsudku SDEU.

(90) K poslední námitce účastníka řízení, že cílem zákonodárce bylo transponovat Směrnici 2008/48/ES tak, aby povinnost snížit celkové náklady spotřebitelského úvěru podle § 117 odst. 1 ZSÚ nedopadaly na náklady související s poskytnutím spotřebitelského úvěru, správní orgán uvádí, že ZSÚ je výsledkem transpozice Směrnice 2008/48/ES, a správní orgán tak musí ZSÚ interpretovat nikoliv pouze a jen v kontextu Směrnice 2008/48/ES, ale respektovat i k této směrnici utvářející se judikaturu SDEU. V této souvislosti správní orgán uvádí, že zákonodárce této možnosti při transpozici Směrnice 2008/48/ES do národní úpravy nevyužil. V posuzovaném případě přitom neexistují žádné překážky, které by bránily aplikaci rozsudku Lexitor. Tento závěr pak podporují i rozsudky SDEU předestřené účastníkem řízení – tj. rozsudky sp.zn. C-254/16 ze dne 6.7.2017⁹¹ nebo sp.zn. C-397/01 až C-403/01 ze dne 5.10.2004⁹². Exkurzi účastníka řízení do oblasti transpozice evropského práva do tuzemské právní úpravy pak považuje správní orgán za vhodné ukončit citací z rozsudku NSS č.j. 8 As 239/2022-140 ze dne 10.5.2023: „Zásada přednosti unijního práva ukládá soudům členského státu povinnost, aby v co možná největším rozsahu vykládali vnitrostátní právo v souladu s unijním právem. Není-li takový výklad možný a je-li vnitrostátní norma v rozporu s ustanovením unijního práva, které má přímý účinek, má soud povinnost v rámci sporu, který mu byl předložen, takovou normu vnitrostátního práva neaplikovat. Tato povinnost však není omezena jen na soudy, ale vztahuje se na všechny orgány členského státu, včetně správních orgánů (rozsudek Soudního dvora ze dne 14. 5. 2020, C-924/19 a C 925/19, FMS a další, bod 183). Opačný závěr by vedl k nelogickému důsledku, že by nebylo možné opírat se o právo EU ve správním řízení, ale v řízení před soudy, které by následně rozhodnutí správních orgánů přezkoumávaly, již ano (rozsudek NSS ze dne 20. 4. 2022, č. j. 4 As 370/2021-28).“ Správní orgán pak tuto citaci jenom v krátkosti doplňuje o následující teze:

- správní orgán postupoval přesně v dleci výše uvedeného rozsudku, když interpretuje § 117 odst. 1 ZSÚ v souladu se Směrnicí 200/48/ES a na ni navázanou judikaturou;
- při své rozhodovací praxi není správní orgán vázán toliko prostým textem směrnice, ale i judikaturou SDEU, která tuto interpretuje;

sp. zn. Pl. ÚS-st-1/96, nález sp. zn. Pl. ÚS 33/97). Východí tezi v této souvislosti zformuloval přitom v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 33/97. Konstatoval, že neudržitelným momentem používání práva je jeho aplikace, vycházející pouze z jazykového výkladu; jazykový výklad představuje toliko prvotní přiblížení se k aplikované právní normě, je východiskem pro objasnění a ujasnění si jejího smyslu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad e ratione legis atd.). V nálezu sp. zn. Pl. ÚS 21/96 uvedl: „Soud není absolutně vázán doslovným zněním zákonného ustanovení, nýbrž se od něj smí a musí odchýlit v případě, kdy to vyžaduje ze závažných důvodů účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku. Je nutno se přitom vyvarovat libovůle; rozhodnutí soudu se musí zakládat na racionální argumentaci.““

⁹⁰ Cit.: „Žalovaná je správním orgánem s pravomocí k doзору nad prodejem paliv a vykonává svou kompetenci v rozsahu a způsobem daným relevantními předpisy českého právního řádu. Ačkoliv je pravdou, že některé aspekty nakládání s pohonnými hmotami jsou regulované sekundárním právem Evropské unie (srov. § 1 zákona o pohonných hmotách), výkon státního dozoru je regulován vnitrostátním právem (viz § 7 odst. 2 zákona o pohonných hmotách). Nadto jedno rozhodnutí předestřené stěžovatelkou zcela jistě neodráží správní praxi jakéhokoliv správního orgánu a již vůbec z něj nelze usuzovat na praxi v celém prostoru Evropské unie. Námitka diskriminace českých podnikatelských subjektů je tak s ohledem na výše uvedené také zcela bezpředmětná.“

⁹¹ Cit.: „Pokud jde o povinnosti předkládajícího soudu, je třeba připomenout, že vnitrostátní soudy jsou při použití vnitrostátního práva povinny vykládat vnitrostátní právo v co možná největším rozsahu ve světle znění a účelu dotčené směrnice, aby dosáhly ji zamýšleného výsledku...“

⁹² Cit.: „Je tomu tak tím spíše v případě, kdy je vnitrostátnímu soudu předložen spor, který se týká použití vnitrostátních ustanovení, která, jak je tomu i v daném případě, byla přijata speciálně k provedení směrnice, která má zakládat práva jednotlivcům. Uvedený soud musí s ohledem na třetí pododstavec článku 249 ES vycházet z právní domněnky, že členský stát, jakmile využil své volné úvahy, kterou mu ponechává uvedené ustanovení, měl v úmyslu v plném rozsahu splnit povinnosti, které pro něj vyplývají z příslušné směrnice (viz rozsudek ze dne 16. prosince 1993, Wagner Miret, C-334/92, Recueil, s. I-6911, bod 20).“

- v praxi nelze postupovat tak, že by formální výklad národní právní úpravy, která je výsledkem transpozice evropského práva, převážil nad teleologickým výkladem sekundárního práva Evropské unie, provedeného SDEU.

3.3. Ochrana spotřebitele není bezbřehá

(91) Dále účastník řízení ve Vyjádření k podkladům rozhodnutí⁹³ vznesl argument omezené ochrany spotřebitele. In concreto účastník řízení odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu (dále jen „NS“) sp.zn. 33 Cdo 2807/2018 ze dne 27.8.2019 (dále jen „rozsudek sp.zn. 33 Cdo 2807/2018“), který se týkal případu, kdy ve smlouvě o spotřebitelském úvěru nebyly uvedeny jako součást poplatků poplatek za vklad zástavního práva do katastru nemovitostí a poplatek za ověření podpisu. V tomto případě NS konstatoval, že se v daném případě neuplatní sankce upravená v § 8 starého ZSÚ. V kontextu tohoto rozsudku pak účastník řízení dospívá k názoru, že i při interpretaci § 117 odst. 1 ZSÚ nelze vnímat ochranu spotřebitele jako bezbřehou, ale je nutné hledat rovnováhu mezi právy poskytovatele spotřebitelského úvěru a spotřebitele. V této souvislosti účastník řízení poukazuje na skutečnost, že předčasným splacením spotřebitelského úvěru nesmí poskytovateli spotřebitelského úvěru vzniknout ztráta. V rozporu s touto tezí by pak byl přístup správního orgánu, který by umožnil výklad § 117 odst. 1 ZSÚ způsobem, že by při předčasném splacení spotřebitelského úvěru vznikla poskytovateli spotřebitelského úvěru ztráta. Dále by tímto způsobem byla preferována bonitnější část spotřebitelů, kteří mohou provést předčasné splacení spotřebitelského úvěru.

(92) Správní orgán nesouhlasí ani s touto argumentací účastníka řízení a před samým vypořádáním jednotlivých dílčích argumentů považuje správní orgán za nutné primárně věnovat pozornost rozsudku sp.zn. 33 Cdo 2807/2018, jehož předmětem byl soudní přezkum nálezu Finančního arbitra (dále jen „FA“) ev.č. FA/5270/2014 ze dne 9.7.2014, a navazující rozhodnutí o námitkách ev.č. FA/2928/2015 ze dne 19.3.2015 (dále jen „rozhodnutí FA“). V daných rozhodnutích FA byla řešena problematika seznámení spotřebitele se všemi poplatky souvisejících s poskytnutím hypotečního úvěru, které měl spotřebitel uhradit, a to konkrétně poplatek za notářské ověření podpisů a poplatek za vklad do katastru nemovitostí. V konkrétní rovině činila výše hypotečního úvěru částku 975 000 Kč, poplatek za ověření podpisu činil 30 Kč a poplatek za vklad do katastru nemovitostí činil 1 000 Kč. Z důvodu, že spotřebitel se jmenovanými poplatky nebyl seznámen ve smlouvě, ale toliko prostřednictvím formuláře (v rámci kterého poskytovatel plnil vůči spotřebiteli informační povinnost), FA shledal, že poskytovatel spotřebitelského úvěru v daném případě porušil povinnost stanovenou mu § 6 odst. 1 starého ZSÚ ve spojení s Přílohou č. 3 starého ZSÚ⁹⁴.

(93) V následujícím soudním přezkumu výše uvedené závěry FA obstály, nicméně byly zpochybněny NS v rozsudku sp.zn. 33 Cdo 2807/2018, kterým jednak zrušil výše uvedená rozhodnutí FA, a dále poukázal na skutečnost, že z celkového kontextu smlouvy o spotřebitelském úvěru muselo být spotřebiteli zřejmé, že v souvislosti se zřízením zástavního práva (kterým byl zajištěn daný spotřebitelský úvěr) bude nutné provést vklad do katastru nemovitostí, který podléhá poplatku⁹⁵. A právě v této souvislosti NS v rozsudku sp.zn. 33 Cdo 2807/2018 uplatnil tezi, že ochrana spotřebitele není bezbřehá; na tuto myšlenku pak navázal

⁹³ Str. 11 a 12 Vyjádření k podkladům rozhodnutí.

⁹⁴ Cit. z rozhodnutí o námitkách ev.č. FA/2928/2015 ze dne 19.3.2015: „Předně, finanční arbitr uvádí, že Instituce informovala Navrhovatele o nákladech na úřední ověření podpisů na zástavní smlouvě pouze ve Formuláři, z čehož v návaznosti na výše uvedené závěry vyplývá, že Smlouva o úvěru neobsahovala povinný údaj ve smyslu odst. 1 písm. l) Přílohy č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru.“

⁹⁵ Cit. z rozsudku sp.zn. 33 Cdo 2807/2018: „Informace o nutnosti zaplatit výše uvedené poplatky ve smlouvě nebyla opomenuta; naopak, ve smlouvě je – a to dokonce vícekrát – zmíněno zajištění hypotečního úvěru formou zřízení zástavního práva k blíže specifikovaným nemovitostem. Z toho muselo být každému průměrnému spotřebiteli zřejmé, že vklad zástavního práva do katastru nemovitostí bude nutné v souvislosti s úvěrem provést, a že takový úkon nějakému poplatku podléhá.“

NS v daném rozsudku problematikou zásady přiměřenosti, když poukázal na skutečnost, že výše uvedené dva poplatky činily dohromady 1 030 Kč, zatímco jistina poskytovaného spotřebitelského úvěru obnášela 975 000 Kč; kvůli takto marginální částce pak měla být tato smlouva o spotřebitelském úvěru úročena podle § 8 starého ZSÚ sazbou 0,05 %⁹⁶.

(94) K výše uvedenému pak správní orgán uvádí, že pokud jde o rozsudek sp.zn. 33 Cdo 2807/2018, tak má za to, že naopak potvrzuje oprávněnost zásahu ve prospěch spotřebitele v posuzovaném případě, byť jako takový není na posuzovaný případ aplikovatelný. Správní orgán v této souvislosti odkazuje na problematiku přiměřenosti, tedy na poměr hodnot poplatků a výši jistiny, které měl spotřebitel uhradit v případě, který byl předmětem rozsudku sp.zn. 33 Cdo 2807/2018, a na okolnosti posuzovaného případu [viz odst. (23) a násl. tohoto rozhodnutí]. V této souvislosti je dle názoru správního orgánu také legitimní nastolit otázku, zda lze z jednoho konkrétního rozsudku NS týkajícího se soukromoprávního sporu dovozovat závěry aplikovatelné na veřejnoprávní důsledky porušení § 117 odst. 1 ZSÚ v rozsahu 26 000 případů. Dle názoru správního orgánu nikoliv.

(95) Dále správní orgán uvádí, že v případě účastníka řízení je nutné odmítnout argument, že by interpretací § 117 odst. 1 ZSÚ vznikla účastníku řízení ztráta, případně že by správní orgán preferoval bonitnější klienty účastníka řízení. V případě ztráty utrpěné účastníkem řízení správní orgán poukazuje na skutečnost, že poskytování spotřebitelských úvěrů je podnikatelskou činností, kdy imanentní součástí této činnosti je i akceptace rizika ztráty. Účastník řízení přitom vychází (mylně) z premisy, že každý případ, ve kterém poskytne spotřebitelský úvěr, pro něj musí skončit ziskem. Pomine-li správní orgán riziko nesplacení spotřebitelského úvěru, považuje správní orgán za vhodné zmínit i § 118 ZSÚ, který dává spotřebiteli právo odstoupit od smlouvy o spotřebitelském úvěru ve lhůtě do 14 dní od uzavření této smlouvy. V souladu s § 118 odst. 3 ZSÚ se v takovém případě smlouva o spotřebitelském úvěru ruší a poskytovatel spotřebitelského úvěru je oprávněn po spotřebiteli požadovat toliko plnění uvedené v § 118 odst. 4 ZSÚ, kterými jsou: (i) jistina poskytnutého spotřebitelského úvěru, (ii) úrok ve výši, na kterou by poskytovateli vznikl nárok, pokud by k odstoupení od smlouvy nedošlo, a to ode dne, kdy byl spotřebitelský úvěr čerpán, do dne, kdy je splacena jistina a (iii) nevratné poplatky zaplacené poskytovatelem spotřebitelského úvěru orgánům veřejné správy. V takovém případě účastník řízení vynaloží náklady, které mají reflektovat / pokrýt poplatky za sjednání a vyhodnocení úvěru, nicméně v případě, že spotřebitel v zákonem stanovené lhůtě odstoupí od smlouvy o spotřebitelském úvěru, není povinen účastníku řízení tyto poplatky uhradit. Jinými slovy, riziko předčasného splacení spotřebitelského úvěru je součástí podnikatelského rizika účastníka řízení. Krom toho, účastník řízení toto riziko kryje i prostřednictvím poplatků za sjednání a vyhodnocení úvěrů, neboť jejich část kryje riziko ztrát a zároveň je v těchto poplatcích zakalkulována zisková marže.

(96) Argumentaci účastníka řízení týkajícího se zvýhodňování bonitních spotřebitelů před těmi méně bonitními správní orgán považuje za absurdní. Jediný, pro koho byl zavedený postup skutečně výhodný, byl účastník řízení. Pakliže si někdo rozhodne vzít spotřebitelský úvěr, je pravděpodobné, že jej potřebuje, tedy že danými peněžními prostředky nedisponuje. Pokud pak nastane změna v jeho poměrech, případně pokud se rozhodne úvěr refinancovat jinde, tak má právo úvěr předčasně splatit a v souladu s platnou právní úpravou má nárok na snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru.

⁹⁶ Cit. z rozsudku sp.zn. 33 Cdo 2807/2018: „Z výše uvedeného vyplývá, že byť žalobkyně neuvedla ve smlouvě o úvěru v konkrétní výši poplatek za ověření podpisu ani poplatek za návrh na vklad zástavního práva do katastru nemovitostí, je dopad sankce uvedené v § 8 zákona č. 145/2010 Sb. vyloučen. Nejvyšší soud ji považuje vzhledem k celkové výši úvěru oproti výši poplatků v tomto případě za zcela nepřiměřenou. Opačný výklad by vedl k bezdůvodnému zvýhodnění žalovaného a došlo by tím k neúměrnému zkrácení práv banky na zisk z poskytování spotřebitelských úvěrů.“

(97) Správní orgán tak k výše uvedené argumentaci účastníka řízení uzavírá, že ochrana spotřebitele sice není bezbřehá, nicméně v posuzovaném případě tento se svými okolnostmi (viz celková výše poplatku za vyhodnocení úvěru a poplatku za sjednání úvěru vůči jistině) nelze subsumovat pod závěry rozsudku sp.zn. 33 Cdo 2807/2018. V případě argumentu účastníka řízení týkající se jeho ztráty správní orgán uvádí, že riziko ztráty je imanentní součástí podnikatelské činnosti účastníka řízení a ZSÚ tuto předpokládá i např. v § 118 ZSÚ.

3.4. K uložené pokutě

(98) V dalším okruhu námitek v Doplnění odporu vznesl účastník řízení sérii argumentů jak do výše uložené pokuty, tak kvalifikace svého jednání jako trvajících přestupku.

3.4.1. Doba uplynulá od vytýkaného jednání

(99) Primárně účastník řízení v tomto okruhu námitek v Doplnění odporu⁹⁷ poukazuje na skutečnost, že v jeho případě uplynula od spáchání jemu vytýkaného jednání delší doba – a to minimálně 3 let (ve vztahu k případům z roku 2019); v této souvislosti účastník řízení s odkazem na doktrínu argumentuje tím, že s plynutím času od protiprávního jednání klesá zájem společnosti na jeho postihu. Tuto svoji argumentaci pak účastník řízení podporuje odkazem na problematiku promlčení upravenou v PřZ. Dále účastník řízení na podporu své argumentace poukazuje i na § 39 odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TZ“), který ukládá soudům povinnost při ukládání trestu přihlížet i k době, která uplynula od protiprávního jednání. V této souvislosti účastník řízení cituje z nálezu sp. zn. Pl. ÚS 15/19 ze dne 4.2.2020 (dále jen „nález sp.zn. Pl. ÚS 15/19“). Svoji argumentaci v tomto bodu účastník řízení zakončil výtkou, že správní orgán dobu uplynulou od spáchání protiprávního jednání nezohlednil při výměře sankce, ačkoliv k tomu měl – jako k polehčující okolnosti – přihlídnout. Následkem tohoto pochybení pak bylo dle názoru účastníka řízení uložení nepřiměřeně vysoké pokuty.

(100) Správní orgán s touto námitkou účastníka řízení nesouhlasí, a to zejména v kontextu judikatury NSS k problematice délky trvání řízení o přestupku a potažmo doby uplynulou od spáchání přestupku. Svoji argumentaci správní orgán opírá o dvě teze: (i) jednání účastníka řízení je nutné posuzovat jako celek, neboť se jedná o trvalý přestupek – skutečnost, že k prvním případům tak došlo v roce 2019, tak nehraje roli – klíčovým datem je totiž datum ukončení protiprávního jednání a celková doba protiprávního trvání protiprávního jednání a (ii) doba uplynulá od spáchání protiprávního jednání v oblasti správního práva trestního (na rozdíl trestního práva) nehraje při stanovení výše sankce roli.

(101) Správní orgán jednání účastníka řízení hodnotí jako trvalý přestupek – viz odst. (108) a násl. tohoto rozhodnutí. V případě trvalého přestupku je nutné zdůraznit, že ten představuje jeden skutek a jeden přestupek, a to až do doby jeho ukončení; v této souvislosti lze odkázat na rozsudek NSS č.j. 1 As 74/2018 – 40 ze dne 4.4.2019 (dále jen „rozsudek č.j. 1 As 74/2018 – 40“)⁹⁸, nebo rozsudek č.j. 1 As 84/2018 – 33 ze dne 27.6.2018⁹⁹; ze starší rozhodovací praxe

⁹⁷ Str. 5 a 6 Doplnění odporu.

⁹⁸ Cit.: „Jednání stěžovatele tedy spočívalo v tom, že vyvolal protiprávní stav, který po určitou dobu udržoval. Jak soud vyslovil již v rozsudku ze dne 22. 2. 2005, č. j. 5 A 164/2002 - 44, č. 832/2006 Sb. NSS, správní delikt, jímž pachatel vyvolá protiprávní stav, který posléze udržuje, nebo správní delikt, jímž udržuje protiprávní stav, aniž jej vyvolal, je považován za trvalý správní delikt. Jednání, jímž pachatel udržuje protiprávní stav, závažný z hlediska správního práva, tvoří jeden skutek a jeden správní delikt až do okamžiku ukončení deliktního jednání, tj. až do okamžiku odstranění protiprávního stavu.“

⁹⁹ Cit.: „Trvalý delikt se považuje za jeden skutek, a to až do doby než je o něm pachateli „sděleno obvinění“. Tímto okamžikem je daný skutek ukončen a případné pokračování v udržování protiprávního stavu se považuje za skutek nový.“

NSS lze pak zmínit rozsudek č.j. 5 A 164/2002-44 ze dne 22.2.2005¹⁰⁰. Přitom u trvajícího přestupku je nutné poukázat na skutečnost, že není relevantní datum jeho začátku, ale datum jeho ukončení – v této souvislosti lze odkázat na rozsudek NSS č.j. 2 As 69/2018 – 53 ze dne 30.1.2020¹⁰¹, který reflektuje názor ÚS.

(102) Dále správní orgán poukazuje na skutečnost, že NSS ve své rozhodovací činnosti opakovaně konstatuje, že pokud nedojde k promlčení vytýkaného jednání, pak doba mezi spácháním protiprávního jednání a jeho sankcionováním nemá vliv na výši ukládané pokuty. V této souvislosti lze poukázat na následující rozsudky NSS:

- v rozsudku č.j. 6 As 103/2021 – 40 ze dne 1.6.2022¹⁰² NSS konstatoval, že skutečnost, že správní orgán vydal pravomocné rozhodnutí o přestupku až cca 4,5 roku poté, co o něm získal první poznatky, není důvodem pro snížení ukládané sankce;
- v rozsudku č.j. 9 As 56/2019 - 28 ze dne 16.5.2019¹⁰³ NSS konstatoval (ve vztahu k zákonu č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění účinném do 30.6.2017), že z Evropské úmluvy o lidských právech nevyplývá požadavek na to, aby nepřiměřená délka správního / trestního řízení a doba uplynulá od spáchání protiprávního jednání byla kompenzována snížením trestu – v českých podmínkách se touto cestou vydal zákonodárce toliko v oblasti trestního práva, nikoliv trestního práva správního;
- v rozsudku č.j. 9 As 246/2019 – 58 ze dne 21.5.2020¹⁰⁴ NSS konstatoval, že nepřiměřená délka řízení o přestupku není polehčující okolností při stanovení výše trestu;

¹⁰⁰ Cit.: „Za trvající jiný správní delikt lze proto považovat takový správní delikt, jímž pachatel vyvolá protiprávní stav, který posléze udržuje, popřípadě jímž udržuje protiprávní stav, aniž jej vyvolal. Jednání, jímž pachatel udržuje protiprávní stav, závažný z hlediska správního práva, tvoří jeden skutek a jeden správní delikt až do okamžiku ukončení deliktního jednání, tj. až do okamžiku odstranění protiprávního stavu.“

¹⁰¹ Cit.: „V rámci aplikace obecných principů na konkrétní věc spočívající ve vyvolání a udržování protiprávního stavu jednáním ze strany správního orgánu, které lze považovat za jistou formu „deliktu“ veřejné správy, se Ústavní soud v nálezu Eurovia výslovně přihlásil k principu, že „právní relevanci má až konec tohoto jednání“. (...) Právě okolnost, že Ústavní soud ve svém výkladu toliko připomněl, že v případě trvajícího deliktu má právní relevanci až jeho konec, aprobej správnost aplikace tohoto právního principu jak na otázku určení okamžiku spáchání trvajícího deliktu, tak na otázku právní relevance tohoto okamžiku pro uplatnění dalších právních institutů (prekluze) v projednávané věci.“

¹⁰² Cit.: „Namítala-li stěžovatelka, že časový odstup mezi vytýkaným protiprávním jednáním a uložením pokuty oslabuje výchovnou a preventivní funkci správního trestu natolik, že to v přezkoumávaném případě odůvodňovalo upuštění od uložení trestu, Nejvyšší správní soud stěžovatelčině argumentaci nepřisvědčuje. Souhlasí naopak s hodnocením krajského soudu, že pětiletý časový rozdíl mezi porušením povinností a uložením pokuty sám o sobě takový následek nezpůsobuje (viz také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2018, č. j. 1 As 178/2017 - 93, body 90 až 97). (...) Krajský soud správně dovedl, že delší časový odstup mezi spácháním přestupků a pravomocným uložením pokuty v tomto případě neměl za následek oslabení preventivní a výchovné funkce správního trestu v takové míře, aby to způsobilo důsledky namítané stěžovatelkou, tedy další snížení pokuty, či dokonce upuštění od jejího uložení.“

¹⁰³ Cit.: „To se týká tvrzení stěžovatelky, že do výše pokuty je třeba promítat nepřiměřenou délku řízení, resp. dobu, která uplynula od spáchání přestupku, a to na základě analogického použití ustanovení trestního zákoníku, a že krajský soud tuto skutečnost přehlédl, resp. ignoroval to, že řízení o přestupku je rovněž řízením o trestním obvinění. Takto podle stěžovatelky na přestupkové jednání a řízení o něm nahlíží i judikatura ESLP. Nejvyšší správní soud k tomu předně uvádí, že krajský soud se s touto námitkou vypořádal v bodě 28. rozsudku tak, že zákon tuto formu zmírnění sankce nepředpokládá; navzdory tomu krajský soud provedl hodnocení přiměřenosti délky řízení a konstatoval, že s ohledem na procesní jednání žalobkyně, které bylo svou povahou obstrukční, jakož i na procesní jednání původně podezřelého z přestupku P. S., který byl členem představenstva žalobkyně, byla celková délka řízení, která nedosáhla jednoho roku, přiměřená. Nejvyšší správní soud se s hodnocením krajského soudu ztotožňuje a dále doplňuje, že přestupkové řízení je skutečně z pohledu čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) řízením o trestním obvinění, nicméně z judikatury ESLP neplyne výslovný požadavek, aby smluvní státy v trestních řízeních „kompenzovaly“ nepřiměřenou délku řízení zmírněním trestu nebo dokonce zastavením řízení. „Ačkoliv tato možnost v některých státech existuje (Švýcarsko, Nizozemsko, Belgie, Lucembursko, Německo nebo Norsko), Soud z článku 6 Úmluvy nikdy nevyvodil právo jednotlivce na zmírnění trestu nebo zastavení řízení. Z judikatury ESLP, ani jeho předchůdce Komise, tudíž pro státy nikterak nevyplývá povinnost tuto alternativu zvolit. Stát může zvolit tento způsob kompenzace dobrovolně, zásadně se tím však nezabývá případné odpovědnosti za porušení článku 6 Úmluvy.“ (srov. Pospíšil, I., Popovičová, L. Excesivní délka trestního řízení jako důvod pro jeho zastavení: prezidentská fikce a soudní realita. Státní zastupitelství, roč. 2013, č. 2, str. 10 – 17, a tam citovanou judikaturu). S ohledem na to, že tato forma „kompenzace“ neplyne přímo z práva na přiměřenou délku řízení, Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem, že tato forma „kompenzace“ porušení práva na přiměřenou délku řízení by musela být založena přímo na rozhodnutí zákonodárce, což učinil výslovně toliko pro ukládání trestů v trestním řízení.“

¹⁰⁴ Cit.: „Pokud jde o nezohlednění délky správního řízení, lze připomenout, že věc sice byla u správních orgánů projednávána dvakrát, nicméně zákonem stanovené lhůty byly dodrženy. Pokud správní orgány při určování výše sankce nezohlednily délku řízení jako polehčující okolnost, NSS souhlasí s krajským soudem, že se nejedná o pochybení. K této námitce lze blíže odkázat na již zmíněný rozsudek NSS č. j. 9 As 56/2019 - 28, konkrétně jeho bod 21, dle něhož by „tato forma „kompenzace“ porušení práva na přiměřenou délku řízení by musela být založena přímo na rozhodnutí zákonodárce, což učinil výslovně toliko pro ukládání trestů v trestním řízení.“

- v rozsudku č.j. 2 Afs 30/2021 – 61 ze dne 7.12.2022 (dále jen „rozsudek č.j. 2 Afs 30/2021 – 61“) ¹⁰⁵ NSS uvedl, že při posuzování délky řízení (a potažmo tím i doby uplynulé od protiprávního jednání) je nicméně nutné zohledňovat i složitost případu.

(103) K výše uvedenému pak správní orgán uzavírá, že § 37 a § 39 PřZ sice obsahují demonstrativní výčet faktorů, ke kterým správní orgán přihlédne při ukládání trestu, nicméně v obou ustanoveních absentuje – na rozdíl od § 39 odst. 3 TZ – položka doby uplynulé od spáchání protiprávního jednání. V případě účastníka řízení je pak nutné upozornit na skutečnost, že na dobu uplynulé od spáchání protiprávního jednání je nutné pohlížet k 24.11.2021. Dále správní orgán považuje za vhodné ve vztahu k účastníku řízení zdůraznit, že účastník řízení ve svém protiprávním jednání pokračoval i po výzvě ze dne 4.8.2020 (tj. po dobu více jak jednoho roku), kterou správní orgán upozornil účastníka řízení na protiprávní způsob vyžadování nákladů při předčasném splacení spotřebitelského úvěru. Na tuto skutečnost lze přitom nahlížet jako na přitěžující okolnost, a to v kontextu rozsudku NSS č.j. 5 As 6/2021 - 35 ze dne 8.4.2022¹⁰⁶, ve kterém jako okolnost nesvědčící ve prospěch sankcionovaného subjektu shledal NSS fakt, že ten v protiprávní činnosti pokračoval i přes výzvu správního orgánu. V kontextu rozsudku NSS č.j. 2 Afs 30/2021 – 61 pak správní orgán uvádí, že i v případě, že by přihlédl k délce doby uplynulé od ukončení protiprávního jednání účastníkem řízení a vydáním tohoto rozhodnutí, pak by tato doba byla výrazně převážena délkou trvání protiprávního jednání účastníka řízení (2 roky) a počtem případů, ve kterých postupoval účastník řízení protiprávně (přes 26 tisíc případů).

(104) K účastníkem řízení zmíněnému nálezu sp.zn. Pl. ÚS 15/19 pak správní orgán uvádí, že ten se dotýkal problematiky promlčení, resp. zrušení části § 112 odst. 2 PřZ, který upravoval přechodná ustanovení ve vztahu k promlčení přestupku k tíži pachatelů. Správní orgán k účastníkem řízení předestřenému nálezu uvádí, že jeho závěry na posuzovanou věc nelze aplikovat, neboť: (i) v posuzované věci se nejedná o problematiku promlčení, (ii) dobu uplynulé od spáchání protiprávního jednání je v posuzovaném případě nutno posuzovat od okamžiku ukončení protiprávního jednání a (iii) doba uplynulé od spáchání protiprávního jednání (zahrnující i nepřiměřenou délku řízení o přestupku) nepatří mezi polehčující faktory při ukládání sankce, kdy (iv) tato doba může být převážena jinými faktory – rozsahem a délkou protiprávního jednání.

3.4.2. Doba trvání údajného přestupku – kvalifikace jednání jako trvajících přestupků

(105) Účastník řízení se dále¹⁰⁷ v Doplnění odporu neztotožnil s kvalifikací svého jednání jako s trvajícím přestupkem. V této souvislosti účastník řízení upozorňuje na skutečnost, že správní orgán kvalifikoval jeho jednání jako trvajících přestupků, aniž by se vypořádal s otázkou, zda je zákonným znakem přestupku upraveného v § 154 odst. 1 písm. v) ZSÚ vyvolání a udržování protiprávního stavu, nebo ten je toliko důsledkem protiprávního jednání účastníka řízení. V této

¹⁰⁵ Cit.: „V tomto směru Nejvyšší správní soud částečně přisvědčuje stěžovateli. Doba, která uplynula od ukončení protiprávního jednání do vynesení pravomocného rozhodnutí, nebyla krátká. (...) Přesto to neznamená, že by případ nebyl např. právně poměrně složitý. Zejména však uvedené skutečnosti samy o sobě nevedou k tomu, že by uložená sankce měla být nižší. Městský soud správně poukázal na okolnosti, které stěžovateliho jednání provázely (již zmíněný více než tříletý časový úsek, během něhož docházelo k protiprávní činnosti, množství cenných papírů nabízených v rozporu se zákonem a jejich finanční objem a tomu odpovídající množství osob, které nabízené cenné papíry upsal), přičemž pokuta ve výši 10 % z možné horní hranice sazby, a to za jeden z nejzávažnějších postihovatelných správních deliktů dle zákona o podnikání na kapitálovém trhu, se nejvíce jako nepřiměřená a vybočující ze shora zmiňovaných mantinelů pro správní úvahu o výši sankce.“

¹⁰⁶ Cit.: „Důležité bylo také to, že se stěžovatelka svého jednání dopustila zcela vědomě – internetové stránky jackpotcitycasino.com a jackpotcity.org provozovala v českém jazyce se zaměřením na hráče z ČR a v tomto jednání pokračovala i přes výzvu žalovaného, aby ukončila provozování anebo zajistila, aby nebylo cíleno na osoby s bydlištěm na území ČR; teprve až v období po doručení příkazu ze dne 31. 5. 2017, č. j. MF-16727/2017/3404-3, stěžovatelka přistoupila k zamezení registrace a přihlášení do uživatelských kont osobám s bydlištěm v ČR. V tomto kontextu bylo se stěžovatelkou také zahájeno řízení o zápisu údajů dle § 84 odst. 2 zákona o hazardních hrách na seznam nepovolených internetových her, což dobře dokresluje okolnosti spáchání správních deliktů, které rozhodně stěžovatelce nesvědčí – bez ohledu na to, zda nakonec byla nebo nebyla jí vlastněná doména zapsána na daný seznam.“

¹⁰⁷ Str. 6 až 8 Doplnění odporu.

souvislosti také účastník řízení cituje z trestněprávní doktríny, která poukazuje na skutečnost, že pokud je zákonným znakem skutkové podstaty trestného činu mnohost útoků (ve formě trvajících nebo hromadného trestného činu), pak skutečnost, že se pachatel dopustil právě hromadného (tj. na vícero osobách) nebo trvajících trestného činu nelze vnímat jako přitěžující okolnost. V této souvislosti dále účastník řízení poukázal na důvodovou zprávu k PřZ, která výslovně upozorňuje na skutečnost, že je nutné rozlišovat mezi vytvořením a udržováním protiprávního stavu – což je definice trvajících přestupků – a toliko vytvořením protiprávního stavu (bez jeho následného udržování, byť je s ním spojeno). V této souvislosti účastník řízení také cituje definici trvajících přestupků tak, jak je obsažena v § 8 PřZ a dále na usnesení Nejvyššího soudu (dále jen „NS“) sp.zn. 7 Tdo 817/2012 ze dne 11.7.2012 (dále jen „usnesení sp.zn. 7 Tdo 817/2012“), ve kterém NS upozornil na skutečnost, že trvalý trestný čin: „(...) není trestný čin, jehož znakem výslovně uvedeným ve skutkové podstatě není udržování protiprávního stavu, byť protiprávní stav jinak je faktickým následkem jednání pachatele.“ V totožném usnesení pak NS upozornil na skutečnost, že např. u trestného činu krádeže vznikne protiprávní stav tím, že pachatel tohoto trestného činu má k dispozici odcizenou věc, nicméně takový čin není trvalým trestným činem, protože součástí skutkové podstaty tohoto trestného činu není požadavek na to, aby pachatel tohoto trestného činu měl věc u sebe, neboť: „Doba, po kterou pachatel drží odcizenou věc, není dobou páchaní trestného činu krádeže.“ V této souvislosti pak účastník řízení dospívá k závěru, že trvalým přestupkem může být toliko delikt, v jehož skutkové podstatě je výslovně zahrnuto buď vytvoření a udržování protiprávního stavu, nebo udržování protiprávního stavu. V této souvislosti pak účastník řízení poukázal na skutečnost, že přestupek upravený v § 154 odst. 1 písm. v) ZSÚ neobsahuje jako jeden ze svých znaků vytvoření a udržování nebo jen udržování protiprávního stavu (kdy tento stav není ani definován).

(106) V souvislosti s problematikou kvalifikace jednání účastníka řízení coby trvajících přestupků pak účastník řízení v Doplnění odporu vznesl i argument gramatického výkladu § 154 odst. 1 písm. v) ZSÚ v kontextu rozhodovací praxe správního orgánu. Konkrétně účastník řízení poukázal na skutečnost, že sám správní orgán ve svých rozhodnutích č.j. 2020/055953/CNB/110 ze dne 30.4.2020, č.j. 2020/016914/CNB/110 ze dne 30.1.2020 a dalších poukazuje na skutečnost, že pro trvalý přestupek svědčí užití nedokonavého vidu ve skutkové podstatě přestupku; a naopak – užití dokonavého vidu vylučuje kvalifikaci konkrétního jednání jako trvajících přestupků. V této souvislosti odkazuje účastníka řízení na rozsudek NSS č.j. 8 As 17/2007-135 ze dne 31.5.2007 (dále jen „rozsudek č.j. 8 As 17/2007“) a dále poukazuje na skutečnost, že skutková podstata přestupku definovaného v § 154 odst. 1 písm. v) ZSÚ operuje se slovním obratem „neumožní“, který vychází z dokonavého tvaru slovesa „neumožnit“, nikoliv z nedokonavého tvaru slovesa „neumožňovat“. V této souvislosti tak účastník řízení uzavírá, že gramatický výklad § 154 odst. 1 písm. v) ZSÚ svědčí pro závěr, že se vztahuje toliko na jednorázové jednání, nikoliv na dlouhodobý proces spočívající v udržování protiprávního stavu.

(107) Správní orgán nesouhlasí ani s tímto okruhem námitek účastníka řízení, který se de facto zakládá na následujících tezích:

- k tomu, aby určité jednání mohlo být označeno jako trvalý přestupek, musí být skutková podstata tohoto přestupku definována jako trvalý přestupek;
- o tom, zda se jedná či nejedná o trvalý přestupek, rozhoduje použití dokonavého / nedokonavého vidu ve skutkové podstatě přestupku.

Obě tyto teze účastníka řízení jsou chybné.

(108) Primárně považuje správní orgán za vhodné vyjádřit se k druhé tezi účastníka řízení, tj. že o tom, zda se jedná či nejedná o trvalý přestupek, rozhoduje použití dokonavého / nedokonavého vidu ve skutkové podstatě přestupku. Dle názoru správního orgánu účastník řízení vychází jednak z již překonané judikatury NSS, jednak z ryze gramatického výkladu. Správní orgán na tomto místě považuje za nutné upozornit na skutečnost, že starší judikatura, která se vztahovala k zákonu č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění účinném do 30.6.2017, skutečně použití dokonavého / nedokonavého vidu používala jako určujícího faktoru pro posouzení toho, zda se v konkrétním případě jedná o trvalý přestupek či nikoliv. V této souvislosti lze zmínit např. účastníkem řízení předestřený rozsudek NSS č.j. 8 Afs 17/2007-135¹⁰⁸ nebo rozsudek NSS č.j. 3 As 205/2015 – 29 ze dne 20.10.2016¹⁰⁹. Nicméně, toto stanovisko – založené toliko na gramatickém výkladu – je již překonané (tento posun mimo jiné naznačil už výše zmíněný rozsudek 3 As 205/2015 – 29 ze dne 20.10.2016¹¹⁰), na což upozorňuje jak doktrína (která považuje klasifikaci přestupku jako trvalého prostřednictvím slovesného vidu za mimořádně nespolehlivou¹¹¹), tak i např. rozsudek Městského soudu v Praze č.j. 14 A 27/2022 – 47 ze dne 30.9.2022¹¹². V této souvislosti lze zmínit i rozsudek NSS č.j. 2 As 167/2020 – 32 ze dne 19.8.2022, ve kterém bylo porušení splnění určité povinnosti (nahlášení registrace vlastnického práva k automobilu v zákonem stanovené lhůtě) definováno jako trvalý přestupek, přestože daná skutková podstata operovala s dokonavým videm slovesa nahlásit¹¹³.

(109) V případě druhé teze správní orgán uvádí, že i tato je již překonána judikaturou – v této souvislosti lze zmínit rozsudek NSS č.j. 2 Afs 30/2021 – 61 ze dne 7.12.2022, ve kterém NSS konstatoval, že k tomu, aby určitý přestupek / správní delikt byl kvalifikován jako trvalý přestupek, není nutné, aby jeho skutková podstata výslovně zmiňovala jeho trvalý charakter¹¹⁴.

(110) Pokud účastník řízení argumentuje analogicky k trestnímu právu, pak správní orgán považuje úvodem k této problematice poznamenat, že na rozdíl od oblasti správního trestání, v oblasti trestního práva absentuje legální definice trvalého trestného činu – definice trvalého trestného činu je výsledkem rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu (dále jen „NS“) a doktríny.

¹⁰⁸ Cit.: „Tomuto závěru nasvědčuje mj. gramatický výklad ustanovení § 35 odst. 3 písm. j) zákona o silniční dopravě, kdy užití nedokonavého vidu slovesa „provokuje“ nasvědčuje trvalému deliktu.“

¹⁰⁹ Cit.: „Posouzení právní povahy konkrétního deliktu spočívá na několika parametrech. Z hlediska gramatického svědčí pro trvalý delikt užití nedokonavého vidu pro charakteristiku objektivní stránky.“

¹¹⁰ Cit.: „Nezbytné je posoudit i povahu a podstatu deliktu a zejména charakteristiku objektivní stránky deliktu, kdy pro trvalý delikt svědčí určitá míra trvalosti. (srov. usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2014, sp. zn. 15 Tdo 887/2014, obdobně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2007, sp. zn. 8 Tdo 1161/2006).“

¹¹¹ Viz PRÁŠKOVÁ, Helena. *Nové přestupkové právo*. Praha : Leges, 2017, str. 121. ISBN 978-80-7502-221-9: „Posouzení, zda konkrétní delikt má trvalý charakter, není jednoduché. Svědčí o tom též teoretické diskuse nad možnými příklady trvalých deliktů, také judikatura vždy není přesvědčivá, mnohdy váhá mezi určením jako trvalý delikt nebo jako pokračování v deliktu. Jedním z vodítek (byť ne zcela spolehlivým) je užití nedokonavého vidu při popisu objektivní stránky přestupku, např. přechovává, užívá, brání užívat, drží, omezuje apod.“

¹¹² Cit.: „Objektivní stránka skutkové podstaty přestupku podle § 66 odst. 3 písm. d) zákona o odpadech obsahuje vid nedokonavý (provokuje), který značí trvalý přestupek (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2007, č. j. 8 As 17/2007-135). Jazykový výklad však představuje pouze prvotní interpretační metodu. Právní normou není výhradně jazyk zákona, ale také jeho účel (náleží Ústavního soudu ze dne 17. 12. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97). Při posuzování, zda se jedná o trvalý přestupek, je proto nutné zohlednit povahu a podstatu přestupku a zejména charakteristiku jeho objektivní stránky (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2016, č. j. 3 As 205/2015-29).“

¹¹³ Cit. z rozsudku NSS č.j. 2 As 167/2020 – 32 ze dne 19.8.2022: „Podle tohoto ustanovení fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že nepožádá v rozporu s § 8 odst. 2 o zápis změny vlastnického práva k silničnímu vozidlu. Podle § 8 odst. 2 písm. a) uvedeného zákona žádost o zápis změny vlastnického práva k silničnímu vozidlu nebo oznámení se podává do 10 pracovních dnů ode dne převodu vlastnického práva k silničnímu vozidlu. Jednání, které je kvalifikováno jako přestupek, tedy v daném případě spočívá v tom, že ten, kdo má povinnost podat žádost o zápis změny vlastnického práva k silničnímu vozidlu, tak neučiní ve lhůtě 10 dnů ode dne převodu vlastnického práva k silničnímu vozidlu. (...) Lze tedy shrnout, že přestupek podle § 83 odst. 1 písm. b) zákona o podmínkách provozu vozidel je přestupkem trvalým, neboť jednání, jež postihuje, spočívá v tom, že osoba, která je žádost povinná podat, tak neučiní, ačkoli trvají důvody pro podání. Jednání by tedy bylo ukončeno buď dodatečným podáním žádosti, nebo odpadnutím takového nesouladu evidence vlastnických práv k silničním vozidlům se stavem v oblasti soukromého práva, jehož nápravu může žadatel podáním žádosti iniciovat.“

¹¹⁴ Cit. z rozsudku č.j. 2 Afs 30/2021 – 61: „Není nezbytné, aby skutková podstata deliktu výslovně zmiňovala jeho trvalý charakter odkazem na nezbytnost udržování protiprávního stavu, nýbrž je dostatečné, pokud tento charakter deliktu lze vcelku jednoduše dovodit pomocí běžných interpretačních vodítek ze samotného znění příslušného ustanovení zákona, aniž by docházelo k interpretaci, zejména užitím extenzivního výkladu nad rámec doslovného znění, k nepřipustnému rozšiřování dosahu sankční zákonné úpravy. A tak tomu je v případě předmětné skutkové podstaty.“

V této souvislosti je nutné upozornit na skutečnost, že NS ve své rozhodovací činnosti opakovaně definoval jako trvalý trestný čin i trestné činy: (i) jejichž skutková podstata operovala s dokonavým slovesným videm a (ii) které nevyžadovaly vytvoření protiprávního stavu, resp. jejich udržování. V této souvislosti lze zmínit následující rozhodnutí NS.

(111) V usnesení č.j. 11 Tdo 1245/2020-3416 ze dne 15.7.2021 (dále jen „usnesení č.j. 11 Tdo 1245/2020-3416“) týkajícím se zvláště závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), c), odst. 3 písm. b) TZ¹¹⁵ NS konstatoval, že pokud obžalovaný po blíže časově neurčené období opakovanými jednotlivými akty naplňoval skutkovou podstatu trestného činu upraveného v § 283 TZ, nic nebrání tomu, aby souhrn těchto úkonů byl posouzen jako celek – a jako trvalý trestný čin. Skutková podstata trestného činu upravená v § 283 TZ přitom operuje s dokonavým slovesným videm („vyrobí“, „doveze“, „vyveze“, „proveze“, „nabídne“) a lze ji naplnit i jedním jediným útokem na zákonem chráněný zájem – pokud jsou překročeny příslušné limity stanovené prováděcím právním předpisem na množství psychotropních a omamných látek. V této souvislosti lze citovat z usnesení č.j.: 11 Tdo 1245/2020-3416: „*To z toho důvodu (jak ostatně ve svém vyjádření připomenul státní zástupce a jak zcela správně uvedl již odvolací soud v bodech 30. a násl. svého rozsudku), že trestná činnost obviněné byla právně kvalifikována jako tzv. trvalý trestný čin. To proto, neboť časově blíže neurčené jednání obviněné (výroba a prodej pervitinu) bylo kontinuální a jednotlivé akty mající alternativní znaky objektivní stránky skutkové podstaty trestného činu podle § 283 odst. 1 tr. zákoníku byly spolu kauzálně propojeny...*“

(112) V usnesení č.j. 11 Tdo 1021/2021-1555 ze dne 29.9.2021 (dále jen „usnesení č.j. 11 Tdo 1021/2021-1555“) se pak zabýval NS totožným trestným činem a upozornil na skutečnost, že daný trestný čin může mít podobu jak pokračujícího, tak trvalého trestného činu¹¹⁶. V této souvislosti NS upozornil na skutečnost, že v centru právní kvalifikace stojí skutek – tj. faktické jednání pachatele, které musí naplňovat znaky skutkové podstaty trestného činu¹¹⁷. K totožným závěrům pak dospěl NS i v usnesení č.j. 11 Tdo 128/2021-291 dne 18.2.2021¹¹⁸.

¹¹⁵ Cit.: „(1) Kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem. (2) Odnětím svobody na dvě léta až deset let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 a) jako člen organizované skupiny, (...), c) ve značném rozsahu, nebo (...). (3) Odnětím svobody na osm až dvanáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, (...), b) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch....“

¹¹⁶ Cit. z usnesení č.j. 11 Tdo 1021/2021-1555: „Trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 tr. zákoníku přitom může mít podle okolností případu povahu trestného činu trvalého i pokračujícího. Pro určení povahy konkrétního skutku je podstatné to, zda jednotlivé útoky (kterými jsou v dané věci jednotlivé přesně nezjištěné případy výroby drogy a na ně navazující distribuční akty) lze v rámci uvedeného celku samostatně vymezit, resp. rozdělit na samostatné skutky nebo na jednotlivé dílčí útoky pokračujícího trestného činu. V případě, že takto učinit nelze, je nutno takové jednání posuzovat v hmotněprávním smyslu jako jeden skutek, a to tehdy, pokud časově neurčené jednání pachatele bylo kontinuální a jednotlivé akty mající alternativní znaky objektivní stránky skutkové podstaty ve smyslu § 283 odst. 1 tr. zákoníku byly spolu kauzálně propojeny (k tomu srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2009, sp. zn. 11 Tdo 1440/2008).“

¹¹⁷ Cit. z usnesení č.j. 11 Tdo 1021/2021-1555: „Co se rozumí skutkem, není v obecné rovině zákonem nikterak definováno, nicméně jeho vymezení je záležitostí ustálené právní teorie a soudní praxe. Podstatou skutku, o němž má soud rozhodnout, je právně relevantní jednání obviněného (konání nebo opomenutí), z něhož vzešel následek porušující nebo ohrožující společenské zájmy chráněné trestním zákonem. Podstatu skutku tedy tvoří jednání trestně odpovědného pachatele a jednak následek, který jím byl způsoben. Součástí skutku nemůže být jakékoli jednání osoby, ale pouze takové, které je relevantní z hlediska trestního práva hmotného, a je proto obsaženo ve znacích skutkové podstaty některého trestného činu. Obdobně i následek musí být významný ze stejného hlediska. Momentem, jenž dělí počínání pachatele na různé skutky, je právě trestněprávně relevantní následek, který obviněný způsobil nebo chtěl způsobil.“

¹¹⁸ Cit.: „Trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 tr. zákoníku přitom může mít podle okolností případu povahu trestného činu trvalého i pokračujícího. Pro určení povahy konkrétního skutku je podstatné to, zda jednotlivé útoky (distribuční akty) lze v rámci uvedeného celku samostatně vymezit, resp. rozdělit na samostatné skutky nebo na jednotlivé dílčí útoky pokračujícího trestného činu. V případě, že takto učinit nelze, je nutno takové jednání posuzovat v hmotněprávním smyslu jako jeden skutek, a to tehdy, pokud časově neurčené jednání pachatele bylo kontinuální a jednotlivé akty mající alternativní znaky objektivní stránky skutkové podstaty ve smyslu § 283 odst. 1 tr. zákoníku byly spolu kauzálně propojeny (k tomu srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2009, sp. zn. 11 Tdo 1440/2008).“

(113) Tento exkurs do oblasti trestního práva a problematiky trvajících trestného činu pak považuje správní orgán za vhodné ukončit případem, který byl předmětem rozsudku NS č.j. 8 Tz 97/2012-23 ze dne 29.1.2013 (dále jen „rozsudek č.j. 8 Tz 97/2012-23“), který se týkal problematiky trestného činu maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti, upraveném v § 159 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění účinném do 31.12.2010 (dále jen „starý TZ“)¹¹⁹. V této souvislosti správní orgán uvádí, že skutková podstata daného trestného činu byla definována pomocí dokonavého slovesného vidu – „zmaří“, „podstatně ztíží“. Daný rozsudek se týkal situace, kdy obžalovaný vynesl z budovy správního orgánu 243 spisů a v dalších 260 neučinil žádný úkon (evidentně s cílem nechat dané spisy – týkající se přestupků v oblasti provozu na pozemních komunikacích – promlčet, což se nakonec i stalo). V této souvislosti NS dospěl v rozsudku č.j. 8 Tz 97/2012-23 k závěru, že:

- za trvajících trestné činy lze označit i trestné činy, kterými pachatel nepřetržitě uskutečňuje zločinnou skutkovou podstatu¹²⁰;
- danou situaci nebylo možné hodnotit ani jako spáchání 500 trestných činů ve formě opakujícího trestného činu¹²¹;
- dané jednání (tj. promlčení 260 spisů a zcizení dalších 243) vykazovalo znaky trvajících trestného činu¹²².

(114) V souvislosti s dalšími úvahami pak považuje správní orgán za vhodné věnovat pozornost problematice slovního obratu „skutek“. Termín „skutek“ není v českém právu definován, nicméně jeho definici podává prolínající se judikatura¹²³ a doktrína¹²⁴. V obecné rovině lze vysledovat definici skutku jako právně relevantní jednání pachatele přestupku a jím zapříčiněný právně významný následek. Skutek tak spočívá v jednání, které je příčinou následku, kdy tento následek je znakem přestupku. Skutek je tedy souhrnem jednání, jeho následku a dále též místa nebo času spáchání. V praxi je přitom nutné rozlišovat mezi skutkem na straně jedné a právní kvalifikací skutku, a dále mezi skutkem a jeho popisem¹²⁵.

¹¹⁹ Cit.: „Veřejný činitel, který při výkonu své pravomoci z nedbalosti zmaří nebo podstatně ztíží splnění důležitého úkolu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.“

¹²⁰ Cit. z rozsudku č.j. 8 Tz 97/2012-23: „V právní nauce se za trvajících označuje takový trestný čin, kterým pachatel nepřetržitě uskutečňuje zločinnou skutkovou podstatu (srov. Solnař, V., Fenyk, J., Císařová, D., *Základy trestní odpovědnosti, podstatně přepracované a doplněné vydání, Nakladatelství Orac, Praha 2003, vydání první, str. 415*). (...) Trestněprávní teorie argumentuje rovněž tím, že při formulaci skutkových podstat má zákonodárce před očima zejména hledisko dokonání trestného činu a na ujasnění otázky, zda je součástí trestného činu i udržování protiprávního stavu, nehledí. Za tohoto stavu je velmi obtížné rozhodnout, který trestný čin má povahu trvajících trestného činu. Určitým kritériem je poznatek, že pro trvajících trestné činy je příznačné, že nebezpečnost trvajících jednání se zásadně buď nemění nebo se ještě zvyšuje, kdežto u ostatních trestných činů je nejnebezpečnější samotné vyvolání protiprávního stavu (srov. Novotný, O., Vanduchová, M.: *Trestní právo hmotné, obecná část I. ASPI Wolters Kluwer, 2007, str.138 a 139*).“

¹²¹ Cit. z rozsudku č.j. 8 Tz 97/2012-23: „(...) nejedná se ani o opakování trestných činů, neboť právní závěr, že by obviněný nedbalostním nakládáním s cca pěti sty spisy spáchal stejný počet trestných činů maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti podle § 159 odst. 1 tr. zák. je naprosto nepředstavitelný.“

¹²² Cit. z rozsudku č.j. 8 Tz 97/2012-23: „(...) lze soudit, že jde o jednání, které vykazuje převážně rysy trvajících trestného činu s některými prvky hromadnosti. Obviněný totiž svým opomenutím vyvolal protiprávní stav, který pak svou další nečinností po dobu několika měsíců udržoval, čímž z nedbalosti zavinil, že u cca pěti set přestupkových věcí, které měl přidělené k rozhodnutí, nastal nepříznivý následek ve formě zániku možnosti přestupků projednat z důvodu uplynutí prekluzivní lhůty stanovené v ustanovení § 20 odst. 1, odst. 2 zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.“

¹²³ Viz např. rozsudek NSS č.j. 1 As 46/2016 – 24 ze dne 9.11.2016, cit.: „Skutek“ je to, co se ve vnějším světě objektivně stalo. Jedná se o určitou událost vyvolanou jednáním (konáním či opomenutím) člověka.“

¹²⁴ Viz PRÁŠKOVÁ, Helena. *Nové přestupkové právo*. Praha : Leges, 2017, str. 121. ISBN 978-80-7502-221-9: „Pojem „skutek“ není legálně definován, trestní i správní teorie i judikatura jím rozumí určitou událost ve vnějším světě záležející v jednání člověka, která může mít znaky jednoho trestného deliktu či více trestných deliktů anebo nemusí vykazovat znaky žádného trestného deliktu. Z uvedeného je patrné, že podstata skutku spočívá v jednání, jež je příčinou následku, který je znakem přestupku. Skutkem je tedy souhrn skutkových okolností – jednání, jeho následku, dále též místa a času spáchání činu. Skutek nelze zaměňovat za jeho právní posouzení, za právní kvalifikaci skutku.“ Dále viz např. PRÁŠKOVÁ, Helena. *Přestupkové právo. 2. aktualizované vydání*. Praha : Leges, 2022 str. 71. ISBN 978-80-7502-612-5: „Pojem „skutek“ není legálně definován. Podle české teorie trestního práva je podstatou skutku právně relevantní jednání pachatele a jím zapříčiněný právně významný následek. Z uvedeného je patrné, že skutek spočívá v jednání, jež je příčinou následku, který je znakem přestupku. Skutkem je tedy souhrn skutkových okolností – jednání, jeho následku, dále též místa a času spáchání činu. Momentem, který dělí pachatelovo jednání na různé skutky, je následek významný z hlediska trestního práva, který pachatel způsobil nebo chtěl způsobit.“

¹²⁵ Viz např. rozsudek NSS č.j. 1 As 46/2016 – 24 ze dne 9.11.2016, cit.: „Již krajský soud stěžovatele upozornil, že pro posouzení totožnosti skutku je třeba rozlišit mezi pojmy „skutek“ a „popis skutku“, jak jsou vnímány v kontextu správního trestání i trestního práva, jehož zásady jsou přiměřeně použitelné i pro správní trestání. „Skutek“ je to, co se ve vnějším světě objektivně stalo. Jedná se o určitou událost vyvolanou jednáním (konáním či opomenutím) člověka. Naproti tomu „popis skutku“ je jen jeho slovním vyjádřením, které zahrnuje popis těch jednání

(115) Na tomto místě považuje správní orgán za vhodné sumarizovat jednání účastníka řízení. Účastník řízení naformuloval svoji smluvní dokumentaci [viz odst. (5) a násl. tohoto rozhodnutí] a vnitřní předpisovou základnu [viz odst. (16) a násl. tohoto rozhodnutí] tak, že v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru v hotovosti vyžadoval po spotřebitelích úhradu poplatku za poskytnutí spotřebitelského úvěru a vyhodnocení spotřebitelského úvěru ve výši, která odpovídajícím způsobem nerespektovala dobu, po kterou spotřebitel předčasně daný spotřebitelský úvěr splácel. Tímto způsobem pak účastník řízení postupoval v celkem 26 401 případech, a to v období od 26.10.2019 do 24.11.2021 (tj. po dobu takřka dvou let). Z této statistiky také vyplývá, že účastník řízení výše uvedeným způsobem postupoval ve více jak 50 případech denně¹²⁶; těsná časová souvislost jeho jednání je tak nezpochybnitelná, neboť byla výsledkem nastavení systému účtování poplatků souvisejících s předčasným splacením spotřebitelského úvěru účastníkem řízení. V daném případě tak jednáním účastníka řízení bylo nastavení způsobu účtování poplatků za sjednání a vyhodnocení spotřebitelského úvěru vnitřními předpisy a smluvní dokumentací, a dále vyžadování uhrazení těchto poplatků – následkem jednání účastníka řízení pak bylo cca 26 tis. případů, kdy bylo spotřebitelům upřeno jejich právo upravené v § 117 odst. 1 ZSÚ.

(116) V souladu s § 117 odst. 1 ZSÚ platí, že v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru má spotřebitel právo na snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru o výši úroku a dalších nákladů, které by býval uhradil, kdyby k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru nedošlo. Porušení této povinnosti je pak v § 154 odst. 1 písm. v) ZSÚ definováno jako přestupek, a to v následujícím znění: „*neumožní spotřebiteli předčasné splacení spotřebitelského úvěru podle § 117 odst. 1.*“ Z výše uvedeného tak vyplývá, že daný přestupek je definován za pomoci dokonavého slovesného vidu („neumožní“) a zároveň je zřejmé, že tento přestupek lze spáchat i jedním skutkem – tj. případem, kdy poskytovatel spotřebitelského úvěru jednomu jedinému konkrétnímu spotřebiteli neumožní předčasně splatit spotřebitelský úvěr za podmínek upravených v § 117 odst. 1 ZSÚ.

(117) V daném případě tak správní orgán uvádí, že jednání účastníka řízení bylo možné posoudit buď jako 26 401 jednotlivých skutků, kdy v každém jednotlivém případě byla naplněna skutková podstata přestupku upraveného v § 154 odst. 1 písm. v) ZSÚ, nebo jako jeden skutek, obsahující 26 401 útoků na zákonem chráněný zájem (tj. právo spotřebitele předčasně splatit spotřebitelský úvěr), který má podobu trvajících přestupků podle § 8 PřZ. Správní orgán se rozhodl pro druhý z výše uvedených scénářů, a to při plném respektování judikatury NS a NSS týkající se trvajících přestupků / trestného činu, když:

- použití dokonavého slovesného vidu v § 154 odst. 1 písm. v) ZSÚ nemá na posouzení jednání účastníka řízení jako trvajících přestupků vliv – viz odst. (108) tohoto rozhodnutí;
- i v případě, že skutková podstata přestupku není definována jako trvajících přestupek, tak s ohledem na okolnosti může být kvalifikována jako trvajících přestupek – viz odst. (111) a násl. tohoto rozhodnutí;
- jednání účastníka řízení vykazuje znaky jednoho skutku – bylo založeno jeho vnitřní předpisovou základnou a smluvní dokumentací, které byly aplikovány každý den v několika

či skutkových okolností, které lze podřadit formálním znakům přestupku či správního deliktu uvedeným v zákoně. Popis skutku je nezbytnou náležitostí příslušného rozhodnutí a musí obsahovat skutkové okolnosti, které jsou právně významné z hlediska naplnění jednotlivých znaků skutkové podstaty přestupku či správního deliktu, který je předmětem řízení. Jinými slovy, musí se jednat alespoň o natolik podrobný popis, aby byly naplněny požadavky jednoznačné identifikace skutku a srozumitelnosti tak, aby v popisu skutku byly uvedeny veškeré jeho zákonné znaky příslušné skutkové podstaty, a aby již z výroku napadeného rozhodnutí vyplývalo, jakým jednáním byl předmětný delikt spáchán (viz např. rozsudky ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 As 7/2009 – 66, č. 1975/2010 Sb. NSS, nebo ze dne 17. 1. 2013, č. j. 8 AfS 17/2012 – 375, č. 2822/2013 Sb. NSS; obdobně srov. Šámal, P. a kol.: *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, komentář k § 220).“

¹²⁶ Správní orgán při výpočtu vychází z počtu pracovních, nikoliv kalendářních dní v roce.

desítkách případů, kdy tedy docházelo k naplňování skutkové podstaty přestupku upraveného v § 154 odst. 1 písm. v) ZSÚ a k permanentnímu udržování protiprávního stavu založeného účastníkem řízení – viz odst. (115) tohoto rozhodnutí.

(118) V kontextu výše uvedeného pak správní orgán považuje za nutné uvést, že hodnocení konkrétního jednání jako trvajících přestupků má dopady toliko do promlčecích lhůt. Pokud je přestupek upravený v § 154 odst. 1 písm. v) ZSÚ spáchán např. jedním konkrétním případem, pak promlčecí lhůta tohoto přestupku počíná plynout okamžikem, kdy byla naplněna jeho skutková podstata – tj. kdy poskytovatel spotřebitelského úvěru požadoval po spotřebiteli v rozporu s § 117 odst. 1 ZSÚ uhrazení plné výše celkových nákladů spotřebitelského úvěru. Promlčecí lhůta u trvajících přestupků končí až odstraněním vytýkaného stavu – tj. upuštěním daného způsobu jednání (viz již zmíněný rozsudek NSS č.j. 1 As 74/2018 – 40)¹²⁷. V případě zahájení přestupkového řízení v době trvání přestupku pak dochází k přetržení přestupku a pokračování v přestupku musí být hodnoceno jako nový přestupek (viz rozsudek NSS č.j. 6 As 4/2021 – 75 ze dne 18.5.2022)¹²⁸.

(119) Závěrem pak považuje správní orgán za vhodné vypořádat se s doktrínou a vlastními rozhodnutími, předloženými účastníkem řízení. Obě dvě rozhodnutí předložená účastníkem řízení na podporu své argumentace - č.j. 2020/055953/CNB/110 ze dne 30.4.2020, č.j. 2020/016914/CNB/110 ze dne 30.1.2020 – se týkají problematiky veřejné nabídky investičních cenných papírů bez uveřejnění prospektu, resp. porušení povinnosti stanovené v § 35 odst. 1 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění účinném do 30.4.2020¹²⁹ (dále jen „ZPKT“), kdy porušení této povinnosti bylo upraveno jako přestupek § 164 odst. 1 písm. f) ZPKT ve znění účinném do 30.6.2017, a to následovně: „*Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že (...) veřejně nabízí investiční cenné papíry bez uveřejnění prospektu podle § 35.*“ V případě rozhodnutí správního orgánu č.j. 2020/055953/CNB/110 ze dne 30.4.2020 ten považuje na tomto místě za nutné vyzdvihnout skutečnost, že závěry obsažené v tomto rozhodnutí byly aprobovány NSS, a to konkrétně v již zmíněném rozsudku NSS č.j. 2 Afs 30/2021 – 61. Jak vyplývá z výše uvedené citace § 164 odst. 1 písm. f) ZPKT, předmětem sporu v daných dvou rozhodnutích byla diametrálně odlišná problematika; v daných případech účastníci přestupkových řízení usilovali o kvalifikaci svého jednání coby jednorázového přestupku, nikoliv jako přestupku trvajících, zatímco správní orgán prosazoval kvalifikaci skutkové podstaty přestupku upravené v § 164 odst. 1 písm. f) ZPKT jako trvajících přestupků, kdy tento právní názor následně potvrdil i NSS právě v již zmíněném rozsudku č.j. 2 Afs 30/2021 – 61. Jak vyplývá z obsahu obou dvou rozhodnutí, daný přestupek byl kvalifikován jako trvajících nikoliv pouze a jen na základě gramatického výkladu (tj. užití nedokonavého slovesného vidu), ale i na základě logického výkladu – tj. popisu způsobu, jakým nabídka byla učiněna, resp. charakteru nabídky; v této souvislosti lze přímo citovat z jednotlivých rozhodnutí:

- rozhodnutí č.j. 2020/055953/CNB/110 ze dne 30.4.2020, odst. 28, cit.: „*Není nicméně pravda, že by trvajících povahu deliktu správní orgán prvního stupně a bankovní rada dovodily automaticky jen na základě nedokonavého vidu slovesa a přítomného času, ale při*

¹²⁷ Cit.: „*Jednání, jímž pachatel udržuje protiprávní stav, závadný z hlediska správního práva, tvoří jeden skutek a jeden správní delikt až do okamžiku ukončení deliktního jednání, tj. až do okamžiku odstranění protiprávního stavu. Prekluzivní lhůta pro uložení pokuty, případně pro zahájení řízení o uložení pokuty, začne běžet teprve od okamžiku ukončení trvajících správního deliktu. Pokaždé, když se správní orgán dozví, že pachatel i nadále udržuje protiprávní stav, tj. že stále nedošlo k ukončení trvajících správního deliktu, začne vždy běžet nová subjektivní lhůta k uložení pokuty, příp. k zahájení řízení o uložení pokuty.*“

¹²⁸ Cit.: „*Lze tedy shrnout, že judikatura Nejvyššího správního soudu je dlouhodobě ustálena na výkladu, že oznámením o zahájení správního řízení o správním deliktu (přestupku) se trvajících delikt ukončuje (přetrhává), a pokud pachatel v udržování protiprávního stavu nadále pokračuje, jedná se o nový skutek.*“

¹²⁹ Cit.: „*Veřejně nabízet investiční cenné papíry může jen osoba, která nejpozději na počátku veřejné nabídky uveřejní prospekt cenného papíru (dále jen "prospekt") schválený Českou národní bankou (§ 36c) nebo orgánem dohledu jiného členského státu Evropské unie (§ 36f)*“

posuzování povahy deliktu vzaly v úvahu především trvalou povahu povinnosti a trvalou povahu porušení, která vyplývá ze skutkové podstaty, jakož vzaly v úvahu i výklad teleologický (dle účelu právní normy) a výklad logický. “

- rozhodnutí č.j. 2020/016914/CNB/110 ze dne 30.1.2020, odst. 23, cit.: „Účastník řízení sice namítá, že nelze odkazovat na přítomný čas a vid slovesa, nicméně právě přítomný čas a nedokonavý vid je něco, co již při prvotní jazykové interpretaci normy upozorňuje na to, že může jít právě o delikt trvající. Na přítomný čas a nedokonavý vid odkazuje při posouzení povahy deliktu jako na východisko svých úvah Nejvyšší správní soud, srov. rozsudky č. j. 5 A 164/2002-44 ze dne 22. 2. 2005 a č. j. 3 As 205/2015 - 29 ze dne 20. 10. 2016. Není nicméně pravda, že by trvající povahu deliktu správní orgán prvního stupně nebo bankovní rada dovodili jen na základě nedokonavého vidu slovesa a přítomného času, ale vzali v úvahu především trvalou povahu povinnosti a trvalou povahu porušení, která vyplývá ze skutkové podstaty. “

3.4.3. Účastník řízení dlouhodobě postupuje v souladu s výkladem správního orgánu

(120) V závěrečném okruhu námitek¹³⁰ vzneseným v Doplnění odporu a následně pak ve Vyjádření k podkladům rozhodnutí¹³¹ pak účastník řízení poukázal (v kontextu svých předchozích vyjádření) na skutečnost, že se rozhodl respektovat restriktivní výklad správního orgánu, a s účinností od 4.4.2022 již poměrně snižuje spotřebitelům, kteří požádají o předčasné splacení spotřebitelského úvěru, nejen úroky a inkasní poplatek, ale i o poplatky za poskytnutí a vyhodnocení spotřebitelského úvěru. V této souvislosti účastník řízení uvádí, že odpadl účel ukládané pokuty, kterým je vynucení nápravy jednání pachatele přestupku, resp. pokuta v daném případě nemá potenciál prostředku donucujícího k upuštění od protiprávního jednání. V této souvislosti účastník řízení vytýká správnímu orgánu, že ve vydaném příkazu nezohlednil skutečnost, že ten tři čtvrtě roku před vydáním Příkazu od protiprávního jednání upustil. Dále účastník řízení napadl i nepřiměřenost výše ukládané pokuty, kdy tuto nepřiměřenost opírá o skutečnost, že pokuta činí 5 % průměrného výsledku hospodaření účastníka řízení za poslední roky a je tak neopodstatněně vysoká. Tento okruh námitek pak účastník řízení uzavřel tím, že pokuta ve výši 2 500 000 Kč je nepřiměřená a neodpovídá skutkovým okolnostem daného případu.

(121) Správní orgán se neztotožňuje ani s jedním z argumentů, který vznesl účastník řízení v tomto okruhu námitek, když dle názoru správního orgánu bylo uložení pokuty účastníku řízení zcela namístě, a uložení pokuta je přiměřená.

(122) Primárně považuje správní orgán za nutné zaujmout stanovisko k argumentu účastníka řízení, že vzhledem ke skutečnosti, že dobrovolně upustil od svého protiprávního jednání, uložení pokuty v jeho případě není sto naplnit účel správního trestání, kterým je vynucení nápravy jednání pachatele přestupku. Správní orgán uvádí, že skutečnost, že účastník řízení upustil od protiprávního jednání, zohlednil v příkazu jako polehčující okolnost – viz odst. 64 příkazu. Správní orgán v tomto směru postupoval vůči účastníku řízení mimořádně vstřícně, neboť stávající judikatura NSS upozorňuje na skutečnost, že upuštění od protiprávního jednání / odstranění protiprávního stavu není polehčující okolností, neboť takovým postupem pachatel protiprávního jednání toliko zabraňuje tomu, aby byl znovu za toto jednání stíhán / trestán – v této souvislosti lze odkázat na rozsudek NSS č.j. 1 As 498/2020 – 29 ze dne 30.4.2021¹³².

¹³⁰ Str. 8 Doplnění odporu.

¹³¹ Vyjádření k podkladům rozhodnutí str. 11

¹³² Cit.: „Provedení nápravných opatření je zákonnou povinností, jejíž nedodržení lze sankcionovat – v případě, že by provozovatel neprovedl nápravná opatření, dopouštěl by se (opakovaně) porušování podmínek stanovených zákonem či integrovaným povolením. Obdobně platí i ve

(123) Dále, v kontextu rozsudku NSS č.j. 5 A 164/2002 - 44 ze dne 22.2.2005 (dále jen „rozsudek č.j. 5 A 164/2002-44“)¹³³ má trest naplňovat funkci individuální represe a dále funkci generální a individuální prevence¹³⁴, kdy cílem / účelem:

- individuální represe je způsobit pachateli protiprávního jednání újmu za porušení zákona;
- generální prevence je výchovně působit na třetí osoby prostřednictvím sankce tak, aby ani ony samy se nedopouštěly protiprávního jednání a
- individuální prevence je odvrátit pachatele protiprávního jednání od jeho opakování pro futuro.

Správní orgán je toho názoru, že pokud by v daném případě účastníku řízení neuložil trest (ve formě pokuty), pak by jeho postup nenaplnil ani jeden z výše uvedených cílů.

(124) K názoru účastníka řízení, že v daném případě uložený trest není schopen naplnit svoji funkci – tj. donutit účastníka řízení upustit od protiprávního jednání, neboť ten již toto jednání ukončil, tak správní orgán uvádí, že účastníkem řízení vznesený argument by byl býval relevantní ve vztahu k ukládání opatření k nápravě, a to za situace, kdy by správní orgán uloženým opatřením k nápravě požadoval odstranění závadného stavu, který však již účastník řízení vlastním přičiněním odstranil¹³⁵. Správní orgán však příkazem účastníku řízení opatření k nápravě podle § 145 ZSÚ neuložil.

(125) Druhou námitkou v rámci tohoto tematického okruhu námitek je pak problematika nepřiměřenosti pokuty uložené správním orgánem účastníku řízení. K této námitce správní orgán uvádí, že hodnocení přiměřenosti uložené sankce nelze zakládat toliko na majetkových poměrech sankcionovaného subjektu, ale je nutné zvážit všechny okolnosti protiprávního jednání. V této souvislosti správní orgán odkazuje na odst. 60 až 68 Příkazu, a dále na odst. (134) až (145) tohoto rozhodnutí, ze kterých jednoznačně vyplývá, že kterých faktorů správní orgán vycházel při výměře výše sankce. Dále, pokud účastník řízení zakládá svoji námitku nepřiměřenosti uložené sankce na skutečnosti, že tato tvořila (zanedbatelných) 5 % jeho zisku v uplynulých jednotlivých letech (které pokrývají období, kdy se měl dopouštět protiprávního jednání), pak správní orgán odkazuje na rozsudek NSS č.j. 6 As 117/2017 – 47 ze dne

vztahu k omezení doby trvání protiprávního stavu. Považovat jeho odstranění za „automatickou“ polehčující okolnost odůvodňující snad dokonce upuštění od uložení sankce zajiště nelze.“

¹³³ Cit.: „Dle názoru soudu má sankce za správní delikt působit jednak ve smyslu individuální represe a jednak ve smyslu individuální a generální prevence. Individuálně represivně působí sankce jako újma, kterou je pachatel deliktu povinen strpět proto, že porušil zákonem mu uloženou primární povinnost. Myšlenka prevence posiluje v právním státě z principu právní jistoty vyplývající vědomí, že každý, kdo poruší právo, se musí bez pardonu spolehnout na to, že jej neodvratně postihne zákonem předvídaná (a toliko zákonem předvídaná) sankce. Generální prevencí z tohoto pohledu rozumíme výchovné ovlivňování třetích osob prostřednictvím sankce v tom směru, aby ony samy nejednaly protiprávně. Konečně individuálně preventivní působení sankce nelze chápat pouze tak, že žalobce odvrací od spáchání stejného deliktu v budoucnosti, ale tak, že pachatele zrazuje od toho, aby v budoucnu obecně vzato porušoval jakékoliv své právní povinnosti. Nelze tedy říci, že vzhledem k tomu, že žalobce již není obchodníkem s cennými papíry, postrádá sankce, jež mu byla uložena právě za porušování jeho povinností jako obchodníka s cennými papíry, individuálně preventivní funkci. Její individuálně preventivní působení lze spatřovat v tom, že posiluje žalobcovu vědomí (resp. vědomí osob jednajících jeho jménem), že kdykoliv v budoucnu poruší své právní povinnosti, ponese za to odpovědnost, čímž jej má přimět k tomu, aby nejednal contra legem.“

¹³⁴ Citované cíle trestání pak zmiňuje i recentní doktrína; viz PRÁŠKOVÁ, Helena. *Přestupkové právo*. 2. vydání. Praha: Leges, 2022, str. 293. ISBN 978-80-7502-612-5, cit.: „Účel správního trestu není výslovně v přestupkovém zákoně vyjádřen, lze jej dovodit z ustanovení o ukládání a výkonu správních trestů a z doktríny i judikatury. Účel trestu lze spatřovat především v ochraně společnosti před protiprávními činy, trest má zabránit pachateli v dalším páčání protiprávní činnosti a přimět jej k tomu, aby respektoval zákony a vedl řádný život (individuální prevence), a dále má trest působit na ostatní jednotlivce, aby se nedopouštěli protiprávní činnosti (generální prevence).“ Obdobně i v BOHADLO, David; BROŽ, Jan; KADEČKA, Stanislav; PRŮCHA, Petr; RIGEL, Filip; ŠTASTNÝ, Vit. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, str. 207 a 208. ISBN 978-80-7676-419-4.

¹³⁵ V této souvislosti lze analogicky odkázat na část argumentace NSS obsažené v rozsudku NSS č.j. 8 As 273/2020-42 ze dne 29.6.2022: „Městský soud v bodech 15 až 18, především odkazem právě na svůj rozsudek č.j. 11 A 203/2017-42 a jeho závěry potvrzující rozsudek NSS č.j. 5 As 325/2018-39, dostatečně a srozumitelně shrnul, že správní orgán není v řízení o stanovení opatření k nápravě podle § 76 odst. 1 písm. c) zákona o odpadech vázán lhůtami pro zahájení řízení o uložení pokuty a pro její uložení. Uvedl též, že stanovení opatření k nápravě není omezeno prekluzivními lhůtami, neboť je vázáno na existenci protiprávního stavu vyvolaného protiprávními jednáními. (...) Proto otázka, v jakých lhůtách lze řízení o stanovení opatření k nápravě zahájit, resp. opatření stanovit, je v nyní projednávané věci nepodstatná, neboť nemá žádný význam z hlediska splnění zákonných podmínek pro případnou obnovu řízení.“

29.11.2017, ve kterém se NSS vyjádřil k problematice přiměřenosti pokuty ve výši 240 000 Kč za situace, kdy sankcionovaný subjekt dosáhl za tři roky předcházejících uložení této sankce celkového zisku 332 452 Kč. V této souvislosti NSS konstatoval, že při úvahách o výši nelze vycházet toliko ze zisku, pokud pachatel přestupku disponuje rozsáhlým majetkem, který může být použit k úhradě pokuty¹³⁶ a námitku nepřiměřenosti sankce v kontextu majetkové situace sankcionovaného subjektu odmítl. V kontextu zmíněného případu tak námitka účastníka řízení o nepřiměřenosti sankce ve výši 5 % jeho ročního zisku neobstojí, a to obzvláště v kontextu výše vlastního kapitálu účastníka řízení, který činil v roce 2019 částku 132 702 000 Kč, v roce 2020 částku 180 397 000 Kč a v roce 2021 částku 176 042 000 Kč¹³⁷. Dále považuje správní orgán za vhodné k tomuto tématu dodat následující.

(126) Majetkové poměry pachatele přestupku jsou pouze jedním z faktorů určujících celkovou výši pokuty, a v rozhodovací praxi správních orgánů plní dvě funkce: (i) individualizace sankce a (ii) zákaz ukládání likvidačních pokut. V prvním případě správní orgán poukazuje na rozhodovací praxi Ústavního soudu (dále jen „ÚS“) a NSS, které v minulosti dospěly k závěrům, že za totožné protiprávní jednání lze uložit dvěma různým pachatelům přestupků pokuty v různé výši, pokud jsou mezi těmito pachateli výrazné rozdíly v jejich majetkové situaci. V případě, že by za totožné jednání byla subjektům s různou ekonomickou silou ukládána pokuta ve stejné výši, pak by tato mohla mít diametrálně odlišné následky – zatímco pro ekonomicky slabší subjekt by mohla mít likvidační následky, ekonomicky silnější subjekt by tuto nemusel ani pocítit, čímž by došlo k vymizení funkce individuální represe. V této souvislosti lze odkázat na nálezní sp.zn. Pl. ÚS 38/02 ze dne 9.3.2004¹³⁸ nebo rozsudek NSS č.j. 5 As 7/2010 – 60 ze dne 25.3.2011¹³⁹ (který reflektuje výše uvedený nálezní ÚS), případně na výstižný rozsudek NSS č.j. 1 Ads 282/2017 – 36 ze dne 31.5.2018¹⁴⁰. V případě zákazu ukládání likvidační pokuty pak odkazuje správní orgán zejména na usnesení rozšířeného senátu NSS č.j. 1 As 9/2008 – 133 ze dne 20.4.2010¹⁴¹, ve kterém NSS stanovil pravidlo, že správní orgány jsou v případě ukládání sankce povinny přihlédnout k majetkovým poměrům sankcionovaného subjektu, a to v těch případech, kdy je zřejmé, že by ukládaná pokuta mohla mít pro sankcionovaný subjekt likvidační charakter. Nicméně, v této souvislosti lze zdůraznit, že NSS systematicky odmítá jako likvidační pokutu kvalifikovat i sankcionování právnických osob nacházejících se dlouhodobě ve ztrátě – v této souvislosti lze odkázat např. na rozsudky NSS

¹³⁶ Cit. z rozsudku č.j. 6 As 117/2017 – 47 ze dne 29.11.2017: „Nejvyšší správní soud přitom má za to, že při úvahách o výši sankce nelze vycházet pouze z výše zisku, pokud pachatel správního deliktu disponuje rozsáhlým majetkem, který může být použit k úhradě pokuty, aniž by to ohrozilo jeho činnost a donutilo jej to k ukončení podnikání.“

¹³⁷ Údaje převzaty z výročních zpráv účastníka řízení, které jsou dostupné ve sbírce listin obchodního rejstříku.

¹³⁸ Cit.: „Není tedy porušením principu relativní rovnosti, když dvěma osobám v různých situacích bude uložena pokuta v různé výši, byť by jediným rozdílem jejich situace měly být právě rozdílné majetkové poměry. Z věcného hlediska (účel zákona) lze dokonce dospět k závěru, že kritérium zkoumání majetkových poměrů delikventa při úvaze o výši ukládané pokuty je nezbytné a komplementární - nikoli ovšem proto, že vysoké pokuty by byly nevyhnutelné (jak tvrdí Poslanecká sněmovna), ale vzhledem k riziku "likvidačního" účinku nepřiměřeně vysoké pokuty. Pokuta jakožto trest musí být diferencovaná, aby efektivně působila jako trest i jako odstrašení (individuální a generální prevence). (...) Ústavní soud dále nezastává názor, že by zákonem uložené zkoumání majetkových poměrů právnické osoby a fyzické osoby, která je podnikatelem (§ 11 odst. 1 zákona o krajích), vytvářelo "základ pro nepřipustné a protiústavní nerovné zacházení s osobami, které se dopustí totožného protiprávního jednání".“

¹³⁹ Cit.: „Jak však správně poukázal stěžovatel, Ústavní soud ve svém plenárním nálezu ze dne 9. 3. 2004, sp. zn. Pl. ÚS 38/02, zdůraznil, že nechápe rovnost jako absolutní, nýbrž jako relativní (a nadto akcesorickou ve vztahu k jiným základním právům a svobodám), přičemž (...) Vzhledem k uvedenému je zřejmé, že stěžovatel ani správní orgán prvního stupně nepochybili, když při určení výše ukládané pokuty přihlíželi také k majetkovým poměrům žalobce, konkrétně k jeho velikosti a významu jako součásti nadnárodního koncernu a dále k rozsahu investic žalobce souvisejících s předmětnou stavbou.“

¹⁴⁰ Cit.: „K námitce výše uložené pokuty soud uvádí, že „velikost“ stěžovatelky byla součástí posouzení majetkových poměrů stěžovatelky při ukládání výše pokuty, nikoli při posuzování naplnění skutkové podstaty správního deliktu. V souladu se zásadou rovnosti je nerozhodné, zda se porušení zákonné povinnosti dopustila malá nebo velká stavební firma. Avšak v souladu s preventivní a represivní funkcí trestu je nutné přihlédnout k majetkovým poměrům pachatele.“

¹⁴¹ Cit.: „Správní orgán ukládající pokutu za jiný správní delikt je povinen přihlédnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele tehdy, pokud je podle osoby pachatele a výše pokuty, kterou lze uložit, zřejmé, že by pokuta mohla mít likvidační charakter, a to i v případech, kdy příslušný zákon osobní a majetkové poměry pachatele v taxativním výčtu hledisek rozhodných pro určení výše pokuty neuvádí.“

č.j. 4 Ads 124/2020 – 42 ze dne 11.11.2020¹⁴², č.j. 5 As 279/2016 – 45 ze dne 24.1.2019¹⁴³ nebo č.j. 6 As 250/2014 – 35 ze dne 4.2.2015¹⁴⁴. Úvahy o likvidačním dopadu uložené pokuty jsou však v posuzovaném případě – v kontextu majetkových poměrů účastníka řízení – vyloženě teoretického rázu.

(127) K tomuto okruhu námitek účastníka řízení tak správní orgán uzavírá, že uložení pokuty bylo na místě, neboť pokuta musí plnit funkci nejen individuální represe, ale také generální a individuální prevence, kdy upuštěním od uložení pokuty by tyto funkce nenaplnilo, a dále uložená pokuta není nepřiměřená, neboť přiměřenost pokuty nelze nahlížet toliko pouze a jen optikou finančních poměrů účastníka řízení (a ani v jejich kontextu není ukládaná pokuta nepřiměřená), ale i optikou rozsahu jeho protiprávního jednání, polehčujících a přitěžujících podmínek nebo zákonem chráněného zájmu, který účastník řízení ohrozil [viz odst. (136) a násl.].

4. Právní kvalifikace

(128) V souladu s § 117 odst. 1 ZSÚ platí, že: „*Spotřebitel je oprávněn spotřebitelský úvěr zcela nebo zčásti splatit kdykoliv po dobu trvání spotřebitelského úvěru. V takovém případě má spotřebitel právo na snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru o výši úroku a dalších nákladů, které by byl spotřebitel povinen platit v případě, kdy by nedošlo k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru.*“ Porušení ustanovení § 117 odst. 1 ZSÚ je pak přestupkem, upraveným v § 154 odst. 1 písm. v) ZSÚ, kdy za spáchání tohoto přestupku je správní orgán oprávněn v souladu s § 154 odst. 3 písm. c) ZSÚ uložit sankci do výše 20 000 000 Kč.

(129) Účastník řízení v souvislosti se sjednáním spotřebitelského úvěru v hotovosti účtoval v posuzovaném období spotřebitelům 2 poplatky: poplatek za sjednání spotřebitelského úvěru a poplatek za vyhodnocení spotřebitelského úvěru, kdy:

- poplatek za sjednání spotřebitelského úvěru (který měl kompenzovat i náklady vzniklé se správou úvěru) dosahoval několikanásobku poplatku za vyhodnocení spotřebitelského úvěru (který měl kompenzovat náklady na ověření úvěruschopnosti spotřebitele);
- oba dva poplatky nebyly hrazeny spotřebiteli při poskytnutí spotřebitelského úvěru jednorázově, ale jejich splacení bylo postupně rozvrženo do jednotlivých splátek, kdy

¹⁴² Cit.: „I přes citelnou výši uložené sankce a její patrný zásah do majetkové sféry stěžovatelky tak ve shodě se správními orgány nelze mít za to, že by přivodila pachatelce platební neschopnost, donutila ji ukončit podnikatelskou činnost nebo jejím hlavním smyslem učinila splacení sankce po neúměrně dlouhou dobu. O tom svědčí podle Nejvyššího správního soudu také skutečnost, že uložená sankce činí 10,5 % maximální možné zákonné výměry a jen 6 % celkových ročních příjmů společnosti. Majetkové poměry stěžovatelky, k nimž správní orgány obou stupňů přihlédly v souladu s uvedenou judikaturou jako k hledisku při ukládání trestu, i když nebylo v § 25 odst. 2 písm. a) zákona o inspekci práce výslovně obsaženo, tedy nesvědčí o likvidační povaze pokuty.“

¹⁴³ Cit.: „Pokutu je možno rozložit na splátky a při dalším podnikání, jakožto soustavné činnosti za účelem dosažení zisku, ji jistě lze v menších částkách postupně splatit, aniž by to stěžovatele zlikvidovalo. A pokud by teoreticky ani tak nebyl stěžovatel schopen pokutu splatit, je třeba korektně přiznat, že by to nebylo důsledkem pokuty jako takové, ale spíše toho, jakým způsobem podniká (a kdy jeho výdaje dlouhodobě převyšují příjmy). Přistoupení na argumentaci stěžovatele by ve své podstatě znamenalo, že je-li pachatel správního deliktu ve ztrátě, resp. je-li jeho finanční situace nepříznivá, nelze tuto nepřízeň dále zvyšovat uložením pokuty, což nelze akceptovat. Každá pokuta musí působit nejen preventivně, tj. musí přimět stěžovatele k nápravě, resp. odradit jeho i jiné osoby od páčání obdobných deliktů, ale též represivně, tzn., že by měla být do jisté míry citelná a zasáhnout určitým přiměřeným způsobem do poměrů stěžovatele. S ohledem na uvedené lze tedy uzavřít, že uložená pokuta likvidační není.“

¹⁴⁴ Cit.: „Nejvyšší správní soud nemůže přisvědčit stěžovateli ani v tom, že by uložená sankce ve výši 150.000 Kč byla způsobila sama o sobě přivodit stěžovateli platební neschopnost nebo zničit jeho majetkovou základnu pro další podnikání ve smyslu výše uvedeném. Uložená částka pak tvoří cca 1,5 % obrátu stěžovatele za účetní období. Je pravdou, že stěžovatel vykázal v roce 2011 ztrátu ve výši 501 tis. Kč a v roce 2012 ztrátu ve výši 202 tis. Kč. Žalovaná však přesto hodnotila podnikání stěžovatele jako stabilizované, když se jí v roce 2012 podařilo účetní ztrátu snížit více než o polovinu. Nelze přehlédnout ani skutečnost, že rozhodnutím žalované ze dne 5. 9. 2013 byla stěžovateli povolena úhrada pokuty ve splátkách v měsíční výši 12.500 Kč a usnesením krajského soudu ze dne 17. 9. 2013, č. j. 31 Ad 34/2013 – 50 byl správní žalobě stěžovatele přiznán odkladný účinek. Využití obou uvedených institutů pak dále zmírňuje citelnost zásahu do majetkové sféry stěžovatele uložením sankce za správní delikt.“

spotřebitelé v rámci každé splátky hradili i poměrnou část těchto poplatků, jejíž hodnota byla ve všech splátkách stejná;

- v obou těchto poplatcích byla zároveň zakalkulována zisková marže účastníka řízení;
- celková hodnota obou poplatků několikanásobně převyšovala částku, kterou měl v rámci poskytnutého spotřebitelského úvěru účastník řízení získat ze smluvně sjednaného úroku, a
- účastník řízení požadoval po spotřebitelích v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru v hotovosti úhradu těchto poplatků v takřka plné výši, kdy zároveň
- v roce 2021 účastník řízení snížil na cca polovinu (resp. třetinu) výši smluvně sjednaného úroku u jím poskytovaných spotřebitelských úvěrů v hotovosti, nicméně zvýšením poplatku za vyhodnocení spotřebitelského úvěru udržel stejnou výši roční procentní sazby nákladů u totožného typu spotřebitelských úvěrů.

(130) V kontextu výše uvedeného považuje správní orgán za nutné připomenout základní termíny týkající se spotřebitelských úvěrů tak, jak jsou definovány ZSÚ, kdy v souladu s:

- § 3 odst. 2 písm. b) ZSÚ je roční procentní sazba nákladů definována jako: „*celkové náklady spotřebitelského úvěru vyjádřené jako roční procento z celkové výše spotřebitelského úvěru, které se počítá podle vzorce uvedeného v příloze č. 1 k tomuto zákonu*“;
- § 3 odst. 2 písm. c) ZSÚ je celková částka, kterou má spotřebitel zaplatit, definována jako: „*součet celkové výše spotřebitelského úvěru a celkových nákladů spotřebitelského úvěru*“;
- § 3 odst. 2 písm. d) ZSÚ jsou celkové náklady spotřebitelského úvěru definovány jako: „*veškeré náklady včetně úroků, provizí, daní, poplatků nebo jiných obdobných peněžitých plnění a veškerých dalších plateb, které spotřebitel musí zaplatit v souvislosti se spotřebitelským úvěrem a které jsou poskytovateli známy, s výjimkou nákladů na notáře*“;
- § 3 odst. 2 písm. e) ZSÚ je celková výše spotřebitelského úvěru definována jako: „*souhrn všech částek, jež jsou dány spotřebiteli k dispozici*“.

(131) K výše uvedeným termínům se v minulosti vyjádřil i SDEU, který v rozsudku ze dne 21.4.2016 sp.zn. C-377/14 (dále jen „Rozsudek Radlinger“) konstatoval, že:

- pojmy „celková výše úvěru“ a „celkové náklady úvěru pro spotřebitele“ se vzájemně vylučují, když prvně jmenovaný pojem nezahrnuje částky, které vstupují do celkových nákladů úvěru pro spotřebitele¹⁴⁵;
- do celkové výše úvěru nelze zahrnovat administrativní poplatky, úroky, provize a další poplatky, které spotřebitel musí uhradit v souvislosti s poskytnutím spotřebitelského úvěru¹⁴⁶.

V kontextu výše uvedeného pak považuje správní orgán za vhodné citovati i finální stanovisko SDEU v rozsudku Lexitor: „*S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba odpovědět na předběžnou otázku, že čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že právo*

¹⁴⁵ Cit. z rozsudku Radlinger, odst. 85: „*Jelikož je pojem „celková částka splatná spotřebitelem“ vymezen v čl. 3 písm. h) směrnice 2008/48 jako „součet celkové výše úvěru a celkových nákladů úvěru pro spotřebitele“, vyplývá z toho, že pojmy „celková výše úvěru“ a „celkové náklady úvěru pro spotřebitele“ se vzájemně vylučují, a celková výše úvěru tudíž nemůže zahrnovat částky, které vstupují do celkových nákladů úvěru pro spotřebitele.*“

¹⁴⁶ Cit. z rozsudku Radlinger, odst. 86: „*Do celkové výše úvěru ve smyslu čl. 3 písm. l) a čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48 tedy nelze zahrnout žádnou z částek sloužících jako odměna za závazky sjednané z důvodu dotčeného úvěru, jako jsou administrativní poplatky, úroky, provize a veškeré další poplatky, které spotřebitel musí zaplatit.*“

spotřebitele na snížení celkových nákladů úvěru v případě předčasného splacení úvěru zahrnuje všechny náklady, které nese spotřebitel.“

(132) Z výše uvedeného tedy vyplývá, že v případě účastníka řízení byla celkovou výší spotřebitelského úvěru podle § 3 odst. 2 písm. e) ZSÚ jistina, která byla spotřebiteli poskytnuta v hotovosti. Dále, celkovými náklady spotřebitelského úvěru podle § 3 odst. 2 písm. d) ZSÚ pak byly: poplatek za sjednání spotřebitelského úvěru, poplatek za vyhodnocení spotřebitelského úvěru, úroky a poplatek za inkaso jednotlivých splátek spotřebitelského úvěru v hotovosti; účastník řízení sám tyto položky ve Smlouvě definoval jako celkové náklady spotřebitelského úvěru a také je v souladu s § 3 odst. 2 písm. b) ZSÚ započítával do RPSN. Celkovou částkou, kterou měl spotřebitel uhradit, pak byl součet výše dvou uvedených hodnot – tj. celkové výše spotřebitelského úvěru a celkových nákladů spotřebitelského úvěru. Spotřebitel tak měl v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru nárok na poměrné snížení poplatků za sjednání a vyhodnocení spotřebitelského úvěru, které by reflektovalo dobu předčasného splacení spotřebitelského úvěru – slovy § 117 odst. 1 ZSÚ se jednalo o náklady, které by býval byl spotřebitel povinen uhradit, pokud nedošlo k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru. Skutečnost, že optikou účastníka řízení se jednalo o náklady, které vznikly již v souvislosti s poskytnutím spotřebitelského úvěru, nehraje v posuzovaném případě žádnou roli, neboť rozhodující je to, že se jednalo o součást celkových nákladů spotřebitelského úvěru v dikci § 3 odst. 2 písm. d) ZSÚ, resp. § 117 odst. 1 ZSÚ, které měl nést spotřebitel a které připadly účastníku řízení za úkony, které měl sám provést. Krom toho, dle názoru správního orgánu poplatek za sjednání spotřebitelského úvěru a poplatek za vyhodnocení spotřebitelského úvěru měly částečně pokrývat i zisk účastníka řízení z poskytnutého spotřebitelského úvěru [o čemž svědčí rozpis uvedený v odst. (20) tohoto rozhodnutí, který výslovně zmiňuje ziskovou marži] a jejich konstrukce a výše ve vztahu k zápůjční úrokové sazbě dle názoru správního orgánu přisvědčuje závěru, že jejich prostřednictvím účastník řízení eliminoval riziko ztráty v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru.

(133) Účastník řízení tím, že v období od 26.10.2019 do 24.11.2021 při předčasném splacení spotřebitelského úvěru poměrně nesnižoval celkové náklady spotřebitelského úvěru o část poplatku za sjednání úvěru a část poplatku za vyhodnocení úvěru, které by byl spotřebitel povinen platit v případě, kdy by nedošlo k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru, porušil ustanovení § 117 odst. 1 ZSÚ, a tím se dopustil přestupku upraveného v § 154 odst. 1 písm. v) ZSÚ.

5. Pokuta

(134) Na základě skutečností uvedených v odst. (26) až (55) tohoto rozhodnutí dospěl správní orgán k závěru, že účastník řízení svým jednáním naplnil skutkovou podstatu přestupku upraveného § 154 odst. 1 písm. v) ZSÚ, za jehož spáchání je správní orgán v souladu s § 154 odst. 3 písm. c) ZSÚ oprávněn uložit pokutu až do výše 20 mil. Kč. Optikou typové nebezpečnosti protiprávního jednání (měřeno horní sazbou pokuty) patří přestupek upravený v § 154 odst. 3 písm. v) ZSÚ k nejzávažnějším protiprávním jednáním upraveným tímto právním předpisem, kdy tento stanoví horní sazby pokut ve třech pásmech: do 5 mil. Kč, do 10 mil. Kč a do 20 mil. Kč.

(135) Při výměře trestu uloženého účastníku řízení přihlédl správní orgán ke znění § 37 PřZ. V souladu s § 37 písm. a) PřZ přihlédně správní orgán při ukládání trestu k **povaze a závažnosti protiprávního jednání**; povaha a závažnost protiprávního jednání je pak blíže charakterizována / rozvedena v § 38 PřZ prostřednictvím těchto (na právnickou osobu

aplikovatelných) faktorů: a) významem zákonem chráněného zájmu, který byl přestupkem porušen nebo ohrožen, b) významem a rozsahem následku přestupku, c) způsobem spáchání přestupku, d) okolnostmi spáchání přestupku, f) délky doby, po kterou trvalo protiprávní jednání pachatele a g) počtem jednotlivých dílčích útoků, které tvoří pokračování v přestupku. K definici termínu povaha a závažnost protiprávního jednání lze dále odkázat i na rozsudek NSS č.j. 4 As 51/2007 – 68 ze dne 27.3.2008¹⁴⁷.

(136) Správní orgán dospěl k závěru, že jednání účastníka řízení je nutné považovat za vysoce závažné; účastník řízení svým postupem (vyžadování úhrady poplatků za sjednání a vyhodnocení spotřebitelského úvěru poskytovaného v hotovosti v případě jeho předčasného splacení v takřka plné výši) porušil jeden ze základních principů a cílů ZSÚ, kterým je ochrana spotřebitele zahrnující i možnost předčasného splacení spotřebitelského úvěru.

(137) Ve věci povahy a závažnosti jednání účastníka řízení pak správní orgán považuje za vhodné upozornit na skutečnost, že typová nebezpečnost jednání účastníka řízení je vysoká, neboť za jím spáchaný přestupek lze uložit pokutu do výše 20 mil. Kč – což je v ZSÚ nejvyšší sazba pokuty.

(138) Dále správní orgán nemůže odhlédnout ani od **délky páčání protiprávního jednání** účastníkem řízení, kdy tuto dobu rozhodl správní orgán vymežit obdobím od 26.10.2019 do 24.11.2021, tj. více jak 2 roky. V případě jednání účastníka řízení se dále jednalo o trvalý přestupek v intencích § 8 PŘZ, neboť účastník řízení svým jednáním vytvořil systém, prostřednictvím kterého požadoval po spotřebitelích úhradu tzv. poplatků za sjednání a vyhodnocení spotřebitelského úvěru takřka v plné výši při jeho předčasném splacení, a to ve více jak 26 000 případech – jednalo se tedy přesně v intencích § 8 PŘZ o vytvoření protiprávního stavu a jeho následné udržování.

(139) V případě **polehčujících okolností**, upravených v § 39 PŘZ, správní orgán uvádí, že v rámci tohoto případu se rozhodl zohlednit skutečnost, že účastník řízení upustil od svého protiprávního jednání, byť tak učinil až po opakovaných výzvách / upozornění správního orgánu.

(140) V případě **přítěžujících okolností** uvedených v § 40 PŘZ správní orgán uvádí, že v případě účastníka řízení detekoval dvě přítěžující okolnosti.

(141) První přítěžující okolností je problematika spotřebitelů, kterých se jednání účastníka řízení dotklo. Účastník řízení se v rámci své podnikatelské činnosti orientuje na poskytování spotřebitelských úvěrů v hotovosti. Správnímu orgánu je na základě vlastní činnosti coby orgánu dohledu nad oblastí spotřebitelských úvěrů známo, že spotřebitelské úvěry v hotovosti vyhledávají zejména spotřebitelé, kteří mají horší úvěruschopnost / bonitu. Zpravidla se jedná o osoby, na jejichž majetek je vedena exekuce a z tohoto důvodu preferují hotovostní platební styk a držení hotovosti, neboť finanční prostředky poskytnuté jim bezhotovostní formou – např. převodem na bankovní účet – mohou být takřka automaticky předmětem exekuce.

(142) Druhou přítěžující okolností, kterou nemůže správní orgán ve vztahu k vytýkanému jednání opomenout, je skutečnost, že účastník řízení v protiprávním jednání pokračoval i poté, co mu správní orgán sdělil, že jeho postup není v souladu s § 117 odst. 1 a 2 ZSÚ.

¹⁴⁷ Cit.: „Podle názoru Nejvyššího správního soudu je pod kritérium „povaha protiprávního jednání“ možno podřadit např. dobu trvání protiprávního jednání či způsob a intenzitu, jakým došlo k naplnění skutkové podstaty správního deliktu. Pod kritérium „rozsah následků protiprávního jednání“ pak lze podřadit skutečnosti jako: rozsah škody, odstranitelnost škody, případně reakci pachatele na odhalení jeho protiprávního jednání (zjištěných nedostatků).“

(143) Při stanovení výše pokuty správní orgán zohlednil také **majetkové poměry účastníka řízení** a jeho **finanční situaci**, včetně prospěchu získaného účastníkem řízení jeho protiprávním jednáním. Majetkové poměry účastníka řízení hodnotil správní orgán v kontextu zásady individualizace sankce¹⁴⁸. Dle Výroční zprávy za rok 2021¹⁴⁹ dosáhl účastník řízení v roce 2021 kladného výsledku hospodaření po zdanění 51 993 000 Kč, v roce 2020 kladného výsledku hospodaření po zdanění ve výši 47 695 000 Kč a v roce 2019 kladného výsledku hospodaření po zdanění ve výši 46 101 000 Kč. Účastník řízení tak dlouhodobě vykazuje zisk nad rámec horní sazby pokuty, kterou mu je v souladu s § 154 odst. 3 písm. c) ZSÚ správní orgán oprávněn uložit.

(144) Na základě výše uvedeného dospěl správní orgán k závěru uložit účastníku řízení pokutu ve výši 2 500 000 Kč, kdy pokuta ukládaná v této výši dosahuje 12,5 % zákonem stanovené maximální výše pokuty, tj. pohybuje se na spodní hranici zákonného rozpětí. Pokuta v sobě zrcadlí závažnost a rozsah protiprávního jednání, kterého se účastník řízení dopustil, stejně jako jeho délku. Pokuta v posuzovaném případě není likvidační, ani – v kontextu výše uvedeného – nepřiměřená.

(145) Závěrem k uložené pokutě správní orgán uvádí, že Příkazem uložil účastníku řízení pokutu ve stejné výši. V souladu s § 90 odst. 3 PřZ platí, že: „*Pokud byl proti příkazu podán odpor, nelze obviněnému v řízení uložit jiný druh správního trestu s výjimkou napomenutí nebo vyšší výměru správního trestu, než mu byly uloženy příkazem; to neplatí, pokud správní orgán v řízení změnil právní kvalifikaci skutku.*“ V přestupkovém řízení navazujícím na Příkaz, který byl zrušen podáním Odporu ze strany účastníka řízení, správní orgán nezjistil žádné skutečnosti, které by odůvodňovaly změnu právní kvalifikace jednání účastníka řízení, a tedy otevíraly prostor pro zvýšení pokuty. A vice versa, správní orgán v totožném řízení neidentifikoval žádné nové okolnosti projednávaného případu, které by odůvodňovaly snížení Příkazem uložené pokuty. Účastníkem řízení předestřené argumenty do výše Příkazem uložené pokuty správní orgán odmítá a toto své stanovisko již odůvodnil – viz odst. (99) a násl. tohoto rozhodnutí.

6. ad II. výrok rozhodnutí

(146) Dle ustanovení § 79 odst. 5 SŘ uloží správní orgán účastníkovi řízení, který vyvolal přestupkové řízení porušením své právní povinnosti, povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou. Paušální částka je stanovena prováděcím předpisem ke SŘ, kterým je vyhláška č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů. Z ustanovení § 6 odst. 1 této vyhlášky vyplývá, že paušální částka nákladů přestupkového řízení, které účastník vyvolal porušením své právní povinnosti, činí 1 000 Kč.

(147) Vzhledem ke skutečnosti, že vedené přestupkové řízení bylo, jak je podrobně uvedeno výše, vyvoláno tím, že účastník řízení porušil své právní povinnosti, uložil správní orgán účastníku řízení povinnost nahradit náklady tohoto přestupkového řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč. Lhůta 30 dnů stanovená k zaplacení paušální částky nákladů přestupkového řízení je pak zcela přiměřená s ohledem na výši stanovené povinnosti.

¹⁴⁸ V této souvislosti lze odkázat na rozsudek NSS č.j. 1 Ads 282/2017 – 36 ze dne 31.5.2018: „*K námitce výše uložené pokuty soud uvádí, že „velikost“ stěžovatelky byla součástí posouzení majetkových poměrů stěžovatelky při ukládání výše pokuty, nikoli při posuzování naplnění skutkové podstaty správního deliktu. V souladu se zásadou rovnosti je nerozhodné, zda se porušení zákonné povinnosti dopustila malá nebo velká stavební firma. Avšak v souladu s preventivní a represivní funkcí trestu je nutné přihlídnout k majetkovým poměrům pachatele.*“

¹⁴⁹ Citované výroční zprávy jsou dostupné ve sbírce listin vedené obchodním rejstříkem www.justice.cz

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí lze podat podle ustanovení § 81 SŘ ve spojení s ustanovením § 152 odst. 1 SŘ rozklad u České národní banky, Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1, a to prostřednictvím sekce licenčních a sankčních řízení. Lhůta pro podání rozkladu činí podle ustanovení § 83 odst. 1 SŘ ve spojení s ustanovením § 152 odst. 5 SŘ 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. O rozkladu proti rozhodnutí České národní banky rozhoduje bankovní rada České národní banky.

Ing. Ondřej Huslar
náměstek ředitel sekce licenčních
a sankčních řízení
podepsáno elektronicky

Mgr. et Mgr. Petra Chroustovská
ředitelka odboru sankčních řízení
podepsáno elektronicky

- **rozhodnutí bankovní rady České národní banky o rozkladu č.j. 2024/023646/CNB/110 ze dne 15. února 2024, sp.zn. Sp/2020/436/573**

V Praze dne 15. února 2024
Č. j.: 2024/023646/CNB/110
Počet stran: 41
Vypraveno dne: 16. února 2024

ROZHODNUTÍ O ROZKLADU

Bankovní rada České národní banky (dále „bankovní rada“) jako orgán příslušný podle § 5 odst. 2 písm. h) zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o České národní bance“) rozhodovat o rozkladech proti rozhodnutím České národní banky v prvním stupni přezkoumala na základě rozkladu podaného dne 12. 10. 2023 a odůvodněného dne 13. 11. 2023 společností EC Financial Services, a.s., IČO 242 43 744, sídlem Pražská 636, 252 41 Dolní Břežany, zastoupenou [REDACTED], advokátem, ev. č. ČAK [REDACTED], [REDACTED] se sídlem [REDACTED], [REDACTED], rozhodnutí České národní banky č. j. 2023/125799/570 ze dne 27. 9. 2023, sp. zn. Sp/2020/436/573, a po projednání rozkladu v rozkladové komisi ustavené podle § 152 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále „správní řád“) rozhodla takto:

Rozklad společnosti EC Financial Services, a.s., IČO 242 43 744, sídlem Pražská 636, 252 41 Dolní Břežany, se podle § 90 odst. 5 správního řádu ve spojení s § 46c zákona o České národní bance zamítá a rozhodnutí České národní banky č. j. 2023/125799/570 ze dne 27. 9. 2023 se potvrzuje.

ODŮVODNĚNÍ

[1.] Česká národní banka (dále „správní orgán prvního stupně“) zahájila dne 18. 11. 2022 správní řízení se společností EC Financial Services, a.s., IČO 242 43 744, sídlem Pražská 636, 252 41 Dolní Břežany (dále „účastník řízení“) vydáním příkazu č. j. 2022/122564/570 ze dne 18. 11. 2022, kterým mu uložila pokutu ve výši 2 500 000 Kč podle § 154 odst. 3 písm. c) zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o spotřebitelském úvěru“) za to, že jako nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru v období ode dne 26. 10. 2019 do dne 24. 11. 2021 v celkem 26 401 případech, ve kterých bylo požádáno o předčasné splacení spotřebitelského úvěru poskytnutého v hotovosti, nesnižoval poměrně celkové náklady spotřebitelského úvěru o poplatek za sjednání spotřebitelského úvěru a poplatek za vyhodnocení poskytovaného spotřebitelského úvěru v kontextu počtu splátek, o které byl spotřebitelský úvěr předčasně splacen, čímž porušoval povinnost stanovenou mu v § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, a dopustil se tak přestupku podle § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru. Účastníkem řízení včas podaným odporem byl příkaz zrušen a správní orgán prvního stupně dále pokračoval v řízení.

[2.] Dne 27. 9. 2023 vydal správní orgán prvního stupně rozhodnutí č. j. 2023/125799/570 (dále „napadené rozhodnutí“), kterým účastníku řízení výrokem I. uložil pokutu ve výši 2 500 000 Kč podle § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru za to, že jako nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru v období ode dne 26. 10. 2019 do dne 24. 11. 2021 v celkem 26 401 případech, ve kterých bylo požádáno o předčasné splacení

spotřebitelského úvěru poskytnutého v hotovosti, poměrně nesnížil celkové náklady spotřebitelského úvěru o výši poplatku za sjednání úvěru a poplatku za vyhodnocení úvěru, které by byl spotřebitel povinen uhradit v případě, kdy by nedošlo k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru, čímž neumožňoval spotřebitelům předčasné splacení spotřebitelských úvěrů v souladu s § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, a dopustil se tak přestupku podle § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru. Výrokem II. napadeného rozhodnutí uložil správní orgán prvního stupně účastníku řízení povinnost uhradit náklady řízení ve výši paušální částky 1 000 Kč.

[3.] Napadené rozhodnutí bylo účastníku řízení doručeno dne 27. 9. 2023. Účastník řízení podal proti napadenému rozhodnutí dne 12. 10. 2023 včasný rozklad, který odůvodnil dne 13. 11. 2023. Účastník řízení s výrokem a důvody napadeného rozhodnutí nesouhlasí a též nesouhlasí s uloženou pokutou, neboť napadené rozhodnutí považuje za nepřezkoumatelné a uloženou pokutu za nepřiměřenou, domáhá se zrušení napadeného rozhodnutí a zastavení správního řízení, případně vrácení věci správnímu orgánu prvního stupně.

[4.] ***V řízení o rozkladu přezkoumala bankovní rada napadené rozhodnutí v rozsahu uvedeném v § 98 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich“).***

[5.] Bankovní rada po přezkoumání napadeného rozhodnutí a řízení, které mu předcházelo, dospěla k závěru, že správní orgán prvního stupně zjistil stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti, a zjistil rozhodné skutečnosti odůvodňující vydání napadeného rozhodnutí. Správní orgán prvního stupně shromáždil podklady v rozsahu, který je dostatečnou oporou pro vydání napadeného rozhodnutí v souladu s ustanoveními § 3 a § 50 odst. 3 správního řádu.

[6.] Bankovní rada v zájmu přehlednosti vypořádává námitky účastníka řízení ve struktuře, v níž účastník řízení koncipoval svůj rozklad.

[7.] Bankovní rada před tím, než začne vypořádávat jednotlivé námitky účastníka řízení, považuje za vhodné poukázat na skutečnost, že účastník řízení značným způsobem manipuluje s argumentací správního orgánu prvního stupně a námitky účastníka řízení jsou zavádějící a účelové.

[8.] K jednotlivým námitkám účastníka řízení uvádí bankovní rada následující.

I. K námitce nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí pro nevypořádání se s argumenty ohledně hranic eurokonformního výkladu

[9.] Účastník řízení namítá, že již v průběhu správního řízení popsal, proč náklady nezávislé na době trvání smlouvy nejsou dle § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru předčasným splacením dotčeny a proč nelze k opačnému závěru dospět ani poukazem na rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie (dále „SDEU“) ze dne 11. 9. 2018, *Lexitor sp. zn. C-383/18* (dále „rozhodnutí ve věci Lexitor“), a vysvětlil, že § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru nepřipouští výklad konformní se závěrem SDEU.

[10.] Účastník řízení namítá, že na jeho argumentaci reagoval správní orgán prvního stupně v bodě 87 napadeného rozhodnutí pouze jednou větou bez uvedení vlastních argumentů a pouze s odkazem na právní úpravu a rozhodnutí ve věci *Lexitor*.

[11.] Účastník řízení namítá, že správní orgán prvního stupně v bodě 90 napadeného rozhodnutí vypořádal námitku limitů eurokonformního výkladu *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS* (dále „směrnice 2008/48/ES“) a nepřenositelnosti závěrů rozhodnutí ve věci *Lexitor* pouze v jednom bodě.

[12.] Účastník řízení dále namítá, že správním orgánem prvního stupně provedená citace z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 5. 2023, č. j. 8 As 239/2022-140 (dále „rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 239/2022-140“), který se týká aplikace vnitrostátního práva v souladu s unijním právem, je nepřipadná.

[13.] V této souvislosti poukazuje účastník řízení na skutečnost, že daný rozsudek se týká aplikace evropského nařízení majícího přímý účinek, ale v posuzovaném případě se jedná o směrnici 2008/48/ES, která má pouze nepřímý účinek. Správní orgán prvního stupně se v tomto řízení dovolává výkladu směrnice 2008/48/ES provedeného SDEU vůči jednotlivci a rozšiřuje tímto výkladem znaky objektivní stránky skutkové podstaty přestupku podle § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru.

[14.] V této souvislosti účastník řízení s odkazem na odbornou literaturu¹ odkazuje na skutečnost, že nařízení má přímý účinek a aplikační přednost, přičemž směrnice zavazuje pouze členské státy a nemůže jednotlivci založit povinnost. Dále účastník řízení s odkazem na judikaturu a odbornou literaturu² uvádí, že orgán veřejné moci se nemůže dovolávat přímých účinků směrnice vůči jednotlivci a už vůbec v řízení o veřejnoprávní deliktu.

[15.] V této souvislosti také účastník řízení namítá, že z výše uvedených důvodů nelze v posuzovaném případě aplikovat výklad směrnice 2008/48/ES, a proto neplatí správním orgánem prvního stupně uváděná teze v bodě 90 napadeného rozhodnutí, že v případě rozporu mezi národní a unijní normou má orgán veřejné moci povinnost vnitrostátní normu neaplikovat.

[16.] Účastník řízení s odkazem na judikaturu³ namítá, že naopak platí, že stát se nemůže dovolávat směrnic jako takových vůči jednotlivci a ukládat mu na jejich základě povinnosti, které podle vnitrostátního práva nemá. Podle účastníka řízení správní orgán prvního stupně se nemohl dovolat přímého účinku směrnice, ale musel posoudit, zda § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru lze vyložit způsobem souladným čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48/ES (souladným s rozhodnutím ve věci Lexitor a zda lze tak příslušnému ustanovení směrnice přiznat nepřímý účinek). Účastník řízení s odkazem na odbornou literaturu⁴ dodává, že správní orgán prvního stupně měl posoudit, zda české výkladové metody připouští interpretaci § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru způsobem, jakým SDEU vyložil čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48/ES.

[17.] Účastník řízení nesouhlasí se závěrem správního orgánu prvního stupně uvedeným v bodě 90 napadeného rozhodnutí, že v případě rozporu mezi formálním výkladem národní právní úpravy, která je výsledkem transpozice evropského práva, a teleologickým výkladem sekundárního práva Evropské unie, provedeného SDEU, je nutné dát přednost výkladu provedenému SDEU. Účastník řízení s odkazem na odbornou literaturu⁵ uvádí, že národní

¹ BOBEK, M., BRÍZA, P., HUBKOVÁ, P. Vnitrostátní aplikace práva Evropské unie. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, str. 175-198, 221-268.

² Rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 488/2020-44 ze dne 1. 7. 2021, bod 12; č. j. 1 Azs 146/2019-23 ze dne 28. 8. 2019, bod 25; nebo č. j. 2 Afs 100/2016-29 ze dne 22. 11. 2016, bod 51; č. j. 8 Afs 69/2011-164 ze dne 26. 4. 2012.

BOBEK, M., BRÍZA, P., HUBKOVÁ, P. Vnitrostátní aplikace práva Evropské unie. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, str. 221-268.

³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Afs 100/2016-29 ze dne 22. 11. 2016, bod 51.

⁴ BOBEK, M., BRÍZA, P., HUBKOVÁ, P. Vnitrostátní aplikace práva Evropské unie. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, str. 306 až 360.

⁵ BOBEK, M., BRÍZA, P., HUBKOVÁ, P. Vnitrostátní aplikace práva Evropské unie. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, str. 335 a 336.

právo nelze s poukazem na požadavek eurokonformního výkladu vyložit v rozporu s jeho výslovným zněním nebo způsobem umělým a nepřírozeným.

[18.] *Účastník řízení namítá, že odkazy správního orgánu prvního stupně na rozhodnutí SDEU v bodě 90 napadeného rozhodnutí jsou nepřipadné a správní orgán prvního stupně se tím vyhnul vypořádání jím uvedených námitek ohledně limitů eurokonformního výkladu.*

[19.] *Účastník řízení dále namítá, že správní orgán prvního stupně se nevyjádřil k jeho argumentaci, že předčasným splacením nejsou dotčeny náklady nezávislé na době trvání úvěru, namísto toho se v bodě 87 napadeného rozhodnutí omezil na odkaz na rozhodnutí ve věci Lexitor, jehož prosazení v českém právu odůvodnil přímým účinkem směrnice 2008/48/ES, a dále se nevyjádřil k námitkám, že ustanovení § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru nelze vyložit souladně s rozhodnutím ve věci Lexitor. Z tohoto důvodu je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné.*

[20.] *Účastník řízení s odkazy na judikaturu⁶ namítá, že odůvodnění napadeného rozhodnutí nenaplní požadavky stanovené citovanou judikaturou. Účastník řízení namítá, že z napadeného rozhodnutí není zřejmá úvaha o závěru správního orgánu prvního stupně, že směrnice 2008/48/ES má přímý účinek a těší se absolutní, bezvýjimečné přednosti před národní úpravou, zejména pak národní úpravou přestupkového práva.*

[21.] Bankovní rada považuje námitku týkající se nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí pro nevypořádání se s argumenty ohledně hranic eurokonformního výkladu za nedůvodnou. Správní orgán prvního stupně se s touto námitkou dostatečně vypořádal v bodech 77 až 90 napadeného rozhodnutí a bankovní rada se s takovým vypořádáním ztotožňuje. K jednotlivým námitkám bankovní rada uvádí následující.

[22.] K námitce, že účastník řízení již v průběhu správního řízení popsal, proč náklady nezávislé na době trvání smlouvy nejsou dle § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru předčasným splacením spotřebitelského úvěru dotčeny a proč nelze k opačnému závěru dospět ani poukazem na rozhodnutí ve věci Lexitor, přičemž vysvětlil, že § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru nepřipouští výklad konformní se závěrem SDEU, bankovní rada uvádí, že s těmito námitkami se správní orgán prvního stupně správně vypořádal v napadeném rozhodnutí. Napadené rozhodnutí tedy není nepřezkoumatelné. Vzhledem k tomu, že tyto námitky účastník řízení opakuje i v rozkladu, zabývá se jimi bankovní rada níže i v tomto rozhodnutí o rozkladu.

[23.] K námitce, že na argumentaci účastníka řízení reagoval správní orgán prvního stupně v bodě 87 napadeného rozhodnutí pouze jednou větou bez uvedení vlastních argumentů a pouze s odkazem na právní úpravu a rozhodnutí ve věci Lexitor, bankovní rada uvádí, že tomu tak není a odkazuje na argumentaci správního orgánu prvního stupně v bodech 77 až 90 napadeného rozhodnutí. Pokud účastník řízení namítá, že správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí nereagoval na každý dílčí argument účastníka řízení, bankovní rada s odkazem na bod 76 napadeného rozhodnutí uvádí, že správní orgán prvního stupně tyto dílčí argumenty implicitně vypořádal ucelenou vlastní argumentací. S takovým vypořádáním se bankovní rada ztotožňuje.

[24.] K námitce, že správní orgán prvního stupně v bodě 90 napadeného rozhodnutí vypořádal námitku limitů eurokonformního výkladu směrnice 2008/48/ES a nepřenositelnosti závěrů rozhodnutí ve věci Lexitor pouze v jednom bodě, bankovní rada opětovně odkazuje na argumentaci správního orgánu prvního stupně v bodech 77 až 90 napadeného rozhodnutí a dodává, že takové vypořádání považuje za dostačující.

⁶ Rozsudky Nejvyššího správního soudu rozsudky č. j. 4 As 58/2005-65 ze dne 16. 6. 2006, č. j. 6 As 303/2020-46 ze dne 20. 7. 2021 a č. j. 9 As 71/2008-109 ze dne 23. 7. 2009.

[25.] K námitce, že správním orgánem prvního stupně provedená citace z rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 239/2022-140 je nepřipadná a že daný rozsudek se týká aplikace evropského nařízení majícího přímý účinek, ale v posuzovaném případě se jedná o směrnici 2008/48/ES, která má pouze nepřímý účinek, přičemž se správní orgán prvního stupně v tomto řízení dovolává výkladu směrnice 2008/48/ES provedeného SDEU vůči jednotlivci a rozšiřuje tímto výkladem znaky objektivní stránky skutkové podstaty přestupku podle § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru, bankovní rada uvádí, že účastník řízení mylně argumentuje, že správní orgán prvního stupně vyvozuje ze směrnice její přímý účinek a že tento údajný přímý účinek je v rozporu se zákonem o spotřebitelském úvěru, který údajně zní ve prospěch účastníka řízení. Bankovní rada uvádí, že si je samozřejmě vědoma rozdílu mezi přímým účinkem nařízení a směrnice, kdy přímý účinek nařízení nastává vždy (nebo téměř vždy) a je účelem nařízení, zatímco přímý účinek směrnice nastává jen vůči členským státům a vůči ostatním nastává jen výjimečně a za určitých, přísně vymezených podmínek. Bankovní rada dodává, že z rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 239/2022-140 je třeba však zdůraznit jinou, pro daný případ podstatnou, větu: „Zásada přednosti unijního práva ukládá soudu členského státu povinnost, aby v co možná největším rozsahu vykládal vnitrostátní právo v souladu s unijním právem. Není-li takový výklad možný a je-li vnitrostátní norma v rozporu s ustanovením unijního práva, které má přímý účinek, má soud povinnost v rámci sporu, který mu byl předložen, takovou normu vnitrostátního práva neaplikovat.“. Právě tato myšlenka, tato interpretační zásada, musí být orgánem veřejné moci, tedy Českou národní bankou, respektována. Ustanovení § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru je transpozicí čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48/ES⁷. Jestliže SDEU v rozhodnutí ve věci Lexitor podal jasnou interpretaci čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48/ES, nemůže být (transpoziční) § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru vykládán jinak. K tomu přistupuje i logická úvaha, pokud by spotřebitel měl skutečně nárok jen na poměrné snížení nákladů závislých na době trvání smlouvy, pak by nic nebránilo věřiteli, aby většinu nákladů či poplatků, které hradí spotřebitel nad rámec splacení jistiny, tzv. „schoval“, tj. započítal do fixních nákladů, nákladů nezávislých na době trvání smlouvy a jen malou, v zásadě nevýznamnou část nákladů by podmínil dobou trvání smlouvy. Tak by věřitel efektivně prodražil či fakticky znemožnil dlužníkovi předčasné splacení, což není úmyslem zákonodárce ani evropského, ani českého. Preambule č. 39 směrnice 2008/48/ES uvádí: „Spotřebitel by měl mít právo splnit své povinnosti před uplynutím lhůty stanovené v úvěrové smlouvě. V případě předčasného splacení, ať už částečného, nebo úplného, by věřitel měl mít nárok na odškodnění za náklady přímo spojené s předčasným splacením úvěru, a to s přihlédnutím k případným souvisejícím úsporám věřitele.“. Důvodová zpráva k § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru uvádí: „Spotřebiteli se přiznává právo vyrovnat své závazky kdykoli před datem splatnosti. V takovém případě má rovněž právo na poměrné snížení celkových nákladů úvěru a nákladů za zbývající dobu platnosti smlouvy.“. Úmysl zákonodárce je zde zcela zřejmý.

[26.] K námitce, že se orgán veřejné moci nemůže dovolávat přímých účinků směrnice vůči jednotlivci a už vůbec v řízení o veřejnoprávní deliktu a ukládat jednotlivci na jejich základě povinnosti, které podle vnitrostátního práva nemá, a proto v souvislosti s výkladem směrnice 2008/48/ES neplatí správním orgánem prvního stupně uváděná teze v bodě 90 napadeného rozhodnutí, že v případě rozporu mezi národní a unijní normou má orgán veřejné moci

⁷ „Článek 16 Předčasné splacení

1. Spotřebitel má právo kdykoli zcela nebo zčásti splnit své závazky plynoucí z úvěrové smlouvy. V těchto případech má nárok na snížení celkových nákladů úvěru, jež sestávají z úroku a nákladů za zbývající dobu platnosti smlouvy.“.

povinnost vnitrostátní normu neaplikovat, bankovní rada uvádí, že s účastníkem řízení nesouhlasí, že se správní orgán prvního stupně dovolává přímých účinků směrnice. Má-li účastník řízení na mysli poslední odrážku bodu 90 napadeného rozhodnutí, pak správní orgán prvního stupně pouze dává přednost teleologickému výkladu před gramatickým. K námitce, že správní orgán prvního stupně měl posoudit, zda české výkladové metody připouští interpretaci § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru způsobem, jakým SDEU vyložil čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48/ES, pak nezbývá než konstatovat, že správní orgán prvního stupně české výkladové metody interpretace § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru posoudil, a proto rozhodl tak, jak rozhodl.

[27.] K nesouhlasu účastníka řízení se závěrem správního orgánu prvního stupně uvedeným v bodě 90 napadeného rozhodnutí, že v případě rozporu mezi formálním výkladem národní právní úpravy, která je výsledkem transpozice evropského práva, a teleologickým výkladem sekundárního práva Evropské unie, provedené SDEU, je nutné dát přednost výkladu provedenému SDEU, bankovní rada uvádí, že účastník řízení překrucuje tvrzení správního orgánu prvního stupně v bodě 90 napadeného rozhodnutí. Správní orgán prvního stupně nevykládá § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru v rozporu s jeho výslovným zněním či snad dokonce způsobem umělým a nepřirozeným. Bankovní rada dodává, že text § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru je napsaný dostatečně obecně na to, aby se dal vykládat i v souladu se závěry rozhodnutí ve věci Lexitor.

[28.] K námitce, že odkazy správního orgánu prvního stupně na rozhodnutí SDEU v bodě 90 napadeného rozhodnutí jsou nepřipadné a správní orgán prvního stupně se tím vyhnul vypořádání účastníkem řízení uvedených námitek ohledně limitů eurokonformního výkladu, bankovní rada uvádí, že účastník řízení na podporu svých tvrzení o limitu eurokonformního výkladu odkazuje na čl. 115 až 119 rozhodnutí SDEU C-397/01 až C-403/01. Bankovní rada konstatuje, že v daných pasážích nespátřuje relevanci pro dané správní řízení. Bankovní rada se obecně ztotožňuje s danými částmi soudních rozhodnutí, neboť dle jejího názoru nestanoví nic jiného než to, že vnitrostátní právo je třeba aplikovat tak, aby bylo v maximální možné míře dosaženo účelu směrnice.

[29.] K námitce, že se správní orgán prvního stupně nevyjádřil k argumentaci účastníka řízení, že předčasným splacením nejsou dotčeny náklady nezávislé na době trvání úvěru, a namísto toho se v bodě 87 napadeného rozhodnutí omezil na odkaz na rozhodnutí ve věci Lexitor, jehož prosazení v českém právu odůvodnil přímým účinkem směrnice 2008/48/ES, bankovní rada uvádí, že nic takového se v bodě 87 napadeného rozhodnutí netvrdí. K argumentaci účastníka řízení, že předčasným splacením nejsou dotčeny náklady nezávislé na době trvání úvěru a že ustanovení § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru nelze vyložit souladně s rozhodnutím ve věci Lexitor, bankovní rada uvádí, že nespátřuje žádný rozpor mezi textem zákona o spotřebitelském úvěru a textem směrnice 2008/48/ES, kdy text § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru nijak nebrání jeho výkladu v souladu s rozhodnutím ve věci Lexitor. K účastníkem řízení namítané nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí bankovní rada dodává, že ho za nepřezkoumatelné nepovažuje.

[30.] S námitkou, že odůvodnění napadeného rozhodnutí nenaplnuje požadavky stanovené účastníkem řízení citovanou judikaturou, bankovní rada nesouhlasí a uvádí, že odůvodnění napadeného rozhodnutí tyto požadavky bezezbytku splňuje. K námitce, že závěr správního orgánu prvního stupně, že směrnice 2008/48/ES má přímý účinek a těší se absolutní, bezvýjimečné přednosti před národní úpravou, zejména pak národní úpravou přestupkového práva, bankovní rada opakuje, že takový závěr správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí neučinil. Bankovní rada dodává, že přímý účinek směrnice může nastat teprve tehdy, není-li směrnice včas transponována, zakládá práva jednotlivci (a neukládá mu

povinnosti) a zlepšuje právní postavení jednotlivce⁸. Nic takového však v daném případě nenastává a správní orgán prvního stupně se přímého účinku směrnice nedovolává. Jak již bylo uvedeno výše, taková úvaha účastníka řízení je lichá. Správní orgán prvního stupně nedovozuje, že by přímým účinkem směrnice byla účastníku řízení založena nová povinnost. Naopak, správní orgán prvního stupně toliko a pouze, jak již bylo uvedeno výše, interpretuje transpoziční ustanovení § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve smyslu rozhodnutí ve věci Lexitor.

II. K námitce, že ustanovení § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru nelze vyložit souladně s rozhodnutím ve věci Lexitor

[31.] *Účastník řízení uvádí důvody, proč na ustanovení § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru nelze vyložit konformně závěry rozhodnutí ve věci Lexitor a proč v případě české právní úpravy nejsou předčasným splacením spotřebitelského úvěru dotčeny náklady nezávislé na době trvání úvěru.*

II.1 Doktrinální a zákonodárcem provedený výklad čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48/ES před vydáním rozhodnutí ve věci Lexitor

[32.] *Účastník řízení s odkazem na odbornou literaturu⁹ namítá, že až do vydání rozhodnutí ve věci Lexitor nepanovaly v české ani zahraniční literatuře pochyby, že čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48/ES zakládá pouze právo na snížení nákladů závislých na době trvání smlouvy. Tento závěr byl dovozován nejen pomocí teleologického výkladu, ale byl podporován již zněním čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48/ES.*

[33.] *Účastník řízení namítá, že shodně čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48/ES vykládal též český zákonodárce. Ustanovení směrnice bylo původně transponováno v zákoně č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru (dále „zákon č. 145/2010 Sb.“), a to do § 15 odst. 1 tohoto zákona. Účastník řízení s odkazem na důvodovou zprávu k § 15 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb. uvádí, že se z této důvodové zprávy podávalo, že spotřebitel při předčasném splacení nemá právo na snížení nákladů nezávislých na době trvání smlouvy, přičemž text zákona mohl naznačovat, že spotřebiteli takové právo náleží. Z tohoto důvodu byl § 15 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb. změněn zákonem č. 43/2013 Sb. Z textu § 15 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb. ve znění zákona č. 43/2013 Sb. se tak podávalo, že spotřebitel nemá při předčasném splacení právo na snížení veškerých celkových nákladů spotřebitelského úvěru, ale pouze na snížení nákladů, které by byl povinen platit po předčasném splacení (nákladů závislých na době trvání smlouvy). Z důvodové zprávy k zákonu č. 43/2013 Sb. se podávalo, že takový výklad byl v souladu s čl. 16*

⁸ TICHÝ, L., ARNOLD, R., ZEMÁNEK, J., KRÁL, R., DUMBROVSKÝ, T., Evropské právo. 5. přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 249.

⁹ WACHTLOVÁ, L., SLANINA, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2011, str. 154 (komentář k § 15), VACEK, L. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015, komentář k § 15, SLANINA, J., JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P., WACHTLOVÁ, L., FLÍDR, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2017, komentář k § 117, m. č.9, HULMÁK, M. Práva a povinnosti věřitele při poskytování spotřebitelského úvěru. Jurisprudence, 2010, č. 7, NEMETH, K. in FENYVES, A. KERSCHNER, F., VONKILCH, A. Verbraucherkreditgesetz. 3. vydání. Vídeň: Verlag Österreich, 2016, komentář k § 16, marg. č. 18, PENDL, M. in KODEK, G (ed.) ABGB Praxiskommentar. Svazek 9. 5. vydání KSchG, FAGG, FernFinG, ECG, VKrG, TNG, HIKrG, PRG. Vídeň: LexisNexis ARD ORAC, 2022, komentář k § 16 Verbraucherkreditgesetz, marg. č. 10a; rozsudek Nejvyššího soudního dvora z 19. 8. 2021, sp. zn. 5 Ob 66/21y, bod 30, BÜLOW, P., ARTZ, M. Verbraucherkreditrecht. 9. vydání. Mnichov: C. H. Beck, 2016, komentář k § 501, marg. č. 10, JUNGSMANN, C. in ELLENBERGER, J., BUNTE, H-J. Bankrechts-Handbuch. 6. vydání. Mnichov: C. H. Beck 2022, část 56, marg. č. 730; C. WEBER in OETKER, H. (ed.) Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch. Svazek 4/2. Schuldrecht - Besonderer teil I/2. §§ 481-534. 9. vydání. 2023, komentář k § 501, marg. č. 2.

odst. 1 směrnice 2008/48/ES. Účastník řízení s odkazem na odbornou literaturu¹⁰ namítá, že autor této odborné literatury L. Vacek, který byl toho času zaměstnancem Ministerstva financí a jednou z osob odpovědných za přípravu návrhu zákona č. 43/2013 Sb. uvedl, že cílem změny bylo právě postavit na jisto, že předčasným splacením nejsou dotčeny náklady nezávislé na době trvání smlouvy.

[34.] *Účastník řízení uvádí, že § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru je identický jako § 15 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb. ve znění zákona č. 43/2013 Sb. a s odkazem na judikaturu a odbornou literaturu¹¹ dodává, že závěry literatury a rozhodovací praxe přijaté k § 15 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb. ve znění zákona č. 43/2013 Sb. jsou aplikovatelné při výkladu § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. To, dle účastníka řízení, bylo výslovně potvrzeno v rámci legislativního procesu zákona o spotřebitelském úvěru. K tomu účastník řízení odkazuje na dokumenty z legislativního procesu zákona o spotřebitelském úvěru k pravidlu umořování jistiny a nákladů spotřebitelského úvěru.*

[35.] Bankovní rada považuje námitku týkající se doktrinálního a zákonodárcem provedeného výkladu čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48/ES před vydáním rozhodnutí ve věci Lexitor za nedůvodnou a k jednotlivým námitkám bankovní rada uvádí následující.

[36.] K námitce, že až do vydání rozhodnutí ve věci Lexitor nepanovaly v české ani zahraniční literatuře pochyby, že čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48/ES zakládá pouze právo na snížení nákladů závislých na době trvání smlouvy, přičemž tento závěr byl dovozován nejen pomocí teleologického výkladu, ale byl podporován již zněním čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48/ES, bankovní rada uvádí, že účastník řízení nebyl sankcionován za jednání předcházející vydání rozhodnutí ve věci Lexitor, ale až po vydání tohoto rozhodnutí. Dále, pokud se týká doktrinálního výkladu, bankovní rada odkazuje na rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 313/2019-28¹² ze dne 30. 4. 2020 a č. j. 6 As 392/2021-40¹³ ze dne 16. 3. 2023, dle kterých doktrinální výklad nemůže převážet nad jinými formami výkladu. Právě posledně citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu pak poukazuje na skutečnost, že jediné dílo (odborná literatura) nezakládá důvod pro změnu judikatury (rozhodovací praxe). K účastníkem řízení odkazované zahraniční literatuře bankovní rada uvádí, že není pro posuzovaný případ relevantní, neboť se nezabývá českou právní úpravou.

[37.] K námitce týkající se ustanovení § 15 zákona č. 145/2010 Sb. a s ním souvisejícího názoru L. Vacka, bankovní rada uvádí, že názor L. Vacka je skutečně v rámci doktríny ojedinělý, když odborná literatura k zákonu č. 145/2010 Sb. dospěla k diametrálně jinému závěru: „Ačkoliv se názory na případné vrácení úroků či nákladů souvisejících s předčasně splacenou částkou liší, jsme přesvědčeni, že nelze zcela opomíjet právě ustanovení tohoto odstavce, které jednoznačně stanoví, že spotřebitel má právo na poměrné snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru. Poměrným snížením by pak dokonce šlo rozumět i takové snížení, kdy by spotřebitel měl právo i na vrácení poměrné části poplatku za poskytnutí

¹⁰ VACEK, L. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015, komentář k § 15.

¹¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 11. 2016, sp. zn. 26 Cdo 1454/2016; WINTR, J. Metody a zásady interpretace práva. Praha: Auditorium, 2013, s. 118.

¹² „Předně je třeba poznamenat, že stěžovatel neopírá svoji argumentaci o žádné konkrétní zákonné ustanovení ani o žádné soudní rozhodnutí, nýbrž pouze o text učebnice (STAŠA, Josef, PRÁŠKOVÁ, Helena, POMAHÁČ, Richard, ČEBIŠOVÁ, Taisia, KOPECKÝ, Martin. Správní právo. Obecná část. 9. Vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2016 s. 187-188) a sám uznává, že je taková možnost popsána pouze v teoretické rovině. Doktrinální výklad práva není závazný, nicméně Nejvyšší správní soud si je vědom jeho významu, a proto stěžovatelovu námitku věcně vypořádá.“

¹³ „Komentářová literatura může působit pouze silou své přesvědčivosti. Jediné dílo, od jehož vydání uplynulo přes deset let a v němž nejsou úvahy soudů argumentačně překonány, není dostatečným důvodem pro změnu judikatury.“

spotřebitelského úvěru a podobně. (...) Pokud předčasně splatí jen část zbývajících jistiny úvěru, podílu této předčasně splacené části by měl odpovídat i podíl, o který jsou sníženy náklady, které by spotřebitel zaplatil za dobu mezi předčasným splacením a sjednaným koncem spotřebitelského úvěru.“¹⁴. Odborná literatura k zákonu o spotřebitelském úvěru dospěla k závěru, že „V případě, že spotřebitel spotřebitelský úvěr předčasně splatí, má právo na snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru. Formulace „o výši úroku a dalších nákladů, které by byl spotřebitel povinen platit v případě, kdy by nedošlo k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru“, může budít dojem, že se vztahuje pouze na plnění splatná v budoucnu, jak pro textově shodné ustanovení § 15 odst. 1 SpotřÚ 2010 dovozují Vacek 2015 s. 173. Takový výklad ale neodpovídá čl. 16 CCD odst. 1 a čl. 25 odst. 1 MCD, které obě shodně uvádějí: „V těchto případech má nárok na snížení celkových nákladů úvěru, jež sestávají z úroku a nákladů za zbývajících dobu platnosti smlouvy“. Jedná se tedy o úroky a náklady, které se vztahují ke zbývajících době splatnosti smlouvy, nezávisle na tom, kdy byly zaplacený. Nejkomplikovanější situace nastává tam, kde je významná část odměny poskytovatele hrazena formou jednorázového poplatku, například poplatku za poskytnutí úvěru. Zde je třeba hodnotit, zda poplatek skutečně hradí pouze náklady, které poskytovateli vznikly v okamžiku jeho zaplacení, nebo zda fakticky představují i odměnu poskytovatele za poskytnutí finančních prostředků, a nahrazují tedy úrok. V druhém případě má spotřebitel v případě předčasného splacení úvěru nárok i na vrácení poměrné části poplatků za poskytnutí úvěru.“¹⁵.

[38.] Bankovní rada se se závěry odborné literatury k zákonu o spotřebitelském úvěru ztotožňuje a dodává, že přesně cestou v ní zmiňovanou se vydal i účastník řízení, který do poplatků za sjednání a vyhodnocení spotřebitelského úvěru zakomponoval i náklady přímo vázané na trvání spotřebitelského úvěru (např. náklady pokrývající riziko defaultu spotřebitele nebo náklady související se správou spotřebitelského úvěru), a přesně na tuto situaci reaguje rozhodnutí ve věci Lexitor. Pokud tedy účastník řízení argumentuje doktrinálním a historickým výkladem § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, pak bankovní rada k tomuto uzavírá, že jak zákon č. 145/2010 Sb., tak i zákon o spotřebitelském úvěru dle odborné literatury potvrzovaly, resp. potvrzují právo spotřebitele na snížení celkových nákladů spojených s předčasným splacením spotřebitelského úvěru, včetně jednorázových poplatků, do kterých jsou „schovány“ náklady související s trváním spotřebitelského úvěru. Obdobně věc interpretuje i SDEU v rozhodnutí ve věci Lexitor ve vztahu k čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48/ES. Závěry tohoto rozhodnutí jsou tak aplikovatelné v českých podmínkách, tj. v § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. Bankovní rada doplňuje, že účastník řízení nepostupoval v souladu ani s tím, kam mířila novela zákona č. 145/2010 Sb.

[39.] Bankovní rada závěrem dodává, že český zákonodárce ani po rozhodnutí ve věci Lexitor zákon o spotřebitelském úvěru nezměnil, což je nutné vykládat tak, že považoval znění zákona o spotřebitelském úvěru za souladné se závěrem rozhodnutí ve věci Lexitor.

II.2 Aplikační praxe orgánů veřejné moci před vydáním rozhodnutí ve věci Lexitor

[40.] *Účastník řízení namítá, že k otázce nákladů nezávislých na době trvání smlouvy přistupovaly shodně i orgány veřejné moci. K tomu odkazuje na rozhodnutí Finančního arbitra ze dne 12. 10. 2015, sp. zn. FA/SU/535/2014, ve kterém se Finanční arbitr věnoval situaci, kdy předmětem sporu byla smlouva o spotřebitelském úvěru, ve které celková výše úvěru činila 449 501 Kč, strany si sjednaly poplatek za sjednání smlouvy o spotřebitelském úvěru ve výši*

¹⁴ WACHTLOVÁ, Lucie; SLANINA, Jan. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. – xviii, str. 154.

¹⁵ SLANINA, Jan; JEMELKA, Luboš; VETEŠNÍK, Pavel; WACHTLOVÁ, Lucie; FLÍDR, Jan. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 577 a 578.

52 415 Kč a spotřebitel fakticky čerpal úvěr ve výši pouze 397 086 Kč. Po předčasném splacení spotřebitelského úvěru se spotřebitel dožadoval vrácení poměrné části daného poplatku, přičemž Finanční arbitr návrh zamítl. Finanční arbitr se zabýval obecnou přípustností ujednání o poplatku za sjednání smlouvy, a zda je právo na zaplacení poplatku za sjednání smlouvy dotčeno předčasným splacením úvěru spotřebitelem. Finanční arbitr dospěl k závěru, že daný poplatek nebyl závislý na době trvání spotřebitelského úvěru, ale byl uhrazen již před poskytnutím spotřebitelského úvěru.

[41.] Bankovní rada považuje námitku týkající se aplikační praxe orgánů veřejné moci před vydáním rozhodnutí ve věci Lexitor za nedůvodnou a uvádí k ní následující.

[42.] K námitce vztahující se k rozhodnutí Finančního arbitra ze dne 12. 10. 2015, sp. zn. FA/SU/535/2014, bankovní rada uvádí, že Finanční arbitr skutečně při předčasném splacení spotřebitelského úvěru odmítl právo spotřebitele na navrácení části jím uhrazeného poplatku za sjednání spotřebitelského úvěru, který byl jednorázově splatný již při poskytnutí spotřebitelského úvěru, a to tak, že o něj byla ponížena částka finančních prostředků, které byly fakticky spotřebiteli k dispozici. V této souvislosti však bankovní rada upozorňuje na skutečnost, že zmiňované více jak 8 let staré rozhodnutí Finančního arbitra bylo překonáno právě rozhodnutím ve věci Lexitor, a bankovní radě zároveň není známo, že by toto rozhodnutí Finančního arbitra prošlo testem soudního přezkumu. Bankovní rada k tomu dodává, že tato námitka účastníka řízení není relevantní pro výklad po vydání rozhodnutí ve věci Lexitor.

II.3 Rozhodnutí ve věci Lexitor a obecné hranice eurokonformního výkladu (horizontálního nepřímého účinku směrnice)

[43.] Účastník řízení namítá, že SDEU v rozhodnutí ve věci Lexitor dospěl k závěru, že čl. 16 odst. 1 Směrnice 2008/48/ES musí být vykládán v tom smyslu, že právo spotřebitele na snížení celkových nákladů úvěru při předčasném splacení zahrnuje nejen náklady závislé na době trvání smlouvy o úvěru, ale také náklady na dobu trvání smlouvy nezávislé.

[44.] Účastník řízení opakuje, že zahraniční literatura i rozhodovací praxe vykládaly čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48/ES tak, že předčasným splacením se snižují pouze náklady závislé na době trvání smlouvy o úvěru. Účastník řízení dodává, že německý i rakouský zákonodárce na rozhodnutí ve věci Lexitor reagoval změnou zákona, neboť panovaly důvodné pochybnosti, zda dosavadní národní ustanovení lze vyložit eurokonformně.

[45.] Účastník řízení odkázal na rozsudek rakouského Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2022, sp. zn. 3 Ob 216/21t, který se zabýval otázkou, zda lze rakouskou úpravu platnou před přijetím novelizačního zákona reagujícího na rozhodnutí ve věci Lexitor vyložit eurokonformně, tj. tak, že při předčasném splacení spotřebitelského úvěru se snižují nejen náklady závislé na době trvání smlouvy, ale také náklady na dobu trvání smlouvy nezávislé. Závěr rakouského soudu byl negativní.

[46.] Účastník řízení namítá, že český zákonodárce na rozhodnutí ve věci Lexitor nijak nezareagoval a podle účastníka řízení je nutné posoudit, zda § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru připouští výklad konformní se závěrem rozhodnutí ve věci Lexitor.

[47.] Účastník řízení s odkazem na judikaturu¹⁶ uvádí, že orgány veřejné moci každého členského státu musí vnitrostátní právo vykládat v co možná největším rozsahu ve světle znění a účelu příslušné směrnice, aby dosáhly výsledku, který tato směrnice sleduje, a s odkazem na

¹⁶ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. 7. 2017, Glencore Agriculture Hungary, C-254/16, bod 34, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 6. 2013, sp. zn. 33 Cdo 1201/2012.

judikaturu¹⁷ dodává, že orgány veřejné moci tak musí vzít v úvahu veškeré vnitrostátní právo a použít uznané metody výkladu, aby zajistily plnou účinnost dotčené směrnice a došli k výsledku, který by byl v souladu s cílem sledovaným směrnicí.

[48.] Účastník řízení po citaci a odkazu na genezi ustanovení § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru uvádí, že spotřebitel má při předčasném splacení právo na snížení nákladů závislých na době trvání smlouvy, přičemž závěr, dle něhož se předčasným splacením nahrazují také náklady nezávislé na době trvání smlouvy, se tak nachází za hranicí jazykového výkladu. K tomu odkazuje na odbornou literaturu a Rozhodnutí Finančního arbitra¹⁸.

[49.] Účastník řízení namítá, že k dosažení výsledku aplikace práva dovozeném v rozhodnutí ve věci Lexitor by proto bylo nutné pomocí analogie rozšířit působnost § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru také na náklady nezávislé na době trvání smlouvy. K užití analogie účastník řízení odkazuje na judikaturu.¹⁹

[50.] Účastník řízení namítá, že při posouzení možnosti eurokonformního výkladu § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru musí být zohledněno, že z textu předpisu, geneze právní úpravy a vyjádření navrhovatele zákona v legislativním procesu se podává jasný záměr zákonodárce, aby náklady spotřebitelského úvěru nezávislé na době trvání smlouvy nebyly předčasným splacením dotčeny. Účastník řízení odkazuje na genezi právní úpravy § 15 odst. 1 zákona č. 145/2001 Sb. a § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru a na odbornou literaturu²⁰ a uvádí, že zákonodárce upravil právo na snížení nákladů při předčasném splacení záměrně a vědomě tak, aby předčasným splacením nebyly dotčeny náklady nezávislé na době trvání smlouvy.

[51.] Účastník řízení namítá, že právní úprava předčasného splacení v § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru proto není mezerovitá, ustanovení nelze analogicky rozšířit a požadavek na snížení nákladů aplikovat také na náklady nezávislé na době trvání smlouvy, a proto ho nelze vyložit způsobem, jakým učinil SDEU v rozhodnutí ve věci Lexitor.

[52.] Účastník řízení namítá, že k vytvoření mezery v zákoně, která by mohla být zacelena eurokonformním výkladem, nemůže sloužit ani presumpce úmyslu zákonodárce implementovat v § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru správně čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48/ES. Takový přístup by znamenal přiznání přímého horizontálního účinku směrnice.

[53.] Poukazem na obecný záměr zákonodárce dosáhnout úpravy souladné se směrnicí k tomu, aby bylo proti textu zákona a jasnému záměru zákonodárce dosaženo eurokonformního výkladu, by byly popřeny hranice mezi přímým účinkem nařízení a nepřímým účinkem

¹⁷ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 5. 3. 2020, OPR-Finance, C-679/18, bod 42, nebo stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2013, Cpjn 200/2011.

¹⁸ RIESENHUBER, K. Der „generelle Umsetzungswille“ und die richtlinienkonforme Rechtsfindung. Juristische Blätter. 2023, č. 1, s. 36; rozhodnutí Finančního arbitra o námitkách z 23. 12. 2015, sp. zn. FA/SU/535/2014.

¹⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2018, sp. zn. 29 NSČR 15/2016; nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 3. 2014, sp. zn. III. ÚS 2264/13.

²⁰ PENDL, M. in KODEK, G (ed.) ABGB Praxiskommentar. Svazek 9. 5. vydání KSChG, FAGG, FernFinG, ECG, VKrG, TNG, HIKrG, PRG. Vídeň: LexisNexis ARD ORAC, 2022, komentář k § 16 Verbraucherkreditgesetz, marg. č. 9.; C. WEBER in OETKER, H. (ed.) Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch. Svazek 4/2. Schuldrecht - Besonderer teil I/2. §§ 481-534. 9. vydání. 2023, komentář k § 501, marg. č. 3; LIEBEL, F., KELLNER, M. Contra Lex-lata-Grenzverschiebungen. Vorzeitige Kreditrückzahlung: Reduktion aller Kosten? Zeitschrift für Verbraucherrecht. 2019, s. 235.

směrnice²¹. Účastník řízení s odkazem na odbornou literaturu²² uvádí, že rozhodne-li se proto zákonodárce přijmout pravidlo o určitém obsahu, takové pravidlo se prosadí, třebaže se později ukáže, že zákonodárcem přijaté pravidlo je v rozporu s jeho směrnicovou předlohou.

[54.] Účastník řízení namítá, že ustanovení § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru proto nepřipouští výklad konformní se závěrem rozhodnutí ve věci Lexitor. Dle dnes platné právní úpravy se v případě předčasného splacení nesnižují náklady spotřebitelského úvěru nezávislé na době trvání smlouvy. Jednání účastníka řízení, které mu správní orgán prvního stupně vytýká ve výroku napadeného rozhodnutí, proto není jednáním protiprávním.

[55.] Bankovní rada považuje námitku týkající se rozhodnutí ve věci Lexitor a obecné hranice eurokonformního výkladu (horizontálního nepřímého účinku směrnic) za nedůvodnou a uvádí k ní následující.

[56.] V úvodu musí bankovní rada upozornit, že v daném případě nelze o horizontálním účinku směrnice hovořit. Případný horizontální účinek směrnice, pokud je vůbec přípustný, je možný jen mezi jednotlivci navzájem. Odborná literatura²³ k tomu uvádí, že „přímý účinek připustil SD EU – kromě nařízení – pouze u některých ustanovení primárního práva. Naproti tomu jej zásadně odmítá u netransponovaných směrnic.“. V daném případě nelze o horizontálním účinku směrnice uvažovat, jestliže již byla transponována. Rovněž správní orgán prvního stupně se ve svém postupu nedovolává domnělého horizontálního účinku směrnice. Toho by se snad mohl dovolávat vůči účastníkovi řízení jeho klient. Správní orgán prvního stupně však vystupuje vůči účastníkovi řízení ve vrchnostenské pozici.

[57.] K odkazu účastníka řízení na německého a rakouského zákonodárce, včetně závěru rakouského soudu, bankovní rada uvádí, že text jiných národních úprav nebo jejich výklad cizími soudy není pro správní orgány závazný. K námitce, že český zákonodárce na rozhodnutí ve věci Lexitor nijak nezareagoval, bankovní rada opakuje, že český zákonodárce považoval znění zákona o spotřebitelském úvěru za souladné se závěrem rozhodnutí ve věci Lexitor.

[58.] K námitce, že ustanovení § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru uvádí, že spotřebitel má při předčasném splacení právo na snížení nákladů závislých na době trvání smlouvy, přičemž závěr, dle něhož se předčasným splacením nahrazují také náklady nezávislé na době trvání smlouvy, se nachází za hranicí jazykového výkladu, bankovní rada uvádí, že ustanovení § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s § 3 odst. 2 písm. d) zákona o spotřebitelském úvěru nerozlišuje v případě celkových nákladů spotřebitelského úvěru mezi těmi náklady, které jsou spjaty s existencí spotřebitelského úvěru, a těmi, které jsou spojené pouze s poskytnutím spotřebitelského úvěru. Bankovní rada dodává, že v posuzovaném případě se nejednalo pouze o náklady vzniklé před předčasným splacením spotřebitelského úvěru, které by byly nezávislé na době trvání spotřebitelského úvěru. Krom toho, názoru účastníka řízení, že před rozhodnutím ve věci Lexitor nebylo možné vztáhnout § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, resp. čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48/ES, na jednorázové poplatky související s poskytnutím spotřebitelského úvěru, nepřisvědčuje ani odborná literatura (srov. bod 37 tohoto rozhodnutí o rozkladu).

²¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 8 Afs 69/2011-164 ze dne 26. 4. 2012, body 29 až 31; BYDLINSKI, P. Richtlinienkonforme Rechtsfindung: Der OGH (4 Ob 62/16w), die Lex-lata-Grenze und die Kernfunktion von Gesetzesrecht. Österreichische Richterzeitung, 2019, str. 30 a násl.

²² MELZER, F. Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 242.

²³ TICHÝ, L., ARNOLD, R., ZEMÁNEK, J., KRÁL, R., DUMBROVSKÝ, T., Evropské právo. 5. přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 248.

[59.] Bankovní rada uzavírá, že má za to, že není možné obcházet právní úpravu zaměřenou na ochranu spotřebitele neopodstatněným koncentrováním poplatků ať už do podoby jednorázové či časově soustředěné. Obcházení zákona je vždy považováno za jednání v rozporu se zákonem.

II.4 Rozhodnutí ve věci Lexitor a obecné hranice eurokonformního výkladu k tíži jednotlivce (vzestupný vertikální účinek směrnice)

[60.] Účastník řízení namítá, že i kdyby bankovní rada ve svém rozhodnutí dospěla k závěru, že § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru připouští výklad souladný se závěry rozhodnutí ve věci Lexitor a poskytovatelé spotřebitelských úvěrů jsou povinni při předčasném splacení ponížít také náklady nezávislé na době trvání smlouvy, nelze na základě eurokonformního výkladu § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru uložit účastniku řízení pokutu.

[61.] Účastník řízení s odkazem na judikaturu²⁴ uvádí, že eurokonformní výklad (nepřímý účinek směrnice) může vést k uložení povinnosti jednotlivci, umožňuje-li to některá z národních výkladových metod, nemůže však sloužit k tomu, aby pomocí něj byly rozšiřovány nebo dokonce nově vytvářeny skutkové podstaty či jinak zpřísněny podmínky odpovědnosti jednotlivce za veřejnoprávní delikty mající povahu „trestního obvinění“ a eurokonformní výklad nemůže sloužit k prolomení zásady nullum crimen sine lege certa, podle které musí být skutková podstata přestupku vymezena zákonem dostatečně určitě, přesně a jasně.

[62.] Účastník řízení opakuje, že do vydání rozhodnutí ve věci Lexitor nepanovaly v odborné literatuře, rozhodovací praxi ale ani v zákonodárném procesu pochyby, že předčasným splacením nejsou dotčeny náklady nezávislé na době trvání smlouvy. Teprve SDEU rozhodnutím ve věci Lexitor se změnil způsob výkladu čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48/ES, a to způsobem, který byl do té doby v doktríně, judikatuře i zákonodárném procesu odmítán. To má podle účastníka řízení ilustrovat rozhodnutí Finančního arbitra ze dne 12. 10. 2015, sp. zn. FA/SU/535/2014.

[63.] Účastník řízení namítá, že i kdyby bylo pomocí eurokonformního výkladu dovozeno, že v horizontálních vztazích mezi poskytovatelem a spotřebitelem je poskytovatel povinen při předčasném splacení snížit také náklady nezávislé na době trvání smlouvy, nemůže eurokonformní výklad § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru sloužit pro založení odpovědnosti poskytovatele spotřebitelských úvěrů za přestupek dle § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru.

[64.] Bankovní rada považuje námitku týkající se rozhodnutí ve věci Lexitor a obecné hranice eurokonformního výkladu k tíži jednotlivce (vzestupný vertikální účinek směrnice) za nedůvodnou a uvádí k ní následující.

[65.] V úvodu musí bankovní rada upozornit, že v daném případě nelze o vzestupném vertikálním účinku směrnice hovořit. Účastník řízení namítá, že skutková podstata jeho deliktu byla založena až (nepřípustným) vzestupným vertikálním účinkem směrnice. K tomu bankovní rada uvádí, že správní orgán prvního stupně nic takového nečiní a nedovozuje delikt ní odpovědnost účastníka řízení uvedeným způsobem. Námitka účastníka řízení se snaží podsunout bankovní radě něco, co správní orgán prvního stupně vůbec nečiní a nemá v úmyslu tak činit. Skutková podstata deliktu je založena explicitně zákonem o spotřebitelském úvěru. Správní orgán prvního stupně se nijak nesnaží dovodit delikt ní odpovědnost účastníka řízení až z rozhodnutí ve věci Lexitor, když účastník řízení tvrdí, že do té doby by nebyla jeho delikt ní odpovědnost dána. K tomu bankovní rada uvádí, že delikt ní odpovědnost za stejné jednání,

²⁴ Rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 16/2010-64 ze dne 17. 6. 2010; č. j. 6 As 26/2010-101 ze dne 3. 4. 2012; č. j. 3 As 57/2004-39 ze dne 15. 12. 2005; č. j. 1 As 79/2016-43 ze dne 9. 3. 2017, body 39 a 40.

kterého se dopustil účastník řízení, by byla dána od počátku, tedy od účinnosti zákona o spotřebitelském úvěru, přičemž rozhodnutí ve věci Lexitor pouze potvrdilo správnost výkladu správního orgánu prvního stupně.

[66.] K odkazu účastníka řízení na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne č. j. 7 As 16/2010-64 ze dne 17. 6. 2010 a č. j. 6 As 26/2010-101 ze dne 3. 4. 2012 bankovní rada uvádí, že se závěry Nejvyššího správního soudu ztotožňuje a správní orgán prvního stupně podle jejich závěru bezesbýtku postupoval, tj. výkladem směrnice 2008/48/ES nebyly rozšiřovány nebo dokonce nově vytvářeny skutkové podstaty či jinak zpřísňovány podmínky odpovědnosti jednotlivce za veřejnoprávní delikty stanovené vnitrostátním právem členského státu, mající povahu „trestního obvinění“ ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod²⁵. Podle názoru bankovní rady k prolomení zásady *nullum crimen sine lege certa* v žádném případě nedošlo.

[67.] K tvrzení účastníka řízení, že do vydání rozhodnutí ve věci Lexitor, nepanovaly v odborné literatuře, rozhodovací praxi ale ani v zákonodárném procesu pochyby, že předčasným splacením nejsou dotčeny náklady nezávislé na době trvání smlouvy, bankovní rada odkazuje na bod 37 tohoto rozhodnutí o rozkladu. K tvrzení účastníka řízení, že teprve SDEU rozhodnutím ve věci Lexitor změnil způsob výkladu čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48/ES, a to způsobem, který byl do té doby v doktríně, judikatuře i zákonodárném procesu odmítán, bankovní rada uvádí, že je liché. K argumentaci účastníka řízení rozhodnutím Finančního arbitra ze dne 12. 10. 2015, sp. zn. FA/SU/535/2014, bankovní rada odkazuje na body 42 tohoto rozhodnutí o rozkladu

[68.] Bankovní rada opakuje, že ustanovení § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru jasně stanoví, že v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru má spotřebitel právo na snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru, kdy celkové náklady podle § 3 odst. 2 písm. d) zákona o spotřebitelském úvěru obsahují veškeré náklady, které spotřebitel musí zaplatit v souvislosti se spotřebitelským úvěrem.

[69.] Tato ustanovení zákona o spotřebitelském úvěru jsou výsledkem transpozice čl. 16 odst. 1 a čl. 3 písm. g) směrnice 2008/48/ES, přičemž rozhodnutí ve věci Lexitor, které tato ustanovení směrnice 2008/48/ES interpretuje, tak v žádném případě nerozšiřuje právo spotřebitele upravené v § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. Z tohoto důvodu musí bankovní rada odmítnout argumentaci účastníka řízení, který ve svých námitkách nesprávně dovozuje, že § 117 odst. 1 ve spojení s § 3 odst. 2 písm. d) zákona o spotřebitelském úvěru správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí interpretoval rozšiřujícím způsobem, resp. přímo aplikoval směrnici 2008/48/ES a na ni navázané rozhodnutí ve věci Lexitor.

[70.] Bankovní rada tak musí závěrem odmítnout tvrzení účastníka řízení, že správní orgán prvního stupně pomocí směrnice 2008/48/ES a rozhodnutí ve věci Lexitor v posuzovaném případě rozšířil podmínky pro předčasné splacení spotřebitelského úvěru podle § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, resp. skutkovou podstatu přestupku podle § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru.

[71.] Bankovní rada k tomu pro úplnost dodává, že přestupku podle § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru se osoba, která je oprávněna poskytovat spotřebitelský úvěr (poskytovatel spotřebitelského úvěru), dopustí tím, že neumožní spotřebiteli předčasné splacení spotřebitelského úvěru podle § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. Ustanovení § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru²⁶ stanoví poskytovateli

²⁵ Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., ve znění pozdějších změn a doplňků.

²⁶ Spotřebitel je oprávněn spotřebitelský úvěr zcela nebo zčásti splatit kdykoliv po dobu trvání spotřebitelského úvěru. V takovém případě má spotřebitel právo na snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru o výši úroku

spotřebitelského úvěru dvě povinnosti, jejichž porušením se může dopustit přestupku podle § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru. První z nich je povinnost umožnit spotřebiteli kdykoliv po dobu trvání spotřebitelského úvěru jej zcela nebo zčásti splatit. Druhou povinností je snížit celkové náklady spotřebitelského úvěru o výši úroku a dalších nákladů, které by byl spotřebitel povinen platit v případě, kdy by nedošlo k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru. Zmíněné ustanovení tedy upravuje současně způsob (umožnění předčasného splacení) a jeho podmínky (zákaz účtovat nedůvodné náklady). Bankovní rada je toho názoru, že slova „podle § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru“ uvedená ve skutkové podstatě přestupku podle § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru bezpochyby znamenají „za podmínek stanovených v § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru“. Přestupku podle § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru se tak poskytovatel spotřebitelského úvěru dopustí i v případě, že sice neporuší první povinnost, avšak poruší povinnost druhou, tj. poskytovatel spotřebitelského úvěru sice umožní předčasné splacení spotřebitelského úvěru, ale za podmínek rozporných s § 117 odst. 1 druhou větou zákona o spotřebitelském úvěru. Jestliže poskytovatel spotřebitelského úvěru nesníží celkové náklady spotřebitelského úvěru o výši úroku a dalších nákladů, které by byl spotřebitel povinen platit v případě, kdy by nedošlo k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru, nepostupuje za podmínek stanovených v § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru a fakticky brání spotřebiteli v předčasném splacení spotřebitelského úvěru. K naplnění skutkové podstaty tohoto přestupku tak dojde porušením podmínek stanovených zákonem pro předčasné splacení úvěru. Jinak by odkaz na § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru neměl smysl. Ve skutkové podstatě přestupku by v případě, že by zákonodárce zamýšlel postihovat výlučně neumožnění předčasného splacení úvěru, stačilo uvést pouze to, že pachatel neumožnil spotřebiteli předčasné splacení úvěru.

III. K námitce týkající se snížení nákladů spotřebitelského úvěru dle rozhodnutí ve věci Lexitor

[72.] *Účastník řízení namítá, že i kdyby byl eurokonformní výklad § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru možný, pak správní orgán prvního stupně vyložil rozhodnutí ve věci Lexitor nesprávně.*

[73.] *Účastník řízení uvádí, že SDEU v rozhodnutí ve věci Lexitor neodkázal na pojem celkové náklady úvěru ve smyslu čl. 3 písm. g) směrnice 2008/48/ES, který odpovídá § 3 odst. 2 písm. d) zákona o spotřebitelském úvěru, což otevírá otázku, jaké všechny typové náklady se při předčasném splacení snižují.*

[74.] *Účastník řízení s odkazem na body 132 a 133 napadeného rozhodnutí namítá, že správní orgán prvního stupně učinil nesprávný závěr, že předčasným splacením dochází k ponížení všech nákladů spotřebitelského úvěru ve smyslu § 3 odst. 2 písm. d) zákona o spotřebitelském úvěru.*

[75.] *V této souvislosti poukázal účastník řízení na skutečnost, že SDEU se v rozhodnutí ve věci Lexitor zabýval náklady na snížení spotřebitelského úvěru věřitele, nikoliv náklady třetí osoby²⁷. Podle účastníka řízení náklady zmíněné v rozhodnutí ve věci Lexitor se vztahují pouze na interní náklady věřitele a SDEU se nezabýval otázkou, zda předčasné splacení snižuje náklady úvěru nezávislé na době trvání smlouvy hrazené třetí osobě.*

a dalších nákladů, které by byl spotřebitel povinen platit v případě, kdy by nedošlo k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru.

²⁷ Stanovisko generálního advokáta Manuel Campos Sánchez-Bordona z 29. 9. 2022, UniCredit Bank Austria, C-555/21, bod 26.

[76.] *V této souvislosti účastník řízení opakovaně odkázal na německou a rakouskou právní úpravu, která v reakci na rozhodnutí ve věci Lexitor novelizovala tamní zákony tak, že předčasným splacením spotřebitelského úvěru se nesnižují náklady nezávislé na době trvání spotřebitelského úvěru hrazené třetí osobě. Přitom je nerozhodné, zda náklad hradí třetí straně přímo spotřebitel, nebo tak činí poskytovatel poté, co mu náklad uhradí spotřebitel.*

[77.] *Účastník řízení má za to, že pokud by SDEU byla předložena taková otázka, rozhodl by, že by právo na snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru nezávislých na době trvání smlouvy omezil na ty náklady, které představují interní náklady poskytovatele úvěru, a předčasným splacením nechal nedotčeny náklady představující náklady třetích stran.*

[78.] *Účastník řízení odkazuje na čl. 14 odst. 3 písm. b) směrnice 2008/48/ES a § 118 odst. 4 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru ohledně vracení nákladů hrazených orgánům veřejné správy při odstoupení od smlouvy o spotřebitelském úvěru jiném než na bydlení.*

[79.] *V této souvislosti pak účastník řízení odkazuje na rozhodnutí ve věci Lexitor s tím, že jeho cílem bylo zabránit tomu, aby poskytovatelé spotřebitelských úvěrů vhodným nastavením splatnosti celkových nákladů spotřebitelského úvěru neminimalizovali výhody předčasného splacení spotřebitelského úvěru tím, že by poskytovatelé spotřebitelských úvěrů ztížili rozlišení nákladů na náklady závislé a nezávislé na době trvání smlouvy. Takové riziko však neexistuje u nákladů hrazených třetím osobám²⁸.*

[80.] *Účastník řízení dospívá k názoru, že se čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48/ES nesnižují předčasným splacením celkové náklady spotřebitelského úvěru, které představují náklady nezávislé na době trvání smlouvy a jež současně představují náklady třetích stran.*

[81.] *Z tohoto důvodu je pak chybný závěr správního orgánu prvního stupně, že rozhodnutí ve věci Lexitor musí být vykládáno tak, že předčasným splacením jsou dotčeny všechny náklady spotřebitelského úvěru, včetně nákladů třetích stran. Závěrem pak účastník řízení poukazuje na pochybení správního orgánu prvního stupně, když ten v bodě 143 napadeného rozhodnutí odvodil výši pokuty od účastníkem řízení dosaženého zisku prostřednictvím neoprávněného vyžadování nákladů v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru.*

[82.] *Bankovní rada považuje námitku týkající se snížení nákladů spotřebitelského úvěru dle rozhodnutí ve věci Lexitor za nedůvodnou a uvádí k ní následující.*

[83.] *K námitce, že SDEU v rozhodnutí ve věci Lexitor neodkázal na pojem celkové náklady úvěru ve smyslu čl. 3 písm. g) směrnice 2008/48/ES, který odpovídá § 3 odst. 2 písm. d) zákona o spotřebitelském úvěru, což má otevírat otázku, jaké všechny typové náklady se při předčasném splacení snižují, bankovní rada odkazuje na bod 23 rozhodnutí ve věci Lexitor, kde SDEU výslovně uvedl definici celkových nákladů s odkazem na čl. 3 písm. g) směrnice 2008/48/ES. SDEU v tomto bodě dále uvedl, že definice celkových nákladů podle čl. 3 písm. g) Směrnice 2008/48/ES neobsahuje žádné omezení týkající se doby platnosti dotčené úvěrové smlouvy. Bankovní rada dále odkazuje na body 25 až 28 rozhodnutí ve věci Lexitor, kde se SDEU zabýval tím, co se má subsumovat pod pojem „celkové náklady úvěru“ a jak mají být sníženy v případě předčasného splacení.*

[84.] *K odkazu účastníka řízení na body 132 a 133 napadeného rozhodnutí s tím, že správní orgán prvního stupně měl učinit nesprávný závěr, že předčasným splacením dochází k ponížení všech nákladů spotřebitelského úvěru ve smyslu § 3 odst. 2 písm. d) zákona o spotřebitelském úvěru, bankovní rada uvádí, že v účastníkem řízení uplatňovaných poplatcích za sjednání a vyhodnocení spotřebitelského úvěru byly zahrnuty náklady, které měly nebo dokonce pouze*

²⁸ Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ze dne 9. 2. 2023, Unicredit Bank Austria AG, C-555/21, bod 38.

mohly vzniknout teprve po předčasném splacení spotřebitelského úvěru, a dále zisková marže, přičemž účastník řízení nedoložil, že by tyto poplatky snížení podléhat neměly.

[85.] K námitce, že se SDEU v rozhodnutí Lexitor zabýval pouze sníženími nákladů věřitele, nikoliv náklady třetích osob, bankovní rada uvádí, že SDEU v rozhodnutí ve věci Lexitor v tomto směru nečinil žádné rozdíly a pojem celkové náklady úvěru interpretoval totiž pohledem spotřebitele, tj. toho, co má uhradit spotřebitel, bez ohledu na to, zda se jedná o vnitřní náklady věřitele, nebo o náklady třetích stran (např. zprostředkovatelů spotřebitelských úvěrů).

[86.] K odkazu účastníka řízení na německého a rakouského zákonodárce bankovní rada uvádí, že text jiných národních úprav není pro správní orgány závazný.

[87.] K úvaze účastníka řízení, že pokud by SDEU byla předložena taková otázka, rozhodl by, že právo na snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru nezávislých na době trvání smlouvy by omezil na ty náklady, které představují interní náklady poskytovatele úvěru, a předčasným splacením by nechal nedotčeny náklady představující náklady třetích stran, bankovní rada uvádí, že taková úvaha je nepřipadná, protože SDEU o takové otázce ještě nerozhodl a ani nelze předjímat, jak by rozhodl, respektive taková úvaha je spekulativní.

[88.] K odkazu účastníka řízení na čl. 14 odst. 3 písm. b) směrnice 2008/48/ES a § 118 odst. 4 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru ohledně vracení nákladů hrazených orgánům veřejné správy při odstoupení od smlouvy o spotřebitelském úvěru jiném než na bydlení, bankovní rada uvádí, že se jedná o nesrovnatelnou situaci. V posuzovaném případě spotřebitelé ani účastník řízení žádné takové poplatky nehradili. V praxi se jedná většinou o poplatky týkající se vkladu do katastru nemovitostí nebo ověření listin.

[89.] K názoru účastníka řízení, že se podle čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48/ES nesnižují předčasným splacením celkové náklady spotřebitelského úvěru, které představují náklady nezávislé na době trvání smlouvy a jež současně představují náklady třetích stran, bankovní rada odkazuje na bod 36 rozhodnutí ve věci Lexitor, podle kterého „S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba odpovědět na předběžnou otázku, že čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že právo spotřebitele na snížení celkových nákladů úvěru v případě předčasného splacení úvěru zahrnuje všechny náklady, které nese spotřebitel.“

[90.] Bankovní rada k rozhodnutí ve věci Lexitor závěrem dodává, že podle jejího názoru (i) nerozlišuje mezi náklady věřitele a náklady třetích stran, ale přistupuje k nim pohledem spotřebitele, pro kterého jsou to celkové náklady spotřebitelského úvěru; (ii) spotřebitel má v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru právo na snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru bez ohledu na to, zda jsou tyto odvislé od doby trvání spotřebitelského úvěru nebo nikoliv. Takovýto přístup pak má podle bankovní rady zabránit tomu, aby docházelo k tomu, že „(...) spotřebiteli by se v okamžiku uzavření úvěrové smlouvy uložily vyšší neopakující se platby, jelikož by se věřitel mohl pokusit snížit na minimum náklady, které závisí na době platnosti smlouvy.“ (bod 32 rozhodnutí ve věci Lexitor). To je ovšem situace, ke které v případě účastníka řízení zjevně docházelo. K odkazu účastníka řízení na rozhodnutí SDEU ze dne 9. 2. 2023, Unicredit Bank Austria AG, C-555/21, bankovní rada uvádí, že se týká výkladu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/17/EU ze dne 4. února 2014 o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení a o změně směrnic 2008/48/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010.

[91.] K námitce, že závěr správního orgánu prvního stupně, že rozhodnutí ve věci Lexitor musí být vykládáno tak, že předčasným splacením jsou dotčeny všechny náklady spotřebitelského úvěru, včetně nákladů třetích stran, je chybný, bankovní rada s ohledem na výše uvedené konstatuje, že závěry správního orgánu prvního stupně považuje za správné.

[92.] K námitce, že správní orgán prvního stupně pochybil, když v bodě 143 napadeného rozhodnutí odvodil výši pokuty od účastníkem řízení dosaženého zisku prostřednictvím neoprávněného vyžadování nákladů v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru, bankovní rada uvádí, že v zohlednění majetkových poměrů účastníka řízení a jeho finanční situace při stanovení výše pokuty neshledala nedostatky, stejně jako v dalších namítaných kritériích, jak podrobněji odůvodní v částech VI. a VII. tohoto rozhodnutí o rozkladu.

IV. K námitce nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí stran skutkových zjištění

[93.] Účastník řízení s odkazem na judikaturu²⁹ uvádí, že v odůvodnění rozhodnutí musí být uvedeno, které skutečnosti vzal správní orgán za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestírané účastníkem řízení za nesprávné nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů a jaké úvahy jej vedly k uložení sankce v konkrétní výši. Účastník řízení s odkazem na judikaturu³⁰ dodává, že rozhodnutí správního orgánu, v jehož odůvodnění nejsou uvedeny důkazy, na jejichž podkladě správní orgán dovodil své závěry, je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Účastník řízení odkazem na odbornou literaturu³¹ uvádí, že z odůvodnění každého rozhodnutí správního orgánu musí být dostatečným způsobem zřejmý vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů a právními závěry, z nichž rozhodnutí vychází. Účastník řízení namítá, že odůvodnění napadeného rozhodnutí nevyhovuje požadavkům stanoveným § 68 odst. 1 správního řádu, judikaturou a odbornou literaturou.

[94.] Účastník řízení s odkazem na body 58 a násl. napadeného rozhodnutí namítá, že poplatky za sjednání a poplatky za vyhodnocení spotřebitelského úvěru jsou náklady nezávislémi na době trvání smlouvy. Tuto argumentaci odmítl správní orgán prvního stupně ze dvou důvodů.

[95.] Prvním důvodem je skutečnost, že správní orgán prvního stupně z tabulky účastníka řízení, kde je uvedena kolonka sčítající veškeré náklady, která je nazvaná „celkové náklady včetně ziskové marže“, dovodil, že v poplatcích za sjednání a vyhodnocení spotřebitelského úvěru byla započítána i část zisku účastníka řízení. Účastník řízení opakovaně argumentoval, že součástí poplatků za sjednání a vyhodnocení spotřebitelského úvěru není „marže“, ale že jimi pouze kryje náklady související s poskytnutím úvěru. Účastník řízení odkazuje na tabulku uvedenou v bodě 20 napadeného rozhodnutí a dodává, že žádná z dílčích položek, které jsou pouze sečteny v souborné kolonce „celkové náklady včetně ziskové marže“, nepředstavuje položku přinášející účastníkovi řízení zisk. Účastník řízení tak označil kolonku „celkové náklady včetně ziskové marže“ pouze nedopatřením. Tohoto nedopatření si byl správní orgán prvního stupně vědom, když v bodě 62 napadeného rozhodnutí uvedl, že v této části je argumentace účastníka řízení „nejasná“. Účastník řízení s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu³² namítá, že nejasnost argumentace neměl správní orgán prvního stupně klást k tíži účastníka řízení, ale byl povinen mu dát možnost nejasnost odstranit. V této souvislosti také účastník řízení poukazuje na skutečnost, že správní orgán prvního stupně se o daný omyl účastníka řízení opřel v celé řadě bodů napadeného rozhodnutí (body 22, 25, 64, 65, 79, 82, 84, 88, 95, 129 a 132). Účastník řízení namítá, že takový přístup správního orgánu prvního

²⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 66/2009-46 ze dne 24. 6. 2010.

³⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Azs 55/2003-51 ze dne 22. 1. 2004.

³¹ POTĚŠIL, L., HEJČ, D., RIGEL, F., MAREK, D. Správní řád. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, komentář k § 68, marg. č. 22.

³² Rozsudek Nejvyššího správního soudu rozsudek č. j. 8 As 102/2019-31 ze dne 7. 4. 2021.

stupně je jednoznačně tendenční, nespravedlivý a v rozporu se zásadou materiální pravdy, která ovládá rovněž přestupkové řízení.

[96.] *Účastník řízení pak v souvislosti s nedostatečnými skutkovými zjištěními správního orgánu poukazuje na skutečnost, že správní orgán prvního stupně mylně v bodech 79 a 80 napadeného rozhodnutí dospěl k závěru, že cílem poplatků za sjednání a vyhodnocení spotřebitelského úvěru bylo vyprázdnit benefit spotřebitele spočívající v předčasném splacení spotřebitelského úvěru. V této souvislosti účastník řízení poukazuje na skutečnost, že v napadeném rozhodnutí absentuje uvedení toho, jak k tomuto závěru správní orgán prvního stupně dospěl. Účastník řízení dodává, že nepoměr mezi oběma poplatky a úroky, které měl účastník řízení z daného spotřebitelského úvěru, takovým vysvětlením není. Tento nepoměr dle názoru účastníka řízení byl zapříčiněn tím, že se účastník řízení orientuje na poskytování spotřebitelských úvěrů s nízkou jistinou.*

[97.] *K bodům 81 až 84 napadeného rozhodnutí, které se zabývají problematikou zvýšení poplatků za sjednání a vyhodnocení spotřebitelského úvěrů a snížení úrokové sazby u účastníkem řízení poskytovaných spotřebitelských úvěrů, pak účastník řízení uvádí, že tento krok byl zapříčiněn snížením repo sazby a současně prudkým nárůstem nákladů spojených s uzavíráním smlouvy o spotřebitelském úvěru.*

[98.] *Účastník řízení také napadá závěry správního orgánu prvního stupně v bodech 62 a 65 napadeného rozhodnutí, ve kterých správní orgán prvního stupně konstatoval, že oba poplatky měly pokrývat následnou správu spotřebitelského úvěru. Podle účastníka řízení nic takového z podkladů jím předložených nevyplývá. V této souvislosti účastník řízení uvádí, že pomocí obou poplatků byla hrazena část mzdových nákladů účastníka řízení právě do okamžiku poskytnutí spotřebitelského úvěru; dále účastník řízení poukazuje na skutečnost, že součástí obou poplatků byly i náklady na obchodní zástupce nebo poplatky za ověřování v registrech.*

[99.] *Dále účastník řízení poukazuje na skutečnost, že správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí neuvedl, která část obou poplatků představuje náklady závislé na trvání smlouvy a která představuje náklady nezávislé na trvání smlouvy. Tato skutečnost má přitom dopad na určení výše pokuty. Tuto část námitky pak účastník řízení uzavírá tím, že správní orgán prvního stupně měl určit, která část poplatků tedy byla konstruována jako nástroj dosažení zisku, a z takto stanovené hodnoty určit vyšší pokuty. Vzhledem k tomu, že správní orgán prvního stupně takto nepostupoval, je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné.*

[100.] *Bankovní rada považuje námitky ohledně nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí stran skutkových zjištění za nedůvodné a k jednotlivým námitkám uvádí následující.*

[101.] *K námitce, že napadené rozhodnutí je nedostatečně odůvodněno a nevyhovuje požadavkům stanoveným § 68 odst. 1 správního řádu, judikatury a odborné literatury, což má mít za následek jeho nepřezkoumatelnost, bankovní rada uvádí, že napadené rozhodnutí těmto požadavkům plně vyhovuje. Bankovní rada nepovažuje napadené rozhodnutí z těchto důvodů za nepřezkoumatelné.*

[102.] *K námitce, že poplatky za sjednání a poplatky za vyhodnocení spotřebitelského úvěru jsou náklady nezávislémi na době trvání smlouvy, bankovní rada shodně se správním orgánem prvního stupně uvádí, že má za prokázané, že tyto poplatky na dobu trvání smlouvy závislémi jsou. Jak vyplývá z tabulky v bodě 20 napadeného rozhodnutí, účastník řízení započítal do nákladů na poskytnutí a vyhodnocení spotřebitelského úvěru i příspěvek na krytí ztrát/defaultu, kdy po mzdových nákladech se jednalo o druhou nejvyšší položku, která tvořila celkové náklady, ze kterých se počítaly oba poplatky. Jak správně zhodnotil správní orgán prvního stupně v bodě 25 napadeného rozhodnutí, pokud byl spotřebitelský úvěr předčasně splacen, toto riziko defaultu zaniklo, přičemž tato položka přitom tvořila 80 874 795 Kč z celkových*

nákladů ve výši 280 491 855 Kč, ze kterých byly vypočítány oba poplatky. Přitom 95 % výše uvedené částky prezentuje účastník řízení jako poplatek za sjednání úvěru a 5 % dané částky jako poplatek za vyhodnocení úvěru, ačkoliv v tomto případě tyto náklady s vyhodnocením úvěru neměly ničeho společného.

[103.] K námitce, že správní orgán prvního stupně nesprávně dovodil, že v poplatcích za sjednání a vyhodnocení spotřebitelského úvěru byla započítána i část zisku účastníka řízení, přestože žádná z dílčích položek, které jsou pouze sečteny v souborné kolonce „celkové náklady včetně ziskové marže“, nepředstavuje položku přinášející účastníkovi řízení zisk, přičemž účastník řízení měl označit kolonku „celkové náklady včetně ziskové marže“ pouze nedopatřením, bankovní rada uvádí, že stejně jako správní orgán prvního stupně nemá pochybnosti o tom, že v poplatcích za sjednání a vyhodnocení spotřebitelského úvěru byla započítána i část zisku účastníka řízení. Zpětné tvrzení účastníka řízení, které ničím ani nedokládá, se nejví jako dostatečně přesvědčivé. Bankovní rada nad rámec toho dodává, že i kdyby tyto poplatky žádný zisk nezahrnovaly, zjevně zahrnovaly náklady vznikající v průběhu celé doby trvání smlouvy o spotřebitelském úvěru, ne jen při uzavření smlouvy, což účastník řízení ani nevyvrací. K námitce, že nedopatření účastníka řízení si měl být správní orgán prvního stupně vědom, když v bodě 62 napadeného rozhodnutí uvedl, že v této části je argumentace účastníka řízení „nejasná“, bankovní rada uvádí, že zmíněná nejasnost se netýkala kolonky „celkové náklady včetně ziskové marže“, ale argumentace účastníka řízení, že poplatky za sjednání a za vyhodnocení spotřebitelského úvěru jsou fixní náklady na poskytnutí spotřebitelského úvěru a v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru se nesnižují (srov. bod 61 odst. 1 napadeného rozhodnutí). K námitce, že nejasnost argumentace neměl správní orgán prvního stupně klást k tíži účastníka řízení, ale byl povinen dát mu možnost nejasnost odstranit, bankovní rada uvádí, že výše uvedená nejasnost neměla vliv na posouzení věci. K námitce, že přístup správního orgánu prvního stupně má být tendenční, nespravedlivý a v rozporu se zásadou materiální pravdy, bankovní rada uvádí, že správní orgán prvního stupně postupoval v souladu s právními předpisy včetně zásady materiální pravdy ve smyslu § 3 správního řádu.

[104.] K námitce, že správní orgán prvního stupně neodůvodnil, že cílem poplatků za sjednání a vyhodnocení spotřebitelského úvěru bylo vyprázdnit benefit spotřebitele spočívající v předčasném splacení spotřebitelského úvěru, bankovní rada odkazuje na skutečnost, že tyto poplatky obsahovaly příspěvek na krytí ztrát / defaultu z daného spotřebitelského úvěru. Tato položka by přitom měla být obsažena v úrokové sazbě. Podřazení nákladů spojených s existencí spotřebitelského úvěru pod náklady spojené s jeho poskytnutím je pak v posuzovaném případě důvodem, proč poplatky za sjednání a vyhodnocení spotřebitelského úvěru obnášely cca 60 % jistiny poskytovaného spotřebitelského úvěru, zatímco úroky činily zlomek obou poplatků. To je v rozporu s tvrzením účastníka řízení, že se tak jednalo z důvodu nízké hodnoty jistiny poskytovaných spotřebitelských úvěrů. Názor správního orgánu prvního stupně, že cílem poplatků za sjednání a vyhodnocení spotřebitelského úvěru bylo vyprázdnit benefit spotřebitele spočívající v předčasném splacení spotřebitelského úvěru, vyplývá i z faktu, že si účastník řízení účtoval tyto poplatky v plné výši, ačkoliv neměl.

[105.] K námitce, že zvýšení poplatků za sjednání a vyhodnocení spotřebitelského úvěru bylo zapříčiněno snížením repo sazby a současně prudkým nárůstem nákladů spojených s uzavíráním smlouvy o spotřebitelském úvěru, bankovní rada uvádí, že účastník řízení snížil u jím poskytovaných spotřebitelských úvěrů od října roku 2021 úrokovou sazbu z cca 15 % na 8 %, nicméně RPSN zůstala stejná, tj. narostl objem prostředků, které získával účastník řízení prostřednictvím obou jmenovaných poplatků. Z vývoje repo sazby ve sledovaném období, která činila k následujícím datům: 3. 5. 2019 – 2,00 %, 7. 2. 2020 – 2,25 %, 17. 3. 2020 –

1,75 %, 27. 3. 2020 – 1,00 %, 11. 5. 2020 – 0,25 %, 24. 6. 2021 – 0,50 %, 6. 8. 2021 – 0,75 % a 1. 10. 2021 – 1,50 %³³, vyplývá, že od října roku 2019 repo sazba až do května roku 2020 klesala, bez reakce účastníka řízení, naopak v červnu roku 2021 se tato sazba začala zvyšovat, přičemž v okamžiku, kdy se účastník řízení rozhodl pro změnu úrokových sazeb u jím poskytovaných spotřebitelských úvěrů, tak ve skutečnosti repo sazba neklesala, ale rostla, kdy v říjnu roku 2021 již byla nejvyšší za období začínající 27. 3. 2020. Je tedy otázkou, proč účastník řízení ke snížení úrokové zápůjční sazby u jím poskytovaných spotřebitelských úvěrů „nepřistoupil“ již např. na jaře či v létě roku 2020, kdy úrokové sazby stabilně a dlouhodobě klesaly, a to až do léta následujícího roku. Argument klesající repo sazby tak nekoresponduje s realitou. Obdobně se pak situace jeví i ve vztahu k účastníkem řízení tvrzeným rostoucím nákladům na vyhodnocení a sjednání spotřebitelského úvěru, kdy toto své tvrzení účastník řízení taktéž nijak nedoložil (např. novým výpočtem nákladů). Krom toho bankovní rada poukazuje na účetní závěrku účastníka řízení za roky 2019 až 2021, ze které vyplývá, že naopak v roce 2020 snížil provozní a mzdové náklady, a v roce 2021 došlo k jejich nikoliv dramatickému nárůstu³⁴. Ve světle výše uvedených faktů tak považuje bankovní rada vysvětlení účastníka řízení týkající se snížení zápůjční úrokové sazby z cca 15 % na 8 % u jím poskytovaných spotřebitelských úvěrů v roce 2021 a růstu hodnoty poplatků za sjednání a vyhodnocení spotřebitelských úvěrů za vyvrácené, když je popírají dílem účetní podklady účastníka řízení a dílem vývoj repo sazby.

[106.] K námitce, že z účastníkem řízení předložených podkladů nevyplývá, že oba poplatky měly pokrývat následnou správu spotřebitelského úvěru a že pomocí obou poplatků byla hrazena část mzdových nákladů účastníka řízení právě do okamžiku poskytnutí spotřebitelského úvěru, bankovní rada uvádí, že sám účastník řízení ve vyjádření ze dne 4. 1. 2023 uvedl, že v případě poplatku za sjednání úvěru: „(...) tedy kompenzuje náklady spojené s poskytnutím úvěru a jeho správou do splacení úvěru (zejména náklady na dotazy do registru exekucí, náklady na veškeré tiskopisy, mzdové a další náklady účastníka řízení na jeho zaměstnance a obchodní zástupce, provozní náklady včetně školení a IT).“³⁵ (podtrženo bankovní radou). Takřka totožně se vyjádřil účastník řízení k totožnému poplatku i ve vyjádření ze dne 23. 12. 2021³⁶: „(...) kompenzuje náklady spojené s poskytnutím úvěru a jeho správou (zejména náklady na dotazy do registru exekucí, náklady na veškeré tiskopisy, mzdové náklady zaměstnanců a obchodních zástupců, provozní náklady včetně školení a IT).“ (podtrženo bankovní radou). Krom toho účastník řízení do celkových nákladů včetně ziskové marže započítal rezervu pro krytí nákladů ve výši 20 777 174 Kč, kdy z této částky připadala částka 17 796 516 Kč na poplatek za sjednání spotřebitelského úvěru a 2 980 659 Kč na vyhodnocení spotřebitelského úvěru. Odůvodnění této rezervy bylo následující: „K výše uvedeným nákladům společnosti účtuje 8% rezervu.“. Jakým způsobem byla určena hodnota rezervy na 8 %, účastník řízení v dokumentu Popis kalkulace³⁷ neuvedl.

[107.] Účastník řízení dále namítá, že správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí neuvedl, která část obou poplatků představuje náklady závislé na trvání smlouvy a které

³³ Dostupné na: <https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Jak-se-vyvijela-dvoutydeni-repo-sazba-CNB/>.

³⁴ V roce 2019 byly osobní náklady 94 355 000 Kč, mzdové náklady 67 508 000 Kč, jiné provozní náklady 390 406 000 Kč, nákladové úroky a podobné náklady 23 379 000 Kč a ostatní finanční náklady 2 220 000 Kč, roce 2020 byly osobní náklady 93 501 000 Kč, mzdové náklady 66 769 000 Kč, jiné provozní náklady 99 311 000 Kč, nákladové úroky a podobné náklady 24 467 000 Kč a ostatní finanční náklady 1 457 000 Kč a roce 2021 byly osobní náklady 98 345 000 Kč, mzdové náklady 71 140 000 Kč, jiné provozní náklady 44 423 000 Kč, nákladové úroky a podobné náklady 29 568 000 Kč a ostatní finanční náklady 1 452 000 Kč – dostupné na: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=690295>.

³⁵ Spis č.l. 71.

³⁶ CD spis č.l. 38.

³⁷ Spis č.l. 15.

představují náklady nezávislé na trvání smlouvy, a že správní orgán prvního stupně měl určit, která část poplatků tedy byla konstruována jako nástroj dosažení zisku, a z takto stanovené hodnoty určit výši pokuty. Bankovní rada uvádí, že taková námitka je bezpředmětná, protože účastník řízení svým netransparentním postupem do poplatků za sjednání a vyhodnocení spotřebitelského úvěru zahrnul i náklady, které nejsou spojeny se samotným aktem vyhodnocení a sjednání spotřebitelského úvěru, ale jsou spjaty i s následnou správou již poskytnutého spotřebitelského úvěru. Pokud by účastník řízení postupoval transparentně, pak by stanovil jeden poplatek za poskytnutí spotřebitelského úvěru a druhý poplatek za jeho správu. Oba poplatky by pak mohly např. zahrnovat položku mzdových nákladů, poplatek za správu spotřebitelského úvěru, pokrytí rizik defaultu atd. Účastník řízení však tyto náklady spojil zjevně do dvou poplatků, které podle názoru bankovní rady prezentuje jako poplatky napojené pouze na poskytnutí spotřebitelských úvěrů. Zpětná rekonstrukce toho, co připadá na akt vyhodnocení a poskytnutí spotřebitelských úvěrů a co na jeho následnou správu (včetně krytí rizika defaultu spotřebitelského úvěru) jde za účastníkem řízení, který svoji poplatkovou strukturu zneprůhlednil. Pro určení výše pokuty je dle názoru bankovní rady postačující, že správní orgán prvního stupně při zohlednění majetkových poměrů a finanční situace účastníka řízení vzal existenci prospěchu získaného účastníkem řízení jeho protiprávním jednáním v potaz, když konkrétní výši tohoto prospěchu nebylo s ohledem na neprůhlednou poplatkovou strukturu možné zjistit.

V. K námitce, že ochrana spotřebitele není bezbřehá

[108.] *Účastník řízení odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2019, sp. zn. 33 Cdo 2807/2018 (dále „rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 2807/2018“), který odmítl poskytnout ochranu spotřebiteli v jednom soukromoprávním sporu z důvodu, že zde existoval výrazný nepoměr mezi jistinou a částkami poplatků, se kterými měl být spotřebitel seznámen (ale nebyl) a byl povinen je uhradit. Nejvyšší soud v posuzovaném případě uvedl, že „Ochranu spotřebitele není možné chápat jako bezbřehou a je nutné při posouzení, zda je potřeba spotřebitele chránit oproti situacím, kde si svojí vlastní nedůsledností přivodil pro sebe nepříznivé následky, hledat rovnováhu.“*

[109.] *V kontextu tohoto rozsudku pak účastník řízení namítá, že ani v případě § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru nelze vnímat ochranu spotřebitele jako bezbřehou. S odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 2807/2018 účastník řízení uvádí, že je nutné hledat rovnováhu mezi právy poskytovatele spotřebitelského úvěru a spotřebitele.*

[110.] *Účastník řízení odkazuje na argumentaci správního orgánu prvního stupně v bodech 91 až 94 napadeného rozhodnutí a namítá, že správní orgán prvního stupně v bodě 94 napadeného rozhodnutí uvedl, že rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 2807/2018 na posuzovanou věc nedopadá, zároveň ale potvrzuje závěry správního orgánu prvního stupně. Takové tvrzení považuje účastník řízení za neodůvodněné, nesprávné a vnitřně rozporné.*

[111.] *Za neodůvodněné považuje účastník řízení závěry správního orgánu prvního stupně uvedené v bodě 94 napadeného rozhodnutí, že z jednoho konkrétního rozsudku Nejvyššího soudu týkajícího se soukromoprávního sporu nelze dovozovat jako závěry aplikovatelné na veřejnoprávní důsledky porušení § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru v rozsahu 26 000 případů. Z tohoto důvodu je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné.*

[112.] *Účastník řízení namítá, že na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 2807/2018 navazuje usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 2021, sp. zn. 33 Cdo 483/2021 (dále „usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 483/2021“), ve kterém Nejvyšší soud opět zdůrazňuje, že „ochranu spotřebitele není možné chápat jako bezbřehou a je nutné při posouzení, zda je potřeba spotřebitele chránit oproti situacím, kde si svojí vlastní nedůsledností*

privodil pro sebe nepříznivé následky, hledat rovnováhu“, a odkazuje na ustálenou judikaturu Ústavního soudu, a to konkrétně nálezy ze dne 6. 11. 2007, sp. zn. II. ÚS 3/06 (dále „nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3/06“), nebo ze dne 15. 6. 2009, sp. zn. I. ÚS 342/09 (dále „nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 342/09“). V usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 483/2021 tento soud dospívá k závěru, že poskytovatel spotřebitelských úvěrů neměl v úmyslu dotčené poplatky před spotřebiteli skrývat. Účastník řízení k tomu dodává, že stejně transparentně postupoval i účastník řízení.

[113.] *Účastník řízení upozorňuje, že rozsudkem Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 2807/2018 a usnesením Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 483/2021 se zabýval též Ústavní soud (nález Ústavního soudu ze dne 2. 8. 2022, sp. zn. II. ÚS 3457/21), který závěry Nejvyššího soudu potvrdil. Účastník řízení dodává, že mnohost rozhodnutí Nejvyššího soudu a současně potvrzení jejich závěrů ze strany Ústavního soudu přiměje správní orgán prvního stupně své tvrzení o (ne)aplikovatelnosti dotčených rozhodnutí odůvodnit. Účastník řízení dodává, že z tohoto důvodu je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné.*

[114.] *Účastník řízení dále uvádí, že pokud by měl spotřebitel právo při předčasném splacení spotřebitelského úvěru i na ponížení nákladů spotřebitelského úvěru, pak by mu vznikala ztráta, kterou by musel kompenzovat navýšením nákladů spotřebitelského úvěru. Tento krok by paradoxně dopadl na spotřebitele, kteří nejsou schopni spotřebitelský úvěr předčasně splatit. Takoví spotřebitelé by platili zvýšené náklady spotřebitelského úvěru po celou dobu trvání úvěru a sponzorovali předčasné splacení těm spotřebitelům, kteří si mohou dovolit svůj spotřebitelský úvěr předčasně splatit. V žádném případě přitom nemohlo být cílem zákonodárce preferovat bonitnější skupinu spotřebitelů na úkor spotřebitelů méně bonitních.*

[115.] *Zahrnutí nákladů nezávislých na době trvání smlouvy o spotřebitelském úvěru, tj. nákladů na poskytnutí spotřebitelského úvěru, do „dalších nákladů, které by byl spotřebitel povinen platit v případě, kdy by nedošlo k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru“ podle § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru je tak v rozporu se smyslem a účelem zákona o spotřebitelském úvěru, kterým je zajistit spotřebitelům rovný přístup ke spotřebitelskému úvěru.*

[116.] *Účastník řízení odkazuje na argumentaci správního orgánu prvního stupně v bodech 95 a 96 napadeného rozhodnutí a namítá, že správní orgán prvního stupně se zjevně vyhýbá podstatě námítky účastníka řízení, která se týká dopadů výkladu prosazovaného ze strany správního orgánu prvního stupně.*

[117.] *Bankovní rada považuje námitku, že ochrana spotřebitele není bezbřehá v posuzovaném případě za nedůvodnou. Správní orgán prvního stupně se s touto námitkou dostatečně vypořádal v bodech 91 až 97 napadeného rozhodnutí a bankovní rada se s takovým vypořádáním ztotožňuje. K jednotlivým námitkám bankovní rada uvádí následující.*

[118.] *Správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí nikde neuváděl, že by ochrana spotřebitele v § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru byla bezbřehá. K námitce, že i v případě § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru je nutné hledat rovnováhu mezi právy poskytovatele spotřebitelského úvěru a právy spotřebitele, bankovní rada uvádí, že tuto rovnováhu nastavil již samotný zákon o spotřebitelském úvěru v § 117 odst. 1 a 2.*

[119.] *K námitce, že tvrzení správního orgánu prvního stupně o tom, že rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 2807/2018 na posuzovanou věc nedopadá a zároveň ale potvrzuje závěry správního orgánu prvního stupně, jsou neodůvodněná, nesprávná a vnitřně rozporná, bankovní rada uvádí, že účastníkem řízení citované rozhodnutí Nejvyššího soudu se netýká předčasného splacení spotřebitelského úvěru ani neobsahuje výklad relevantních ustanovení zákona o spotřebitelském úvěru, která aplikuje správní orgán prvního stupně v nyní posuzované věci.*

Nejedná se tak o rozhodnutí, jehož závěry by mohl správní orgán prvního stupně zohlednit v napadeném rozhodnutí. Bankovní rada uvádí, že správní orgán prvního stupně v bodech 92 až 94 napadeného rozhodnutí dostatečně vymezil vztah rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 2807/2018 k nyní posuzovanému řízení. Bankovní rada dodává, že i podle jejího názoru není rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 2807/2018 s ohledem na odlišné skutkové a právní okolnosti pro posuzovanou věc přílehlavý. Bankovní rada proto považuje závěry správního orgánu prvního stupně za správné a odůvodněné.

[120.] K námitce, že tvrzení správního orgánu prvního stupně, že závěry z jednoho konkrétního rozsudku Nejvyššího soudu týkajícího se soukromoprávního sporu nelze dovozovat jako závěry aplikovatelné na veřejnoprávní důsledky porušení § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru v rozsahu 26 000 případů, jsou neodůvodněné, bankovní rada odkazuje na body 92 až 94 napadeného rozhodnutí a dodává, že podle jejího názoru nelze závěry Nejvyššího soudu ve vztahu k jednomu spotřebitelskému úvěru ve výši 975 000 Kč a poplatcích v celkové výši 1 030 Kč srovnávat s 26 401 případy a poplatky ve výši více jak 50 % jistiny spotřebitelského úvěru. Podle bankovní rady nelze rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 2807/2018 na nyní posuzovaný případ aplikovat v tom směru, že by mohlo dojít k prolomení limitů ochrany spotřebitele. Skutkové a právní okolnosti nyní posuzovaného případu ochranu spotřebitelů jednoznačně zasluhují.

[121.] K námitce, že na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 2807/2018 navazuje usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 483/2021, ve kterém Nejvyšší soud opět zdůrazňuje, že ochrana spotřebitele není bezbřehá a že je nutné při posouzení, zda je potřeba spotřebitele chránit oproti situacím, kde si svojí vlastní nedůsledností přivodil pro sebe nepříznivé následky, hledat rovnováhu, bankovní rada uvádí, že usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 483/2021 se týká totožného případu jako rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 2807/2018, tj. jedná se o pokračování totožné věci po té, co byly rozsudky nižších soudů Nejvyšším soudem zrušeny a věc byla vrácena k dalšímu řízení. Účastníkem řízení předestřený argument tak do projednávané věci nemá potenciál vnést něco nového, a pokud ano, tak spíše argument ve prospěch správního orgánu prvního stupně.

[122.] K odkazu na nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3/06 a nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 342/09 v usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 483/2021 bankovní rada uvádí, že jsou na nyní posuzovanou věc nepřiléhavé. V případě nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3/06 byla jeho předmětem otázka aplikace komunitárního práva upravujícího ochranu spotřebitele ještě před tím, než toto bylo implementováno do národní úpravy³⁸. V daném nálezu pak Ústavní soud přiznal spotřebiteli ochranu nad rámec dosavadního formálního výkladu zákonů: „Ze skutkových okolností zjištěných v řízení obecnými soudy lze totiž jednoznačně dovodit, že komplex jednání prodávajícího se snažil vyvolat důvěru stěžovatele ve výhodnost kupní smlouvy, avšak pomocí informací označitelných za přinejmenším nekorektní. Stěžovatel se ocitl v neznámém prostředí v prostorách jiných klientů prodávajícího, zástupce prodávajícího vytvořil atmosféru, v níž se stěžovatel mohl cítit omezen ve svobodném rozhodování, byl mu předložen formulářový návrh, kupní cena byla uvedena v německých

³⁸ Ústavní soud v nálezu ze dne 6. 11. 2007, sp. zn. II. ÚS 3/06 uvedl, že „Ústavní soud je přesvědčen, že takových podmínek je třeba cestou výkladu jednoduchého práva dosáhnout i v případě "de facto" spotřebitelských vztahů vzniklých před nabytím účinnosti výše zmíněného zákona č. 367/2000 Sb., neboť materiálně nahlíženo pozice kontrahenta uzavírajícího smlouvu před nabytím účinnosti tohoto zákona se nikterak nelišila od spotřebitele uzavírajícího smlouvu již v režimu spotřebitelských smluv. Za účelem vyrovnání shora popsané faktické nerovnosti mezi stranami těchto vztahů je třeba hledat takový výklad jednoduchého práva, který na jednu stranu zajistí dosažení tohoto cíle, na stranu druhou omezí autonomii vůle proporcionálně. Nelze také přehlížet, že pro "mateřskou" společnost žalobce (v původním řízení) se na území jejího sídla již nepochybně uplatňovala úprava plynoucí ze shora zmíněné směrnice.“

markách, což není v běžných spotřebitelských vztazích vůbec obvyklé, přičemž jednotlivé splátky byly splatné v české měně a bylo na stěžovateli, aby zjišťoval aktuální směnný kurs, závazkový vztah byl založen na tom, že stěžovateli bude zboží dodáno a nabude vlastnické právo až po delší době, v okamžiku jeho splacení, stěžovatel byl ústně mylně poučen o možnosti od smlouvy odstoupit, po podpisu smlouvy neobdržel její exemplář, který mu byl poslán dodatečně poštou, po kontaktování zástupců a zaměstnanců dodavatele, jimž sdělil vůli odstoupit od smlouvy, jej prodejce dále nekontaktoval, nechal jej v přesvědčení, že smlouva byla zrušena a vyčkal okamžiku těsně před promlčením nároku na zaplacení kupní ceny. (...) Shora uvedené skutečnosti vedou jednoznačně k závěru, že tvrzenému nároku společnosti Z. I., s. r. o., nelze poskytnout soudní ochranu z důvodu rozporu naznačeného komplexu jeho jednání s principem důvěry, resp. s principem právní jistoty. Obecné soudy nerozpoznaly působení tohoto principu, a pokud za shora uvedených podmínek žalobě vyhověly, porušily základní právo stěžovatele na fair proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.“. Na tento nálezn pak navázal nálezn Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 342/09, ve kterém opět Ústavní soud poskytl rozšiřujícím způsobem ochranu spotřebiteli před nezákonnými praktikami podnikatele³⁹.

[123.] K námitce, že v usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 483/2021 tento soud dospívá k závěru, že poskytovatel spotřebitelských úvěrů neměl v úmyslu dotčené poplatky před spotřebiteli skrývat, přičemž účastník řízení k tomu dodal, že stejně transparentně postupoval i on, bankovní rada uvádí, že neposkytování informací spotřebitelům není předmětem tohoto řízení.

[124.] K upozornění, že rozsudkem Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 2807/2018 a usnesením Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 483/2021 se zabýval též Ústavní soud (nálezn Ústavního soudu ze dne 2. 8. 2022, sp. zn. II. ÚS 3457/21), který závěry Nejvyššího soudu měl potvrdit, bankovní rada dodává, že Ústavní soud konstatoval, že v posuzovaném případě neshledal vady, které by měly za následek porušení ústavnosti.

[125.] K námitce, že mnohost rozhodnutí Nejvyššího soudu a současně potvrzení jejich závěrů ze strany Ústavního soudu přiměje správní orgán prvního stupně své tvrzení o (ne)aplikovatelnosti dotčených rozhodnutí odůvodnit, bankovní rada opakuje, že usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 483/2021 se týká totožného případu jako v případě rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 2807/2018, tj. jedná se o pokračování totožné věci po té, co byly rozsudky nižších soudů Nejvyšším soudem zrušeny, a věc byla vrácena k dalšímu řízení. Jedná se tak o rozhodnutí stejného senátu Nejvyššího soudu ve skutkově totožné věci. O mnohosti rozhodnutí Nejvyššího soudu tak nemůže být vůbec řeč. Bankovní rada také opakuje, že rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou na nyní posuzovanou věc neaplikovatelná, což dostatečně odůvodnil správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí, a proto v této části nepovažuje bankovní rada napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné.

[126.] K tvrzení účastníka řízení, že pokud by měl spotřebitel právo při předčasném splacení spotřebitelského úvěru i na ponížení nákladů spotřebitelského úvěru, pak by mu vznikala ztráta, kterou by musel kompenzovat navýšením nákladů spotřebitelského úvěru, bankovní rada odkazuje na bod 95 napadeného rozhodnutí a opakuje, že ztráta je rizikem podnikání. V případě poskytování spotřebitelských úvěrů je rizikem předčasné splacení a práva spotřebitele s tím

³⁹ Ústavní soud v nálezu ze dne 15. 6. 2009, sp. zn. I. ÚS 342/09 uvedl, že Cit.: „Shora uvedené skutečnosti ve svém komplexu vedou Ústavní soud jednoznačně k závěru, že tvrzenému nároku společnosti ZEPTER INTERNATIONAL, s. r. o., nelze poskytnout soudní ochranu. To proto, že zde došlo k rozporu naznačeného komplexu jeho jednání s principem důvěry, resp. s principem právní jistoty druhého účastníka smluvního vztahu. Obecné soudy nerozpoznaly působení tohoto principu, a pokud za shora uvedených podmínek žalobě vyhověly, porušily základní právo stěžovatele na fair proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.“.

spojená. Bankovní rada dodává, že zákon o spotřebitelském úvěru negarantuje poskytovatelům spotřebitelských úvěrů bezztrátové podnikání. Účastník řízení dále uvádí, že navýšení nákladů spotřebitelského úvěru by paradoxně dopadlo na spotřebitele, kteří nejsou schopni spotřebitelský úvěr předčasně splatit, a takoví spotřebitelé by platili zvýšené náklady spotřebitelského úvěru po celou dobu trvání úvěru a sponzorovali předčasné splacení těm spotřebitelům, kteří si mohou dovolit svůj spotřebitelský úvěr předčasně splatit, přičemž v žádném případě nemohlo být cílem zákonodárce preferovat bonitnější skupinu spotřebitelů na úkor spotřebitelů méně bonitních. Bankovní rada v této souvislosti odkazuje na body 95 a 96 napadeného rozhodnutí a dodává, že jednáním popsaným účastníkem řízení by se poskytovatelé spotřebitelských úvěrů současně sami vystavili riziku, že nastane odliv klientů k jiným poskytovatelům s výhodnější nabídkou, kteří navíc jednají v souladu se zákonem o spotřebitelském úvěru.

[127.] Dále účastník řízení namítá, že zahrnutí nákladů nezávislých na době trvání smlouvy o spotřebitelském úvěru, tj. nákladů na poskytnutí spotřebitelského úvěru, do „dalších nákladů, které by byl spotřebitel povinen platit v případě, kdy by nedošlo k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru“ podle § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru má být v rozporu se smyslem a účelem zákona o spotřebitelském úvěru, kterým je zajistit spotřebitelům rovný přístup ke spotřebitelskému úvěru. Bankovní rada konstatuje, že poplatky za sjednání a vyhodnocení spotřebitelských úvěrů nejsou nezávislé na době trvání smlouvy o spotřebitelském úvěru, respektive účastník řízení jejich prostřednictvím částečně kryje riziko ztrát z předčasného splacení spotřebitelského úvěru a zároveň je v těchto poplatcích zakalkulována zisková marže.

[128.] K námitce, že se správní orgán prvního stupně zjevně vyhýbá podstatě námítky účastníka řízení, která se týká dopadů výkladu prosazovaného ze strany správního orgánu prvního stupně, bankovní rada uvádí, že odůvodnění v bodech 95 a 96 napadeného rozhodnutí považuje za dostatečné. Ohledně argumentace rizikem ztrát bankovní rada shodně se správním orgánem prvního stupně odkazuje na § 118 zákona o spotřebitelském úvěru, který upravuje odstoupení od smlouvy o spotřebitelském úvěru jiném než na bydlení, podle kterého by poplatky za sjednání a vyhodnocení spotřebitelského úvěru v případě odstoupení od smlouvy o spotřebitelském úvěru nemohly být po spotřebiteli požadovány. Ohledně argumentace navýšením nákladů spotřebitelského úvěru bankovní rada uvádí, že v takovém případě by obchodní model účastníka řízení byl ještě méně přívětivým pro „ty spotřebitele, kteří nejsou schopni spotřebitelský úvěr předčasně splatit“. Důsledkem je pouze riziko na straně účastníka řízení, že přijde vlivem zdražení o klienty. Bankovní rada k tomu dodává, že spotřebitelský úvěr se dá předčasně splatit i jinak než z vlastních prostředků (např. refinancováním úvěrem poskytovaným za výhodnějších podmínek).

VI. K námitce nezákonnosti uložené pokuty a její výše

[129.] *Účastník řízení namítá, že se přestupku podle § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru nedopustil a samotná výše pokuty uložená napadeným rozhodnutím je vzhledem k okolnostem případu vysoce nepřiměřená. Účastník řízení dále namítá, že nesouhlasí s kvalifikací tohoto přestupku jako přestupku trvajícího.*

VI.1 Doba uplynulší od vytykánoho jednání

[130.] *Účastník řízení namítá, že od jednání, které je mu vytykáno v napadeném rozhodnutí, uplynuly více než 4 roky (přinejmenším k případům z roku 2019). Účastník řízení dodává, že doba uplynulší od vytykánoho jednání účastníka řízení významně snižuje jeho závažnost, přičemž i ve správním trestání platí, že s odstupem času klesá zájem společnosti na trestním postihu, protože se mění poměry pachatele veřejnoprávního deliktu, takže trest, který by byl*

uložen bezprostředně po spáchání činu a jevil se jako přiměřený, by byl s odstupem času vnímán jako příliš přísný. Odkazem na doktrínu přestupkového práva⁴⁰ k tomu účastník řízení uvádí, že jestliže uplynula od spáchání přestupku delší doba, snižuje se význam jeho stíhání, které tak přestává plnit svou společenskou funkci, snižuje se tak škodlivost činu pro společnost a taktéž se snižuje schopnost správního orgánu provést řádné dokazování.

[131.] Účastník řízení namítá, že dobu uplynulou od protiprávního jednání reflektoval zákonodárce přímo v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, když upravuje pevně stanovené promlčecí doby, s jejichž uplynutím je spojen zánik odpovědnosti za přestupek. V trestním právu je povinnost soudu přihlížet při ukládání sankce i k době, která uplynula od spáchání trestného činu, výslovně upravena v § 39 odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále „trestní zákoník“). Z toho je zjevné, že uplynutí doby od spáchání přestupku je vždy polehčující okolností.

[132.] Účastník řízení odkazuje na nálezy Ústavního soudu⁴¹, ve kterých Ústavní soud konstatoval, že plynutím času slábne, až docela zaniká potřeba trestněprávní reakce na trestný čin, a to jak optikou generální, tak i individuální prevence. V této souvislosti pak účastník řízení dospívá k závěru, že dobu uplynulou od spáchání přestupku účastníka řízení je třeba považovat za polehčující okolnost, což správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí odmítl náležitě zohlednit a uložil účastníku řízení nepřiměřeně vysokou pokutu.

[133.] Účastník řízení namítá, že odkazy správního orgánu prvního stupně v napadeném rozhodnutí na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu se týkají skutkově odlišných případů a správní orgán prvního stupně závěry v nich obsažené vytrhává z kontextu.

[134.] V případě odkazu na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 103/2021-40 ze dne 1. 6. 2022 účastník řízení uvádí, že potvrzuje jeho argumentaci, když uplynutí pěti let mezi spácháním protiprávního jednání a uložením pokuty není samo o sobě důvodem pro další snížení pokuty. Účastník řízení přitom poukazuje na skutečnost, že v rámci daného řízení byla pokuta snížena ze 750 000 Kč na 300 000 Kč, tj. na 40 % původní výše. V této souvislosti účastník řízení namítá, že správní orgán prvního stupně účelově manipuloval s citací daného rozsudku, neboť v citaci v odkazu pod čarou č. 102 napadeného rozhodnutí vypustil tu část citovaného rozsudku, ve které se hovořilo o předchozím snížení pokuty.

[135.] V případě odkazu na rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 56/2019-28 ze dne 16. 5. 2019, č. j. 9 As 246/2019-58 ze dne 21. 5. 2020 a č. j. 2 Afs 30/2021-61 ze dne 7. 12. 2022 účastník řízení uvádí, že tyto se vztahují toliko k aplikaci čl. 6 Úmluvy o lidských právech ve vztahu ke kompenzaci porušení práva na přiměřenou délku řízení, přičemž na posuzovaný případ se tyto rozsudky nevztahují.

[136.] V případě odkazu na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 6/2021-35 ze dne 8. 4. 2022, kdy podle správního orgánu prvního stupně lze na skutečnost, že účastník řízení v protiprávním jednání pokračoval i po výzvě správního orgánu prvního stupně, respektive po upozornění na protiprávnost jeho postupu, nahlížet jako na přitěžující okolnost, účastník řízení opět poukazuje na nepřípadnost daného rozsudku na posuzovaný případ s tím, že Nejvyšší správní soud v daném rozsudku pouze poukázal na skutečnost, že fakt, že obviněný z přestupku pokračoval v protiprávním jednání i přes upozornění správního orgánu, mu nesvědčí, což nelze ztotožňovat s přitěžující okolností.

⁴⁰ JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, komentář k § 29, marg. č. 4.

⁴¹ Nálezy Ústavního soudu ze dne 4. 2. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 15/19 a ze dne 16. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 4/20.

[137.] Účastník řízení se vrací k tvrzení správního orgánu prvního stupně ohledně nálezu Ústavního soudu ze dne 4. 2. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 15/19, s tím, že závěry obsažené v tomto nálezu lze aplikovat i na posuzovanou věc, když tyto závěry se týkají obecně otázky významu doby uplynulé mezi spácháním činu a (případným) potrestáním.

[138.] Závěrem účastník řízení odmítá, že by se argumentace správního orgánu prvního stupně zakládala na rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu, přičemž správní orgán prvního stupně judikaturu Nejvyššího správního soudu a její závěry v napadeném rozhodnutí neinterpretuje správně a vytrhává z kontextu.

[139.] Bankovní rada považuje námitku týkající se doby uplynulé od vytýkaného jednání za nedůvodnou a uvádí k ní následující. Správní orgán prvního stupně se s touto námitkou dostatečně vypořádal v bodech 99 až 104 napadeného rozhodnutí a bankovní rada se s takovým vypořádáním ztotožňuje.

[140.] K námitce, že od jednání, které je účastníku řízení vytýkáno v napadeném rozhodnutí, uplynuly více než 4 roky, bankovní rada odkazuje na bod 100 napadeného rozhodnutí a dodává, že v posuzovaném případě není relevantní počátek protiprávního jednání účastníka řízení, ale jeho konec a délka protiprávního jednání. V posuzovaném případě, kdy k ukončení protiprávního jednání došlo ze strany účastníka řízení dne 24. 11. 2021, tak ke snížení závažnosti jemu vytýkaného protiprávního jednání v žádném případě nedošlo a ani neklesl zájem společnosti na jeho postihu. K odkazu na doktrínu přestupkového práva bankovní rada dodává, že se nesnižuje význam stíhání dotčeného přestupku a nesnižuje se ani škodlivost činu pro společnost. K namítanému snížení schopnosti správního orgánu provést řádné dokazování bankovní rada dodává, že v posuzovaném případě k tomu nedošlo, což vyplývá z důkazů, na kterých je napadené rozhodnutí postaveno (statistiky a smluvní dokumentace předaná účastníkem řízení, včetně klientských složek týkajících se jednotlivých spotřebitelských úvěrů).

[141.] K námitce, že z pevně stanovené promlčecí doby v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich má být zjevné, že uplynutí doby od spáchání přestupku je vždy polehčující okolností, bankovní rada uvádí, že nic takového zjevné není. Na rozdíl od § 39 odst. 3 trestního zákoníku zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich dobu uplynulou od spáchání protiprávního jednání za polehčující okolnost nepovažuje. K samotnému § 39 odst. 3 trestního zákoníku bankovní rada odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 178/2017-93 ze dne 31. 5. 2018, podle kterého nelze pro správní trestání dovozovat mechanické převzetí veškerých principů platných pro trestní právo, aniž by byly zohledněny relevantní rozdíly⁴². Bankovní rada s odkazem na body 102 a 103 napadeného rozhodnutí, kde se správní orgán prvního stupně s touto námitkou vypořádal, dodává, že Nejvyšší správní soud v jiném případě námitku, že do výše pokuty je třeba promítat dobu, která uplynula od spáchání přestupku, a to na základě analogického použití ustanovení trestního zákoníku, vyhodnotil jako nedůvodnou⁴³.

⁴² „Se stěžovatelkou soud souhlasí potud, že trestnost správních deliktů se řídí obdobnými principy jako trestnost trestných činů (viz např. rozsudek ze dne 31. 5. 2007, č. j. 8 As 17/2007 - 135, č. 1338/2007 Sb. NSS). Z toho však nelze dovozovat mechanické převzetí veškerých principů platných pro trestní právo, aniž by byly zohledněny relevantní rozdíly. Judikatura Ústavního soudu, o níž stěžovatelka opírá svou argumentaci, se vztahuje k hodnocení účelu trestu uloženého fyzickým osobám za spáchání trestných činů a klade důraz na psychologický účinek trestu na pachatele, který se snižuje s časovým odstupem mezi spácháním trestného činu a uložením trestu. Tento aspekt účelu trestu je však v případě právnických osob z povahy věci poněkud oslaben.“

⁴³ Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 56/2019-28 ze dne 16. 5. 2019: „Stěžovatelka založila kasační stížnost na celé řadě námitek, přičemž většinu z nich Nejvyšší správní soud vyhodnotil jako nedůvodnou. To se týká tvrzení stěžovatelky, že do výše pokuty je třeba promítat nepřiměřenou délku řízení, resp. dobu, která uplynula od spáchání přestupku, a to na základě analogického použití ustanovení trestního zákoníku, a že krajský soud tuto skutečnost přehlédl, resp. ignoroval to, že řízení o přestupku je rovněž řízením o trestním obvinění.“

S tím se bankovní rada ztotožňuje a uvádí, že doba, která uplynula od spáchání přestupku, se nezohledňuje jako polehčující okolnost, ale má význam toliko k zániku odpovědnosti za přestupek uplynutím promlčecí doby.

[142.] K účastníkem řízení provedenému odkazu na nálezy Ústavního soudu ze dne 4. 2. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 15/19, a ze dne 16. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 4/20, bankovní rada uvádí, že se týkaly zániku odpovědnosti za přestupek uplynutím promlčecí doby a nikoliv posouzení polehčující okolnosti. Závěry účastníka řízení, že dobu uplynulou od spáchání přestupku účastníka řízení je třeba považovat za polehčující okolnost, jsou tak liché. Správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí správně odmítl posoudit dobu uplynulou od vytykaného jednání jako polehčující okolnost.

[143.] K námitce, že odkazy správního orgánu prvního stupně v napadeném rozhodnutí na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu se mají týkat skutkově odlišných případů a správní orgán prvního stupně závěry v nich obsažené měl vytrhávat z kontextu, bankovní rada sděluje následující.

[144.] K rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 103/2021-40 ze dne 1. 6. 2022 bankovní rada uvádí, že důvodem předchozích snižování sankcí ze strany správního orgánu nebylo plynutí času, ale skutečnost, že výše pokuty byla odvislá i od majetkových poměrů účastníka řízení a pokuta v původní výši pro něj mohla být likvidační (a to i v kontextu opatření přijatých v rámci epidemie COVID-19), viz citace: „Žalovaná (a ve shodě s ní i krajský soud) správně upozornila, že hodnocení majetkových poměrů má význam především v souvislosti s možnými likvidačními důsledky ukládané pokuty. V této souvislosti (s ohledem na negativní následky přijatých opatření souvisejících s pandemií COVID-19) pak žalovaná také přistoupila ke snížení pokuty z částky 500 000 Kč na 300 000 Kč.“. Na těchto závěrech nic nemění ani vypuštěná část citovaného rozsudku, která toliko mapovala průběh daného řízení a postupné snižování pokut⁴⁴. Bankovní rada proto dodává, že rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 103/2021-40 ze dne 1. 6. 2022 nepotvrzuje argumentaci účastníka řízení a správní orgán prvního stupně s citací daného rozsudku účelově nemanipuloval.

[145.] K rozsudkům Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 56/2019-28 ze dne 16. 5. 2019, č. j. 9 As 246/2019-58 ze dne 21. 5. 2020 a č. j. 2 Afs 30/2021-61 ze dne 7. 12. 2022 bankovní rada uvádí, že tvrzení účastníka řízení, že na projednávanou věc tyto rozsudky nedopadají, neboť se týkají problematiky čl. 6 odst. 1 Úmluvy o lidských právech, je bezpředmětné. Čl. 6 odst. 1 Úmluvy o lidských právech stanoví, že každý má právo, aby byla jeho věc: „(...) spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu.“. V citovaných rozsudcích se pak účastníci řízení právě s odkazem na čl. 6 odst. 1 Úmluvy o lidských právech dovolávali snížení trestu právě s odkazem na délku trvání řízení. V rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 56/2019-28 ze dne 16. 5. 2019, tento soud uvedl, že: „Nejvyšší správní soud se s hodnocením krajského soudu ztotožňuje a dále doplňuje, že přestupkové řízení je skutečně z pohledu čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“)

⁴⁴ „Správním orgánům ani krajskému soudu nelze vytýkat nečinnost či (excesivní) průtahy. Správní orgány získaly počáteční poznatky o protiprávním jednání stěžovatelky na přelomu let 2015 a 2016, správní řízení bylo zahájeno v červenci 2016 a prvostupňový správní orgán vydal první rozhodnutí ve věci dne 2. 5. 2017. Žalovaná toto rozhodnutí částečně změnila rozhodnutím ze dne 9. 4. 2018, které bylo částečně zrušeno rozsudkem krajského soudu ze dne 21. 10. 2019. Poté následovalo vydání nyní přezkoumávaného rozhodnutí žalované dne 12. 5. 2020. Ve stěžovatelkou poukazovaném období tedy došlo k vydání několika správních rozhodnutí, přičemž pokuta (původně uložená ve výši 750 000 Kč) byla v dalším řízení snížena nejprve na 500 000 Kč a poté na konečnou výši 300 000 Kč.“.

řízením o trestním obvinění, nicméně z judikatury ESLP neplyne výslovný požadavek, aby smluvní státy v trestních řízeních „kompenzovaly“ nepřiměřenou délku řízení zmírněním trestu nebo dokonce zastavením řízení.“. V rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 246/2019-58 ze dne 21. 5. 2020 není problematika Úmluvy o ochraně lidských práv ve vztahu ke kompenzaci porušení práva na přiměřenou délku řízení zmíněna ani jednou. V rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Afs 30/2021-61 ze dne 7. 12. 2022 byla problematika čl. 6 odst. 1 Úmluvy o lidských právech zmíněna pouze jednou, a to Nejvyšším správním soudem ve vztahu k rozsudku Městského soudu v Praze s tím, že příliš podrobné vypořádání žalobních bodů soudem by mohlo ohrozit právo žalobce na projednání věci v přiměřené lhůtě⁴⁵. Bankovní rada proto dodává, že rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 56/2019-28 ze dne 16. 5. 2019, č. j. 9 As 246/2019-58 ze dne 21. 5. 2020 a č. j. 2 Afs 30/2021-61 ze dne 7. 12. 2022 se nevztahují pouze k aplikaci čl. 6 Úmluvy o lidských právech ve vztahu ke kompenzaci porušení práva na přiměřenou délku řízení. Bankovní rada uzavírá, že správním orgánem prvního stupně jsou výše uvedené rozsudky na posuzovaný případ příslušné.

[146.] K rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 6/2021-35 ze dne 8. 4. 2022 bankovní rada uvádí, že ačkoliv v tomto rozsudku není výslovně uvedeno, že délka doby, po kterou protiprávní jednání trvalo, je přitěžující okolností, ztotožňuje se se závěrem správního orgánu prvního stupně, že na tuto skutečnost lze nahlížet jako na přitěžující okolnost. Lze totiž polemizovat s účastníkem řízení, zda skutečnost, že určitý faktor nesvědčí při stanovení výše pokuty účastníku řízení, nelze chápat jako přitěžující okolnost. Bankovní rada proto nepovažuje tvrzení správního orgánu prvního stupně za zkratkovité a zavádějící.

[147.] K opětovnému odkazu na nález Ústavního soudu ze dne 4. 2. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 15/19, bankovní rada odkazuje na bod 143 tohoto rozhodnutí o rozkladu a dodává, že závěry uvedené v tomto nálezu Ústavního soudu na posuzovaný případ aplikovat nejdou. Podle bankovní rady nelze směřovat důvody pro zánik odpovědnosti za přestupek uplynutím promlčecí doby s kritérii pro posouzení polehčující okolnosti.

[148.] K závěrečnému odmítnutí účastníka řízení, že by se argumentace správního orgánu prvního stupně zakládala na rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu, bankovní rada odkazuje na výše uvedené a uvádí, že argumentace správního orgánu prvního stupně se na rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu zakládala. Bankovní rada závěrem dodává, že správní orgán prvního stupně judikaturu Nejvyššího správního soudu a její závěry v napadeném rozhodnutí interpretoval správně a nevytrhával z kontextu.

VI.2 Doba trvání údajného přestupku (kvalifikace jednání jako poruchového či trvajícího přestupku)

[149.] *Účastník řízení s odkazem na bod 138 napadeného rozhodnutí nesouhlasí s kvalifikací skutku jako trvajícího přestupku, protože správní orgán prvního stupně nemůže označit přestupek účastníka řízení za „trvající“ bez toho, aby se náležitě vypořádal s otázkou, zda je zákonným znakem skutkové podstaty podle § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru vyvolání a udržování protiprávního stavu, či zda je protiprávní stav pouze důsledkem protiprávního jednání, který znakem skutkové podstaty není.*

⁴⁵ „Zároveň však Nejvyšší správní soud ve své judikatuře vychází z toho, že s kasačním důvodem dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je nutno zacházet obezřetně, neboť zrušením rozhodnutí soudu pro nepřezkoumatelnost se oddaluje okamžik, kdy základ sporu bude správními soudy uchopen a s konečnou platností vyřešen, což není v zájmu ani účastníků řízení (v případě nositelů veřejných subjektivních práv je ve hře též jejich základní právo na rozhodnutí věci bez zbytečných průtahů podle čl. 38 odst. 2 Listiny, resp. na projednání věci v přiměřené lhůtě podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod; č. 209/1992 Sb.), a koneckonců ani ve veřejném zájmu na hospodárnosti řízení před správními soudy, nemluvě o nákladech...“.

[150.] *V této souvislosti účastník řízení odkazuje na odbornou literaturu k § 39 odst. 4 trestního zákoníku, která požaduje, aby mnohost útoků nebo trvání protiprávního stavu byla součástí skutkové podstaty trestného činu⁴⁶.*

[151.] *V této souvislosti účastník řízení uvádí, že před úpravou v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich byl trvajícím delikt vymezen judikaturou⁴⁷, ze které vyplývá, že správní delikt je trvajícím deliktem pouze tehdy, pokud zákonným znakem takového deliktu je buď vyvolání a udržování protiprávního stavu, nebo pouze udržování protiprávního stavu, aniž jej pachatel vyvolal.*

[152.] *Uvedenou podstatu trvajících deliktů a jejich odlišnost od poruchových deliktů způsobujících protiprávní stav podle účastníka řízení potvrzuje i důvodová zpráva k návrhu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich⁴⁸. K tomu účastník řízení odkazuje na § 8 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.*

[153.] *Totožný závěr podle účastníka řízení obsahuje i judikatura Nejvyššího soudu⁴⁹, ve které ve vztahu k trestnému činu krádeže je uvedeno, že se nejedná o trvajícím trestný čin, protože držení odcizené věci není znakem trestného činu, a skutková podstata trestného činu je naplněna tím, že pachatel se věci zmocnil, a již tím je trestný čin spáchán. Doba, po kterou pachatel drží odcizenou věc, není dobou páčání trestného činu krádeže.*

[154.] *Účastník řízení je toho názoru, že trvajícím správním deliktem může být pouze takový delikt, jehož znakem uvedeným ve skutkové podstatě je buď vyvolání a udržování protiprávního stavu, anebo samotné udržování protiprávního stavu, přičemž udržování protiprávního stavu není znakem uvedeným ve skutkové podstatě deliktu podle § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru, a proto nelze tento delikt posoudit jako trvajícím.*

[155.] *Účastník řízení nesouhlasí se závěry správního orgánu prvního stupně uvedenými v bodě 109 napadeného rozhodnutí, že účastníkem řízení uvedenou judikaturu považuje za překonanou, k čemuž odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního orgánu č. j. 2 Afs 30/2021-6 ze dne 7. 12. 2022 a dodává, že správní orgán prvního stupně zkreslil závěry tohoto rozsudku. Tento rozsudek vyjadřuje pouze skutečnost, že trvajícím charakter deliktu nemusí být zmíněn výslovným odkazem na nezbytnost udržování protiprávního stavu, nýbrž postačí, pokud je trvajícím charakter vyjádřen v samotném znění příslušného ustanovení zákona tak, že tento charakter deliktu lze vcelku jednoduše dovodit pomocí běžných interpretačních vodítek. Nejedná se tak o rozsudek, který by vyvracel argumentaci účastníka řízení. Ze stejného důvodu považuje účastník řízení za nerelevantní argumenty a odkazy správního orgánu prvního stupně v bodech 110 až 113 napadeného rozhodnutí.*

[156.] *Účastník řízení odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 17/2007-135 ze dne 31. 5. 2007 ohledně používání vidu dokonavého a nedokovaného a dodává, že přestupek podle § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru užívá vid dokonavý, což svědčí o závěru, že se nejedná o trvajícím přestupek.*

[157.] *Účastník řízení v souvislosti s užitím vidu dokonavého a nedokovaného polemizuje nad využitím závěrů odborné literatury⁵⁰ správním orgánem prvního stupně, když zpochybňuje, že*

⁴⁶ MAŘÁDEK D. Pokračování v trestném činu, hromadný a trvajícím trestný čin. Trestněprávní revue, 2017, č. 4, s. 85 a násl.

⁴⁷ Rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 2. 2005, č. j. 5 A 164/2002-44 a ze dne 23. 1. 2013, č. j. 6 As 57/2012-28.

⁴⁸ Důvodová zpráva k zákonu o přestupcích je dostupná např. zde: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=115254>, citovaná pasáž je na s. 148 dokumentu.

⁴⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 7. 2012, sp. zn. 7 Tdo 817/2012.

⁵⁰ PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, str. 121.

odborná literatura považuje klasifikaci přestupku podle slovesného vidu za mimořádně nespolehlivou.

[158.] *Účastník řízení ke správním orgánem prvního stupně použitému rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 14 A 27/2022-47 ze dne 30. 9. 2022 uvádí, že tímto rozsudkem nemůže být překonána judikatura Nejvyššího správního soudu, přičemž tento rozsudek je ve prospěch účastníka řízení.*

[159.] *Účastník řízení namítá, že tvrzení správního orgánu prvního stupně, dle něhož judikatura, na kterou účastník řízení odkázal, má být již překonána, je nesprávné a založené na nesprávné interpretaci závěrů judikatury a odborné literatury.*

[160.] *Účastník řízení s odkazem na bod 117 napadeného rozhodnutí namítá, že důvody, které správní orgán prvního stupně vedly k závěru o trvajícím charakteru přestupku, odmítá a nesouhlasí s nimi.*

[161.] *Účastník řízení namítá, že je zjevné, že správní orgán prvního stupně svůj závěr o kvalifikaci přestupku údajně spáchaného účastníkem řízení staví na nesprávných východiscích, což má pak za následek nesprávnost takového závěru. Účastník řízení proto trvá na tom, že jeho jednání nelze hodnotit jako přestupek trvajícím, resp. takové hodnocení ze strany správního orgánu prvního stupně není rádně odůvodněné, a tudíž je nepřezkoumatelné.*

[162.] *Bankovní rada považuje námitku týkající se doby trvání přestupku (kvalifikace jednání jako poruchového či trvajícího přestupku) za nedůvodnou a bezpředmětnou. Správní orgán prvního stupně se s touto námitkou dostatečně vypořádal v bodech 105 až 119 napadeného rozhodnutí a bankovní rada se s takovým vypořádáním ztotožňuje.*

[163.] *K § 39 odst. 4 trestního zákoníku, na který účastník řízení odkazuje, bankovní rada uvádí, že se jedná o ustanovení stanovující podmínky pro stanovení druhu a výměry trestu, a nikoliv podmínek trestní odpovědnosti.*

[164.] *K odkazu účastníka řízení na judikatorní vymezení trvajícího deliktu před rekodifikací správního trestání provedenou zákonem o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich bankovní rada uvádí, že zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich definici trvajícího přestupku obsahuje, námitka je proto bezpředmětná. Bankovní rada nezpochybňuje, že účastníkem řízení zmiňovaná judikatura měla svůj význam v době, kdy právní úprava definici trvajícího přestupku neobsahovala, nicméně v současné době již byla překonána novější judikaturou. V případě účastníkem řízení uvedeného rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 57/2012-28 ze dne 23. 1. 2013 bankovní rada ještě poukazuje na skutečnost, že rozsudek se týkal posouzení přestupku proti občanskému soužití, kterého se obviněný z přestupku dopustil pouze několika útoky ve čtyřech dnech. Okolnosti daného případu tak zjevně nejsou aplikovatelné na posuzovaný případ.*

[165.] *K odkazu účastníka řízení na důvodovou zprávu k návrhu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich včetně § 8 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, který obsahuje definici trvajícího přestupku, bankovní rada uvádí, že důvodová zpráva nepřináší nic nového.*

[166.] *K odkazu účastníka řízení na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 7. 2012, sp. zn. 7 Tdo 817/2012, bankovní rada uvádí, že srovnání skutkové podstaty trestného činu krádeže a v tomto řízení posuzovaného přestupku je nepřipadné. Bankovní rada k tomu dodává, že v posuzované věci správní orgán prvního stupně nezaložil svůj závěr o trvajícím charakteru vytýkaného jednání na skutečnosti, že účastník řízení disponoval neoprávněně získanými finančními prostředky i v době vydání napadeného rozhodnutí, ale na mnohosti útoků*

provedených účastníkem řízení a jejich odrazu ve vnitřní předpisové základně účastníka řízení a jeho smluvní dokumentaci.

[167.] Účastník řízení dále uvádí, že trvajícím správním deliktem může být pouze takový delikt, jehož znakem uvedeným ve skutkové podstatě je buď vyvolání a udržování protiprávního stavu, anebo samotné udržování protiprávního stavu, přičemž udržování protiprávního stavu není znakem uvedeným ve skutkové podstatě deliktu podle § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru, a proto nelze tento delikt posoudit jako trvající. K tomu bankovní rada uvádí, že se ztotožňuje se závěrem správního orgánu prvního stupně v bodě 109 napadeného rozhodnutí, že aby určitý přestupek byl kvalifikován jako trvající přestupek, není nutné, aby jeho skutková podstata výslovně zmiňovala jeho trvající charakter.

[168.] K nesouhlasu účastníka řízení se závěry správního orgánu prvního stupně uvedenými v bodě 109 napadeného rozhodnutí a k tomu, že správní orgán prvního stupně zkreslil závěry rozsudku Nejvyššího správního orgánu č. j. 2 Afs 30/2021-6 ze dne 7. 12. 2022, bankovní rada uvádí, že se s dotčenými závěry správního orgánu prvního stupně plně ztotožňuje, stejně jako se závěry vyvozenými z tohoto rozsudku. Bankovní rada shodně se správním orgánem prvního stupně konstatuje, že trvající charakter deliktu nemusí být zmíněn výslovným odkazem na nezbytnost udržování protiprávního stavu, nýbrž postačí, pokud je trvající charakter vyjádřen v samotném znění příslušného ustanovení zákona tak, že tento charakter deliktu lze vcelku jednoduše dovodit pomocí běžných interpretačních vodítek. Podle bankovní rady je třeba posoudit povahu a podstatu dotčeného přestupku a zejména charakteristiku jeho objektivní stránky, kdy pro trvající přestupek svědčí určitá míra trvalosti. Dle názoru bankovní rady je zapotřebí vzít v úvahu výklad teleologický (dle účelu právní normy) a výklad logický. Právě povaha a podstata přestupku podle § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru a zejména charakteristika jeho objektivní stránky v případě jednání účastníka řízení svědčí o určité míře trvalosti spočívající v neumožnění spotřebitelům předčasně splatit spotřebitelský úvěr podle § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. Je tak zapotřebí vzít v úvahu trvalou povahu povinnosti⁵¹ a trvalou povahu porušení, která vyplývá ze skutkové podstaty přestupku. Podle názoru bankovní rady tak přestupek podle § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru postihuje právě ono udržování protiprávního stavu.

[169.] Správní orgán prvního stupně v bodě 115 napadeného rozhodnutí uvedl, že účastník řízení naformuloval svoji smluvní dokumentaci a vnitřní předpisovou základnu tak, že v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru v hotovosti vyžadoval po spotřebitelích úhradu poplatku za poskytnutí spotřebitelského úvěru a vyhodnocení spotřebitelského úvěru ve výši, která odpovídajícím způsobem nerespektovala dobu, po kterou spotřebitel předčasně spotřebitelský úvěr splácel. Tímto způsobem pak účastník řízení postupoval v celkem 26 401 případech, a to v období od 26. 10. 2019 do 24. 11. 2021 (tj. po dobu takřka dvou let). Z této statistiky také vyplývá, že účastník řízení výše uvedeným způsobem postupoval ve více jak 50 případech denně; těsná časová souvislost jeho jednání je tak nezpochybnitelná, neboť byla výsledkem nastavení systému účtování poplatků souvisejících s předčasným splacením spotřebitelského úvěru účastníkem řízení. V daném případě tak jednáním účastníka řízení bylo za prvé nastavení způsobu účtování poplatků za sjednání a vyhodnocení spotřebitelského úvěru vnitřními předpisy a smluvní dokumentací a za druhé vyžadování uhrazení těchto poplatků. Následkem jednání účastníka řízení pak bylo cca 26 tis. případů, kdy bylo spotřebitelům upřeno jejich právo upravené v § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru.

⁵¹ Podle § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru je spotřebitel po celou dobu trvání spotřebitelského úvěru oprávněn spotřebitelský úvěr zcela nebo zčásti splatit a má tak po celou dobu trvání spotřebitelského úvěru právo na snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru a věřitel má po celou dobu trvání spotřebitelského úvěru povinnost tyto celkové náklady snížit, pokud dojde k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru.

[170.] Bankovní rada opakuje, že není tak nezbytné, aby skutková podstata přestupku výslovně zmiňovala jeho trvalý charakter odkazem na nezbytnost udržování protiprávního stavu, nýbrž je dostatečné, pokud tento charakter deliktu lze vcelku jednoduše dovodit pomocí běžných interpretačních vodítek ze samotného znění příslušného ustanovení zákona, aniž by docházelo interpretací, zejména užitím extenzivního výkladu nad rámec doslovného znění, k nepřipustnému rozšiřování dosahu sankční zákonné úpravy. Tak tomu je v případě předmětné skutkové podstaty.

[171.] Účastník řízení namítá, že ze stejného důvodu, tj. že se tím nevyvrací argumentace účastníka řízení o „překonání“ dřívější judikatury, považuje za nerelevantní argumenty a odkazy správního orgánu prvního stupně v bodech 110 až 113 napadeného rozhodnutí. S tím bankovní rada nesouhlasí, protože v těchto bodech správní orgán prvního stupně ve vztahu ke kvalifikaci konkrétního jednání jako trvalého přestupku, a to ve srovnání s účastníkem řízení předestřenou překonanou judikaturou, učinil závěry na základě aktuální judikatury z oblasti trestního práva⁵². Správním orgánem prvního stupně citovaná judikatura tak vyvrací závěry účastníka řízení. V bodech 111 až 113 napadeného rozhodnutí správní orgán prvního stupně uvádí případy, ve kterých skutková podstata trestného činu byla definována za pomoci dokonavého vidu a byla naplněna stovkami úkonů, resp. útoků na zákonem chráněný zájem. Nejvyšší soud takové případy označil za trvalý trestný čin, ačkoliv vytvoření protiprávního stavu nebo jeho udržování nebylo v daném případě součástí skutkové podstaty trestného činu.

[172.] K odkazu účastníka řízení na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 17/2007-135 ze dne 31. 5. 2007 ohledně používání vidu dokonavého a nedokonavého a k závěru účastníka řízení, že přestupek podle § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru je trvalým přestupkem, bankovní rada odkazuje na výše uvedené a uvádí, že je bezpředmětný. To stejné platí i o polemice účastníka řízení nad využitím odborné literatury ze strany správního orgánu prvního stupně.

[173.] K účastníkem řízení namítané skutečnosti, že rozsudkem krajského soudu nemůže být překonána judikatura Nejvyššího správního soudu, bankovní rada uvádí, že dotčený rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 14 A 27/2022-47 ze dne 30. 9. 2022 byl vydán mnohem později než účastníkem řízení citovaná judikatura a o významu tohoto rozsudku svědčí i skutečnost, že u něho byla Nejvyšším správním soudem publikována právní věta. K tvrzení účastníka řízení, že tento rozsudek je v jeho prospěch, bankovní rada uvádí další závěry z tohoto rozsudku, které již účastník řízení neuvedl, a to, že „Právní normou není výhradně jazyk zákona, ale také jeho účel (nález Ústavního soudu ze dne 17. 12. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97). Při posuzování, zda se jedná o trvalý přestupek, je proto nutné zohlednit povahu a podstatu přestupku a zejména charakteristiky jeho objektivní stránky (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2016, č. j. 3 As 205/2015-29).“. Takové závěry ve prospěch účastníka řízení nejsou.

[174.] Účastník řízení dále namítá, že tvrzení správního orgánu prvního stupně, dle něhož judikatura, na kterou účastník řízení odkázal, má být již překonána, je nesprávné. Podle účastníka řízení je založené na nesprávné interpretaci závěrů judikatury a odborné literatury. Důvody, které správní orgán prvního stupně vedly k závěru o trvalém charakteru přestupku, účastník řízení odmítá a nesouhlasí s nimi. Správní orgán prvního stupně podle názoru účastníka řízení svůj závěr o kvalifikaci přestupku údajně spáchaného účastníkem řízení staví na nesprávných východiscích, což má pak za následek nesprávnost takového závěru. Tyto námitky bankovní rada s ohledem na výše uvedené považuje za nedůvodné a bezpředmětné.

⁵² Usnesení Nejvyššího soudu č. j. 11 Tdo 1245/2020-3416 ze dne 15. 7. 2021, č. j. 11 Tdo 1021/2021-1555 ze dne 29. 9. 2021, č. j. 11 Tdo 128/2021-291 ze dne 18. 2. 2021 a rozsudek č. j. 8 Tz 97/2012-23 ze dne 29. 1. 2013.

[175.] Bankovní rada závěrem dodává, že správní orgán prvního stupně správně vyhodnotil jednání účastníka řízení jako trvalý přestupek a takové hodnocení řádně odůvodnil. Bankovní rada považuje napadené rozhodnutí z toho důvodu za přezkoumatelné.

[176.] Bankovní rada nad rámec námitek dodává, že posouzení určitého protiprávního jednání jako jednorázového, trvalého nebo pokračujícího přestupku má význam zejména pro určení doby jeho spáchání, a má tak dopad pouze na způsob určení promlčecí doby. V této souvislosti lze odkázat na § 31 odst. 2 písm. a) a c) zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, kdy v případě pokračování v přestupku počíná běžet promlčecí lhůta posledním dílčím útokem, zatímco u trvalého přestupku až odstraněním protiprávního stavu⁵³. Bankovní rada dodává, že odpovědnost účastníka řízení za přestupek podle § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru nezanikla, a to ani v případě, že by jednání žalobkyně bylo pokračováním v přestupku, nebo že by spáchala přestupek, respektive přestupky, jednorázově⁵⁴.

VII. Účastník řízení dlouhodobě postupuje v souladu s výkladem České národní banky

[177.] Účastník řízení namítá, že se z vlastní vůle rozhodl respektovat restriktivní výklad § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru podaný Českou národní bankou a v případě předčasného splacení hotovostního úvěru od 4. dubna 2022 poměrně snižuje také poplatky za poskytnutí úvěru a za vyhodnocení úvěru. Podle účastníka řízení odpadl účel správní sankce jako prostředku k vynucení nápravy jednání účastníka řízení a správní orgán prvního stupně měl při stanovení pokuty zohlednit, že účastník řízení od údajně protiprávního jednání sám upustil. I s ohledem na to se pokuta dosahující přibližně 5 % průměrného ročního kladného výsledku hospodaření účastníka řízení za poslední roky jeví jako neopodstatněně vysoká. Účastník řízení s odkazem na bod 120 napadeného rozhodnutí dále namítá, že ze správním orgánem prvního stupně použitým rozsudkem Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 498/2020-29 ze dne 30. 4. 2021 vyplývá pouze to, že upuštění od protiprávního jednání (odstranění protiprávního stavu) nelze považovat za polehčující okolnost „automaticky“, tj. bez dalšího, přičemž v žádném případě nelze tvrdit, že by se (v konkrétním případě) o polehčující okolnost jednat nemohlo. Účastník řízení dodává, že v bodě 139 napadeného rozhodnutí sice správní orgán prvního stupně uvedl, že zohlednil skutečnost, že účastník řízení upustil od svého protiprávního jednání, byť tak učinil až po opakovaných výzvách / upozorněních správního orgánu, avšak již nijak dále nerozvádí, a vůbec tak není jasné, jak (případně do jaké míry se) údajně zohlednění této polehčující okolnosti promítlo na trestu uloženém účastníkovi řízení. Pokud správní orgán prvního stupně tuto polehčující okolnost zohlednil, zjevně nebyla s ohledem na výši uložené pokuty zohledněna dostatečně. Účastník řízení proto v tomto rozsahu považuje napadené rozhodnutí za neodůvodněné, a tudíž nepřezkoumatelné.

[178.] Účastník řízení dále namítá, že zásadně nesouhlasí se správním orgánem prvního stupně tvrzenou existencí přítěžujících okolností.

[179.] Účastník řízení s odkazem na bod 136 napadeného rozhodnutí namítá, že tvrzení správního orgánu prvního stupně, že údajně hlavním cílem zákona o spotřebitelském úvěru jako celku je ochrana spotřebitele, je nepřezkoumatelné, neboť neobsahuje žádné konkrétní

⁵³ V této souvislosti je možné připomenout i rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 69/2018-53 ze dne 30. 1. 2020: „Při respektování požadavku na interpretaci jednotlivých ustanovení právního řádu coby součástí logicky souladného významového celku (systému) vyjádřeného ve výše zmiňovaném nálezu Ústavního soudu ze dne 26. 2. 2009, sp. zn. I. ÚS 1169/07 je třeba okamžik dokonání trvalého správního deliktu žalobců interpretovat jako okamžik, od něhož se odvíjí promlčení jejich odpovědnosti, konkrétně pak jako okolnost, od níž se odvíjí počátky běhu tomu odpovídajících prekluzivních lhůt k uložení pokuty...“.

⁵⁴ Srov. § 46e odst. 3 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů.

odůvodnění. Účastník řízení dodává, že zákon o spotřebitelském úvěru neuvádí, že by jeho hlavním cílem (jako celku) byla ochrana spotřebitele. K tomu účastník řízení odkazem na recitál 7 směrnice 2008/48/ES a doktrínu⁵⁵ dodává, že tvrzení správního orgánu prvního stupně je v tomto ohledu nepřijatelně paušální a nesprávné, když hlavním cílem směrnice 2008/48/ES, kterou zákon o spotřebitelském úvěru transponuje, je vytvoření fungujícího vnitřního trhu spotřebitelských úvěrů, nikoli ochrana spotřebitele.

[180.] Účastník řízení s odkazem na bod 141 napadeného rozhodnutí namítá, že správní orgán prvního stupně v řízení žádným způsobem neprokázal, že by se účastník řízení úmyslně orientoval na poskytování spotřebitelských úvěrů v hotovosti osobám s horší úvěruschopností (bonitou). Účastník řízení dodává, že i kdyby to byla pravda, není vůbec jasné, proč by se mělo jednat o přitěžující okolnost na straně účastníka řízení. Nelze totiž tvrdit, že je automaticky přitěžující okolností, pokud poskytovatel poskytuje úvěry též osobám v tíživých životních situacích, nebo dávat poskytovateli k tíži chování úvěrovaných po uzavření smlouvy. Z tohoto důvodu považuje účastník řízení napadené rozhodnutí za nesrozumitelné a nepřezkoumatelné.

[181.] Účastník řízení s odkazem na bod 141 napadeného rozhodnutí namítá, že po obdržení sdělení správního orgánu prvního stupně musel nejprve interně vyřešit další postup a vyhledat odbornou pomoc, respektive nemohl ze dne na den vyhovět výzvě České národní banky. Je nepřiměřeně přísné a formalistické, pokud správní orgán prvního stupně pokračování v údajném protiprávním jednání přikládá k tíži účastníka řízení. Jedná se přitom o poměrně složitou právní otázku v rozhodovací praxi dosud nevyřešenou. Současně jde o záležitost vyžadující rozsáhlé interní změny, nejen ve smluvní dokumentaci, ale též ve vztahu k posouzení dopadů na finanční situaci účastníka řízení, jeho provozuschopnost apod., má-li být výzvě vyhověno. Účastník řízení dodává, že výzvě vyhověl, ale v napadeném rozhodnutí není odůvodněno, proč doba mezi doručením sdělení a dobrovolným upuštěním vytykánoho jednání je považována za nepřiměřeně dlouhou. Z tohoto důvodu považuje účastník řízení napadené rozhodnutí za nesrozumitelné, neodůvodněné, a proto i nepřezkoumatelné.

[182.] Závěrem účastník řízení namítá, že uložení pokuty ve výši 2 500 000 Kč je zcela nepřiměřené a neodpovídá skutkovým okolnostem případu. Správní orgán prvního stupně výši pokuty zakládá na tvrzené existenci přitěžujících okolností, avšak tyto údajné přitěžující okolnosti popisuje povrchně a bez logických souvislostí. Napadené rozhodnutí je v tomto ohledu nepřezkoumatelné pro nedostatek odůvodnění, což vede k jeho nezákonnosti a nesprávnosti výše uložené pokuty.

[183.] Bankovní rada považuje námitku týkající se skutečnosti, že účastník řízení dlouhodobě postupuje v souladu s výkladem České národní banky za nedůvodnou. Správní orgán prvního stupně se s touto námitkou dostatečně vypořádal v bodech 120 až 127 napadeného rozhodnutí a bankovní rada se s takovým vypořádáním ztotožňuje.

[184.] K námitce, že správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí nijak dále nerozvedl, jakým způsobem zohlednil polehčující okolnost uvedenou v bodě 139 napadeného rozhodnutí, tj. že účastník řízení upustil od svého protiprávního jednání, a vůbec tak nemá být jasné, jak (případně do jaké míry) se údajné zohlednění této polehčující okolnosti promítlo na trestu uloženém účastníku řízení, bankovní rada uvádí, že účastník řízení se de facto dožaduje toho, aby správní orgán prvního stupně kvantifikoval, jakou váhu přikládá konkrétním polehčujícím okolnostem, tj. jakou část pokuty či o jakou částku v kontextu polehčujících a přitěžujících okolností navýšil či понížil uvažovaný správní trest. K tomu bankovní rada

⁵⁵ BEZOUŠKA, P. Zkoumání úvěruschopnosti dle zákona o spotřebitelském úvěru. Právní rozhledy. 2017, č. 11.

uvádí, že takto se výše pokuty nestanovuje. Stanovení výše pokuty nelze vnímat jako matematický přepočet, v rámci kterého je konkrétní přitěžující nebo polehčující okolnosti přiřazena konkrétní částka, o kterou je výše zamýšlené pokuty následně navyšována či ponížována. Výsledná výše pokuty je vždy výsledkem individuální úvahy správního orgánu a musí zrcadlit všechny faktory, které správní orgán v daném řízení o přestupku zjistil. Ukládaná pokuta pak musí být vždy v souladu s rozhodovací praxí správního orgánu, resp. obdobnými případy, a zároveň nesmí být likvidační. V žádném případě však nelze po správním orgánu požadovat finanční ohodnocení každé polehčující či přitěžující okolnosti. Analogicky lze v této souvislosti odkázat na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu v oblasti trestání sbíhajících se přestupků, kdy Nejvyšší správní soud odmítá (a to setrvale) požadavky pachatelů vícero přestupků na to, aby v odůvodnění rozhodnutí bylo uvedeno, jaká část pokuty připadá na který přestupek. V této souvislosti lze příležitostně citovat z rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 110/2020-50 ze dne 9. 6. 2020⁵⁶: „Stanovení poměru všech relevantních hledisek by ostatně bylo jen obtížně proveditelné, jelikož konečná výměra sankce je výsledkem úvah nejen o každém relevantním hledisku zvlášť, nýbrž i o všech v jejich vzájemné souvislosti. Celek tedy není prostým součtem částí.“. K tomu pak bankovní rada odkazuje i na rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 351/2019-47 ze dne 23. 7. 2021⁵⁷, č. j. 9 As 299/2019-43 ze dne 1. 6. 2020⁵⁸ a č. j. 10 As 130/2020-66 ze dne 18. 8. 2020⁵⁹, které konstantě rází tezi, že nelze kvantifikovat konkrétní část pokuty ukládané za vícero přestupků. Podle bankovní rady tyto závěry platí i pro polehčující a přitěžující okolnosti.

[185.] K námitce, že z rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 498/2020-29 ze dne 30. 4. 2021 vyplývá pouze to, že upuštění od protiprávního jednání (odstranění protiprávního stavu) nelze považovat za polehčující okolnost „automaticky“, tj. bez dalšího, bankovní rada uvádí, že takto je to vyjádřeno i v odkaze pod čarou 132 napadeného rozhodnutí, kde správní

⁵⁶ „Jelikož poměr jednotlivých hledisek (včetně přitěžujících okolností) nelze spolehlivě stanovit, bylo by možné přiřadit číselnou hodnotu jednotlivým sbíhajícím se přestupkům pouze tak, že by byla (dílčí) pokuta určena zvlášť pro každý z nich. Tehdy by však byla konečná úhrnná pokuta nutně dána jejich součtem. Stanovení poměru jednotlivých sbíhajících se přestupků tedy nevyhnutelně vede k uložení úhrnné sankce na základě kumulační zásady, tedy v rozporu s principy trestání souběhu. V této souvislosti soud pro úplnost uvádí, že vliv dalšího sbíhajícího se přestupku na výši úhrnné pokuty ukládané v souladu s absorpční zásadou primárně za nejtěžší přestupek, neodpovídá výši pokuty, která by za něj byla uložena, pokud by o něm bylo vedeno samostatné řízení (popř. byla uložena v souladu s kumulační zásadou). Jde pouze o okolnost, která jde pachateli k tíži při hodnocení nejzávažnějšího jednání. Právě v tom spočívá privilegovaný postih souběhu (oproti recidivě).“.

⁵⁷ „Při odůvodňování úhrnné pokuty není správní orgán povinen vyčíslit „vnitřní strukturu pokuty“, tedy kvantifikovat částku připadající na delikt nej přísněji trestný tvořící „základ pokuty“ a dále kvantifikovat míru, v jaké se spáchání jednotlivých dalších deliktů promítlo do navýšení částky „základu“ na celkovou částku úhrnné pokuty, jak požadovala stěžovatelka. Pouze na základě toho, že správní rozhodnutí takové vyčíslení, resp. rozpočítání pokuty na „základ“ a částky navýšení odpovídající jednotlivým dalším deliktům neobsahuje, nelze dovozovat nepřezkoumatelnost (či vadnost) správních rozhodnutí zakládající nutnost jejich zrušení. Správní orgány při ukládání pokuty rozhodují na základě hodnocení protiprávního jednání porušitele veřejnoprávních předpisů (v tomto případě stěžovatelky, která má za dané delikty objektivní odpovědnost). Jsou povinny odůvodnit, na základě jakých úvah dospěly k výměře uložené sankce. V této souvislosti jsou povinny zhodnotit veškerá relevantní zákonná hlediska, včetně toho, že sankci ukládají za více sbíhajících se deliktů. Neznamená to však, že by byly povinny své úvahy kvantifikovat nebo jinak zohledňovat soukromoprávní vztahy mezi porušitelem a jeho dodavateli.“.

⁵⁸ „Jelikož váhu jednotlivých hledisek (včetně přitěžujících okolností) nelze spolehlivě vyčíslit, bylo by možné přiřadit číselnou hodnotu jednotlivým sbíhajícím se správním deliktům pouze tak, že by byla (dílčí) pokuta určena zvlášť pro každý z nich. Tehdy by však byla konečná úhrnná pokuta nutně dána jejich součtem. Vyčíslení váhy jednotlivých sbíhajících se správních deliktů tedy nevyhnutelně vede k uložení úhrnné sankce na základě kumulační zásady, tedy v rozporu s principy trestání souběhu.“.

⁵⁹ „Zákon nestanovuje správním orgánům povinnost při ukládání trestů kvantitativně rozvádět, jakou měrou se jednotlivé přestupky odrazily ve výši uložené pokuty. Takové úvahy ani nejsou možné, neboť právě fakt, že obviněný spáchal více přestupků, je sám o sobě přitěžující okolností [§ 40 písm. b) zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich].“.

orgán prvního stupně citoval dotčený rozsudek Nejvyššího správního soudu. K námitce, že v žádném případě však nelze tvrdit, že by se (v konkrétním případě) o polehčující okolnost jednat nemohlo, bankovní rada uvádí, že je zmatečná, protože skutečnost, že účastník řízení upustil od svého protiprávního jednání, bylo správním orgánem prvního stupně v bodě 139 napadeného rozhodnutí posouzeno jako polehčující okolnost.

[186.] K námitce, že i s ohledem na to, že účastník řízení od údajně protiprávního jednání sám upustil, se pokuta dosahující přibližně 5 % průměrného ročního kladného výsledku hospodaření účastníka řízení za poslední roky jeví jako neopodstatněně vysoká, bankovní rada uvádí, že je nedůvodná. Bankovní rada dodává, že o výši pokuty nerozhoduje primárně majetková situace sankcionovaného (byť tato hraje také svoji roli v rámci aplikace zákazu ukládání likvidační pokuty), ale polehčující a přitěžující okolnosti, počet dotčených spotřebitelů, délka protiprávního jednání a samozřejmě i typová závažnost jednání účastníka řízení, která je dána horní hranicí sazby pokuty, která je v posuzovaném případě 20 000 000 Kč (viz bod 134 napadeného rozhodnutí). V této souvislosti bankovní rada poukazuje na rozsudky Nejvyššího správního soudu týkající se hodnocení přiměřenosti pokuty ve vztahu k horní hranici sazby a zisku či ztráty dosažené postihovaným subjektem. V rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 4 As 53/2015-26 ze dne 8. 6. 2015 tento soud konstatoval, že sankce lze ukládat i subjektům, které se nachází ve ztrátě, a v takových případech není ukládána pokuta likvidační⁶⁰, kdy v daném případě činila uložená pokuta 250 000 Kč, horní sazba pokuty pak 5 000 000 Kč. V rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Ads 59/2022-30 ze dne 27. 4. 2022 tento soud konstatoval, že za nepřiměřenou nelze považovat ani pokutu uloženou ve výši 32 %, kdy v daném případě uložil správní orgán obviněnému z přestupku pokutu ve výši 3 200 000 Kč za spáchání přestupku s horní hranicí sankce ve výši 10 000 000 Kč⁶¹, kdy takto uložená pokuta dokonce nenaplnila význam slovního obratu „zjevně nepřiměřená pokuta“, jak jej používá § 78 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., o soudním řízení správním, ve znění pozdějších předpisů jako důvodu pro moderaci pokuty. Tento rozsudek je krom toho na posuzovaný případ dle bankovní rady přílehlavý z toho důvodu, že postihovaný subjekt se dopouštěl desítek protiprávních jednání.

⁶⁰ „K stěžovatelkou namítané likvidační výši pokuty Nejvyšší správní soud dále uvádí, že v kasační stížnosti, stejně jako v předcházejícím řízení, stěžovatelka likvidační výši pokuty dovozovala v podstatě pouze ze své špatné finanční situace a že má s čerpací stanicí pouze náklady. Samotný záporný výsledek hospodaření však není překážkou pro uložení pokuty a neznamená ani, že uložená pokuta je likvidační. Jak již bylo uvedeno výše, je třeba hodnotit celkovou situaci stěžovatelky jakožto podnikající právnické osoby (její celkový příjem a hmotný majetek).“.

⁶¹ „V předmětné věci došlo ke spáchání desítek protiprávních jednání, která významně narušovala smysl a účel zákona o zaměstnanosti. Za nejzávažnější přestupek, kterého se stěžovatelka dopustila, bylo možno podle zákona o zaměstnanosti uložit pokutu až do výše 10 000 000 Kč. Správní orgán uložil pokutu ve výši 3 200 000 Kč. Vyměřená sankce tak byla uložena v dolní polovině zákonného rozpětí (činí méně než jednu třetinu maximální výměry pokuty). Nepřiměřenost nelze shledat ani s ohledem na další skutečnosti vyplývající ze správního spisu. Z něho souhrnně vyplývá, že stěžovatelka je v dobré ekonomické situaci, vytváří zisk, má finanční rezervy a celkově je schopna pokutu uhradit. Jak již přitom bylo výše naznačeno, Nejvyšší správní soud nikterak nezpochybňuje důsledky pokuty pro stěžovatelku, jakož ani, že by správní orgány mohly uložit i pokutu nižší. To však danou pokutu nečiní „zjevně“ nepřiměřenou, kterou by měl soud bez dalšího moderovat. Z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že k moderaci je třeba přistupovat spíše zdrženlivě a aktivovat ji skutečně jen v případech zjevně nepřiměřené pokuty, o kterou se v daném případě s ohledem na všechny zjištěné skutečnosti nejedná (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2005, č. j. 1 As 30/2004 - 82, ze dne 24. 4. 2018, č. j. 9 As 55/2017 - 93, ze dne 21. 8. 2003, č. j. 6 A 96/2000 - 62, ze dne 19. 4. 2012, č. j. 7 As 22/2012 - 23, ze dne 23. 7. 2019, č. j. 2 As 23/2018 - 29, ze dne 24. 1. 2019, č. j. 5 As 279/2016 - 45, či ze dne 12. 12. 2019, č. j. 7 Afs 230/2019 - 34). Správní trestání má plnit nejen funkci preventivní, ale rovněž i represivní, přičemž primárním významem trestání je potrestání pachatele tak, aby uloženou sankcí ve své právní a majetkové sféře adekvátním způsobem pocítil a vyvaroval se dalšího porušování právních předpisů (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2010, č. j. 1 As 9/2008 - 133, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2012, č. j. 6 Ads 129/2011 - 119).“.

[187.] Na základě výše uvedeného bankovní rada dodává, že výše pokuty a její přiměřenost se posuzuje v kontextu širšího pole faktorů včetně horní sazby pokuty stanovené zákonem. I zúženou optikou dosaženého zisku účastníkem řízení v kontextu výše uvedeného rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Ads 59/2022-30 ze dne 27. 4. 2022 a rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 117/2017-47 ze dne 29. 11. 2017 uvedeného v bodě 125 napadeného rozhodnutí není uložena pokuta nepřiměřená.

[188.] K námitce, že odpadl účel správní sankce jako nástroje k vynucení nápravy jednání účastníka řízení, protože účastník řízení dlouhodobě postupuje v souladu s výkladem České národní banky, bankovní rada uvádí, že účel sankce v posuzovaném případě neodpadl.

[189.] K námitce, že správní orgán prvního stupně neodůvodnil svoje tvrzení, že hlavním cílem zákona o spotřebitelském úvěru jako celku je ochrana spotřebitele, bankovní rada uvádí, že je nedůvodná. K tomu bankovní rada odkazuje na důvodovou zprávu k tomuto zákonu, konkrétně k ustanovením k § 86⁶², § 94 až § 100⁶³, § 112⁶⁴ a § 118⁶⁵, ze kterých jednoznačně vyplývá, že cílem zákona o spotřebitelském úvěru ochrana spotřebitelů je. K námitce, že ani hlavním cílem směrnice 2008/48/ES není ochrana spotřebitele, bankovní rada odkazuje např. na čl. 8⁶⁶, čl. 9⁶⁷, čl. 43⁶⁸ recitálu Směrnice 2008/48/ES. Z těchto odkazů je dle bankovní rady zřejmé, že cílem zákona o spotřebitelském úvěru a směrnice 2008/48/ES, kterou zákon o spotřebitelském úvěru transponuje, ochrana spotřebitelů bezesbytku je. Bankovní rada to považuje za všeobecně známou skutečnost. Bankovní rada proto dodává, že dotčené tvrzení správního orgánu prvního stupně považuje za přezkoumatelné.

[190.] K námitce, že správní orgán prvního stupně v řízení žádným způsobem neprokázal, že by se účastník řízení úmyslně orientoval na poskytování spotřebitelských úvěrů v hotovosti osobám s horší úvěruschopností (bonitou), bankovní rada uvádí, že je nedůvodná. Tvrzení

⁶² „Jedná se o posílení principu zodpovědného úvěrování a posílení ochrany spotřebitele před praktikami vyskytujícími se na úvěrovém trhu, kdy jsou úvěry poskytovány nikoli s cílem jejich splacení, nýbrž s cílem dosahnout zisku realizací zajištění poskytnutého spotřebitelem, přičemž věřitel předem počítá s možností, že dlužník nebude pravděpodobně schopen poskytnutý úvěr splácet.“

⁶³ „Poskytnutí informací prostřednictvím formuláře je opět významným prvkem z hlediska ochrany spotřebitele, neboť jejich prostřednictvím se spotřebitel v jednotlivých nabídkách snadno orientuje a též jednoduchým způsobem tyto nabídky porovnává. (...) Platí, že jiné informace než ty, které jsou uvedeny v § 95-98, je věřitel povinen pro názornost poskytnout v samostatném dokumentu. Jedná se o významné ustanovení z hlediska ochrany spotřebitele, neboť brání tomu, aby v záplavě nepodstatných informací uváděl věřitel drobným a nevýrazným způsobem informace zásadní a podstatné pro jeho rozhodování.“

⁶⁴ „Z důvodu ochrany spotřebitele před praktikami souvisejícími s užitím smének ve vztazích ze spotřebitelského úvěru, kdy je směnka záhy po jejím vystavení převedena na třetí osobu a spotřebitel je v důsledku toho nucen zaplatit spotřebitelský úvěr dvakrát, je povoleno užít pouze směnku, kterou nelze indosovat.“

⁶⁵ „Jedná se o významný institut ochrany spotřebitele, který prohlubuje obecná ustanovení o právu na odstoupení od smlouvy. Přijetím zvláštního režimu pro odstoupení dojde k posílení ochrany spotřebitele především tím, že k jeho uplatnění již není zapotřebí splnění dalších podmínek, jak je tomu v případě odstoupení z důvodů předpokládaných v občanském zákoníku. Čtrnáctidenní lhůta má spotřebiteli umožnit plně si uvědomit svá práva a povinnosti plynoucí ze smlouvy, a poskytnout dostatek času pro porozumění, zvážení a ověření veškerých poskytnutých informací.“

⁶⁶ „Je důležité, aby trh nabízel dostatečný stupeň ochrany spotřebitele, a zajistil tak důvěru spotřebitelů.“

⁶⁷ „Úplná harmonizace je nezbytná pro zajištění vysoké a rovnocenné úrovně ochrany zájmů všech spotřebitelů ve Společenství a pro vytvoření skutečného vnitřního trhu.“

⁶⁸ „Na podporu vytvoření a fungování vnitřního trhu a zajištění vysokého stupně ochrany spotřebitelů v celém Společenství je nutné zajistit srovnatelnost informací týkajících se ročních procentních sazeb nákladů v rámci celého Společenství.“

správního orgánu prvního stupně reflektuje bohatou praxi České národní banky a informace získané při výkonu dohledu nad oblastí poskytování spotřebitelských úvěrů, a to jak nebankovními, tak bankovními poskytovateli. Bankovní rada dodává, že spotřebitelské úvěry v hotovosti skutečně čerpají zejména osoby, které nemohou akceptovat úvěr poskytnutý prostřednictvím převodu na bankovní účet, neboť by mohl podléhat exekuci. To, že klienti účastníka řízení tvoří ono pověstné „spodní patro“ celkové struktury bonity žadatelů o spotřebitelský úvěr pak dokazuje statistika uvedená v bodě 81 napadeného rozhodnutí. K námitce, že i kdyby to byla pravda, není vůbec jasné, proč by se mělo jednat o přítěžující okolnost na straně účastníka řízení, bankovní rada dodává, že v posuzovaném případě závěr správního orgánu prvního stupně reflektuje odbornost účastníka řízení, která je předpokladem výkonu jeho činnosti, a zrcadlí informace získané při výkonu jeho činnosti. Skutečnost, že v posuzovaném případě se tedy jednalo o osoby, jejichž finanční situace nebyla optimální, pak považuje bankovní rada za přítěžující okolnost, neboť tato skupina spotřebitelů je zároveň omezena v možnosti efektivně se bránit proti postupu účastníka řízení. Na základě výše uvedeného tak bankovní rada nepovažuje napadené rozhodnutí za nesrozumitelné a nepřezkoumatelné.

[191.] K námitce, že po obdržení sdělení správního orgánu prvního stupně musel účastník řízení nejprve interně vyřešit další postup a vyhledat odbornou pomoc, respektive nemohl ze dne na den vyhovět takové výzvě, a je proto nepřiměřeně přísné a formalistické, pokud správní orgán prvního stupně pokračování v údajném protiprávním jednání přikládá k tíži účastníka řízení, bankovní rada uvádí, že je nedůvodná. Bankovní rada doplňuje, že účastník řízení byl správním orgánem prvního stupně informován o svém potenciálně protiprávním jednání v červnu roku 2020; účastník řízení nicméně ukončil vytykané jednání až v dubnu roku 2022, tj. takřka po dvou letech. Bankovní rada dodává, že účastník řízení rozhodl o ukončení svého protiprávního jednání až v prosinci roku 2021 (po více jak rok a půl komunikace se správním orgánem prvního stupně), o čemž hovoří „ZÁPIS ZE ZASEDÁNÍ PŘEDSTAVENSTVA OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI EC Financial Services, a.s., se sídlem Pražská 636, 252 41 Dolní Břežany, IČ: 242 43 744“, datovaný dne 15. 12. 2021 (dále „zápis ze zasedání představenstva ze dne 15. 12. 2021“)⁶⁹, ve kterém je uvedeno: „2. Změna metodiky výpočtu slev. V návaznosti na judikaturu ESD, zejména případ Lexitor a po doporučení ze strany právních poradců společnosti z [redacted] se představenstvo rozhodlo ke změně metodiky kalkulace slev za předčasné splacení úvěru. Tato metodika je konzervativnější a pro klienty příznivější, ačkoliv s sebou ponese vícenáklady pro společnost. Negativní dopady této procesní změny se představenstvo pokusí minimalizovat cestou úpravy metodiky poskytování a zejména refinancování úvěrů se zapojením souběžně poskytovaných úvěrů ve větším počtu a objemu. 3. Schválení úprav textace úvěrových smluv účinných od 1. 3. 2022.“. Dále bylo v totožném zápisu uvedeno: „Úpravu textu provedla externí právní kancelář [redacted]. O novém znění uvedených smluv bude informována ČNB v rámci reakce ECFS na výzvu ČNB č. j. 2021/4357/570, která musí být odeslána nejpozději dne 31. 12. 2021. Změny související s úpravou přístupu k předčasnému splacení úvěru musí být promítnuty do relevantních interních směrnic, a to s účinností nejpozději od 1. 3. 2022.“. Bankovní rada nepochybně, že jde o záležitost vyžadující rozsáhlé interní změny nejen ve smluvní dokumentaci, ale též ve vztahu k posouzení dopadů na finanční situaci účastníka řízení, jeho provozuschopnost apod., nicméně v posuzovaném případě účastník řízení nezačal jednat okamžitě po výzvě správního orgánu prvního stupně. Bankovní rada dodává, že posuzovaný případ nepovažuje za složitou právní otázku v rozhodovací praxi dosud nevyřešenou. Na základě výše uvedeného tak

⁶⁹ Zápis ze zasedání představenstva ze dne 15. 12. 2021, CD, spis č.l. 96, datová zpráva 2023_18070_570_poskytnutí podkladů a informací_1_8.zfo, 4a) Zápis z představenstva - změna metodiky výpočtu.pdf.

bankovní rada nepovažuje napadené rozhodnutí za nesrozumitelné, neodůvodnitelné a nepřezkoumatelné.

[192.] K závěrečnému shrnutí účastníka řízení, že uložení pokuty ve výši 2 500 000 Kč je zcela nepřiměřené a neodpovídá skutkovým okolnostem případu a správní orgán prvního stupně výši pokuty zakládá na tvrzené existenci přitěžujících okolností, avšak tyto údajné přitěžující okolnosti popisuje povrchně a bez logických souvislostí, bankovní rada odkazuje na výše uvedené a uvádí, že při ukládání pokuty postupoval správní orgán prvního stupně podle zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a v souladu s relevantní judikaturou. Bankovní rada nepovažuje uloženou pokutu za nepřiměřenou.

[193.] Bankovní rada závěrem dodává, že napadené rozhodnutí není v tomto ohledu nepřezkoumatelné pro nedostatek odůvodnění, a nemůže být tedy nezákonné a ani není nesprávná výše uložené pokuty.

[194.] S ohledem na výše uvedené bankovní rada rozhodla tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí se v souladu s ustanovením § 152 odst. 5 ve spojení s § 91 odst. 1 správního řádu nelze dále odvolat.

otisk úředního razítka

prof. Dr. Ing. Jan Frait
viceguvernér
podepsáno elektronicky

Ing. Jan Kubiček, Ph.D.
člen bankovní rady
podepsáno elektronicky